

Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara

XIX. NÖVÉNYORVOS NAP

2025

25 éves a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara

2025. április 29-án általános tisztviselő-választást tartott kamaránk. Ennek eredményeként a 2013 és 2021 közötti két négyéves elnöki ciklusomat követően immár harmadik elnöki időszakomban köszöntöm a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara tagságát.

Nem egyszerű időszakot élünk jelenleg kamaránkban. 25 éves szervezet, szakmai köztestület vagyunk. Ugyanakkor ez év május 1-től a folytonosságunk valójában megszűnt, hiszen kamaránkat a 2000. évi LXXXIV. törvény tavaly decemberi módosítása korábbi formájában „de jure” megszüntette. Igaz, egy másodpercig sem maradtunk kamara nélkül, mert az előző jogi formánk megszüntetésével egyidejűleg a törvény létrehozta az „új” kamarát az előző jogutódjaként módosult szervezeti struktúrával.

A törvénymódosítás logikája szerint a kamara egy központosított szervezetté vált volna, elvéve a területi szervezetek önálló működésének és gazdálkodásának lehetőségét azáltal, hogy 2025. május 1-től csak az országos szervezet számít önálló jogi személynek.

Nagyon sokan azonnal feltettük az elemi kérdéseket: Miért? Mi szükség volt erre? Kinek jó ez?

Erre a mai napig nincs értelmes válasz. De mindegy is ezen rágódni, hiszen a törvénymódosítás megtörtént.

Igy indult a 2025-ös esztendőnk, és valójában ennek a kérdésnek a kezelésével telt eddig szinte az egész év.

A növényorvosi szakma, ezáltal kamaránk működésének is az alapja a termőföld, a mezőgazdasági terület, a vidék. Növényorvosaink a területi szervezeteinkben végzik gyakorlati munkájukat, ennek koordinálásában, segítségével a területi szervezet meghatározó. A Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara működésének kezdetétől alulról építkező szervezet, az alap a területi szervezet, és ez így van rendjén.

Sajnálatosan voltak, akik ezt nem így gondolták. Naivitás lenne azt képzelni, hogy a törvényalkotó magától találta ki kamaránk erőltetett központosításának gondolatát. Nyilvánvaló, hogy ebben a kamara belső köreiből voltak olyan személyek, akik ezt kezdeményezték, a kamara ilyen módon történő „modernizálását” szerették volna elérni, a kamara nagy többségének akaratával és a szakmai megfontolásokkal szemben szerették volna egy szűkebb kör előnyére megvalósítani.

Dr. Tarcali Gábor

De az év elején ezer sebből vérző, szinte a végtelenségig kettészakított kamaránk szerencsére időben felébredt!

Példás összefogással összezártunk kamaránk 25 éve jól működő működési formájának megmentése, megőrzése érdekében. A megyei szervezetek döntő többsége rájött, hogy amit ők teremtek meg az elmúlt 25 évben azért, hogy a rájuk bízott területen megfelelően tudják segíteni a növényvédelem-növényorvoslás ügyét, azt hirtelen egy tollvonással mind elveszíthetik. És ez nagyon nem lett volna így jó!

A törvénymódosítás ugyan megtörtént, menthetetlenül megtörtént! Ennek értelmében a területi szervezetek önálló jogi személyisége 2025. május 1-től megszűnt. Vagyonuk és minden önálló jogosultságuk átszállt a központosított Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamarára.

Ugyanakkor hosszas egyeztetések során megtaláltuk azt az irányt, amivel a törvény által elvett területi önállóságot más módon visszaadhatunk megyei szervezeteinknek. Ennek kulcsa a kamarai alapszabályunk. Törvényesen lehetőségünk van arra, hogy az alapszabályunkban adjunk származtatott jogi személyiségű státuszt (önálló bírósági bejegyzési szám nélkül) területi szervezeteinknek.

Ez az egyetlen lehetséges utunk maradt! Ezen az úton indultunk el tavasszal, és ezen az úton haladva értünk mára célba, vagy éppen még csak a cél közvetlen közelébe, de már belátható távolságban (a cikk megírásakor még egy szükséges bírósági döntésre vártunk a teljes folyamat befejezéséhez).

Küldöttközgyűlésünk kijelölte az irányt, amelynek menték végrehajtottuk a kamara olyan törvény által ránk szabott átalakulását, aminek végeredményeként célunk visszajutni az eredeti állapotot a gyakorlatban leginkább közelítő működési kereteinkhez. Nem akartuk és nem akarjuk kamaránk olyan „modernizálását”, amit annak kezdeményezői elképzeltek. Mindezt 2025. május 1-től kezdődően egy teljesen fölösleges, hatalmas adminisztrációs és minden egyéb teherrel, jelentős költségekkel járó, számos előre nem látott hivatali akadályt hozó fél éves rögös-göröngyös úton kellett megtennünk.

Kamaránk küldöttközgyűlése első lépésben törvényi kötelezettségének eleget téve elfogadta új alapszabályát, és azzal kezdeményezte az „új” kamara bírósági bejegyzését. Ennek törvényszéki jóváhagyása szerencsére nagyon gyorsan megtörtént, köszönhetően az Agrárminisztérium háttér segítségének, valamint kamaránk jogi képviselője, Dr. Major Ágnes

ügyvéd asszony aktív és agilis képviseleti munkájának. Ezt követően küldöttközgyűlésünk módosította az alapszabályunkat, amiben törvényes lehetőségünkkel élve származtatott jogi személyiséget adunk területi szervezeteinknek, ezzel önálló gazdálkodási lehetőségüket visszaadva. Ugyanakkor az így módosított alapszabály bírósági nyilvántartásba vételére csak az önálló bírósági bejegyzéssel rendelkező 7 területi szervezetünk bírósági nyilvántartásból történő törlése után lehett törvényes lehetőség. Ez a folyamat is gyorsan elindult, de ennek teljes befejezésére általunk csak korlátozott mértékben befolyásolható okok miatt nagyon sokat kellett várnunk.

Közben a kamara működésében kialakítottuk azt az átmeneti rendet, amelyben a területi szervezetek napi működése nem állt meg, feladatainkat tudtuk és tudjuk teljesíteni az országos szervezet keretein belül.

Az önálló bírósági bejegyzésű 7 területi szervezet nyilvántartásból történő törlése 5 megye esetében viszonylag gyorsan jogerősen megtörtént. Ugyanakkor 2 megye esetében a törlési folyamat nagyon lassan haladt. Közülük az egyik megye esetében a jogerős törlés csak szeptember második felére érkezett meg. Eddig nem volt lehetséges tovább lépniük az alapszabály módosítás bejegyzése ügyében. Az utolsó jogerős törlési végzéssel egyidőben beadtuk a Fővárosi Törvényszékre az alapszabály módosításunk bejegyzési kérelmét, aminek elbírálása és bejegyzése rendkívül gyorsan megtörtént, és jogerőssé válásához is csak néhány nap hiányzik már (e cikk megírásakor).

Innentől már csak egy lépés kell a területi szervezetek működésének biztosításához, az új adószámok kiadása. Ennek érdekében Diczku Izolda, a kamaránk könyvelését ellátó vállalkozás képviselője intenzív és eredményes előkészítő munkát folytatott a Nemzeti Adó és Vámhivatallal, és gyakorlatilag a NAV készen áll arra, hogy az új adószámokat kiadja. De ez előtt egy nem várt, időközben jelentkező új problémát még el kell hárítanunk. A folyamat közben derült ki, hogy az egyik megyei szervezetünkönél van egy olyan előd szervezet, gyakorlatilag fantomszervezetnek nevezhető megyei növényvédelmi „kamara”, amit 1991-ben alapítottak, és jogilag a mai napig nem került megszüntetésre. Noha évtizedek óta nem működik, az 1993-as kamarai törvény hatályba lépésétől kezdődően törvényesen nem létezik, ennek ellenére a nyilvántartásban szerepel, adószámmal rendelkezik. A probléma az élő adószámunk. Emiatt a NAV a területi szervezeteinknek addig nem tud új adószámot kiadni, amíg ezt a szervezetet a bíróság nem szünteti meg. Ez ügyben is megtettük a szükséges és lehetséges lépéseket. Az Agrárminisztérium kérésünkre sürgősséggel kezdeményezte e fantomkamara bírósági nyilvántartásból történő törlését. Az ügy folyamatban van, ennek befejezésére kell még várnunk. Amint ez megtörténik, a területi szervezetek megszokott, eddig jól működő szerepvállalása kamaránk életében visszaállhat abba a mederbe, amiről küldöttjeink nagy többséggel döntöttek, amit a kamara életében szükségesnek tartunk.

2025 egy olyan év mögöttünk, amit azt hiszem, előre kevesen tudtak volna elképzelni, hogy ilyen megtörténhet. A még folyamatban lévő ügyek megoldása után előre kell tekintelnünk, vissza kell vennünk kamaránk elsőszámú vezető szere-

pét a növényvédelmi szakmai ügyek képviseletében és szervezésében.

A mögöttünk hagyott évből a tanulságokat kell levonnunk és megőriznünk. Alapvető tanulság, hogy minden egyes kamarai szereplőnek, akik az előző év részesei voltak és részesei lesznek kamaránk jövőjének, szembesülniük kell saját felelősségükkel ebben a szakmai küldetésben. Kellő komolysággal, a szakma és társai iránti alázattal is kell rendelkezni ahhoz, hogy ennek a kihívásnak méltó módon eleget tudjunk tenni. Fontos, hogy mindenki megfelelő felkészültséggel bírjon, amikor kamarai feladatot vállal. A szakmai felkészültség mellett elengedhetetlen a szervezeti felkészültség is. Bárki, aki a kamarában szerepet vállal, vegye a fáradságot, és ismerje meg kellő mélységben és hitelességgel a kamara addigi munkájának részleteit, összefüggéseit, mielőtt olyan tisztséget, vezető szerepet fogad el, amiben fontos a komplex látásmód. Csak így lehet kivédeni az olyan tévutakat, amelyekben kellő információ nélkül, esetleg valótlan információkra alapozva felülünk egy olyan vonatra, ami nem a kívánt célállomásra visz minket.

Kívánom és remélem, a magam részéről pedig mindent megteszek azért, hogy kamaránk útja a jövőben ilyen mederben haladhasson tovább! Ehhez kérem minden tagunk, minden országos és megyei kamarai vezetőnk mindenkor felelős együttműködését, szakmánk iránti elkötelezettségét, őszinte, mindenkor építő jellegű, kollegiális hozzáállását szakmai és szervezeti ügyeinkhez. Ha ezt tudjuk így csinálni, máris megtettük azt, amit a szakmánk iránti kötelezettségünk tőlünk elvár. Így lesz nemcsak értékes múltunk, de gyümölcsöző jövőnk is. Ennek erős hitében kívánok minden Kedves Kamarai Tagunk számára sikeres növényorvosi szakmai munkát, boldog magánéletet, az ehhez szükséges sok erőt és jó egészséget!

*Dr. Tarcali Gábor
elnök*

Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara

Miniszteri Elismerő Oklevélben részesültek 2024-ben

Bakonyi Frigyes

Biztos szaktudású, a munkáját elhivatottsággal végző szakember. Karrierje a termeléstől a kereskedelem felé vitte, de a termeléssel létrejött aktív kapcsolat nem épült le: a Balaton északi partján, Zánkától Balatonfőkajárig húzódó, a Balatonfüred-Csopak történelmi borvidéket is magába foglaló térség szőlősgazdáinak meghatározó növényvédelmi szaktanácsadója, aki szántóföldi növénytermesztés növényvédelmi kihívásait is felvállalva segíti a földművesek munkáját. A dísznövény kertészet növényvédelme felé lelkes dísznövény kedvelőként fordult.

A Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Veszprém Vármegyei Területi Szervezetének alelnöke 2015-2017. között, majd 2017-től pedig elnöke.

Szabadidejének eltöltése is a természethez kötődik: az Ajkai Fekete István Vadásztársaság tagja, ebtenyésztőként a

Bakonyi Frigyes

magyar agár tenyésztésben, napjainkban pedig a tacsó tenyésztésben ér el sikereket.

Mindezek mellett leginkább mégis családjára, három lányára, és két unokájára büszke.

Szakmai életút, érdemek részletes ismertetése

Tanulmányok:

1977-1981: Kertészeti Szakközépiskola Balatonfüred: szőlőtermesztő

Egy év sorkatonai szolgálat után:

1982-1987: Kertészeti Egyetem Budapest : kertészmérnök

2006-2008: Nyugat-Magyarországi Egyetem, Mosonmagyaróvár: Növényvédelmi szakmérnök

2020-2022: Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem Gödöllő: Vadgazdálkodási szakmérnök

Szakmai életút:

1987-1991: Zánkai Magyar Tenger TSz – tanulmányai során a gyakorlati időt a Zánkai Magyar Tenger TSz-ben töltötte, majd végzett kertészmérnökként is ide várták vissza, ahol a háztáji üzletág vezetője lett.

1991-2014: Vivamus Bt Szentantalfa - növényvédőszer üzletág vezető

2014- jelenleg: Móraagro Kft – kereskedelmi igazgató

Hámos Lajos

Növényorvos, mintegy 45 évnyi szakmai tevékenységét korrekt, szakmai felelősséggel párosuló, sokrétű szakmai tevékenység, környezettudatos szemlélet, innovatív és kreatív gondolkodásmód jellemzi. Szerény, barátságos emberi magatartása, elkötelezett szakmai tevékenysége példaértékű. Úttörő munkát végzett a folyékony műtrágyák és néhány növényvédőszer együttes kijuttatásának megoldásában és sikeres pályamunkát készített az ammónia műtrágyázás gyakorlati alkalmazására. Az elmúlt három évtizedben a szaklapokban (Agrofórum, Agrárunió, Agro-napló) publikált cikkei, valamint munkahelyén a hajdúszoboszlói Kösely ZRt-ben nyújtott kimagasló szakmai teljesítménye alapján gyakran kapott felkérést szakmai kísérletek és bemutatók lebonyolítására, illetve gyakorlati képzés keretében a Debreceni Egyetem MÉK Növényvédelmi Intézete hallgatóinak oktatására. Szoros kapcsolatot tart lakó-

Hámos Lajos

helye Hajdúszoboszló gazdáival és a gazdakörökkel. A gazdaköri esték megkerülhetetlen előadja. A térség gazdáinak, valamint mezőgazdasági üzeminek tevékenységét aktívan segítő szaktanácsadó és szakirányító.

Hámos Lajos növényorvos alapító tagja a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara H-B Vm-i Területi Szervezetének, annak első etikai bizottsági tagja és megyei küldötte. A kamarai feladatokból aktívan kiveszi részét, de nem hanyagolja el települése, lakóhelye szakmai segítségét sem.

Szakmai életút, érdemek részletes ismertetése

Hámos Lajos 1953. szeptember 29-én született Komádiban értelmiségi családban. Általános iskolát Komádiban, a középiskolát a debreceni Vegyipari Technikumban végezte, ahol vegyésstechnikus képesítést szerzett. A mezőgazdaság nagy irányú fejlesztésével előtérbe került a kemizáció, melynek hatására az egy éves katonai szolgálat letöltése után a Keszthelyi Agrártudományi Egyetem agrárkémia szakán folytatta tanulmányait. Ennek keretében agrokémiát, növényvédelmet és takarmánykémia-tanult. A növényvédelmi állam-

vizsga után 1981-ben növényvédelmi szakirányú agrármérnöki diplomát szerzett. Az egyetem elvégzése után a Hajdú-Bihar megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomáson helyezkedett el.

A mezőgazdaság robbanásszerű fejlődését látva a termelési tevékenységben látta munkája folytatását. Előbb a berekböszörményi, majd a bakonszegi Besenyei Termelő Szövetkezetben dolgozott 1982-87-ig növénytermesztő, növényvédő agronómusként. Egyetemi tanulmányait hasznosítva, akkor az országban az elsők között létre jövő bakonszegi folyékony műtrágya üzem szuszpenziós műtrágya gyártásáért, felhasználásáért és a technológia fejlesztéséért volt felelős.

Úttörő munkát végzett a csúcsra járatott magyar mezőgazdaság kemizálási programjában a folyékony műtrágyák és néhány növényvédőszer együttes kijuttatásának megoldásában. Dániai tanulmányút után 1986-ban az ammónia műtrágyázással kapcsolatos pályázat

szakmai anyagát készítette el sikerrel. Az agrokémia sikeres alkalmazása révén meghívást kapott a Hajdúszoboszlói Állami Gazdaságba, ahol a folyékony műtrágyázási technológiát alkalmazta a HAGE közreműködésével, miközben a gazdaság növényvédelmi irányítása is feladatkörébe került. A gazdaság átalakulása következtében az új jogutódban, a Kösely ZRt-ben napjainkig folytatta tevékenységét a ZRt vezetésének teljes megelégedésére.

Az elmúlt három évtizedben több szakmai lapban írt szakmai cikkeket vagy volt felkért elemző (Agrofórum, Agrárunió, Agronapló). Cégénél végzett teljesítménye alapján gyakran kapott felkérést szakmai kísérletek és bemutatók lebonyolítására, illetve gyakorlati képzés keretében

a Debreceni Agrártudományi Egyetem hallgatóinak oktatására. Szoros kapcsolata van a szoboszlói gazdákkal és gazdakörrel. A tavaszi határjárások, a gazdaköri esték, nem nélkülözheték

személyét. Kiváló szaktanácsadó és előadó. A Debreceni Egyetem Mezőgazdasági- és Élelmiszertudományi Kar Növényvédelmi Intézetének felkérésére évek óta rendszeres előadója a növényorvos hallgatók gyakorlati képzésének. A nyugdíjkorhatár elérésével nem fejezte be tevékenységét, az utódlásig folytatta munkáját. A szakmai munka mellett családját sem hanyagolta el, feleségével négy gyermek boldog szülei.

Hámos Lajos növényorvos az NMNK Hajdú-Bihar megyei Területi Szervezetének megalakulása óta tagja, annak első Etikai Bizottságának tagja és megyei küldötte. A Kamarában végzett munkája elismeréseként 2009-ben, Budapesten az „Év Növényorvosa” kitüntetést vehette át. Lakóhelye és térsége gazdáinak, valamint mezőgazdasági üzemének tevékenységét aktívan segítő szaktanácsadó és szakirányító. A kamarai feladatokból aktívan kiveszi részét, de nem hanyagolja el települése segítségét sem.

Kujáni Lászlóné

A Növényvédő Állomási tevékenysége során a kamarai ügyek intézésével foglalkozott, majd 2004-ben a megyei kamarai elnökváltás után átvette a kamara elnöki tevékenységét Búdi Jánostól. Azóta folyamatosan a kamara ügyeit intézi elnöki, alelnöki vagy titkári pozícióban. Rendszeresen részt vesz a szakmai irányítást szervezők megbeszélésein és a különböző növényvédelmi feladatok koordinálásában. Azonkívül, hogy a kapcsolattartást biztosítja az irányító hatósággal és a társszervezetekkel, folyamatosan tájékoztatja a tagságot is az aktualitásokról.

Saját tanyáján a Kujáni Tanyán rendszeresen szervez növényvédelmi aktualitásokról konzultációkat, szakmai bemutatókat. Olyan céllal, hogy a legújabb információkat átadja a vármegyei és a környező vármegyék szakirányítói részére. Valamint diákokat, egyetemistákat, nemzetközi képzésben résztvevő hallgatókat fogad szakmai információk átadására. A saját ültetvényében példamutató gyümölcsöst ápol, ahol mindig rendelkezésre áll a szakmai segítségére.

Kujáni Lászlóné

Két ciklusban a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara országos alelnöki pozícióját töltötte be, ahol a szakmai kapcsolatok és képzések tekintetében kiemelkedő szerepet töltött be.

Fontosnak tartja a naprakész információk átadását a termelők részére, nemcsak a saját, hanem az országban minden termelő és szakirányító számára. Az információ átadás szakmai folyóiratokban, tv interjúkban, rádió podcastokban történik.

Szakmai életút, érdemek részletes ismertetése

Iskolai végzettség:

1972-1977 – Agrártudományi Egyetem Keszthely Mezőgazdaságtudományi Kar Mosonmagyaróvár

Diploma száma: 63/1977 – agrármérnök

1979-1981 – Keszthelyi Agrártudományi Egyetem

Keszthelyi Mezőgazdaságtudományi Tudományi Kar Növényvédelmi szakmérnöki Szak

Keszthely

Diploma száma: 11/1981 - növényvédelmi szakmérnök

1984 – MÉM Mérnök és Vezetőképző Intézet - Budapest

Diploma száma: 235/1984 - NAÁ Növénykórtanos szakspecialista

Szakmai szervezetek,

ahol tag vagyok:

Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Bács-Kiskun Megyei Területi Szervezet - titkára

Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Országos vezetőségének - alelnöke

Magyar Agrár-környezetgazda Egyesület vezetőségi tagja.

NAK névjegyzéki szaktanácsadó
Ásotthalmi Dűne-Fruct Szövetkezet szakirányítója

Szakmai tapasztalataim:

Üzemi tapasztalataimat a Dunaszentbenedeki Új Hajnal Mezőgazdasági Termelő Szövetkezetben szereztem.

1979-1989 A Bács-Kiskun megyei Növényvédő Állomás kórtanosa voltam.

Feladataim: kutatásfejlesztés, növénybetegségek diagnosztizálása.

Részt vettem a hazai növényvédő szer engedélyezési vizsgálatokban a molekulától a nagyparcellás kísérleten át a hazai engedélyezésig.

Rendszeresen részt vettem a hazai és külföldi tudományos napok rendezvényein, mint előadó.

Az előadásaim rövidített változatait A Növényvédelem című folyóiratban és a Magyar Tudományos Akadémia kiadványaiban tették közzé.

Rendszeresen publikáltam a Kertészet Szőlészet folyóiratban.

1979 óta folyamatosan részt vettem a megye növénykórtani és karantén problémáinak felderítésében, valamint az ellene való védekezés technológiák kidolgozásában.

1979 óta folyamatosan végeztem és végzek előrejelzési feladatokat a fénycsapda meghatározástól a növénybetegségek diagnosztizálásáig, valamint fitopatológiai megfigyelésekig.

Jelenleg műszeres növényvédelmi előrejelzést és feromon csapdás megfigyeléseket közvetíték a termelők és a NAK előrejelzési hálózata felé.

Részt vettem a hazai növényvédő szer hatóanyag maradék meghatározásban, annak biotechnológiai rendszerének kidolgozásában /Kasumin/.

Rendszeresen és folyamatosan részt vettem a hazai és nemzetközi vásárokon és kiállításokon, mint felkért szaktanácsadó.

Folyamatosan oktatója voltam és vagyok a növényvédő szakmunkás és méregraktár kezelő tanfolyamoknak, a képzéssel járó „zöld könyves” feltételes forgalmú igazolványok megújításának.

Rendszeresen szervezem a szakmérnökök 5 évenkénti továbbképzését, ebből adódóan magam is részt veszek azok mindegyikén.

Minden évben megszervezem a növényvédő szakmérnökök szakmai téli továbbképzését, ahol a legújabb kutatás-fejlesztési kísérletekről, valamint az új rendeletekről és a szakemberekkel szembeni elvárásokról, feladatokról, pályázati lehetőségekről kapnak tájékoztatást a kollégák, így jó magam is.

Rendszeresen tartok előadásokat termelő csoportok részére az aktuális növényvédelmi feladatokról és az Európai Unió elvárásairól, valamint a megfelelő lehetőségeiről.

Saját ültetvényemben, mely a Nyugat-magyarországi Egyetem mintagazdasága, szakember találkozókat szervezek az aktuális növényvédelmi programok bemutatására.

Oktatás, kutatás, környezetvédelem:

1989-1994 a Kecskeméti Kertészeti Főiskola Növényvédelmi Tanszékén adjunktusként dolgoztam.

Oktatóként feladatom a növénybetegségek, kártevők, gyomok megismertetése és az ellenük való védekezés technológiák megtanítása volt.

Részt vettem a környezetkímélő és integrált növényvédelmi technológiák fejlesztésében és azok kidolgozásában.

Tudományos munka:

A pritaminpaprika magház penészesedésének biológiája, valamint az ellene való védekezési technológia kidolgozása témában végeztem.

Kutatásokat végeztem:

A szilvában előforduló levéltetveket paraziták fajok tekintetében.

Az alma növényvédelmi technológia fejlesztésben.

A szőlő növényvédelmi technológia fejlesztésben.

A fűszerpaprika betegségek elleni védekezésben.

A szárítóra termelt levélpetrezselyem növényvédelmének kidolgozásában.

A témakörben több diplomadolgozat és publikáció látott napvilágot.

1995-2001 önálló vállalkozói, kereskedelmi szakirányítás ügyvezetőként KERESZTES Kft-ben.

Folyamatosan szaktanácsoltam a megjelenő termelőket a behozott növények és helyszíni szemle alapján.

Folyamatosan több gazda növényvédelmi szakirányítását láttam és látom el még ma is.

2001-től Kujáni Szaktanácsadói és Termelő Kft-t üzemeltetem saját családi vállalkozásként.

A Szent István Egyetem Erasmuson tanuló diákjait rendszeresen fogadjuk szakmai napokra.

A családi vállalkozásunkban oktató tanösvényt hoztunk létre a különböző korosztályok természettudományi oktatása céljából, melynek kapcsán hazai és külföldi csoportok fogadását bonyolítjuk.

Növényvédelmi előrejelzést végzek saját műszerhálózatommal, szőlő, gyümölcs, szántó és zöldség kultúrákban.

Térségi előrejelzést adok az agrár-környezetgazdálkodási programban résztvevő gazdák részére.

Folyamatosan segítem a gazdálkodók növényvédelmi tevékenységét a permetezési napló vezetését valamint a tápanyag-gazdálkodási terv elkészítését

A térség gazdálkodóinak pályázatait menedzselem.

Részt veszek a Homokhátsági célprogramban, a hasznosítási projektek menedzselésében.

Szakmai programokat szervezek egyszerű termelők és a különböző szakemberek részére.

Csoportos szaktanácsadást végzek a termelők részére, helyszíni szemlével egybekötöttén.

A TÉSZ-ÉSZ, NÉBIH és a Növényvédőszer Gyártók és Importőrök Szövetségével együttműködve részt veszek a kiskultúrák engedélyokiratának bővítésében, valamint a szükséghelyzeti engedélyek lebonyolításában.

A vállalkozásom előrejelzési programja alapján az országos NMNK vezetésével szerződést kötöttünk a NAK-kal a mai napon is működő előrejelzési hálózat kialakítására.

Részt vettem az országos integrált növényvédelmi oktatás megszervezésében, mely során a NMNK megyei szervezetei tudták lebonyolítani az AKG támogatás utolsó évében a termelők felkészítését a következő támogatási ciklusra.

2015-ben Az Év Növényvédője és egyben Az Év Agrárembere díj kitüntettje voltam.

2016-ban a COPA-COGECA innovációs díjának magyar kitüntetettje voltam, melynek alapját a növényvédelmi előrejelzési tevékenységem képezte.

Bekapcsolódom a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara szakmai programjaiba, ahol előadóként több esetben szakértőként veszek részt.

Együttműködök a NAK Nonprofit szervezetével, mely együttműködés kapcsán az országos hatósági 80 órás képzések lebonyolításában irányítom a megyei szervezeteket, ahol a megyei MNMKNK szakemberei végzik az oktatást.

Szaktanácsadója vagyok több termelő csoportnak.

Jelenleg a Neumann János Egyetem címzetes docenseként integrált növényvédelmet oktatok.

INPACT projekt keretén belül 6 országba átnyúló biológiai növényvédelemben is részt veszek a nemzetközi kutató csoporttal, amely a zöldségtermesztés szolgálja ki.

Miniszteri Elismerő Oklevélben részesülők 2025-ben

Bodor-Zanker Angéla

Növényorvos, a Nébih növényegészségügyi mérnökszakértője és Magyarorszag hivatalos IPPC, vagyis a Nemzetközi Növényvédelmi Egyezmény kapcsolattartója, a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Budapest-Főváros Megyei Szervezetének Növény-, Környezet- és Élelmiszerbiztonsági Bizottság korábbi elnöke és jelenlegi tagja részére, a növényvédelem és növényegészségügy területén végzett alázatos és színvonalas szakmai munkájáért, valamint kimagasló szakmai elhivatottságáért.

Szakmai életút, érdemek részletes ismertetése

A Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (korábbi Szent István Egyetem) Mezőgazdaság- és Környezettudományi Karán, **Környezetgazdálkodási agrármérnökként** végzett, majd a MATE Gödöllői Campus-án, **jeles eredménnyel szerzett Növényorvosi MSc diplomát.**

Egyetemi évei alatt, szaktanácsadói végzettséget szerzett és sikeresen részt vett több **szakirányú versenyen** (TDK, OTDK) elnyert többek között demonstrátori címet, valamint **Nemzeti Felsőoktatási Ösztöndíjat** is.

Harmadik diplomáját a MATE Gazdaság- és Társadalomtudományi Karán szerezte meg, **Okleveles növényorvos szakirányú angol szakfordítóként**, szintén jeles eredménnyel.

A Pest Vármegyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági, Állategészségügyi, Növény- és Talajvédelmi Főosztály, Növény- és Talajvédelmi Osztá-

Bodor-Zanker Angéla

lyán növényvédelmi felügyelőként dolgozott, mialatt már aktív tagja volt a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamarának (továbbiakban: Kamara), ahol részt vett felderítési feladatok ellátásában is. Majd, a Kamara Budapest-Főváros Megyei Szervezetének a Növény-, Környezet- és Élelmiszerbiztonsági Bizottság elnökeként folytatta munkáját.

Jelenleg **Növényegészségügyi mérnökszakértőként dolgozik, országos és nemzetközi hatáskörben.** Magyarorszag képviseletében részt vett több alkalommal az IPPC (Nemzetközi Növényvédelmi Egyezmény) növények- és növényegészségügyi kérdésekkel foglalkozó **brüsszeli munkacsoporti és római szakértői ülésein**, valamint a Roosendaal munkacsoporti üléseken, amelyen az Európai Unió Bizottsága és a harmadik országok közötti kétoldalú növényegészségügyi tárgyalások szak-

mai előkészítése, támogatása történik. A mindennapok során növény, élelmiszer és a környezet biztonságával összefüggő szakmai teendők koordinálásával foglalkozik és oktatói feladatokat is végez (pl.: a Kamara megbízásából tanfolyamokon vagy a Vármegyei Kormányhivatalom Növény- és Talajvédelmi Osztályán dolgozó felügyelőknek).

Több alkalommal részt vett az Európai Unió Bizottsága „Jobb Képzés a Biztonságosabb Élelmiszerért” program keretében szervezett angol nyelvű ún. BTSF (Better Training for Safer Food) képzésein, a növényvédelemben, valamint a növényegészségügy területén alkalmazandó gyakorlati megoldások elsajátítása és szakmai aktualitások és ismeretek bővítése érdekében.

Felkérésekre **rendszeresen részt vesz előadóként szakmai rendezvényen.** Az elmúlt években, **több cikket is írt nemzetközi és hazai folyóiratokban** (pl.: *Columella - Journal of Agricultural and Environmental Sciences*, „Növényvédelem”, Kertészet és Szőlészet stb.), mely tevékenységeket a mai napig folytat az aktuális növényvédelmi és növényegészségügyi szakterület vonatkozásában. Szakmai elhivatottságából adódóan önálló növényvédelmi és növényegészségügyi témájú oktatóoldalt is működtet.

Magas színvonalú munkájának elismeréseként 2023 decemberében **Nébih Elnöki dicséretben** részesült. 2024-ben a magyar EU-elnökség alatt is **aktívan részt vett elnökhelyettesi pozícióban** a növényekkel és a növényegészségüggyel foglalkozó nemzetközi munkacsoportokban.

Erdész Ferenc Sándor

1974-ben szerezte oklevelét a Kertészeti Egyetemen, Budapesten. Okleveles kertészmérnök diplomája után okleveles zöldségajtató szakmérnöki végzettséget, majd okleveles növényvédelmi szakmérnöki végzettséget is szerzett, ugyancsak a Kertészeti Egyetemen. Alapvégzettségének megfelelően 1994-ig kertészeti ágazatvezetőként, valamint termelési főmérnökként dolgozott mezőgazdasági szövetkezetekben és a Kertészeti Egyetem Tangazdaságában. 1994-ben, az akkor megalakuló magyarországi falugazdász hálózat kötelékébe lépett, és egészen 2010-ig, nyugdíjazásáig dolgozott különböző pozíciókban az FM Földművelésügyi Hivatalában és annak jogutód intézményeiben. Minde mellett a mai napig szaktanácsadóként tevékenykedik egyéni vállalkozás keretében a kertészet, valamint növényvédelem szakterületen.

Megalakulása óta tagja a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamarának. A Kamara Pest megyei területi szervezetében 2005-től vállalt tisztségeket, a Felügyelő Bizottság Elnöke, majd 2009-től a Kamara titkára lett, 2017-től pedig az elnöki feladatokat látja el. A szakterület iránti elhivatottságát mutatja, hogy 2013-tól az országos kamara több tisztségét is ellátja. A kertészeti és növényvédelmi szakterületet hegybíróként is képviselte 28 éven keresztül a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa keretein belül.

Munkássága és társadalmi szerepvállalásai is mutatják, hogy Erdész Ferenc szakmájának egyik meghatározó alakja. Napjainkig is aktív, korát meghazudtolva, fáradságot nem kímélve, precízen és lelkesen végzi szaktanácsadói és társadalmi feladatait.

Mindezek alapján, valamint kiváló emberi tulajdonságai, valamint kiemelkedően jó – termelőkkel és a szakma képviselőivel kialakított – emberi kapcsolatai alapján messzemenően megérdemli a Miniszteri Elismerő Oklevél adományozását.

Szakmai életút, érdemek részletes ismertetése

Munkahelyek:
Egyéni vállalkozó

Erdész Ferenc Sándor

1994-
szaktanácsadás, (kertészet,
növényvédelem stb.)

Nyugdíjas

2010.09.
FM Földművelésügyi Hivatal és
jogutódjai MGSZH
1999-2010
területi központ vezető
Pest Megyei Agrárkamara

1995-1998
gazdajegyző
FM Földművelésügyi Hivatal

1994-1995
falugazdász
Kertészeti Egyetemi Tangazdaság

1978-1994
termelési főmérnök
Dányi Magvető MGTSZ.

1974-1978
kertészeti ágazatvezető
Rákosvölgye MGTSZ

1967-1969
kertésztechnikus
Kertészeti Kutató Intézet

1966-1967
kutatási segéderő

Tanulmányok:
Kertészeti Egyetem
1984-1985

okleveles növényvédelmi
szakmérnök

Kertészeti Egyetem
1977-1978
okleveles zöldségajtató
szakmérnök

Kertészeti Egyetem
1969-1974
okleveles kertészmérnök

Kertészeti Technikum-Budapest
1962-1966

Társadalmi tevékenység:
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara Pest
Megyei Területi Szervezete
tagság

2000-
Felügyelő Bizottság elnök
2005-2009
titkár
2009-2017
elnök
2017-
Magyar Növényvédő Mérnöki és
Növényorvosi Kamara

Felügyelő Bizottság tagja
2013-2021
Növény- és Környezetbiztonsági
Bizottság tagja
2021-2025
Felügyelő Bizottság tagja
2025-
Hegyközségek Nemzeti Tanácsa

1995-2023
hegybíró

Vincze János

Kimagasló szakmai teljesítményéért és a kamarában végzett munkájáért, MINISZTERI ELISMERŐ OKLEVÉL kitüntetésre a MNMNK SZ. SZ.B. Vármegyei szervezet vezetősége javasolja, VINCZE JÁNOS megyei titkár kollégánkat.

Kamaránk megalakulása óta, aktívan részt vesz annak működésében. 2005-től napjainkig, kamarai tagjaink bizalmából, a Megyei Vezetőség tagja. 2009-től 8 éven keresztül látta el a Megyei Elnök pozíciót megyénkben, majd az ezt követő 1 évig, mint Alelnök segítette a kamara munkáját. 2018-tól 2025 évig, újra Megyei Elnökként, majd 2025. május 01.-től Megyei Titkárként dolgozik azért, hogy a Szervezetünk törvényesen és sikeresen működjön.

2009-től folyamatosan, Országos küldöttként, rendszeresen részt vesz az Országos Kamara Küldöttközgyűlésein, illetve a Nagybírási ülésein is, ahol hozzászólásaival, javaslataival aktívan képviseli megyénket.

Szakmai tudásával és megbízhatóságával folyamatosan támogatta a kamara munkáját, 20 éve lelkiismeretesen dolgozik a megyei szervezet zökkenőmentes működése érdekében.

Vincze János

Szakmai életút, érdemek részletes ismertetése

Szakmai munkáját tekintve:

1995-től 1997-ig fejlesztő mérnökként dolgozott az egykori Újfehértói Gyümölcskutató Intézetben, illetve az egykori DATE Kutató Központ Kisvárdai Teichmann Telepén. Itt technológiai, növényvédelmi és tápanyag-gazdálkodási kísérletekben és azok eredményeinek ismertetésében működött közre. Szakmai rendezvények és tanfolyamok szervezésében, valamint a gazdálkodók szakmai oktatásában vett részt.

1998-tól 2000-ig növény-egészségügyi felügyelőként dolgozott.

2001-től napjainkig növényvédelmi és tápanyag-gazdálkodási szaktanácsadóként, illetve szakirányítóként dolgozik több vállalkozásnál. Szakirányítása mellett több mint 500 hektáron termelnek gyümölcsöt a gazdálkodók.

Tevékenysége a növényvédelmi szakirányításon kívül kiterjed a gazdálkodás teljes vertikumára, felügyeli és irányítja az AKG, ÖKO, AÖP, támogatási rendszerekhez kapcsolódó gazdálkodási tevékenységeket, vezet a rendszerekhez kapcsolódó adminisztrációt.

A szakirányítási, szaktanácsadási tevékenysége során a vállalkozásoknál hatékonyan működő növényvédelmi- és tápanyag-gazdálkodási infrastruktúrát épített ki.

Sajátfejlesztésű informatikai háttérrel biztosítja a növényvédelmi- és tápanyag-gazdálkodási munkautalványozás, anyag- és göngyöleg-gazdálkodás, hatékony megvalósítását, pontos nyomon követését. További informatikai alkalmazásokat fejlesztett partnerei részére bérelt földterületek, idény jellegű munkavégzés, munkaműveletek, munkaidő, gázolaj felhasználás nyilvántartására.

Több vállalkozásnál közreműködött ISO 9001:2008 minőségirányítási rendszer kiépítésében.

2016-ban a „Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara KIVÁLÓ NÖVÉNYORVOSA” elismerést kapta.

A Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara KIVÁLÓ NÖVÉNYORVOSA címet kapja 2025-ben

Balázs János

Szakmai pályafutását és emberi kvalitásait ismerte minden kétséget kizáróan javasoljuk a Kiváló Növényorvos cím odaítélésére.

Szakmai életút, érdemek részletes ismertetése

1959. december 23-án született Nagykanizsán. Gyermekkorát egy Somogy vármegyei kis faluban, Iharosban töltötte, ahol szülei kisparaszti háztáji gazdálkodást folytattak.

Megtanulta az állattartással, valamint a szántóföldi, szőlő-, gyümölcs- és zöldségkultúrák termesztésével kapcsolatos szinte valamennyi kétféle munkát. Középiskolai tanulmányait Kaposváron, a Móricz Zsigmond Mezőgazdasági Szakközépiskolában végezte. Ebben az időszakban döntötte el, hogy élethivatásként választja a növényvédelmet.

Felsőfokú tanulmányait a Keszthelyi Agrártudományi Egyetem Agrárkémiai szakán végezte, ahol üzemi komplex növényvédelemből tett sikeres állami vizsgát követően 1984-ben szerzett diplomát.

Első munkahelyén az Öreglaki Állami Gazdaság Alsóbogáti kerületében két évig dolgozott növényvédőként. Ezt követően 11 éven keresztül a Zalaszentiváni „Búzakalász” Mezőgazdasági Termelőszövetkezetben, ahol 2000 ha szántóterületen irányította a növényvédelmi munkákat.

1997 szeptemberében került a Zala Megyei Növényegészségügyi - és Talajvédelmi Állomásra, amely utódszervezeténél növényvédelmi felügyelőként jelenleg is dolgozik.

A Nyugat-magyarországi Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Karán növényvédelmi szakmérnöki diplomát szerzett 2002-ben.

A növényvédelmi felügyelői munkában a legnagyobb szakmai kihívást a körzetében több alkalommal előforduló, burgonyát károsító *Ralstonia solanacearum* karantén baktériumfertőzés fel-

Balázs János

számolása, valamint a megyében 2013-ban megtalált, szőlőket károsító karantén *Phytoplasma Flavescence dorée* elleni munka jelentette.

A hatósági feladatok mellett is megtartotta kötődését a termeléshez. Egyebek mellett fél ha területen, 30 éves monokultúrában fejeskáposztát termelt, továbbá 6 ha szántó területen gazdálkodik felhasználva az integrált növényvédelemben rejlő számtalan lehetőséget.

Gyakorlati szemléletmódját a hatósági felügyeleti munkában is megtartotta, és soha nem vesztette el az érdeklődését az új növényvédelmi technológiák iránt. A felügyelete alá tartozó termelőket hasznos információkkal, szakmai tudásával segítette az okszerű és jogszabálykövető gazdálkodói tevékenység folytatása céljából.

Szakmai tudását folyamatosan gyarapítja, napra készen tartja és tapasztalatait mindig szívesen osztja meg növényorvos kollégáival, valamint a termelőkkel. Hosszú évek óta oktatóként aktív résztvevője a Növényorvosi Kamara szervezésében megvalósuló 8 órás növényvédelmi továbbképzéseknek a hallgatóság nagy meglegedésére.

Borbély László

Agrármérnök, növényvédelmi szakmérnök a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Veszprém Vármegyei Területi Szervezetének tagja, két cikluson át vezetőségi tagja, titkára.

Agilis, jó szervező-, és problémamegoldó képességű közösségi ember, aki tudását, kiterjedt kapcsolatrendszerét, és adottságait jó szívvel fordítja szakmai közösségünk javára.

Borbély László

Szakmai életút, érdemek részletes ismertetése

Borbély László szakirányú tanulmányait a Batthyány Lajos Mezőgazdasági Szakközépiskolában kezdte Pápán, ahol 1996. évben a technikus képesítést is megszerezte, ezzel egyidejűleg képesített gazda lett.

Ezt követően tanulmányait a Nyugat-Magyarországi Egyetem Mezőgazdaságtudományi Karán folytatta Mosonmagyaróváron, ahol 2001-ben Általános agrármérnöki, egyidejűleg ugyanezen évben az egyetem Soproni Erdőmérnöki Karán Vadgazdálkodási mérnöki oklevelet szerzett.

2005-ben beiratkozott a növényvédelmi szakmérnöki képzésre a Nyugat-Magyarországi Egyetem Mezőgazdaságtudományi Karán Mosonmagyaróváron, ahol 2007-ben növényvédelmi szakmérnökként diplomázott.

Pályakezdő éveit a pápai Agroprodukt ZRt határozta meg: kezdetben állattenyésztésben próbálta ki magát, majd rövidesen a növénytermesztés következett.

A termelésből a gépkereskedelem felé vezetett az útja, a Conststar Kft kisbéri

telephelyének vezetője lett. 2008 óta pedig a KWS Magyarország Kft szaktanácsadó promotere Veszprém és Északkelet-Vas vármegyékben. Mindemellett növényvédelmi szaktanácsadóként hozzávetőlegesen 5000 ha szántóföldi növénytermesztés növényvédelmét látja el, partnerei jellemzően őstermelők, egyéni gazdálkodók.

A Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Veszprém Vármegyei Területi Szervezetének 2 cikluson keresztül vezetőségi tagja, titkára. Programjaink, rendezvényeink szerve-

zésének aktív részese, tettekrevalósága a felmerülő teendők rutinos koordinálásával párosulva a növényvédelmi szakmai közösség javára válik.

Szülőfalujában a magyargencsi székhelyű Hertelendy Vadásztársaság elnöke, a Veszprém Vármegyei Vadászkamara vezetőségének tagja. Vadkárbecslői tevékenységével a vadász- és a gazdátársadalom kapcsolatának kiegyensúlyozásán dolgozik.

Szociálpedagógus feleségével két tizenéves fiúgyermeket nevelnek a Veszprém vármegyei Pápan.

Dankó Róbert András

Kimagasló szakmai teljesítményéért és a kamarában végzett munkájáért, a „Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara KIVÁLÓ NÖVÉNYORVOSA” kitüntetésre a MNMKNK SZ.SZ.B. Vármegyei szervezet vezetősége javasolja, Dankó Róbert András kollégánkat.

Kamaránk megalakulása óta, aktívan részt vesz annak működésében. 2005-től napjainkig, kamarai tagjaink bizalmából, a Megyei Vezetőség tagja. 2005-től 8 éven keresztül látta el a Titkári pozíciót megyénkben, majd az ezt követő 4 évig, mint Alelnök segítette a kamara munkáját. 2017-től napjainkig, újra Titkárként dolgozik azért, hogy a Megyei Szervezetünk törvényesen és sikeresen működjön.

2005-től folyamatosan, Országos küldöttként, rendszeresen részt vesz az Országos Kamara Küldöttközgyűlésein, illetve a Nagybírási ülésein is, ahol hozzászólásaival, javaslataival aktívan képviseli megyénket.

Országosan és megyénkben is, mind a termelők, mind a növényvédelem területén dolgozó kollégák körében az egyik legismertebb szakember.

Szakmai életút, érdemek részletes ismertetése

Dankó Róbert András 1972. július. 30-án született Nyíregyházán. Családi indíttatás miatt középiskolai tanulmányait a Nyíregyházi Mezőgazdasági szakközépiskolában végezte és mint növénytermesztő- növényvédelmi technikus képesítést szerzett. Az 1991. évi országos szakmai tanulmányi verse-

Dankó Róbert András

nyen elért helyezése okán a Debreceni Agrár Tudományi Egyetemen kezdte meg egyetemi tanulmányait. Az egyetemi évek alatt felsőfokú vadász és vadgazda képesítést szerzett. A növényvédelmi szakválasztása evidens volt, mellette az akkor indult új szakot a vidékfejlesztési és tájhasznosítási szakot is elvégezte. Szakmai karrierjét a Pélyi Tiszamente Szövetkezetben kezdte, majd visszakérült Nyírtassra, mint ágazatvezető. A kereskedelemben eltöltött 10 év után területi képviselő lett előbb a Kwizda Agro Hungary Kft- nél, majd a Dow Agrosiences- nél. Ezután ismét a termelésben töltött be agronómusi állásokat. Munkájának mindig is részét képezte a tudásátadás, ezért is végezte el az ökológiai gazdálkodó és a NAK szaktanácsadói képzéseket. Egyetemi tanárának ösztönzésére elvégezte a jogi akadémia és mint igazságügyi szakértő is végzi tevékenységét. A komoly szak-

mai feladatok mellett szakított időt a kikapcsolódásra is és a gyümölcspálinka készítő és nemzetközi érzékszervi bírálói képesítéssel rendszeresen pálinka és párlatbírálókon vesz részt a Kárpát- medencében. Ehhez kapcsolódóan a Magyar Pálinkalovagrend Észak- Kelet- Magyarországi Főkapitányi tisztségét is betölti.

dr. Dávid István József

A gazdálkodó szülőktől a szakma szeretetét megöröklő dr. Dávid István növényorvos kimagasló szakmai tevékenységére sokszínű elméleti és gyakorlati felkészültség jellemző. Ez biztosítja számára, hogy munkája megfeleljen korunk legújabb kihívásainak, tudja kezelni az egyre bonyolultabbá váló természeti és környezeti problémákat.

Felkészültsége, szakmai és gyakorlati tudása lehetővé teszi, segíti azt is, hogy munkája során helyesen alkalmazza az ökológiai szemlélet érvényesülését, betartsa és biztosítsa az integrált növényvédelem követelményeit.

A növényvédelmi herbológia oktatásában, kutatásában, kísérleteiben, a herbicidek tesztelésében való részvétele és közreműködése, a növényvédő mérnökök és növényorvosok generációinak képzésében kifejtett oktató, nevelő munkája példaértékű. Ismereteinek átadásában, szaktanácsaiban jelentős segítséget nyújt a környezetben dolgozó pályatársaknak, gazdálkodóknak, hatékonyan segítve ezzel gazdálkodásuk színvonalát.

Közéleti, kamarai tevékenysége, a szervezeti életben való részvétele kimagasló.

A fentiek alapján tisztelettel javaslom a „Kamara Kiváló Növényorvosa” országos kitüntetésben való részesítését.

Szakmai életút, érdemek részletes ismertetése:

Dr. Dávid István Kisújszálláson született 1978. március 8-án. Egyéni gazdálkodó szülei már az 1989-es rendszerváltás előtt is önálló mezőgazdasági tevékenységet folytattak. Mint ahogy az egy parasztszaládban szokás volt, István az életkorának megfelelően már igen korán kivette részét a mindennapi munkából. Az általános iskola elvégzését követő középiskolai, majd egyetemi tanulmányainak megválasztását is a föld szeretete, a mezőgazdaság iránti elköteleződés motiválta. Előbb a debreceni Tóth Árpád Gimnázium biológia tagozatos osztályában érettségizett 1996-ban, majd felvételt nyert és beiratkozott a Gödöllői Agrártudományi Egyetem általános agrármérnöki szakára, ahol 2001-ben növényvédelmi szakirányult agrármérnökként végzett.

A felsőoktatási intézmények összevonása miatt az időközben Szent István nevét felvevő egyetemen a növényvédelmi szakirányon belül a herbológia került figyelem középpontjába. Diplomadolgozatát is ezen szakterületről választott témában írta. Így lettek emlékeztetések az első komoly kutatások és motivációk Dávid István szakmai fejlődésében, amihez a segítséget dr. Németh Imre egyetemi docens biztosította. Az a dr. Németh Imre, akinek felkészültsége, dinamizmusa, a világ iránti nyitottsága, humanista erkölcsiisége magával ragadta és példaképül szolgált a későbbi tevékenysége során.

Még ebben az évben lehetővé vált, hogy nappali tagozatos PhD hallgatóként a Debreceni Egyetem AGTC MÉK Növényvédelmi Tanszékén folytassa tudományos tevékenységét és gyomnövényekkel, gyomszabályozással foglalkozzon.

Doktori értekezését „Az olasz szerb-tövös versenyképessége, allelopátiája és a védekezés lehetőségei” címmel 2005-ben védte meg, Dr. Radócz László témavezetésével. A sikeres PhD doktori védelem után a MÉK Növényvédelmi Intézetének tanszéki mérnökként dol-

Dávid István József

gozott 2003-2006 között, majd tanársági kinevezést kapott 2009-ig. Ekkor elfoglalhatta új beosztását a tanszék oktatói között, mivel megkapta adjunktusi kinevezését.

Az intenzív tudományos munka mellett a herbicidek alkalmazásának gyakorlatából is igyekezett minél több ismeretet is elsajátítani. Ebben igen hathatós segítséget kapott az országos hírnő herbológus kollégától, Szabó Lászlótól a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság osztályvezetőjétől.

Jelentős publikációs tevékenysége során igyekezett egyensúlyt tartani a tudományos és gyakorlati ismeretterjesztő cikkek között.

A Debreceni Egyetemen töltött évek alatt – főállásban 12 év, meghívott oktatóként 11 év – a mindenkorai növényvédelmi képzések mindegyikében tanított gyomismeretet, gyombiológiát, herbicid használatot, gyomszabályozást. Így oktatott a hagyományos 5 éves kurzus növényvédelmi szakirányán, a növényvédelmi szakmérnökök képzésében és a növényorvos képzésben. Az intenzív kutatási feladatok mellett kiemelt prioritást kapott az oktató munka. Nem véletlen, hogy szakmai elismerései közül a legkedveltebb számára, hogy 2009-ben a hallgatói szavazatok alapján az év oktatójának választották.

A kutatás és az oktatás örömei mellett a mezőgazdasági tevékenység napi gyakorlatának elmaradása állandó hiányérzetként jelentkezett a mindennapokban, ezért 2013. év végén megvált a

Debreceni Egyetemtől. A következő évben 2014-től családi gazdaságban, a darvasi Csiff-Land Kft-ben agronómusként, növényvédelmi szakirányítóként vesz részt a gazdaság tevékenységében. Sokrétű munkája mellett továbbra is részt vesz a növényvédelmi szakmérnökök képzésében, illetve kevés szabadidejében gyombiológiai, gyomszabályozási témájú cikkeket publikál.

A fentiekkel túlmenően dr. Dávid István igen aktívan veszi ki a részét a közfeladatokról. Mint az MNMKN H-B Vm-i Területi Szervezetének tagja (regisztrációs száma: 09186) 2009-óta tisztségviselő. Előbb két cikluson át, 8 évig volt az Oktatási Bizottság elnöke, majd ennek letele után második ciklusát tölti a Felügyelő Bizottság elnökeként.

Kiváló herbológusként, rendszeres oktatója a kamara megyei szervezete által szervezett növényvédelmi tanfolyamoknak, továbbképzésnek. Ismereteinek átadásával jelentős mértékben járult hozzá az oktatásban, továbbképzésben résztvevők szakmai tudásszintjének emeléséhez. A 2014. évtől az MNMKN növényvédelmi előrejelző szolgálatának egyik adatszolgáltatója.

Tudományos szakmai, közéleti tevékenysége:

MNMKN HB Vm-i Területi Szervezetének tagja

A DE MÉK Növényvédelmi Intézetének tiszteletbeli docense

A Magyar Gyomkutató Társaság tagja

Az Újvárosi Miklós Gyomismereti Társaság tagja

A Magyar Növényvédelmi Társaság tagja

Családi állapota: nős, jelenleg a Hajdú-Bihar megyei Darvason él feleségével és kislíával.

Kissné Parti Ilona

A Hajdú-Bihar Vármegyei Nagyrábéról származó, a föld és a szakma szeretetét szüleitől megöröklő Kissné Parti Ilona növényorvos egész életét és szakmai munkásságát a magyar mezőgazdaság szolgálatába állította. Mintegy ötven évnyi tevékenysége alatt növényvédelmi szakirányítói, szaktanácsadói és falugazdász feladatokat látott el.

Szakmai gyakorlati ismereteit kamatoztatva a mai napig magas szintű elméleti és gyakorlati segítséget nyújt a gazdálkodók mindennapi munkájához. Színvonalas tevékenységét naprakész ismeretek, okszerű, szertakarékos, környezetkímélő, integrált növényvédelmi technológiák tudatos alkalmazása jellemzi. Átlátja, felismeri, szintetizálja a szaktanácsadás, a termelés, a környezet problémáit, és munkájában, öntéseiben kezelni is tudja azokat. Folyamatosan segíti ezzel régiója gazdálkodóinak termelési színvonalát. Szerény, barátságos emberi magatartása, elkötelezett szakmai tevékenysége példaértékű.

Szakmai életút, érdemek részletes ismertetése:

A nagysárréti régióban, Nagyrábén 1952-ben született, és ma is ott élő Kissné Parti Ilona a berettyóújfalui Arany János Gimnázium elvégzése után Budapesten, a Kertészeti Egyetemen folytatta tanulmányait, ahol 1975. június 18-án okleveles kertész-mérnöki diplomát szerzett. Ezt követően, 1977 tavaszán növényvédő szakmérnökké avatták.

Kissné Parti Ilona

Közben 1975. július elsején a nagyrábéi Petőfi Termelőszövetkezetben kertészeti ágazatvezetőként megkezdte szakmai pályafutását. Az 1979-ben, a szövetkezetbe integrálódott bihardancsházai termelőszövetkezettel 5000 hektárra növekedett mezőgazdasági nagyüzem vezetése a kertészeti ágazat mellett rábízta a szövetkezet növényvédelmi és tápanyaggazdálkodási feladatait is.

Az itt végzett több mint húsz évnyi szakmai tevékenység magas szintű elméleti és gyakorlati tapasztalatokat biztosított számára. Ez tette lehetővé, hogy helyesen alkalmazza az ökológiai szemlélet érvényesülését, betartsa és biztosítsa az integrált növényvédelem követelményeit.

A termelőszövetkezet 2001. május 15-i megszűnése után új munkahelyét, az Agrárkamara Hajdú-Bihar Megyei Területi Szervezetének nagyrábéi falugazdász munkakörét pályázta meg

sikerrel. Szakmai-gyakorlati ismereteit kamatoztatva a mai napig magas szintű elméleti és gyakorlati segítséget nyújt a nagyrábéi régióban a gazdálkodók mindennapi munkájához. Magas szintű növényvédelmi és szaktanácsadói tevékenységét naprakész ismeretek, okszerű, szertakarékos, környezetkímélő, integrált növényvédelmi technológiák tudatos alkalmazása jellemzi.

Bár 2014. július 23-án nyugdíjba vonult, aktivitása azonban semmit nem csökkent. Elkötelezett híve a változásnak, az innovációnak, így a fejlődésnek. Pályafutása során tudatában volt annak, hogy munkatársai, partnerei egyenrangú partnerek, akikkel közösen munkálkodnak a cél érdekében. Munkájára nem öncélú tevékenységként tekintett, hanem felelős szolgálatként. Mindig érdeklődött a tudományos fejlődés iránt, és ennek szellemében motiválta munkatársait is. Viselkedése és szorgalma példamutató, amely rendre kivívja lakóhelye közösségének tiszteletét, megbecsülését.

Kissné Parti Ilona a Hajdú-Bihar Vármegyei Szervezetnek (09119 tagsági számú) aktív tagja. Fél évszázadnyi pályafutására igényes szakmai színvonal, korrekt, szerény emberi magatartás jellemző. Munkájáért 2011-ben a közgyűlésen kitüntetésben részesült.

A növényvédelmi szakirányításban, a szaktanácsadásban végzett kiváló munkájáért, a Nagyrábé és térsége gazdátársadalmát segítő kimagasló tevékenységéért a kamara Hajdú-Bihar Vármegyei Területi Szervezete javasolja Kissné Parti Ilona **kiváló növényorvos** kitüntetésben való részesítését.

Nádudvary Gábor

Agrárkémikus - agrármérnök, a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Veszprém Vármegyei Területi Szervezetének tagja, két ciklusán át a vezetőség tagja.

Magabiztos, munkája iránt elhivatott, szerteágazó szaktudású szakember. Józan ítélőképessége, az alapos tudásban gyökerező állhatatossága, következetessége nemcsak munkatársainak, partnereinek jelenti a biztos bázist, hanem a szűk szakmai kör vezetésének

is, ami a Veszprém Vármegyei Területi Szervezetet foglalja magába.

Szakmai életút, érdemek részletes ismertetése

Nádudvary Gábor a szentesi Horváth Mihály Gimnázium biológia tagozatát követően a Veszprémi Egyetem Georgikon Mezőgazdaságtudományi Karán, Keszthelyen szerzett agrárkémikus-agrármérnöki képesítést 2001-ben.

Pályakezdő éveit a Veszprém Megyei Agrárkamaránál végzett munkája határozta meg. Kamarai szaktanácsadóként

feladata a gazdálkodók személyes kontaktuson alapuló tájékoztatása, szakmai, technológiai iránymutatás, pályázatok benyújtásában való közreműködés, pályázati adminisztrációs háttérmunka, szakmai tájékoztató előadások tartása. Munkáját a technológiai fejlesztések és a jogszabályváltozások alapos, naprakész ismerete, partnerei és kollégái iránt tanúsított segítőkészsége és lojalitása, valamint a problémamegoldó gondolkodás és magatartás jellemezte.

Agrárkamarai munkáján kívül megbízott szaktanácsadóként számos gazdál-

kodó növényvédelmi tevékenységét irányította, felügyelte. Tevékenyen részt vállalt az Eurofins Agrosience Services Kft növényvédőszer kísérleteinek beállításában.

2014-től az Adama növényvédelmi promótereként Közép Dunántúl a munkaterülete. Ekkortól a szakirányítói munkát már saját vállalkozásában végzi, szakterülete: szántóföldi növénytermesztés, valamint szőlő- és gyümölcsstermesztés növényvédelme. Partneri köre változatos összetételű, a számos östermelőn, egyéni vállalkozón kívül a Veszprémi Érseki Pincészet szőlőtermesztésének növényvédelmét is ő irányította.

Nádudvary Gábor

2018-tól a BASF Hungária Kft Észak-Dunántúli régiójának értékesítési szaktanácsadója, az évek során kialakult partnerkörének pedig biztos növényvédelmi szakirányítói háttére.

A Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Veszprém Vármegyei Területi Szervezetének 2 cikluson keresztül vezetőségi tagja. Programjaink, rendezvényeink szervezésének aktív részese, aki nemcsak mindig észreveszi, meglátja, hol van szükség a munkájára, de tapasztalataival, kapcsolataival a növényvédelmi szakmai közösség javát szolgálja.

Gyógypedagógus feleségével két tizenéves leánygyermeket nevelnek a Veszprém vármegyei Felsőörsön.

Tasi József András

Több évtizedes szakmai tapasztalattal, példamutató szakmai intelligenciával, széleskörű szakmai tudással rendelkező szakember. A mezőgazdaság az egész eddigi életének meghatározó része lett. Élethivatásként választotta a növényvédelmet és ebben az ágazatban képezte magát olyan fokra, hogy a munkahelyein meghatározó szakmai személyiség lett. Munkája során több termesztett növény károsítóit ismerte meg és alkalmazta ellenük az aktuális növényvédelmi technológiákat. Elméleti felkészültségét a gyakorlatban hasznosítja és ez a sikerének, gazdag szakmai tapasztalatának egyik záloga.

Szakmai életút, érdemek részletes ismertetése

Tasi József András 1948-ban született a Csongrád-Csanád Vármegyei Pusztaszeren. Mezőgazdasági környezetben nevelkedett, mezőgazdasággal foglalkozó családban. Általános iskolai tanulmányait befejezve a Kisteleki Gimnáziumban érettségizett 1967-ben. 1973-ban a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemen növényvédő üzemmérnöki diplomát szerzett. A diploma megszerzése után 1982-ig a pusztaszeri Hétvezér Mg Tsz-ben dolgozott növényvédelmi és tápanyag-gazdálkodási mérnökként. 1982-től 85-ig a Csongrádi Állami Gazdaság pusztaszeri kerületében növényvédő mérnökként tevékenykedett. Közben a Debreceni Agrártudományi Egyetemen okleveles agrármérnöki dip-

Tasi József András

lomát szerzett. 1985-ben újra a pusztaszeri Hétvezér Mg Tsz-be került, ahol 2003-ig növénytermesztési és növényvédelmi ágazatvezetőként, illetve növénytermesztési, gépészeti és állattenyésztési ágazatvezetőként dolgozott. 2003-2007 között a Kisteleki Paprikavirág Kft ügyvezető igazgatója volt. Nyugdíjba vonulása után a Kisteleki Zöld-Zóna Start Szociális Szövetkezet növényvédelmi szaktanácsadója.

Alapító tagja a 2000-ben szerveződött Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Csongrád-Csanád Vármegyei Területi Szervezetének. Rendszeresen részt vesz növényvédelmi fórumokon, növényvédelemmel kapcsolatos oktatások és továbbképzések szervezésében. Aktív tagja az oktatási bizottságnak. A mezőgazdaságot, ezen

belül a növényvédelmet mindig szívügyének tekintette és tekinti ma is. Nyugdíjasként is a közösségért dolgozó szakember.

Trenyik Tibor

Kimagasló szakmai munkájával, ami a sokféle termesztett növényből és különleges növényvédelmi helyzetek megoldásából fakad alkalmas és javasolt az országos kitüntetés elnyerésére. Azon kevés növényvédősök egyike, aki folyamatosan képi magát és tudását megosztja gazdátársaival továbbá növényvédős kollégáival. Kamaránk megalakulásától kezdve (2000 év) aktív tag, rendszeres résztvevője rendezvényeinknek.

Felsőfokú végzettségei

-KATE Mosonmagyaróvári Mezőgazdaságtudományi Kar – Agrármérnök 1987.

-Agrártudományi Egyetem Debrecen Szarvas - Növényvédelmi szakra szakosító oklevél megszerzése 1993.

Munkahely, vállalkozás:

-1987-ben gyakornokként kezdtem dolgozni az „Október 6.” Mezőgazdasági Termelők Szövetkezetben Nagyszénáson, ahol 1990-ben kerültem át a Szövetkezet gesztorságában üzemelő Nagyszénási Agrokémiai Társulás és egyben az Agrokémiai ágazat vezetésére. A társulás tagja volt a Békéscsabai Agroker Vállalat és 6 termelők szövetkezet.

Feladatom lett a gesztor szövetkezet tápanyag gazdálkodásának és növényvédelmének irányítása.

- ▶ 1993-tól az Agro-Pálmater Kft ügyvezetője lettem Nagyszénáson. Itt szintén növényvédelmi szolgáltatást végeztem a szövetkezetből alakult társaságoknak valamint magán termelőknek.
- ▶ 1996-tól vállalkozóként mellékfoglalkozásban növényvédelmi szakirányítója lettem több szomszédos gazdaságnak.
- ▶ Legnagyobb szaktanácsolt területem, a 2000-es évek elején, 8000 hektár volt.
- ▶ 2000- ben a MOROKO-Farm körében dolgoztam főállásban, mint növényvédelmi szakirányító és agronómus.
- ▶ 2021- től kezdve vállalkozóként Agrárkamrai szaktanácsadóként dolgozom, illetve a DÉLKER-TÉSZ Szövetkezet szántóföldi zöldségtermesztési és növényvédelmi szaktanácsadója vagyok.

Trenyik Tibor

Szakmai tapasztalat:

Növényvédelmi tevékenységem megkezdése óta az alap növényeken kívül, mint a gabona, kukorica, napraforgó és ezek vetőmag termesztése volt már hibridkukoricám 530 hektá-

ron, illetve - mivel egészen 2006-ig nagy cukorrépa termesztő körzet voltunk- 2002-ben 1200 hektár cukorrépa növényvédelmét irányítottam.

Az elmúlt évek során növényvédelmi szakemberként repcével és rizzsel is foglalkoztam, valamint több száz hektáron konzervgyári, hűtőházi növényekkel, mint a zöldborsó, csemegekukorica, zöldbab, fejtőbab, száraz borsó és szárazbab.

Ipari paradicsommal minden évben szintén több száz hektáron foglalkozom.

Két éve növekvő nagyságú vöröshagyma és lilahagyma területen is dolgozom, de a mustár, olajretek, mag lucerna, cirok /régén seprű, most szemes/ facélia, olajtök, sáfrányos szeklice, fénymag és több alternatív növény növényvédelmét is irányítottam már.

2015-ben szakmai elismerésként az NMNK Békés Megyei Szervezetétől az Év növényvédő mérnöke kitüntetését kaptam.

Reider Imréné

Egész életét a növényvédelmi szakmában töltötte el. Munkáján belül mindig kiemelten fontosnak tartotta az ismeretterjesztést, a szaktanácsadást. Ezt a tevékenységét jelenleg is végzi, az ingyenes tanácsadásaira hosszú sorokban várakoznak a termelők, a kertfenntartók és a hobbi kertészek.

Szakmai életút, érdemek részletes ismertetése

Reider Imréné 1948. szeptember 30-án született Városmiskén. Édesapja a hentes-mészáros szakmája mellett mezőgazdasági termelőként is dolgozott a saját birtokán. Így Klárka beleszületett a gazdálkodásba, a kertészkedésbe. Innen egyenes út vezetett a sárvári Tinódi Sebestyén szakközépiskolába, ahol zöldségtermesztő szakon érettségizett. Felsőfokú tanulmányait Keszthelyen folytatta, ahol 1972-ben növényvédelmi üzemmérnöki diplomát szerzett. 1975-ben pedig a növényvédelmi szakmérnöki diplomáját is megszerezte az egyetemen.

Dr. Bozai József meghívására a Zala megyei állomáson előrelézői munka-

Reider Imréné

körben helyezkedett el, majd 1976-tól Kiss János igazgató kérésére a Budapest Fővárosi Növényegészségügyi és Talajvédelmi Állomáson folytatta a munkáját. Karantén laborvezetőként hatósági vizsgálatokat végzett és a növényvédő szerek engedélyeztetési kísérleteibe is bekapcsolódott. A raktári kártevők

biológiájával, a gombatermesztés növényvédelmi kérdéseivel és a vadgesztenyelevél-aknázómoly elleni védekezés technológiájával is foglalkozott. Számtalan cikkben, előadásban ismertette munkájának az eredményeit, többek között a Magyar Tudományos Akadémián is.

A szakmai vezetés több alkalommal is kitüntette, 1980-ban miniszteri dicséretben is részesült.

A fővárosi állomáson már a kezdetektől kiemelt feladatának tekintette a házikertészek segítségét. Munkaidőben bármikor felkereshették a növénymin-táikkal, munkaidő után pedig a kertbarát körökben folytatta az ismeretterjesztést. A 2006-os nyugdíjazás után sem pihent meg! Jelenleg is várja az érdeklődőket a Budaörsi úti gazdaboltban, ahol az ingyenes tanácsadásaira hosszú sorokban várakoznak a termelők, a kertfenntartók és a hobbi kertészek.

Kedves Klárka! Jó egészséget és még sok érdeklődő tanácskérőt kívánunk neked az elkövetkező években is!

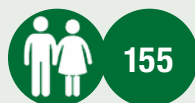
Baranya Vármegyei Területi Szervezet

MNMN Kamara Baranya Vármegyei Területi Szervezetének

Székhelye és az ügyintézés helye: 7623 Pécs Megyeri út 26/1.

Időpontja: e-mailos egyeztetés Kádár Kitti titkárnál – Kapcsolat: nmnkbaranya@gmail.com

Vezetőség:

Elnök:

Márton Balázs Gyula

marton.balazs93@gmail.com

Alelnök:

Bosnyákné dr. Egri Helga

agrohebakft@gmail.com

Titkár:

Kádár Kitti

k.kitti96@gmail.com

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

A Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Baranya Vármegyei Területi Szervezete megalakulása óta folyamatosan végezte 2024 december 20-ig a növényvédelmi törvényben és a szakterülethez tartozó rendeletekben előírt feladatait, az évek óta kialakított és bevált szakmai munkarend szerint.

Regisztrált taglétszáma 2025 április 1-ig: 155 aktív fő. Örvedetes, hogy a fiatal, végzett növényorvosok folyamatosan jelentkeznek Kamaránkba. Így az aktív tagok száma nem csökken.

Néhány statisztikai szám az elmúlt 25 évből

2000. induló teljes taglétszám: 72 fő

2005. teljes taglétszám:

116 aktív tag és 32 nem praktizáló tag

2010. teljes taglétszám:

125 aktív tag és 39 nem praktizáló tag

2015. teljes taglétszám:

148 aktív tag és 39 nem praktizáló tag

2020. teljes taglétszám:

151 aktív tag és 43 nem praktizáló tag

2025.04.01. teljes taglétszám:

155 aktív tag és 51 nem praktizáló tag

A 25 év alatt a megyei kamarába az összes regisztrált növényvédő mérnök és növényorvosok száma: 259 fő. Meg kell emlékeznünk mindazokról, akik az idő múlásával eltávoztak közülünk.

Az elhunyt tagjaink emléke öröké élni fog szívünkben és emlékeinkben.

De jönnek a fiatalok, az új generáció. Ők viszik tovább a növényvédelmi szakma hírnevét. Folyamatos tanulás, új ismeretekkel, tapasztalat szerzéssel keresik a megoldásokat a növényvédelmi problémák megoldása területén.

Néhány fontos állomás a kamaránk életéből:

Minden évben 2024-ig tagjaink igénye szerint évente szerveztünk több szakmai fórumot, egyet az év kezdésekor, a többi az adott időszak egy-egy fontos témáira felfűzve.

Részt vettünk országos és megyei bemutatókon, konferenciákon.

Az évek során több kollégánk töltött be különböző tisztséget az országos elnökségben, vagy a Bizottságokban.

Különböző szakterületeken szakmai tanulmányokat, cikket, különböző tananyagokat írtak a növényvédelem aktuális témáiban.

Részt vettünk a történelmi növényvédő szerek begyűjtése programban

Baranyában évente szervezzük kamarai tagjainknak MÉRNÖK TOVÁBBKÉPZÉST.

Ide mindenkit hívunk, nemcsak akinek „kötelező” a részvétel. Az ország különböző egyetemeiről kérünk fel előadókat, de egy-egy megyei tagunkat is hívunk, hogy az általuk jól ismert szakterületről, nagy gyakorlati- és elméleti tudásukat átadják a kollégáknak.

Nagy hagyománya volt a NÖVÉNYVÉDŐS Bálók megrendezésének. Itt a tagság szavazati alapján átadtuk az „ÉV NÖVÉNYVÉDŐSE” cím nyertesének a díjat.

1995-től még Egyesületként, 2001-től már mint Kamara, működünk és folytattuk 2015-ig a hagyományt. Nagy siker volt, és a kollégák büszkén viselték ezt a kitüntetést.

Ezt a hagyományt jó lenne újra élesíteni. A fiatal kollégák feladata, hogy megtalálják a szervezés módját és tagjaink érdeklődését a közös programra. A mellett, hogy felszabadulttan szórakoztunk, vendégeinkkel, a szakmával kapcsolatban lévő szakemberekkel fehér asztal mellett tudtunk jókedvűen ünnepelni.

Kirándulásokat szerveztünk az ország különböző, nevezetesen mezőgazdasági központjaiba.

Mindezek a programok segítettek abban, hogy teljes tagságunk közösségként, egymást segítő kapcsolatok kialakításával éljen tovább, még hosszú ideig.

Kamaránk szakmai- és szervezeti feladatait tagjaink aktív részvétele segítette.

Megyénkben valamennyi szakterületen dolgoznak szakembereink. Többsége a szántóföldi növényvédelmet irányítja. De jól felkészült, több éves tapasztalattal rendelkezők a zöldség-, gyümölcs-, szőlő-, erdő- és egyéb különleges területen dolgozó növényvédelmi irányítóink is.

Felhívjuk a figyelmet a sikeres gazdálkodást befolyásoló új technológiák, műszaki megoldások, precíziós gazdálkodás,

informatikai rendszerek alkalmazásának előnyeire és hátrányaira, annak várható költségeire.

A baranyai és az országos szakmai vezetéssel rendszeres konzultációt folytatunk. Kölcsönösen tájékoztatjuk egymást a rendeletek változásáról, a munkánkat meghatározó eseményekről.

Kamaránk évente szervez növényvédős képzéseket és tovább képzéseket gazdák, növényvédelmi munkakörben dolgozó alkalmazottak és minden érdekelt részére.

Meg akarunk felelni a megváltozott követelményeknek. Hosszútávon meghatározó szerepet kívánunk betölteni a növényvédelem szakterületén. A jó minőségű hazai termékek fogyasztását biztosító magas szakmai igényességnek és a mindenkor környezet- és ember védelmi szabályok betartásának.

A 2024/2025 termelési évről röviden. Növényvédelmi szempontból nézve ismét komoly fejtörést okozott úgy a szakembereknek, mint a termelőknek. Baranyát sem kerültek el a szélsőséges időjárás okozta jégverés, szélvihar, aszály és ezek együttes fellépése. Mindezek és a klíma változásra fogott nagy egyedszámú károsítók, erős gyom fertőzések megjelenése különösen nagy kihívásokat, költségeket és végrehajtási gondokat okozott, okoz a mai napig is a termékek minőségének megőrzésében, a termények betakarításában.

Munkánkat, Kamaránk működését a gazdálkodók minősítik. Ezért a jövőben is fejleszteni kívánjuk szolgáltatásainkat. Az előírt állami feladatok mellett a szakmai kihívásokra is keressük a megoldásokat. Egyik ilyen fontosnak tartott feladatunk a növényvédelmi munkánk során használt növényvédő gépek minőségi munkájának ellenőrzése.

A bemérések tapasztalatai azt mutatják, hogy a felelősen gondolkodó gazdák részt vesznek ezeken a beméréseken és a gépek többségét felkészítve, a vizsgán való megjelenéshez kért

tisztasággal, műszaki állapotban hozzák a meghirdetett telephelyekre.

Meggyőződésünk, hogy az idősebb, nagy gyakorlati tapasztalattal rendelkező kollégák sokrétű információkat tudnak átadni, az általuk már megélt, éles helyzetek megoldására. Jól érződik, amikor velük beszélgetünk, hogy bármilyen legyen is a „külső máz a rendszeren”, a szakmát és szakmai elhivatottságot kell mindenek fölé helyezni.

Csak az ad eredményt és hitelt munkánknak.

2025. március 26-án közgyűlésünk új elnököt, elnökhelytestet, titkárt, bizottsági elnököket és tagokat választott. Igyekeztünk új, fiatal kollégákat jelölni, akik a közösségért munkát és felelősséget vállalnak 4 évre. Ők viszik tovább kamaránk szakmai és közösségi működését.

Az új vezetőség nagy hévvel vetette magát a munkában. A következő 4 évben mindenképp szeretnék bizonyítani, hogy rátermettek a sikerrel tudják folytatni a megkezdett munkát.

Céljaik közt szerepel a közösségépítés, belső kohézió erősítése. A tagjaik közötti eltérő generációk megismerése, tapasztalatcsere, közös rendezvények szervezése (szakmai estek, növényorvos bál, kirándulás).

Szakmai ismeretek átadása, figyelemfelhívások közzététele a közösségi médiumok felületein, ami a mai világban egyre fontosabb szerepet játszik.

Szakmai kapcsolatok erősítése a vármegyei szervezetekkel (NAK, más érdekképviseleti szervek). Az országos szervezet munkájának további hathatós segítése. Kapcsolatépítés más vármegyei szervezetekkel, közös szakmai problémák feltárása és kezelése érdekében.

Végül, de nem utolsó sorba, megélni a hagyományokat, hogy átadhassák őket a következő növényorvos nemzedékeknek.

A jelenkori filoxéra: az arany színű sárgaság térnyerése

Szarka Tibor György

okl. agrárkémikus agrármérnök

1. Áttekintés a betegségről

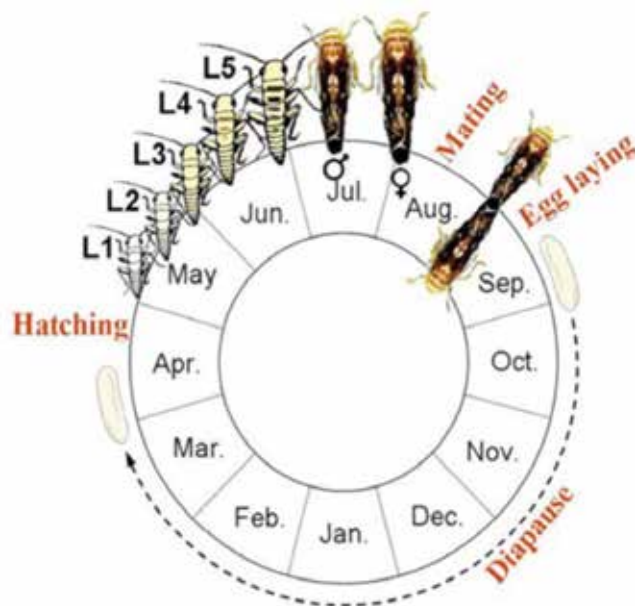
A szőlő arany színű sárgaság karantén betegségét okozó Grapevine flavescence dorée (syn: Candidatus Phytoplasma vitis¹ Firrao et al., Phytoplasma vitis Firrao et al.) pleomorf, nem tenyészthető, állati vektorokkal terjedő fitotoplazma. A kórokozó az EU tagállamokban, Svájcban, Szerbiában zárlati károsítónak minősített. Szintén karantén státuszú, de még nem kimutatott az USA, Kanada, Mexikó, Marokkó, Tunézia, Izrael, Törökország államokban. A genetikai vizsgálatok több törzset mutattak ki. A *Scaphoideus titanus* (amerikai szőlőkabóca), mint vektor szerepe a II. és III. genotípusok szerepében bizonyított, az I. estében nem.

A kórokozó nem csak a *Vitis vinifera*, hanem a *Vitis* genus több faját (*V. amurensis*, *V. acerifolia*, *V. labrusca*, *V. berlanieri*, *V. riparia*, *V. rupestris*, *V. riparia*, *V. sylvestris*), valamint számos más kétszikű fás- és lágyszárú növényt (*Alnus glutinosa*, *Alnus incana*, *Clematis vitalba*, *Ailanthus altissima*, *Salix* sp., *Corylus avellana*, *Vicia faba*, *Chrysanthemum carinatum*) képes fertőzni, azokon fennmaradni.

A fertőzött növények floem részében mutatható ki és ott szaporodik a kórokozó. Az eredetileg az USA keleti partján és Kanadában élő vektor, a *Scaphoideus titanus* (amerikai szőlőkabóca) a II. világháború idején került át Európába szaporítóanyaggal. A betegség a kabócák szívogatásával terjed tovább, a vektorokban képes szaporodni. A jelenlegi vizsgálatok alapján 10 és 45 nap között van az a hőmérsékletfüggő látencia periódus, mely alatt a vektor képes az átvitelre. A betegség terjedési sebessége és az ültetvényben található vektorok száma közötti pozitív korreláció bizonyított, így a vektorok egyedszámának alacsonyan tartása kiemelt fontosságú. Svájci vizsgálatok alapján egy másik faj, az idegenhonos *Orientus ishidae* is szerepet játszik a terjesztésben.

Az idegenhonos amerikai szőlőkabóca évi egy nemzedékes, öt lárvastádiumú fejlődésű. A lárvák és az imágók is képesek a kórokozó felvételére, az imágók és a hím egyedek hatékonyabban képesek terjesztetni a kórokozót. A tojásból tavasszal, májustól kezdődően fejlődnek ki a kis lárvák, a lárvakelés elhúzódó, akár két hónapig is tarthat. Az öt lárvastádiumot követően a kifejlett egyedek szaporodását követő tojásrakás ősszel történik, melyet a nyugalmi periódus követ.

Tipikusan az óvilági szőlőtermesztéshez köthető, nagyon jelentős gazdasági kárt okozó, jelenleg nem gyógyítható betegség. A tőkék pusztulása mellett a fertőzött és még nem kipusztult tőkéken termett szőlő beltartalmi paraméterei kedvezőtlenek (alacsony cukor és magas sav tartalom). A fajták érzékenységbeli jelentős eltérése már bizonyított, sajnos a

1. ábra Az oltványkészítés során is átvihető a betegség. Az amerikai alanyfajták tünetmentesen hordozhatják a kórokozót.

legtöbb világfajta kifejezetten fogékony. A fertőzés következtében a szőlőtőkék termés hozama 20-50 %-kal csökkenhet, a beteg növények száma évente megtízszereződhet, amennyiben nem történik vektorok elleni célzott védekezés. A beteg tőkék gyorsan kipusztulnak.

A helyzet súlyosságát jelzi, hogy 2024. évben Olaszországban nemzetközi szakmai találkozót rendeztek a témában (European Workshop on Flavescence dorée, Verona, 2024.01.24-26.), a kórokozó elleni védekezési fókusszal.

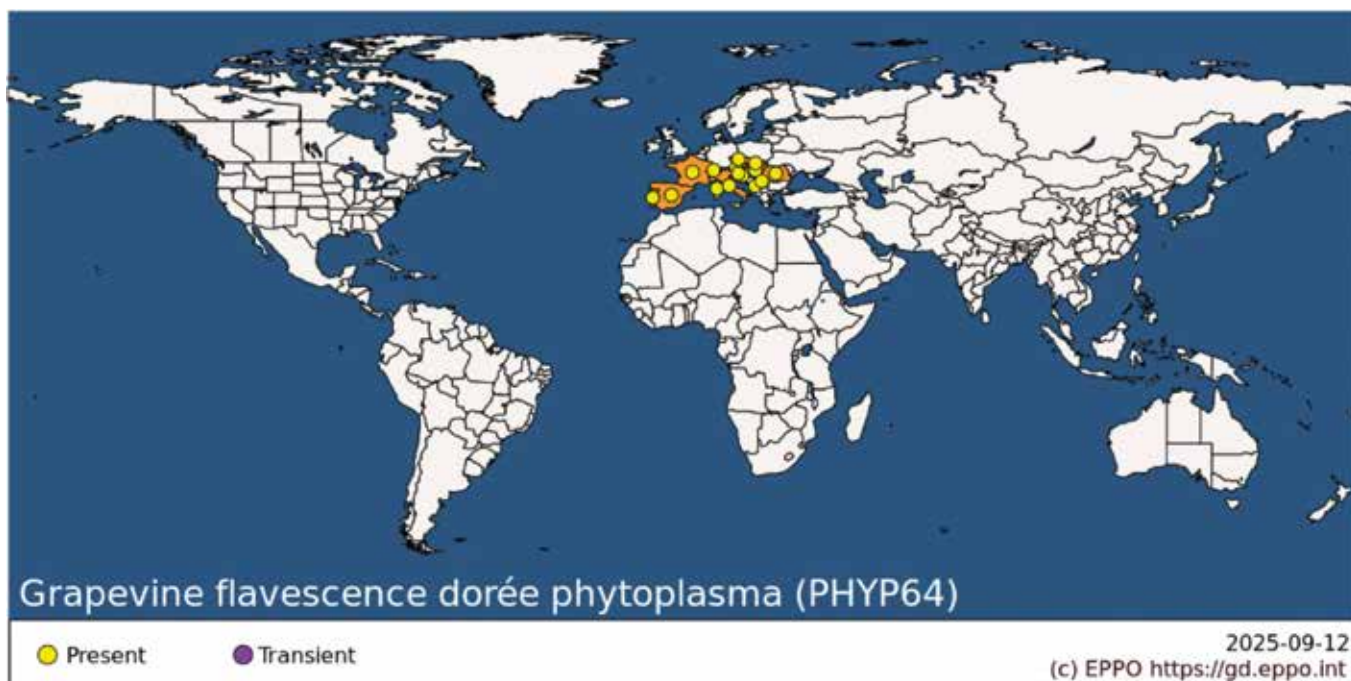
2025. augusztusában az OIV (Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Hivatal) szakmai kiadványt tett közzé a témában.

Az óvilági szőlőtermesztésben jelenleg a Grapevine flavescence dorée a Xylella fastidiosa baktériumos betegség mellett a szőlő legfontosabb károsítói közé tartozik.

2. Az elterjedés alakulása

Európában először Franciaország Armagnac körzetében detektálták 1949-ben. A terjedése folyamatos volt, így 1987-re elérte Cognac, Languedoc, Rhone borvidékeit, majd 1992-re Bordeaux-t és a Loire Völgyet is.

Ezt követően szerte Európában kimutatásra került, mára már ismertté vált Németországban, Ausztriában, Szlovákiában, Csehországban, hazánkban, Szlovéniában, Horvátországban.

2. ábra **A betegség jelenlegi elterjedést az alábbi térkép mutatja**
(Forrás: EPPO)

szágban, Szerbiában, Montenegróban Spanyolországban, Portugáliában, Moldovában, valamint Svájcban is (2. ábra).

Az elterjedés gyorsaságában több tényező játszik szerepet:

- az elmúlt évek telei egyre kevésbé hidegek, nincs tartós fagy, és a tavasz és az ősz is melegebb, így kedvezőbb életfeltételek adódnak a vektorok számára;
- az EU folyamatos növényvédelmi korlátozásai (hatóanyag kivonások, korlátozások) közvetve szintén segítették-segítik a vektorok elterjedését;
- hazánkban az elmúlt években a szőlő károsítók elleni védekezési spektrumban egyre kisebb szerepet kap a rovarok elleni védekezés, alapvetően a legtöbb borvidéken a gomba kórokozók elleni védekezés áll a fókuszban;
- a bio/öko gazdálkodás térnyerése szintén megnehezíti a vektor elleni védekezést;

- hazánkban a birtokstruktúra sok borvidéken rendkívül elaprózódott, a borvidékeken számos kisparcella van hobbi művelésben, és jelentős számú magára hagyott ültetvénynek is találkozhatunk.

3. Helyzetkép hazánkból

Szomszédunkban, 2012-ben a szlovén Pince helység közelében, a magyar határ mellett találták meg. Magyarországon 2013-ban a szlovén határ mellett, Kerkateskándon, egy nem árutermelés céljára fenntartott szőlőültetvényben találtak fertőzött tőkét, és erdei iszalagból is kimutatták a kórokozót.

Vas vármegyében a 2015. évi megjelenése óta vármegyénkben is több szőlőtermő területen felfedezhető. Hatósági intézkedés keretében 19 növényegészségügyi zárlatot rendeltek el 17 Vas vármegyei településen.

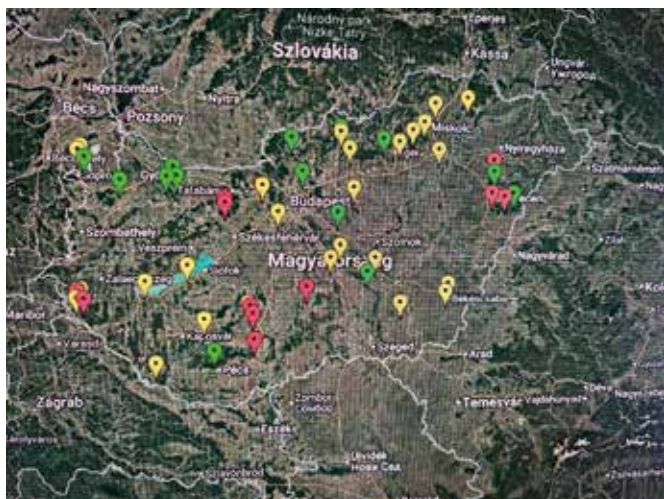
Komárom-Esztergom vármegyében a szőlő aranszínű már 2017 évben megjelent, és ezt 2022 évben további két új helyszínen azonosították. 2025. évben Békés és Baranya vármegyék szőlőültetvényeiben diagnosztizálták a kórokozót.

A kórokozó jelenleg igazoltan már 13 vármegyében és 15 borvidéken van jelen, köztük a Villányi Borvidéken is (3. ábra).

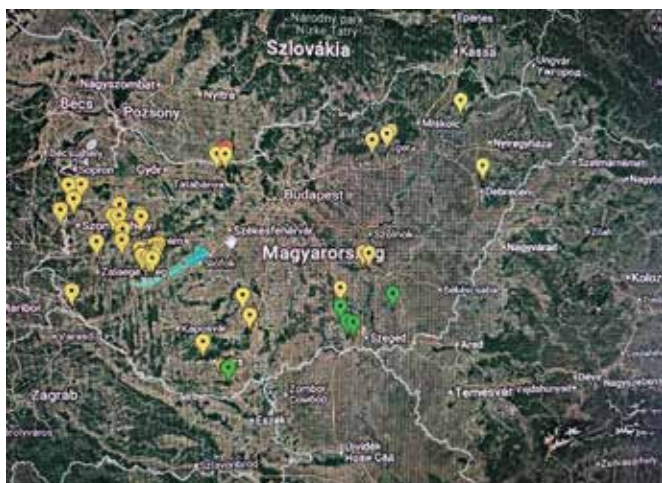
Látható (4. ábra), hogy alapvetően a Dunántúli borvidékek, különösen Közép- és Nyugat-Dunántúl érintett, itt jelentős számban mutattak-mutatnak ki vektorokat.

4. Dél-dunántúli helyzetkép

4.1. A Pécsi borvidék volt az első a sorban, ahol észlelték a karantén betegséget. Baranya vármegyében a szőlő aranszínű sárgaság fitoplazma (a továbbiakban: FD) első megjelenése 2016. évben, Gyód település közigazgatási területén, zártkerti ingatlanokon volt tapasztalható. A károsító a későbbi évek folyamán megjelent Pellérd, Szilvás, Görcsöny, Keszű, Rege-

3. ábra **Az ábrán a vektor 2014. évi elterjedésre vonatkozó információk láthatók. (Sárga szín: észlelt imágó, piros szín: észlelt lárva, zöld szín: nem észlelt károsító)** (Forrás: NÉBIH NI Károsító-monitoring rendszer)

4. ábra 2025. évben (még nem teljes az év) az eddigi adatok láthatók az amerikai szőlőkabóca honi elterjedéséről (Sárga szín: észlelt imágó, zöld szín: nem észlelt károsító)

nye (2017), Pécs (2018), Pécsbagota (2019) és Szajk (2021) települések közigazgatási területén található ingatlanokon is.

A kórokozó fertőzés laboratóriumi megerősítését követően a fertőzött tőkétől kezdődően kijelölésre kerültek a körülhatárolt területek (1 km, ill. 3 km), valamint kivágásra kerültek a fertőzött tőkék. A körülhatárolt területen belül felszámolásra kerültek az elhanyagolt szőlő ültetvények. A helyszíni ellenőrzések során a fertőzött területeken található, a fertőzés tüneteit mutató tőkék megjelölésre kerültek és elrendelésre került a gyökerestől történő kivágásuk, megsemmisítésük. A helyszíni ellenőrzések során a puffer területeken a fertőzés tüneteit mutató tőkék mintázásra kerültek, a kórokozó laboratóriumi vizsgálattal történő kimutatása esetén pedig ezeknek a tőkéknek a megsemmisítését is elrendelte a növény- és talajvédelmi hatáskörben eljáró Kormányhivatal, valamint új körülhatárolt terület kijelölésére is sor került.

A Pécsi borvidéken mindeddig 182 db elhanyagolt szőlő ültetvény került felszámolásra (23,56 ha), ebből önként kivágott/ művelésbe vont ültetvény 156 db (20,77 ha), közérdekű védekezés keretében felszámolt ültetvény 26 db (2,79 ha). A fertőzött, vagy a fertőzés tüneteit mutató tőkék esetében 577 db tőke került kivágásra.

Az elrendelt közérdekű védekezések száma 71 db., mely összesen 12,38 ha területet érintett.

A Hatóság által végrehajtott közérdekű védekezések száma 26 db volt, és 2,79 ha területet érintett.

A Hatóság 26 esetben kénytelen volt élni a szankcionálás lehetőségével is, összesen 13.500.000 Ft értékben került kiszabásra.

4.2. Villányi borvidék

A Hatóság 2025. februárjában rendelt el növényegészségügyi zárlatot a 7/2001. (I. 17.) FVM rendelet alapján, melynek alapjául Harkány közeli ingatlanon (az 58-as út közelében) kimutatott zárlati károsítóval fertőzött szőlőtőkék szolgáltattak. Az 1 km-es körzetében található szőlőültetvények a Villányi borvidék Siklósi körzetét érintik, Harkány, Siklós, Türoly és Csarnóta község közigazgatási területén találhatók.

A pufferzóna Harkány, Siklós, Kistótfalu, Bisse, Türoly, Csarnóta, Garé, Szava és Márfa települések közigazgatási területén található szőlőkre terjed ki.

A Hatóság a körülhatárolt területen belül rendszeresen ellenőrzi a gazdálkodók növényvédelmi tevékenységét, különös tekintettel az amerikai szőlőkabóca, mint vektor, elleni védekezés megtörténtét. A Hatóság - monitoring jelleggel - a mintavételeket kiterjeszti a körülhatárolt területeken kívüli található szőlő ültetvényekre is.

5. Szakmai ajánlások a betegség tovaterjedésének megelőzésére

A probléma súlyát a betegség gyors terjedése mellett az adja, hogy maga a kórokozó ellen jelenleg nincs hatékony védekezési és gyógyító megoldási lehetőség. A jelenlegi növényvédelmi technikák a vektorok elleni védekezésre, valamint a szaporítóanyag növényegészségügyi felügyeletére és a helyes mezőgazdasági gyakorlatra korlátozódnak.

A törzsültetvények és környezetének átfogó ellenőrzése alapvető fontosságú.

Az oltványok melegvizet kezelése során jó eredményt értek el (50 °C-os vízben 45 percig tartották az oltványokat) a kórokozó inaktiválására.

A vektorok betelepülésének és egyedszámuk folyamatos nyomon követése az ültetvényekbe, és az erre alapuló célzott növényvédelmi kezelések alapvető fontosságúak.

Bács-Kiskun Vármegyei Területi Szervezet

MNMK Bács-Kiskun Vármegyei Területi Szervezete székhelye:

6000 Kecskemét, Tatársor 6.

Ügyintézés helye: 6000 Kecskemét, Tatársor 6. Ügyintéző: Pappné Tóth Gabriella

Fogadóórak: szerda 9-13⁰⁰ óráig, csütörtökön 13-16⁰⁰ óráig

Vezetőség:

Elnök: Kujáni Lászlóné

0670/453-5209

kujanineolga@gmail.com

Alelnök: Szabó Tibor

0630/535-2186

agoinfoforota@gmail.com

Titkár: Lasztovicza Gabriella

0670/617-3127

lasztogab@gmail.com

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

Megyeinkben 2024-2025-ös évben minden a megszokott rend szerint történt. Igény szerint szerveztünk tagjaink részvételével gazda estéket a megye különböző pontjain. Az előadók a körzeti szakirányítók és a NÉBIH felügyelői voltak. A 2024-es évben különös figyelmet fordítottunk a következő EU-s támogatási időszakban várható feladatok megoldására. Tettük mindezt azért, hogy a gazdálkodókat támogassuk és minél több támogatást tudjanak lehívni a gazdaságaik fenntartása érdekében.

Fontos volt szakirányítóink számára az is, hogy a megváltozott időjárási feltételek mellett a jogszabályi követelmények figyelembevételével minőségi, értékesíthető termékeket állítsanak elő. Különösen nagy odafigyelést igényel megyénk gazdálkodási lehetősége, hisz a vármegye középső részén sivatagosodás indult el, az elmúlt években. A déli régiókban, a határmenti településeken, ahol jobb talajadottságok vannak, több a csapadék és más körülmények között gazdálkodnak a termelők és más kihívásoknak kell megfelelni a szakmai irányítás szempontjából.

A megfelelés érdekében minden évben február első hetében megtartjuk tagjaink ötévenkénti kötelező továbbképzését.

A Képzésen 2025-ben 56 fő vett részt.

A képzéseken hallhatunk aktuális előadásokat:

- ▶ Irányító hatóság részéről az aktualitásokról
- ▶ Az ellenőrző hatóság részéről a hiányosságokról
- ▶ A kifizető ügynökség részéről a büntetésekről és azok okairól
- ▶ A kutatók részéről az aktuális és új kórokozók, valamint állati kártevők, a növények életteni, talajtani öntözési problémáinak megoldásairól
- ▶ A fagyvédelemről
- ▶ Az EU jogszabályokról
- ▶ A KAP programokról és a megfeleltetési rendszerekről
- ▶ Az egyetemi oktatók által vizsgált mezőgazdasági aktualitásokról
- ▶ Az Ökológiai gazdálkodásról, feltétel rendszeréről, végrehajtási és követelmény rendszeréről
- ▶ Az AKI által végzett statisztikai felmérésekről, azok felhasználási lehetőségeiről
- ▶ A precíziós gazdálkodásról
- ▶ A regeneratív gazdálkodásról

- ▶ A talajélet fenntartásáról
- ▶ A szaktanácsadás szükségességéről és rendszeréről
- ▶ A gyomirtási feltételekről és lehetőségekről
- ▶ A szükséghelyzeti engedélyek, engedély kiterjesztések kivitelezéséről
- ▶ A hatóanyagok kivonása miatti helyettesítés lehetőségeiről
- ▶ Új kártevők felderítéséről, járványok, gradációk leküzdésének lehetőségeiről

Nemutolsó sorban az egészségvédelemről, baleseti lehetőségek kezeléséről, hiszen veszélyes üzemben dolgozunk.

Vármegyénkben 2025-ben 25 helyszínen 8 órás tanfolyamon 1502 fő részvételével történt.

2025-ben 6 helyszínen 80 órás tanfolyamon 223 fő részvételével történt.

2025-ben 1 helyszínen 40 órás tanfolyamon 56 fő részvételével történt.

2025-ben 32 tanfolyamon 1781 fő vett részt.

Minden év februárjának második hetében szakmai továbbképzést tartunk a szakirányítók részére is. Ezen a tanfolyamon azok vesznek részt, akiknek nem kötelező az 5 éves megújítás. A fent említett témakörök mellett a növényvédőszer gyártók is ismertetik új készítményeiket, technológiai ajánlásait. Ez

a képzés vármegyénkben a Déli régióban Bajai helyszínnel is megvalósul. Minden évben több szakmai rendezvényt tartunk. Immáron a 2025-ös évben 30-dik alkalommal került megrendezésre a Kiskunhalasi Burgonya Napok. A rendezvény fővédnöke a Miniszter mellett minden évben Kujáni Lászlóné Kamaránk Elnöke, valamint Bányai Gábor Országgyűlési képviselőnk kamarai tagunk. Ezen a rendezvényen nemzetközi kitekintést is kaphatunk a burgonyatermesztés helyzetéről a határmenti országok képviselőitől is. Így pl.: Románia, Szlovákia, Szerbia burgonyatermesztői is jelen vannak. A vetőgumó előállításban társként a Dán és Holland vetőmag előállítók, vetőmag házak is részt vesznek. A rendezvény főszervezője a hazai vetőmagház tulajdonosa, kamaránk tagja Szabó Lajos.

A JELI és a Kujáni Kft. minden évben szervez területi, szakmai bemutatót szőlő, gyümölcsstermesztő körzetekben, Jakabszállás, Akasztó, Izsák térségében.

Kamaránk képviseltette magát a következő rendezvényeken:

- ▶ ÖMKI kiállításon és vásáron Debrecenben
- ▶ AZ, AKI ERASMUS pályázatába is bekapcsolódott megyénk a biológiai szőlővédelmi programba
- ▶ Részt vettünk Kecskemét és térségében az ÖMKI aszálytűrő növények sorközvetésében való kísérletben
- ▶ Bekapcsolódtunk az ÖMKI talaj regeneráló növények, biomassza szerepének vizsgálatába, melyből nemzetközi látogatási helyszínt is biztosítottunk

Bekapcsolódtunk a Homokhátság sivatagosodása szempontjából fontos növények életfeltételeinek és körülményeinek vizsgálatába a Bugac térségében megrendezett területi vizsgálatba.

Részt vettünk az ERASMUS pályázat biomassza termelési programjában, melyben gombazsák alapanyag előállításra termeltünk növényeket, ezzel kapcsolatosan nemzetközi látogatás helyszínét biztosítottuk (Belgium, Ausztrália, Új-Zéland)

A Kocsis Pál Mezőgazdasági Szakképző Intézzel részt vettünk a Generáció váltás a mezőgazdaságban című programban, valamint Mesterséges Intelligencia használata, szerepe a mezőgazdaságban című programban.

2025-ben Akasztó, Páhi, Izsák térségében bevezettük a KWIZDA mesterséges intelligenciájára alapuló szőlő időjá-

rás előrejelzési alapon készülő növényvédelmi felhívásokat

Részt vettünk megyénkben az F.D és a Scaphoides felderítésben. A kormányzati intézkedést megelőzően szőlős gazdáink egy része a szüret után azonnal elvégezte az engedélyezett készítményekkel a rovarölő szeres kezeléseket, a betegség terjedésének megakadályozása céljából.

Jeleztük a hatóság, valamint a kamara vezetősége felé az új poloskához hasonló fényes bodobács faj megjelenését, tömegszaporodását.

2025-ben 40 fővel részt vettünk a kamara által szervezett Hódmezővásárhelyi Sportnapon, Tamás Csaba kollégánk és Kujáni Lászlóné Elnökünk és Pappné Gabika gondoskodott csapatunk ellátásáról, táplálásáról.

Foci csapatunk ismét megvédte címvédő szerepét, köszönjük az aktív, sportszerű mérkőzéseket a csapattagoknak: Ács József, Agárdi Antal, Bor Sándor, Czifrik Endre, Dorogházi Ottó, Dömötör Gábor, Ficsór Béla, Horti Tibor, Nagy Gyula Gábor, Schwicker Imre, Szabadi Árpád, Szanyi Károly, Szlovák Pál, Zorván Szilárd.

Köszönjük Bodó Péternek az aktív támogatást, mellyel nagy mértékben segítette csapatunk kitartását.

Vancsura Zoltán dartsban sikeresen képviselte megyénket, ügyességi vetélkedőn Szanyiné Molnár Regina, Tóth Enikő, Hegyi Tamás, Lasztovicza Gabriella, Szabó Tibor asztali teniszben képviselte csapatunkat.

Minden évben szervezünk külföldi szakmai utakat is. 2025 tavaszán Olaszországban gyógynövénytermesztést, abból készülő olajok előállítását és egyéb felhasználási lehetőségeit tekintettük meg a Garda-tó környékén. Lehetőségünk volt a citrus termesztést, szőlő termesztést és ültetvény telepítést is tanulmányozni. Mivel a 2024-es évben nem volt Országos Növényorvosi Nap vármegyei szervezetünk a kiválóságait Olaszországban Toblínó Kastélyában jutalmazta és ünnepelte meg.

Hazai szakmai utat is szerveztünk Szentesi Paprika Napok tanúsága nyomán egy egész termesztési rendszert tekintettünk meg.

Reméljük, hogy megyei szervezetünk összefogása, szakmai együttműködése az elkövetkező években is lehetővé teszi, hogy hasonlóképpen ünnepelhessük a jól teljesítő kollégákat.

Kívánunk tagjaink részére további sok sikert és jó egészséget!

*Kujáni Lászlóné
elnök.*

Békés Vármegyei Területi Szervezet

NMNK Kamara Békés Vármegye Vármegyei Szervezetének

Székhelye: 5600 Békéscsaba, Szerdahelyi út 20.

Elérhetőségek: Lipták Nikoletta irodavezető – Mobil: +36 30 834 7518 – Email: novenyorvosbekes@gmail.com

Vezetőség:

335

Elnök:	Hőgye Szabolcs	+36 30 999 6108	szabolcshogye76@gmail.com
Alelnök:	Fári Zoltán	+36 20 434 7578	farilari@freemail.hu
Titkár:	Szabó Veronika	+ 36 30 3800820	veraszabo96@gmail.com

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

Tagságunk

Kamaránk taglétszáma 2024-ben 6 taggal bővült, a 2025-ös évben eddig 9 új kollega csatlakozott hozzánk, közülük ketten Csongrád - Csanád vármegyéből jelentkeztek át.

Egyre gyakoribb, hogy olyan tagok jelentkeznek felvételtre vagy átjelentkezésre, akik más megyében élnek - éltek. E mögött többnyire hosszabb távú munkavállalás Békés vármegyében, illetve házasságkötés miatti átjelentkezési igények állnak. Az aktív tagok száma jelenleg 335 fő.

Örömmel tapasztaljuk, hogy tagságunk folyamatosan bővül, mindezt igyekszünk a közösség összetartását és szakmai támogatását erősíteni.

2025-ben vezető tisztségviselőink és az irodavezető személyében változás történt. Szervezetünk irodavezetője Lipták Nikoletta lett.

Képzés

Évről évre kiemelkedő tevékenységünk a különféle képzések megszervezése és sikeres lebonyolítása, melyek célja a résztvevők szakmai fejlődésének elősegítése és a tudásbázisuk bővítése. Ezen elveknek köszönhetően 2025. évben is nagy érdeklődés volt képzéseink iránt.

Az év első felében két 80 órás képzést szerveztünk, amelyeken összesen 75 fő vett részt. Az első tanfolyam február 7. és március 10. között zajlott, 50 fő részvételével, köztük 1 fő más vármegyéből. A második tanfolyam április 7. és április 22. között zajlott, 25 fő részvételével, kizárólag Békés vármegyei jelentkezőkkel. Jelenleg további 13 fő jelezte a részvételi szándékát egy esetleges őszi képzésre.

8 órás megújító képzéseken 495 fő vett részt, köztük 1 fő más vármegyéből. Ezek január 17-től február 27-ig folyamatosan zajlottak, összesen 10 napon át.

Ezen kívül egy szakmérnöki továbbképzést is szerveztünk január 27 - 31. közötti időszakban, amelyen 70 fő vett részt, (6-an más vármegyékből érkeztek).

Az órarend összeállításakor arra törekszünk, hogy tananyagában megjelenjen a résztvevők aktuális érdeklődési köre, valamint releváns, naprakész információkat is tartalmazzon.

2025. január 21-24. között első alkalommal került megrendezésre a Kamara Gyártói hete, amely lehetőséget biztosított

minden gyártó számára, hogy bemutassa szakmai megoldásait. Az esemény során különféle érdekes és aktuális témák kerültek terítékre, amelyek hozzájárultak a hatékony tudásmegosztáshoz.

A képzésekről a résztvevők kiértékelésén túl honlapunkon is tájékozódhatnak.

Ülések

Az éves közgyűlésünket 2025. február 28-án rendeztük meg, ahol bemutatásra és elfogadásra került a gazdálkodásról szóló éves beszámoló, valamint a bizottságok munkáját összegző éves jelentések. Ez alkalommal tisztújítást hajtottunk végre. A közgyűlésen a főbb feladatokra új vezetőket választottunk, így elnöknek Hőgye Szabolcs, alelnöknek pedig Fári Zoltán lett megválasztva. Ezzel biztosítottuk a szervezet hatékony működését és fejlődését a következő időszakra.

Egyéb

Februárban elmaradhatatlan a szórakozás, a bál. Őrizzük a hagyományt, ahogy az elmúlt években sem volt másként. A 25. Növényorvosi bált tartottuk meg, és mint mindig most is

V. Növényorvos Sportnap, Keszthely 2024. augusztus 30.

nagy érdeklődés mellett. Egy kellemes estét töltöttünk tagjainkkal és hozzátartozóikkal. A rendezvény során élőzene biztosította a szórakozást, majd ínycsiklandó vacsora következett, amit követően hajnalig tartó táncmulatság vette kezdetét.

2025 februárjában, a Dr. Nagy Bálint Emlékkülés keretében 100.000 Ft támogatást nyújtottunk a Magyar Növényvédők Társaságának, hozzájárulva e fontos szakmai esemény sikeres megvalósításához.

Második alkalommal tartottunk kamarai kirándulást, ahol vármegyénk tagjai egy különleges törökországi kiránduláson vettek részt, melynek során nemcsak a helyi nevezetességekkel ismerkedtek meg, hanem egy mezőgazdasági kiállításon is látogatást tettek.

Az Országos Növényorvosi Sportnapon 2024-ben a Kamara tagjai Zala vármegyében Keszthelyen vettek részt, míg idén 2025-ben Csongrád vármegyében, Hódmezővásárhelyen képviselték társaságunkat. A legutóbbi sporteseményen kiemelkedő eredményeket értünk el, a foci csapatunk a második helyezést szerezte meg, míg a darts versenyben Fári Zoltán első helyen zárt, Izsó Lajos pedig asztaliteniszben a második helyezést érte el.

VI. Növényorvos Sportnap, Hódmezővásárhely 2025. szeptember 05.

tán első helyen zárt, Izsó Lajos pedig asztaliteniszben a második helyezést érte el.

Szakmai nap a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Területi Szervezetnél

Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Területi Szervezet

MNMNK B-A-Z Megyei Területi Szervezetének székhelye: 3434 Mályi, Kistokaji út 1.

Cím: 3561 Felsőzsolca, Hősök tere 5., email: novenyvedokamara.borsod@gmail.com, tel: 06 30 314 4360

Vezetőség:

208

Elnök: Kosztekné Hirkó Zsuzsanna, email: novenyvedokamara.borsod@gmail.com
 Alelnök: Kaposvári Péter, email: feszpi@gmail.com
 Titkár: Udvari Krisztina, email: udvarikriszta@gmail.com

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

2022. 11. 25: Horváth Géza Emléknep Forrón. Hagyományosan megkoszorúztuk Horváth Géza emléktábláját és megtartottuk szakmai fórumunkat, melynek címe: Az e-GN vezetésének aktualitásai a gyakorlatban. Előadó Várszegi Gábor és Tóth-Csantavéri Szilvia volt. A NAK felvette a rendezvényt a szaktanácsadói képzésébe.

2024. 01. 05: Krumplilángos sütés, téli kötetlen eszmecsere

2024. 01-02 hó: Négy alkalommal volt gyártói szakmai rendezvény a területi szervezetnél.

2024. 05. 22. Közgyűlés.

2024. 06. 07: Hagyományos Juniális Hercegkúton megtartva és csapatépítő evezés.

2024. 08. 30: Megyénk csapata is részt vett a Sportnapon Keszthelyen

2024. 12. 09: Horváth Géza Emléknepet szerveztünk koszorúzással egybekötve. A NAK által is akkreditált szakmai nap témája: A talajok téli állapota és a növények élettani folyamatai

2025. 01. 17: A tagság által kedvelt krumplilángos sütés szabaddidős tevékenységekkel

2025. 01-02 hó: Téli szakmai délelőtti a gyártó cégek közreműködésével.

2025. 03. 28: Közgyűlés

2025. 07. 25: Záróközgyűlés és bográcsozás

2025. 09. 05: Résztétel a Kamara Sportnapján Hódmezővásárhelyen.

Budapest Főváros Területi Szervezet

Székhely: 1112 Budapest, Budaörsi út 141-145. (Az épület jelenleg felújítás alatt van.)

Fogadó órák és fogadóhely: e-mailes egyeztetéssel Boros Lajos elnöknél

Kapcsolat: nmnkbudapest.info@gmail.com

Ügyintéző: Márialigeti Sebestyén titkár

Vezetőség:

elnök: Boros Lajos,

boroslajos476@gmail.com

alelnök: Smidéliusz András,

smideliusz@gmail.com

titkár: Márialigeti Sebestyén,

ebi.marial@gmail.com

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

A budapesti szervezetet a főváros környékén dolgozó kiváló tudományos, hatósági és kereskedelmi tapasztalattal rendelkező kollégák hozták létre. Tagösszetételünknek ezt a sajátosságát azóta is megtartottuk.

A MATE Budai Campusának professzorai és tanárai segítik az oktatási bizottság munkáját és a mérnökök továbbképzését.

A külföldi cégképviseletek munkatársai aktívan képviselik szakmájukat, friss információkkal látnak el bennünket.

Országos kitekintéssel rendelkező volt „hatósági” kollégáink és a jelenleg is dolgozó nagy és kiskereskedő tagtársaink teszik teljessé a fővárosi szervezet munkáját.

Az ő biztatásukkal hoztuk létre a fővárosi előrejelző hálózatot, mellyel a legfontosabb gyümölcsmolyok és kártevők rajzását követjük nyomon. 2017-től országossá bővült a hálózatunk. 2025-ben újabb két ponttal bővült a hálózat, már Kecskeméten és Zalaszántó környékén is felszerelhetjük a csapdákat. Budapesten, Győrben, Debrecenben, Maroslelén, Siklósra és Budakalászon pedig továbbra is követjük a kártevők rajzását. A mérési eredményeinkre és bejárásainkra alapozva, ingyenes növényvédelmi felhívásokat írunk és küldünk a házikertes érdeklődőknek. Becslésünk szerint több ezer címre jutnak el a hírleveleink, illetve kamaránk facebook csoportjában is megtekinthetők a rajzási táblázatokkal együtt. A www.magyaroveny orvos.hu oldalon is hetente frissül a fogási táblázat.

2018-tól az ország hat pontján, a selyemfényű puszpángmoly rajzását követő csapdahálózatunkat is működtetjük.

Budapesten évek óta figyeljük a vadgesztenyelevél-aknázómoly rajzását. Megfigyelési pontjainkat országossá bővítettük, így 2025-ben már 13 csapdával követjük a lepke fejlődését. Közterületi növényvédelmi leveleinkben a dísnövények, dísfák védelmére teszünk javaslatokat az önkormányzati szakembereknek és a kertépítő kollégáknak. Hírleveleink szintén ingyenesek, kamaránk weboldaláról is letölthetők.

A MATE Budai Campus Rovartani Tanszékének dolgozó, dr. Pénzes Béla professzor irányításával webkamerás fero-

moncsapdát fejlesztettek ki már évekkel ezelőtt. A tanszék dolgozója, Radácsiné dr. Hári Katalin a műszereik alapján, nagyon pontos, a hősszeg-számításon alapuló, heti előrejelzést készít, mely a honlapunkra is felkerül. Az oldalra látogatók megismerkedhetnek ezzel a módszerrel és azt a saját ültetvényükben is alkalmazhatják. 2023-ban saját beszerzésben, két modern webkamerás csapdával bővítettük a hálózatot.

Az előrejelző hálózatokat továbbra is a tagtársunk szervezi, a felhívásokat is ő írja és továbbítja az érdeklődőknek és a szponzorainknak.

Reider Imréné tagtársunk munkáját is segítjük. Ő ingyenes szaktanácsadást tart keddenként egy újbudai gazdaboltban. Elsősorban Budapestről és környékéről, de tapasztalatunk szerint az ország távoli pontjairól is érkeznek hozzá a hobbi-kertészek, a kertfenntartók, de a termelést folytató gazdák is. Munkáját kamarai aranygyűrűvel köszönjük meg az idei Növényorvosi Napon.

Az információk átadására az internet mellett, a rádió lehetőségeit is igénybe vesszük. Bozsik József riporterrel készült felvételeink, péntekenként a Kossuth Rádió Hajnaltájban műsorában hangzanak el.

Előadásokkal és a Növényvédelem folyóirat előfizetésével támogatjuk a két fővárosi szakiskola növényvédelmi oktatását és egyéb intézményekbe pl. az ELTE Füvészkertbe is eljuttatjuk a szaklapunkat. Ismertető előadásokat tartunk a MATE Budai Campus nappali hallgatóinak és a szakmérnökök továbbképzésein is. A Budai Campus tájépítész hallgatóinak szervezett egésznapos növényvédelmi gyakorlatban is részt vesz két tagtársunk, az elméleti órákat is ők tartják.

Minden ősszel „zárószendvicses” találkozót tartunk, melyre a hatóság képviselőit és gyakorlati szakembereket is meghívunk. Igyekezzünk a termelés közelében maradni.

A 80 órás képzéseket a növényvédelmi hatóság dolgozóival közösen tartjuk, csakúgy, mint az évente meghirdetett 8 órás továbbképzéseket.

Két tagunk szervezi a Növényvédelmi Klub délutánjait, melyre végzettségre való tekintet nélkül bárkit szeretettel várunk!

Csongrád-Csanád Vármegyei Területi Szervezet

Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara

Csongrád-Csanád Vármegyei Területi Szervezete

Székhely: 6800 Hódmezővásárhely, Rárósi út 110. földszintjén (Kormányhivatal)

Ügyintézés helye és levelezési címe: 6800 Hódmezővásárhely, Rárósi út 110. földszintjén

Megyei honlap: www.csmnovkam.hu

Ügyfélfogadás időpontja: minden csütörtökön 8-15.³⁰ óráig.

Vezetőség:

Elnök: Kurusa Tamás 06-30/525-4443

Alelnök: Hatala Ákos 06-30/462-0939

Titkár: Márki Anita 06-30/537-8891

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

A rendes évi közgyűlést 2024. február 8-án hívtuk össze. Átadásra került a „2023 év Növényorvosa Díj”, melyet Négyökrűné Juhász Mária növényorvos vett át.

Az év folyamán vezetőségi ülést két alkalommal tartottunk. Az ülésekről jegyzőkönyvek készültek. Az ülésekre meghívást kaptak a bizottságok elnökei és tagjai is. A vezetőségi ülésen az aktuális feladatokat beszéltük meg. Herczeg Pál kamarai tagunk a Méhészeti Egyesülés és a növényvédelmi hatóság által meghatározott mintavételi munkálatokban vett részt. A bizottságok a munkaterveik alapján végezték feladataikat. Bizottságonként egy ülést tartottak. Az üléseken hozott javaslataikat a vezetőségi üléseken előterjesztették.

Megyei honlapunkon, illetve e-maileken keresztül juttatjuk el az információkat, a tájékoztatókat az eseményekről, képzésekről, tanfolyamokról. A tagokkal való kapcsolattartás erősítésére facebook oldalt is létesítettünk. Február 8-án nagy érdeklődés mellett szerveztük meg második „Növényorvosi Bálunkat”, Szegeden a Forrás Szállodában.

A hagyományossá vált január-február hónapok „csütörtök napi” növényvédelmi fórumait ebben az évben is sikerült megszervezni. Az SZTE Mg Karral együttműködve szerveztük meg a szakmai napokat, amelyen a Kormányhivatal növényvédő osztály vezetőjének tájékoztatásával kezdődött, majd a növényvédő szer gyártó és forgalmazó cégek, a vetőmag forgalmazó, a műtrágya és baktérium trágya forgalmazó cégek képviselői adtak tájékoztatást. Az előadásokat esetenként végzős hallgatók is látogatták.

Május 15-én „Integrált Növényvédelem” címmel szakmai klubdelutánt tartottunk Balástyán érdeklődő szakirányítók és gazdálkodók részére.

Kukorica vegyszeres gyomirtási bemutatót és tanácskozást június 20-án, burgonya növényvédelmi bemutatót és tanácskozást június 14-én, majd szeptember 12-én cirok gyomirtási bemutatót és tanácskozást szerveztünk érdeklődő szakemberek részére, növényvédő szert gyártó és forgalmazó cégek vármegyei képviselőinek bevonásával.

Augusztus 30-án részt vettünk az V. Zala vármegyei növényorvosi sportnapon.

2024-ben december 2-6 között szerveztük meg a mérnökök továbbképzését.

A 80 órás zöldkönyves alaptanfolyamok vármegyei szervezésben valósultak meg. Előadásokat a kamaránk tagjai tartottak. A tanfolyamok záróvizsgáin a növényvédelmi hatósággal együtt vettünk részt.

Zöldkönyvvel rendelkezők részére meghosszabbítást célzó továbbképzést több településen, régiós szervező tagok bevonásával bonyolítottunk le: Hódmezővásárhelyen, Szentesen, Makón, Balástyán, Szegeden, Zákányszéken, Csongrádon és Bördányban.

Beszámoló

a 2025. évi január 1.- március 31. közötti eseményekről

- ▼ A vezetőség a kamara szervezeti és működési szabályzatában foglaltak szerint végezte tevékenységét. Kibővített vezetőségi ülést január 16-án tartottunk, ahol a bizottsági elnökök, valamint a bizottsági tagok is részt vettek. A vezetőségi ülésről jegyzőkönyv készült.
- ▼ rendes évi és tisztújító közgyűlésünket március 28-án tartottuk meg.
- ▼ Naprakész nyilvántartást vezetünk a kamarai tagjainkról.
- ▼ A papíralakú növényvédelmi – növényorvosi vényt használó kamarai tagoknak biztosítottuk.
- ▼ A hagyományossá vált növényvédelmi fórumok január-február hónapok csütörtök napjain kerültek megrendezésre: január 9., 16., 23., 30., február 6., 13. A rendezvényeken átlagosan 72 fő vett részt.
- ▼ Régiós szervezők bevonásával 8 órás továbbképző tanfolyamokat szerveztünk Szentesen február 12-én és Hódmezővásárhelyen március 7-én.
- ▼ 80 órás növényvédelmi alaptanfolyamokat szerveztünk Hódmezővásárhelyen, Zákányszéken és Szentesen.

- ▼ - Küldötteink részt vettek a rendes évi küldött közgyűlésen.
- ▼ - Megtartott nagyelelnökségi üléseken a titkár és az alelnök vett részt.
- ▼ Az irodai munka az iratkezelési és pénzkezelési szabályzat alapján lett elvégezve.
- ▼ Fogadóórát minden héten a csütörtöki napokon tartottunk tagjaink részére.
- ▼ A kamaránk honlapjáról a tagjaink folyamatosan tájékozódhattak az aktuális programjainkról, és a kamarai tagok elérhető e-mailjeikre küldtünk folyamatos információkat.

Beszámoló a 2025. március 28. utáni eseményekről:

Vezetőség:

elnök:	Kurusa Tamás	06-30/525-4443
alelnök:	Hatala Ákos	06-30/462-0939
titkár:	Márki Anita	06-30/537-8891

A megyei közgyűlést 2025. március 28-án 127 kamarai tag részvételével tartottuk meg, ahol megválasztottuk a megyei tisztségviselőket. Sokan jelentkeztek a különböző pozíciókért, ebből is látszódott, hogy a kamarai életben változást szeretnének a tagok. 2 elnökjelölt közül Kurusa Tamás szerezte meg a szavazatok többségét, így ő lett a megyei elnök. Alelnöknek Hatala Ákost választotta, titkárnak Márki Anitát javasolta a közgyűlés, akit később a főtitkár nevezett ki.

Az országos választáson a megyei megválasztott 5 küldött részt vett, abból 4 tag bekerült az országos bizottságokba: Kurusa Tamás - elnökségi tag, Almási Krisztián – növény és környezetvédelmi bizottsági tag, Kótai Csaba – oktatási bizottsági tag, Márki Anita – felügyelő bizottsági tag.

2025. június elején került megrendezésre az Agrártrendek a gyakorlatban című esemény, amelynek célja, hogy a tudományos tényeket gyakorlati bemutatókon keresztül, közérthetően adják át. A két órás program során Dr. Hupuczi Júlia, a Szegedi Tudományegyetem docense tartott talajszelvény bemutatót és beszélt a művelés okozta talajproblémákról, a Horsch képviseletében Barabás Zsolt talajművelésről és gépészetről, Dr. Varga Sándor, a talajbiológia és a kártevő gombák kapcsolatáról, Dr. Parádi István a növényi stresszről, míg Szabó István megoldási lehetőségeket kínált a növényi stressz kezelésére. A rendezvényen két meghívott előadó is szerepelt: Dr. Szabó Árpád, a MATE docense a növényi kártevőkről tartott előadást, míg a szakmai programot Borcsik Zoltán osztályvezető zárta, aki a hatósági ellenőrzések gyakorlati tudnivalóiról beszélt a mintegy 70 érdeklődő gazdálkodónak.

Június 7-én immáron 3. alkalommal rendeztük meg a zánkai Burgonya szakmai napot, melynek szervezője, Márki Anita. A program fő célja a tudásmegosztás volt: gazdák, növényvédelmi szakmérnökök, növényorvosok és input szolgáltatók találkozája, ahol a különféle növényvédő szerek, stimulátorok és egyéb fejlesztési lehetőségek kerültek bemutatásra. A cél nem csupán a szakmai beszélgetés, hanem a termelők közvetlen tapasztalatcseréje is. Az idei évben is

bemutatták a burgonyák állapotát, a kezeléseket, és miként segíthetik a gazdákat az új, innovatív technológiai fejlesztések a fenntartható növényvédelem terén. Neves szakmai előadók előadásai színesítették a napot: **dr. Polgár Zsolt** - MATE, **Balogh Stefánia** – Nebih, **dr. Tóth Ferenc** - ÖMKI, **Muntyán Krisztián** – Agromedium, **Czuppon Máté** – Agrárminisztérium, **Hankó György** – BMKH.

Júliusban sikeresen egyeztetünk a kormányhivatallal egy iroda bérletével kapcsolatban. Így a megyei kamara irodája a Kormányhivatalban (Hmvhely, Rárósi út 110. földszintjén) található. Júliustól megbízási szerződéssel adminisztrátort alkalmazunk az adminisztratív munka minél hatékonyabb elvégzése érdekében. A fogadóóra minden héten csütörtökön 8:00-15:30-ig van az irodában.

Július elején 80 órás képzést tartottunk 24 fő számára, mely sikeres vizsgával zárult.

A Méhészeti Szövetséggel Hatala Ákos alelnök úr részt vett a napraforgó és csemegekukorica mintázásában, amelyet a tiltott hatóanyagok keresése céljából végeztek.

Szeptember 5-én sor került a VI. Növényorvosi Sportnapra, melynek házigazdája a Vármegyénk volt. A focin kívül asztaliteniszből, dartsból, és csapat vetélkedőben is összemérhették tudásukat a megyei tagok. A programon 13 megyéből összesen több mint 200 fő vett részt, mely igen nagy létszámnak mondható. Ezúton köszönjük mindenkinek, aki eljött és megtisztelte Vármegyénket jelenlétével. Továbbá köszönjük annak a 25 aktív megyei tagunknak, akik több napon át dolgoztak a rendezvényünk lebonyolításában. Arra biztatunk minden tagunkat, hogy keressenek, jöjjenek el, és legyenek részesei akár egy pozitív hozzászólással is a jövőbeni eseményeink sikerességében.

Mérnöki továbbképzés: 2025.12.08-12. Hódmezővásárhelyen a Kormányhivatal földszinti tárgyalójában (Rárósi út 110.) kerül megtartásra.

Egy olyan közösséget szeretnénk összekovácsolni, akik a szakmai dolgok megbeszélésén túl a mindennapi témákban is tudnak közösen gondolkodni, bátran hozzászólnak a megoldandó témákhoz, akár egy új ötlettel, akár építőjellel kritikával.

A sáskák előfordulása és kártételi helyzete a dél-alföld régióiban 2024-2025-ben

Surányi Szilvia

Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal, Agrárügyi Főosztály, Növény- és Talajvédelmi Osztály

A klímaváltozás a természetközeli növényfajok körét és azok termesztési feltételeit alapvetően átalakíthatja. E folyamatot a piaci igények tovább módosíthatják, meghatározva, mely fajok kerülnek előtérbe. A 2024–2025-ös években a Dél-Alföldön, különösen Csongrád-Csanád és Bács-Kiskun vármegyékben, jelentős mértékben tapasztalták a sáskák megjelenését és kártételét. A rendkívül meleg és száraz időjárás kedvezett a sáskafajok felszaporodásának, ami többféle kultúrában – szántóföldi és zöldségkultúrákban – okozott gazdasági károkat. A sáskák a növényfajok között különbséget tettek, és egyes területeken a kár mértéke elérte a 100%-ot, míg máshol gazdasági kár nem keletkezett. A peterakáshoz szükséges bolygatatlan területek jelenléte, valamint az aszályos évek várható gyakoribb előfordulása miatt a jövőben is nagyobb és szélesebb körű sáskajárások kialakulására lehet számítani.

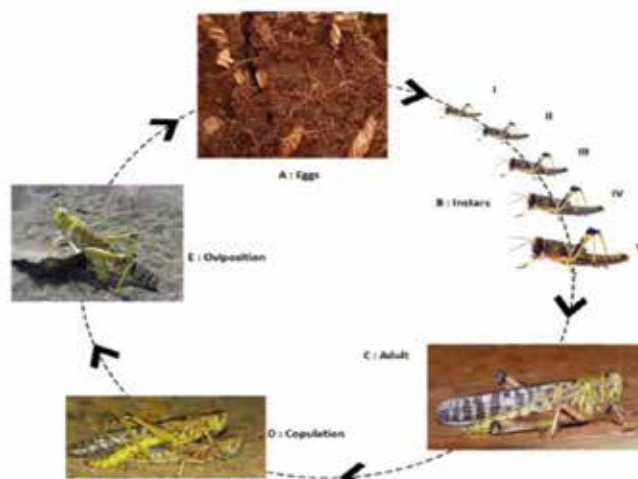
Kulcsszavak: sáska, felszaporodás, Dél-Alföld, kártétel, szárazság.

Bevezetés

A felmelegedés és a hosszabb meleg periódusok miatt egyre gyakrabban alakulnak ki a sáskák számára kedvező feltételek. Ennek következménye lehet, hogy egyes fajok (pl. barbársáska, olaszszáska) a Dél-Alföldön sűrűbben és nagyobb egyedszámban jelennek meg, gyakran gazdasági kártételt is okozva.

A sáskák szaporodási sikeresége szoros összefüggésben áll a megfelelő élőhelyek meglétével, a klímaváltozás hatásaival és az emberi tevékenységek következményeivel (Hochkirch et al. 2016). A sáskák szaporodásához legkedvezőbb a **meleg, száraz klíma, az enyhe telek és a száraz laza talaj**.

A sáska tojással szaporodik, a tojás maga a megtermékenyített petesejt. A sáskák egyedfejlődése az *1. ábrán* kerül bemutatásra. A tojásrakáshoz legideálisabb talajviszonyok a 2–3 évvel korábban parlagon hagyott és felszántott területeken alakulnak ki (Sergeev 2019). A tojásrakás szorosan kötődik a talaj fizikai és hőmérsékleti állapotához. A túl nedves talaj nem ideális, mert összetapad, sűrű lesz, könnyebben penészedhetnek be, elrothadhatnak a tojások, illetve nehéz beleásni a tojásokat. **A túl száraz talaj pedig azért nem megfelelő, mert morzsolódik, repedezik, és a peték kiszáradhatnak.** Mérsékelt övi fajok esetében – így hazánkban is – június végétől kezdődik a tojásrakás, ami jellemzően **augusztus-szeptemberben tetőzik**, amikor a talaj megfelelően meleg és száraz. A legideálisabbak a laza szerkezetű homoktalajok, azonban a sáskák nedves réti vagy ártéri területeken is előfordulhatnak. Tojásrakásnál fontos szempont, hogy azokat a helye-

Forrás: Shrestha et al. (2021)

1. ábra A sáska egyedfejlődése

ket részesítik előnyben, ahol az árnyék, páratartalom biztosított, ragadozóktól védett és a kikelő lárvák (nimfák) majd könnyen találnak táplálékot. A nőstény a talajba 2–5 cm mélyre rakja a tojáscsomókat (ootékákat), általában 1–4 csomót, tojáscsomóként 20–100 tojással (Watts et al. 1989, Fisher et al. 1996, University of California Agriculture and Natural Resources 2023). A túl sekélyen rakott tojások kiszáradhatnak vagy fagykár érheti őket, a túl mélyre rakott tojásokból pedig a lárvák nem tudnak könnyen kikelni. A tojáscsomókat a nőstény habszerű váladékkal veszi körül, amely megszilárdulva védi a tojásokat a kiszáradástól és a környezeti hatásoktól (Hein et al. 2003). A tojások diapauza állapotban áttelelnek a talajban, de bizonyos fajok nimfaként telelnek át (University of California Agriculture and Natural Resources 2023). Az enyhébb telek elősegítik a tojások jobb áttelelését, így tavasszal nagyobb lárvanépségesség kelhet ki.

Tavasszal, amikor a talaj eléri a **minimális 15–20°C-os hőmérsékletet** és a környezeti feltételek (páratartalom, csapadék) kedvezőek, a nimfák kelése megkezdődik (Fisher et al. 1996). Hazánkban már április végétől lehet rá számítani, de a leggyakoribb időpont inkább május közepétől van. Több tanulmány (University of Wyoming 2023, Government of Saskatchewan 2025) a 10°C-os hőmérsékletet tekintik annak a minimális hőmérsékletnek, amelyen az embrió fejlődése folytatódik. A nimfák fejlődési ideje **közvetlenül arányos a hőmérséklettel**. A kifejletlen sáskák növekedésük során 5–6 alkalommal vedlenek, minden vedlés után nagyobbak lesznek, és 30–40 nap alatt érik el az

imágó, ivarérett állapotot, majd kifejlettként további 2–3 hónapig élhetnek. Évente csak egy generációjuk van (Hein et al. 2003, University of California Agriculture and Natural Resources 2023). A legtöbb sáskafaj öt lárvastádiumon (I–V. instar) megy keresztül a kifejlett egyed állapotig (Watts et al. 1989, Fisher et al. 1996). A nimfa fokozatok száma fajspecifikus, de a környezeti tényezők (hőmérséklet, táplálék, nedvesség) módosíthatják a stádiumok számát vagy hosszát. Az olaszáska (*Calliptamus italicus*), a szalagos sáska (*Oedaleus decorus*), a marokkói sáska (*Dociostaurus maroccanus*) 5 lárvastádiumon megy keresztül (Sergeev 2019). A hosszabb tenyészidőszak több nemzedék kialakulását is lehetővé teheti, ami az állomány növekedését eredményezheti.

Melegebb körülmények között a vedlések gyorsabbak, így hamarabb lesznek kifejlett, szárnyas imágók (Ren et al. 2016).

Június folyamán a fiatal, még szárnyatlan nimfák (III–IV. stádium) rajokba verődnek, kis területen mozognak, és a legérzékenyebbek a védekezésre. Július elején a lárvák már fejlettebb stádiumban vannak (IV–V. stádium), sok esetben a szárnykezdemények jól láthatók. Ekkorra a tömeges táplálkozás is felerősödik, és ez okozza a leglátványosabb kártételeket a megtámadott kultúrákban. Július közepén–végén megjelennek az imágók, amelyek már repülni is tudnak, szétoszóródnak, és a kártételük szakaszosabb, de még mindig jelentős lehet. Egy-két héttel a kifejletté válás után meg is kezdik a tojásrakást (Hein et al. 2003). A kifejlett sáskák meleg, napos időben a legaktívabbak, többet mozognak és táplálkoznak, hűvös, felhős időben pedig inaktívak, „lemerevednek”, várják a felmelegedést.

A száraz, aszályos időjárás kedvez a sáskák szaporodásának, mivel a gyér vegetáció és a csökkent konkurencia miatt több táplálék áll rendelkezésükre.

Anyag és módszer

A vizsgált 2024-ben és 2025-ben a két vármegyei kormányhivatal növényvédelmi felügyelői és a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Csongrád-Csanád Vármegyei Szervezete, illetve a vármegyei Nemzeti Agrárgazdasági Kamara gyűjtötte össze az információkat a sáskafajok előfordulásával érintett területek, kultúrák adatai kapcsán.

2024-ben nem, azonban 2025-ben Bordány és Dóc kivételével már történt sáskagyűjtés az vizsgált településeken fűhálózással, a jelenlévő fajok azonosítása érdekében.

A gyűjtés időpontjai:

Üllés: július 7.

Balotaszállás, Tompa: július 10.

Kiskunmajsa, Zsana: július 11.

Csongrád-Bokros: július 21.

Szegvár, Szentés: július 22.

Baks, Öttömös, Pusztamérgecs, Ruzsa, Zákányszék: augusztus 5.

A gyűjtött egyedeket a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Élelmiszerlánc-biztonsági Laboratóriumi Igazgatóság Növény-egészségügyi Nemzeti Referencia Laboratórium szakembere azonosította.

Eredmények

2024-ben és 2025-ben egyaránt tapasztalták a sáskák jelenlétét, gyakran kártételét Bács-Kiskun és Csongrád-Csanád vármegyében, több településen és azok környékén. A rovarok jelenléte nemcsak a szántóföldi és kertészeti kultúrákban, hanem a házi kertekben és a parlagokon is érzékelhető volt.

2025-ben a következő sáskafajokat azonosítottuk be:

- ▶ olaszáska (*Calliptamus italicus*)
- ▶ barbársáska (*Calliptamus barbarus*)
- ▶ rövidnyakú sáska (*Dociostaurus brevicollis*)
- ▶ halk tarlósáska (*Chorthippus mollis*)
- ▶ szalagos sáska (*Oedaleus decorus*)
- ▶ kékszárnnyú sáska (*Oedipoda coerulescens*)
- ▶ dűnesáska (*Acrotylus longipes*)
- ▶ rövidszárnnyú rétisáska (*Euchorthippus declivus*)
- ▶ marokkói sáska (*Dociostaurus maroccanus*)
- ▶ sztyeppréti sáska (*Stenobothrus nigromaculatus*)
- ▶ vállas rétisáska (*Chorthippus dichrous*)
- ▶ önbeásósáska (*Acrotylus insubricus*)

Védett fajok

Az észlelési területek nagy részén védett fajok (barbársáska, dűnesáska, törös szöcske) is begyűjtésre kerültek.

Egy védett faj felszaporodását több tényező együttesen befolyásolja. Az élőhely minőségét és a rendelkezésre álló táplálékot a gazdag, változatos növényzet, különösen a faj kedvelt táplálékai, valamint a növényzet szerkezete (magasság, sűrűség) és fajösszetétele határozza meg, hiszen ezek megfelelő búvó- és tojásrakó helyet biztosítanak. Nagyon fontos tényezők a környezeti feltételek, hiszen a meleg, száraz tavasz és nyár, melyek gyors lárvafejlődést tesznek lehetővé, valamint a mérsékelt csapadékmennyiség nem károsítja a tojásokat és lárvákat. Ha csökken a természetes ellenségek (pl. madarak, ragadozó rovarok, parazitoidok) populációja, a sáska túlélési aránya nő. Művelés nélküli területek, mezőgazdasági területek közelében védett élőhelyek (Natura 2000), ahol nincs vagy kevés a talajművelés, illetve a peszticid használat, könnyebb a diszperzió (szétterjedés). A populációdinamika során az alacsony genetikai sokféleség ritka fajoknál nem feltétlenül gátolja a szaporodást. Ha a környezeti feltételek kedvezőek, és a sáska populációja természetes ingadozásokat mutat, egy kedvező év jelentős egyedszámnövekedést eredményezhet.

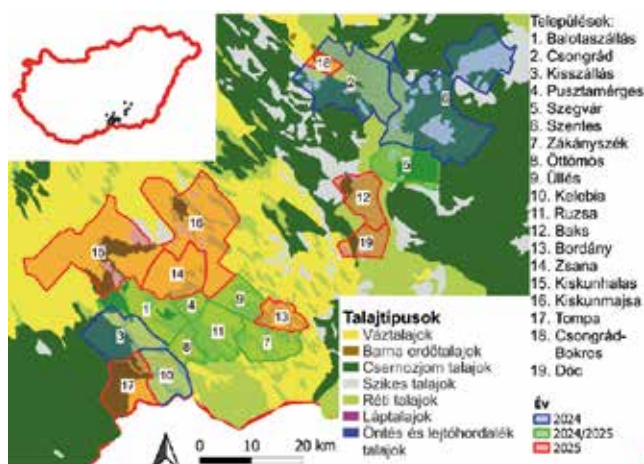
A védett fajok élőhelyi igényeit és földrajzi elterjedését ismertetni szükséges, ami fontos a fenntartható természetvédelmi intézkedésekhez.

A védett fajok esetében a túlélés szempontjából kritikus tényezők az élőhely-átalakítása, a mezőgazdasági intenzifikáció és nem utolsósorban a klímaváltozás.

Magyarországon az 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről és az Európai Unió madár- és élőhelyvédelmi irányelvei tiltják a védett fajok elpusztítását, gyűjtését vagy élőhelyük károsítását.

A védett fajok ellen csak külön engedéllyel, indokolt esetben és szigorúan szabályozott módon lehet beavatkozni.

Sok védett sáskafaj ritka vagy speciális élőhelyeken él (pl. sztyepprétek, homokpusztai gyepek, homokdűnék, száraz

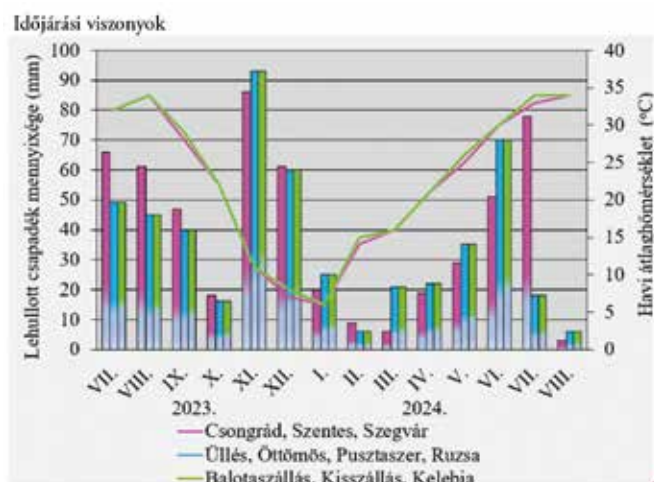

2. ábra. A sáskák megjelenési gócpontja a 2024. és 2025. évben

rétek). A sáskák **fontosak a táplálékláncban**: ragadozók (madarak, rovarok, hüllők) táplálékai. Védelmük hozzájárul a **természetes ökoszisztéma stabilitásához**.

Észlelési helyek

A sáska észlelési helyek 2024-ben és 2025-ben a jellemző fő talajtípussal az 2. ábrán kerül bemutatásra. 2024-hez viszonyítva 2025-ben a sáskák előfordulása az érintett vármegyék déli részén jelentősebb mértékben nőtt. A megfigyelések szerint elsősorban a laza szerkezetű, könnyen felmelegedő talajo-

3. ábra. Barbársáska (*Calliptamus barbarus*) (Ruzsa, 2025)
(Fotó: Fodor Szabolcs)

4. ábra. Hőmérséklet és csapadék adatok a 2024. évi sáska észlelési helyeken

kon jelentek meg, ami összefüggésbe hozható a tojásrakás és a lárvák kelésének kedvező feltételeivel.

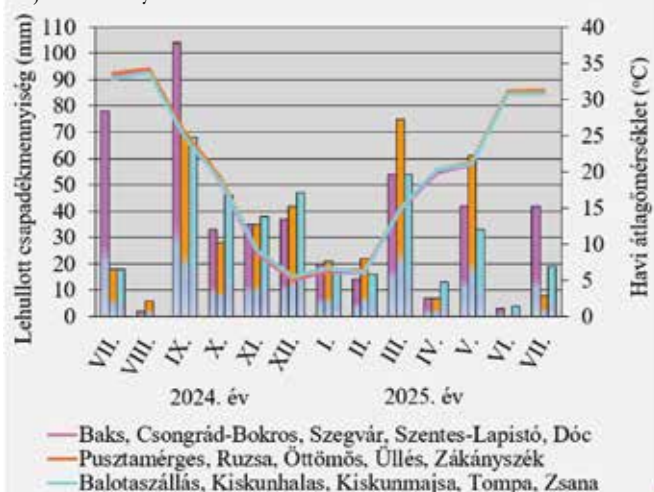
A rövid csápú egyenesszárnyúak (*Caelifera*) többsége nap-pali (diurnális) aktivitást mutat, míg a hosszú csápúak (*Ensifera*), például a tücskök és szöcskék, főként éjszakai (nocturnális) életmódot folytat, ami az egyes csoportok táplálkozási és viselkedésszerű stratégiáival hozható összefüggésbe.

Balotaszálláson a sáskafajokon kívül a törös szöcske (*Gampsocleis glabra*, 3%) és a közönséges rétiszöcske (*Platycleis affinis*, 5%) is előfordult, míg Zsanán az utóbbi faj (2%) szintén jelen volt.

A vizsgált területeken az olasz sáska mindenütt előfordult, míg a védett barbársáska (3. ábra) a második leggyakrabban előforduló sáskafajnak bizonyult. A szalagos sáska a területek felén volt jelen, míg a halk tarló sáska, a rövidszárnyú sáska, a kékszárnyú sáska és a rövidnyakú sáska szintén több településen fordult elő.

Magyarországon az Alföld térségében az éves átlagos csapadékmennyiség megközelítőleg 500 mm, azonban az elmúlt években a mért értékek ezt az átlagot jelentősen alulmúlták.

Időjárási viszonyok

5. ábra. Hőmérséklet és csapadék adatok a 2025. évi sáska észlelési helyeken

Település	Év	Kultúra	Gyűjtött faj	Begyűjtési arány (%)
Balotaszállás	2024	burgonya, zab, tritikálé	-	-
	2025	burgonya	rövidszárnyú rétisáska	56
			olaszsáska	16
			barbársáskaV	9
			szalagos sáska	7
			halk tarlósáska	3
			marokkói sáska	1
Kisszállás	2024	burgonya, zab, tritikálé	-	-
Kelebia			-	-
Zsana	2025	csemegekukorica, vöröshagyma, gyümölcsös, legelő, parlag, lucerna, dohány, sárgarépa, karalábé, burgonya, homoktövis, csemegeeszőlő	olaszsáska	52
			rövidszárnyú rétisáska	18
			barbársáskaV	12
			sztyeppepréti sáska	7
			szalagos sáska	5
			marokkói sáska	2
			vállas rétisáska	2
			olaszsáska	57
Kiskunhalas	2025	lucerna	rövidszárnyú rétisáska	18
			rövidnyakú sáska	11
			halk tarlósáska	11
			marokkói sáska	3
			olaszsáska	52
Tompá	2025	nincs adat	rövidszárnyú rétisáska	39
			halk tarlósáska	9
			olaszsáska	85
Kiskunmajsa	2025	burgonya	rövidnyakú sáska	5
			halk tarlósáska	5
			szalagos sáska	5
			-	-
Üllés	2024	homoktövis	-	-
	2025	sárgarépa, petrezselyem	barbársáska – V	47
			olaszsáska	32
			rövidnyakú sáska	10
			rövidszárnyú rétisáska	5
			kékszárnyú sáska	3
			halk tarlósáska	3
Szegevár	2024	lucerna, őszi búza, őszi árpa, rozs, cirok	-	-
	2025	gyep, lucerna	olaszsáska	100
Csongrád	2024	napraforgó	-	-
Dóc	2025	napraforgó	-	-
Bordány	2025	kukorica, őszi búza, parlag	-	-
Csongrád-Bokros	2025	őszibarackültetvény, borszólóültetvény	barbársáska – V	70
			dűnesáska – V	15
			kékszárnyú sáska	11
			olaszsáska	4
Baks	2025	kukorica, lucerna, őszi búza, parlag	kékszárnyú sáska	35
			halk tarlósáska	29
			rövidnyakú sáska	24
			olaszsáska	6
			barbársáska – V	6
Szentes-Lapistó	2024	cukorrépa, búza tarló	-	-
	2025	lekaszált lucerna	olaszsáska	100

V – védett faj

1. táblázat Észlelési helyek kultúrákkal és a beazonosított sáskafajok

Település	Év	Kultúra	Gyűjtött faj	Begyűjtési arány (%)
Öttömös	2024	cukkíni, csillagtök, paprika	-	-
	2025	cukkíni, csillagtök, sütőtök, kiskert, paprika, sárgarépa, petrezselyem, lucerna	barbársáska – V	82
			olaszsáska	9
			önbeásósáska	3,5
			szalagos sáska	3,5
Pusztamérge	2024	spárga, sárgarépa	-	-
	2025	spárga, parlag, őszi búza	barbársáska – V	36
			olaszsáska	28
			kékszárnyú sáska	28
			önbeásósáska	5
Ruzsa	2024	burgonya, karfiol, kukorica, lucerna	-	-
	2025	legelő, fűszerpaprika, sárgarépa, petrezselyem, parlag, sütőtök, burgonya, gyümölcsös, kiskert	barbársáska – V	76
			kékszárnyú sáska	13
			olaszsáska	8
			szalagos sáska	1,5
Zákányszék	2025	sárgarépa, parlag, burgonya, semlyék	dűnésáska – V	1,5
			barbársáska – V	30
			önbeásósáska	22,5
			kékszárnyú sáska	17,5
			olaszsáska	12,5
			szalagos sáska	10
			rövidnyakú sáska	5
			halk tarlóáska	2,5

V – védett faj

1. táblázat folytatás Észlelési helyek kultúrákkal és a beazonosított sáskafajok

Magyarországon 2024 júliusa volt a legmelegebb július 1901 óta. A havi középhőmérséklet 24,53 °C volt, ami 3 °C-kal haladta meg a 1991–2020 közötti átlagot. A 2025-ös nyár pedig Magyarországon a hetedik legmelegebb és a nyolcadik legszárazabb nyár volt a mérések kezdete, 1901 óta. Az országos középhőmérséklet 22,06 °C volt, ami 1,2 °C-kal haladta meg az 1991–2020-as sokéves átlagot. Országos átlagban mindössze 119 mm csapadék hullott, ami a szokásos mennyiség 59%-a. Az Alföldet különösen sújtotta az elmúlt két évben a szárazság (4-5. ábra). Az olasz- és barbársáska különösen jól alkalmazkodik a 25–35 °C közötti hőmérséklethez (Ren et al., 1995, Nalepa 2013), és a hőmérséklet emelkedése növeli táplálkozási aktivitásukat (Nalepa 2013).

Az olaszáska többségében a kétszikű növényeket részesíti előnyben (pl. hüvelyesek, répafélék, lucerna) (Kiss 1995), amit alátámaszt, hogy a legnagyobb kártételt homoktövisben, spárgában, sárgarépában, petrezselyemben, burgonyában, karalábéban és sütőtökben észlelték. A vizsgált években azonban a legjelentősebb károk kultúránként változtak: 2024-ben homoktövis ültetvényben, burgonyában, spárgában, karfiolban, kukoricában és őszi búzában, míg 2025-ben elsősorban spárgában, karalábéban, burgonyában, dohányban, sárgarépában, petrezselyemben és csemegekukoricában jelentkeztek. 2024-ben Üllésen a termőre forduló homoktövisültetvényben a sáskák az erőfélben lévő termést

és a lombozatot 100%-os mértékben károsították. Ruzsa környékén több termelő jelentett sáskakártételt burgonyában, karfiolban, kukoricában és lucernában, ahol a károk mértéke szintén közel 100%-osnak bizonyult. Balotaszállás, Kisszállás és Kelebia térségében már 2021 óta tömegével jelentek meg a sáskák, kártételt okozva több kultúrában. 2024 július elején jelentették a sáskák tömeges megjelenését (legnagyobb kártételt burgonyában okozták), mely jelenség 2025-ben is megfigyelhető volt sárgarépában, karalábéban és burgonyában.

Szegvár térségben 2022 nyarán jelentős sáska egyedszámot tapasztaltak. 2023-ban a sáskák szintén nagy számban voltak jelen, de az általuk okozott kártétel elenyésző volt, míg 2024-ben és 2025-ben is több helyen ismét észlelték a sáskák jelenlétét, azonban gazdasági kártételről nem érkezett jelzés. 2024 július elején Szentés-Lapistó közelében cukorrépa kultúrában tapasztalták a sáskák előfordulását, az okozott kártétel elenyésző mértékű volt. Ugyanebben a táblába 2025-ben napraforgó kultúra és lucerna került. Sáskák jelenléte a napraforgóban egyáltalán nem volt tapasztalható, míg a lucernatáblában a sáskák jelen voltak, károsítás azonban nem következett be. 2024-ben Csongrád ártéri területein, réti talajtípuson termesztett napraforgó-állományokban a sáskák jelenlétét megfigyelték, azonban a populáció nem okozott gazdasági jelentőségű kárt. A következő évben, 2025-ben e térségből sáskakártételre vonatkozó bejelentés nem érkezett. Ugyanebben az

6. ábra **Sáskakártétel sütőtökben** (Ruzsa, 2025) Fotó: Kóré Imre

évben a szomszédos Csongrád-Bokros területén nagyobb sáskapopulációt észleltek, amely gazdasági kárt ugyanakkor nem okozott, míg Ruzsa térségében a populáció már kártételt eredményezett. Több helyszínen jelezték a sáskák jelenlétét lucernában, amely sűrű állományával kedvező élőhelyet biztosít számukra. A fiatal olasz-sáska különösen kedveli a fiatal lucernát (FAO). Baks térségében július elején az új hajtások károsítása volt megfigyelhető, azonban később a sáskák jelenléte már nem okozott számottevő kárt. A tökfélékben előforduló cucurbitacin keserű vegyületként általában csökkenti a sáskák táplálékfelvételét, egyes fajok és populációk azonban képesek tolerálni jelenlétét. Ruzsán például kéthetes sütőtökben okoztak jelentős kárt (6. ábra). Annak ellenére, hogy a dohány-növény alkaloid-tartalma (nikotin, anabin, anabazin) révén jellemzően erősen védett a kártevő rovarokkal szemben, Zsanáról dohány esetében kártételt jelentettek.

2024-ben és 2025-ben Pusztamérges térségében a legnagyobb kártételt a spárgaültetvényekben tapasztalták, a legtöbb esetben gazdasági kárt okozva (7a. ábra). A spárga az

egyik legkorábban kihajtó élő zöldség-növény, ezért a sáskák számára tavasszal jelentős táplálékforrást jelent. A fiatal hajtások víztartalma meghaladja a 90%-ot, ami különösen aszályos időszakokban teszi vonzóvá. Emellett a zseme szövetek alacsony lignintartalmuk miatt könnyen rághatók és jól emészthetők, így fogyasztásuk a rovarok számára energiahatékony. Becslések szerint egy sáska saját testsúlyának 30-250%-át képes elfogyasztani naponta (University of California Agriculture and Natural Resources 2023). A megtámadott spárgaültetvényekben a legnagyobb kártételt a szélső sorokban észlelték, míg az ültetvény belseje felé a sáskák jelen voltak, azonban jelentős kárt nem okoztak. A kártétel fokozódott, amikor a szomszédos szárazúzott vagy kaszált területekről a sáskák átvándoroltak a spárgatáblába. A spárga növényvédelmi kezelése júniusban kezdődik, egybeesik a sáskalárvák megjelenésével azonban az alkalmazható rovarölő szerek száma nagyon korlátozott, és hatásuk csekély.

A kártétellel érintett területek szomszédságában szinte minden esetben parlagon hagyott, nem művelt, pihentetett területek vagy erdők fordultak elő. 2024-ben Zákányszéken még csak elszórtan tapasztalták a sáskák jelenlétét, addig a következő évben már komoly kártételt okoztak több kultúrában. 2025-ben Zákányszék és Ruzsa térségében a sáskák jelentős kártételt okoztak sárgarépa-ban és petrezselyemben (7b. ábra); a sárgarépa levélzete mellett a répatestet is gyakran a talaj felszínéig rágták (8. ábra). A megfigyelt táplálkozási viselkedés arra utal, hogy bizonyos fitokémikáliák – például az apiol és a sárgarépa illóanyagai – táplálkozást serkentő ingerként hathatnak a rovarokra (Isman 2006). A legnagyobb kártétel a szélső sorokban történt, a tábla belseje felé a kártétel mérséklődött.

A klímaváltozás hatására egyes száraz, sztyepprétekhez kötődő fajok (pl. olasz-sáska, barbársáska) előretörhetnek. Hernández-Zul et al. (2015) rámutatnak, hogy a változatos táplálékforrás javítja a túlélési esélyeket – a barbársáska és az olasz-sáska jól példázza ezt, mivel több növényfajt is elfogyasztanak.

A sáskák nagy tömegben komoly kárt okozhatnak a hasznos növényekben, de a gyomnövényeket sem kerülik el, például szívesen fogyasztják a fehér libatopot (*Chenopodium album*)

7a. ábra **Sáskakártétel spárgában** (Pusztamérges, 2024) Fotó: Négycsütrné Juhász Mária

7b. ábra **Sáskakártétel petrezselyemben** (Ruzsa, 2025) Fotó: Fodor Szabolcs

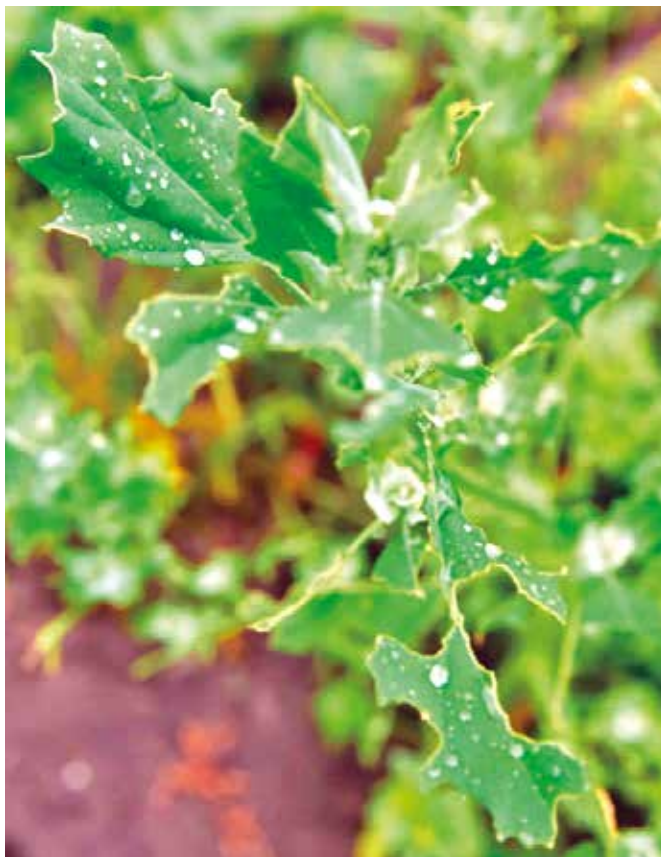

8. ábra. Sáskakártétel sárgarépában (Ruzsa, 2025)

Fotó: Fodor Szabolcs

(9. ábra) és a disznóparéjt (*Amaranthus* spp.). A fehér libatop fiatal vegetatív részei – különösen a hajtások és levelek – lágy szöveti felépítésüknek köszönhetően könnyen fogyaszthatók. Magas víztartalmuk révén potenciális vízforrásként is szolgálhatnak száraz, vízhiányos élőhelyeken, ami ökológiai és táplálkozási szempontból egyaránt jelentős tényező.

Mindkét gyomnövény tápanyagdús: a fehér libatop levelei 4,2% fehérjét, esszenciális aminosavakat, kalciumot, A- és C-vitamint tartalmaznak, míg a disznóparéj magasabb fehérje- és esszenciális aminosav-tartalmú (Gonzalez et al. 2003,

9. ábra. Sáskakártétel fehér libatopon (*Chenopodium album*)

(Ruzsa, 2025) Fotó: Márki Anita

Soriano-García et al. 2019), ami hozzájárul a sáskák preferenciájához.

Következtetések

A bemutatott kártételi eredmények jól érzékeltetik a sáskák felszaporodásának kockázatát a mezőgazdasági kultúrákra nézve. Ez a kockázat nemcsak a populáció nagyságából, hanem a sáskák mozgásképességéből is fakad, hiszen viselkedésük és vándorlási hajlamuk befolyásolja a kár kiterjedését.

A nimfákhoz hasonlóan az imágók is többnyire a földön másznak, de mivel már repülésre alkalmas szárnyuk van, menekülésre vagy elvándorlásra, táplálék kereséskor képesek rövid távú repülésre, ami pár métertől akár több kilométerig terjedhet. A tényleges távolság a faj, a környezeti feltételek és a viselkedési kontextus függvénye (Uvarov 1977).

A sáskák okozta kártétel megelőzésének legjobb módszere a korai észlelés és a megelőzés.

A lárvák kelésétől (április vége) rendszeres megfigyelések végzése szükséges az adott év sáskapopulációjának felmérése érdekében.

Kiemelten fontos, hogy a sáskákat már kis nimfaként, jóval a szárnyak megjelenése előtt megfigyeljük, mivel a védekezési lehetőségek sokkal hatékonyabbak ebben a fejlődési fokozatban, mint imágó állapotban.

A populáció korai és folyamatos megfigyelése lehetővé teszi a célzott beavatkozásokat, amelyeket az agrotechnikai, biológiai és kémiai védekezési módszerek kombinációja tesz hatékonyabbá.

Agrotechnikai védekezés

Vetésváltással megszakítható a sáskák számára kedvező táplálékbázis folytonossága.

A tojások lerakása utáni, de tavaszi kikelés előtti művelés nagyon hatékony lehet a sáskák elleni védekezésben, talajműveléssel a sáskatojások jelentős része megsemmisíthető.

A kaszálással eltávolítható a közvetlen táplálékforrás, ami a rovarok elvándorlását okozza.

Korai vetés esetén a növények ellenállóbbak lehetnek a sáskakártételekkel szemben.

A füves, elhanyagolt parcellák lekaszálása és a gyomok eltávolítása egyaránt csökkenti a sáskák tojásrakásra és táplálkozásra alkalmas élőhelyeit, ezáltal mérsékelve felszaporodásukat.

Csapdasávos módszer alkalmazása

A csapdasáv (trap strip) egy 10 méter széles (a terület nagyságtól függően változtatható) sáv, ahová a csalogató növényeket vetik. Ennek egyik célja a megfigyelés, a fiatal sáskák ide vonuljanak be táplálkozni, mielőtt a fő kultúrnövényekhez érnének. A II. nimfastádiumban a sáskák általában elég mozgékonyak ahhoz, hogy a táplálékhiány miatt átvándoroljanak a szomszédos növényekre. A csapdasáv hatékonyan vonzza a sáskákat, és itt történik a célzott beavatkozás, hogy minél kevesebb egyed jusson tovább. Könnyebben, környezetkímélőbbben kezelhetők. A csapdasávos módszer a 10. ábrán látható.

10. ábra. Csapdasávós módszer

A *védősáv* (guard strip) a kultúrnövény és a csapdasáv közötti puffer zóna, melynek a szerepe a következő:

Biztonsági zóna: a csapdasávon átjutott sáskák itt is megfigyelhetők, kezelhetők.

Növényvédő szeres kezelés védelme: megakadályozza, hogy a csapdasávban kijutatott rovarölő szer a kultúrnövényre kerüljön, különösen fontos ez a betakarításra kész kultúrnövények esetében.

Mechanikai akadály: a védősávba olyan növény kerül elvetésre, mely nem vonzó a sáskák számára, így a kultúrnövény felé való haladásuk lassabb.

Megfigyelési sáv: itt ellenőrizhető, hogy hatékony volt-e a beavatkozás a csapdasávban vagy egy újabb kezelés szükséges.

Az öntözés egyes területeken kedvezőtlenebb környezetet teremthet a szárazságedvelő sáskafajok számára. Bár több kultúrát is öntöznek, homoktalajon nehezebb a vízzel telített állapot elérése.

A műveletlen sávok és parlagterületek megszüntetése vagy rendszeres kezelése hatékony eszköz lehet a sáskák felszaporodásának megelőzésében, azonban ez sok esetben nem kivitelezhető, mivel a területek tulajdonosa ismeretlen, a művelésből való kivonás jogszabályi előírások miatt történik, vagy maga a parlagterület természetvédelmi oltalom alatt áll, illetve területalapú támogatás feltételei mellett bizonyos esetekben a növényvédő szerek használatát is mellőzni kell.

Mechanikai védekezés

A mechanikai akadályok, például hálók alkalmazása hatékonyan gátolhatja a sáskák bejutását a védendő növényállományba, ugyanakkor e módszer alkalmazhatósága a természetes növényfajok egy bizonyos körére korlátozódik.

Biológiai védekezés

A természetes ellenségek jelenléte bizonyos mértékig korlátozhatja a sáskák egyedszámát. Kevés ragadozó, parazitoid vagy kórokozó jelenléte esetén a sáska populáció gyorsabban szaporodhat.

A fészkelőplatformok telepítése a terület szélén vagy a kultúrnövények között biztosítja, hogy a ragadozó madarak biztonságosan követhessék a táplálékforrást.

Az ideiglenes vagy állandó etetőhelyek révén a madarak megszokják a területet, és az etetés során fokozatosan a ter-

mészetesen előforduló sáskákra koncentrálnak. A csalogatás időztetését a sáskák aktivitásához érdemes igazítani, így a madarak könnyen összekapcsolják a táplálékforrást a területtel.

Rovarpatogén mikroorganizmusok kifejezetten rovarokra hatnak, és természetes módon képesek a populációk szabályozására. Két fő csoportjuk a gombák és a baktériumok.

A *Metarhizium anisopliae* (*Metarhizium robertsii*) és hasonló entomopatogén gombák a kártevőkkel közvetlen érintkezés révén, illetve talajba juttatva fejtenek ki fertőző hatást. A gomba spórái a rovar testfelületére tapadnak, majd csírázás után behatolnak a belső szövetekbe, ahol szaporodásuk következtében a kártevő elpusztul. Különösen a talajban élő vagy talajhoz kötődő fejlődési stádiumok, így például a sáskatojások és -lárvák esetében bizonyulnak hatékonynak. A rovarpatogén gombák előnye, hogy specifikusak, és nem gyakorolnak káros hatást a hasznos rovarokra vagy a környezetre Magyarországon azonban jelenleg nem engedélyezett a felhasználásuk.

A *Bacillus thuringiensis* (Bt) egy talajlakó baktérium, amely különböző kártevő fajokra specifikus fehérjéket, úgynevezett δ -endotoxinokat termel. Ezek a toxikus fehérjék a rovar tápcsatornájában aktiválódnak, gátolják a bélhám működését, ami gyors elhulláshoz vezet.

A Bt alapú készítmény elérhető Magyarországon.

Kémiai védekezés

A világ több országában a sáskák kezelésére van engedélyezett hatóanyag, azonban Magyarországon nincs sáska ellen felhasználható rovarölő készítmény. 2025 júliusában a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal a sáskák által okozott kártételek mérséklésére szükséghelyzeti engedélyt adott négy rovarölő szer (Karate Zeon 5 CS, Decis Forte, Sumi Alfa 5 EC, Mospilan 20 SG) használatára, melyek azonban csak korlátozott hatékonyságot mutattak, és nem érték el a várt eredményt.

A szükséghelyzeti készítmények hatékonyságának korlátai:

A rovarölő szerek mérsékelt hatékonysága egy részt a sáskák nagy mozgékonyásával magyarázhat.

Az imágók elleni kémiai kezelések hatástartama a hatóanyagok tulajdonságaiból adódóan igen rövid.

Az imágók erős **kيتينpáncélja és szőrzete** jelentős fizikai akadályt képez, így előfordulhat, hogy a rovar belső szervezetebe nem jut elegendő mennyiség.

A kifejlett egyedek metabolikus mechanizmusai révén gyorsabban képesek lebontani vagy inaktíválni bizonyos hatóanyagokat, így idegrendszerük csak átmeneti károsodást szenved, és a szer hatása kevésbé tartós.

A szintetikus piretroidok (Karate Zeon 5 CS, Decis Forte, Sumi Alfa 5 EC) a rovarok idegrendszerére hatva átmeneti paralízist okoznak. Az idegsejtek átmeneti bénulása után, ha a hatóanyag koncentrációja nem kielégítő, az idegrendszer regenerálódik, és a sáska ismét mozgékonyvá válik.

A szerves foszforsav-észterek a kolinészteráz enzim gátlásán keresztül hatnak, ami lassabban fejti ki a paralízist, különösen nagy, erőteljes idegrendszerrel rendelkező rovaroknál, mint a kifejlett sáska.

Az *acetamiprid* (Mospilan 20 SG) az idegrendszer nikotin-acetilkinin receptorait célozza, ami lassabb bénulást és elhullást okoz. Ennek következtében a nagyobb testű, kifejlett egyedek hosszabb ideig táplálkoznak és mozognak, mielőtt a hatóanyag teljes hatása érvényesülne.

Bizonyos növényfajok esetében a kezelést elhagyták, mivel azok már fogyasztásra vagy feldolgozásra alkalmas állapotban voltak. Az engedélyezett rovarölő szerek alkalmazása során problémát jelentett, hogy a sáskák által károsított kultúrák egy része öntözött volt, és a szerek többsége csak kontakthatású volt, a Mospilan 20 SG kivételével, amely mind felszívódó, mind kontakthatással rendelkezik.

A Green Muscle készítmény, amelynek hatóanyaga a *Metarhizium acridum*, kifejezetten sáskák elleni biopreparátum. A gomba az ortopterákra specializálódott. Több országban – például Afrikában és Ázsiában – sáska felszaporodások esetén alkalmazzák. Magyarországon azonban ezek a termékek egyelőre nem elérhetők, és engedélyeztetésük korlátozott lehet.

A sáska elleni védekezés küszöbértékei

A nimfák érzékenysége és gyors fejlődésük miatt a júniusi időszak kulcsfontosságú a védekezés szempontjából, különösen akkor, ha a négyzetméterre eső egyedszám meghalad egy kritikus küszöbértéket, ami szükségessé teszi a beavatkozást.

A védekezési küszöb azt a **populációsűrűséget** jelenti, amely felett a sáskák kártételéből származó **termésvesztés meghaladja a védekezés költségét**.

Amennyiben a lárvaszám a kártételi küszöböt meghaladja, a gyakorlatban **integrált kártevő-kezelést** kell alkalmazni, mely szerint csak bizonyos időszakban, módszerrel lehet beavatkozni. A beavatkozás **csak a fejlődési stádiumokra irányul**, amikor a sáska a legérzékenyebb.

Meghatározása: egyedszám/m².

Sáska esetében az egyedszámnak érdemes lárvastádiumot tekinteni, mert a védekezés ekkor a leghatékonyabb.

Egyes külföldi tanulmányok szerint (Japp 2022, Government of Saskatchewan 2025) a sáskák populációjának gazdasági küszöbértékei a kultúrák szerint változnak: gabonafélékben 8–12 egyed/m², repcében 10–14 egyed/m², míg érzékenyebb kultúrákban, mint a len és a lencse, már 2 egyed/m² felett érdemes a védekezést megfontolni.

Magyarországon a leginkább veszélyeztetett kultúrák esetében szintén megállapíthatók lehetnének irányszámok a sáskák gazdasági kárküszöb értékére vonatkozóan.

Az értékek változhatnak térségenként, növénykultúránként és sáskafajonként.

A jövőbeni védekezésben kiemelt szerepet kell kapnia az integrált megfigyelési és kezelési rendszereknek, amelyek egyszerre biztosítják a populációk szabályozását és a mezőgazdasági ökoszisztémák fenntarthatóságát, elkerülve a túlzott pusztításból adódó ökológiai egyensúlyvesztést.

Felhasznált irodalom

Fisher, J. R., Kemp, W. P., Pierson, F. B. and Wight, J. R. (1996): *IV/2 Grasshopper Egg Development: the Role of Temperature in Predicting Egg Hatch*. In: Grasshoppers Integrated Pest Management User Handbook. Washington, DC: United States Department of Agriculture, Animal and Plant Health Inspection Service

Gonzalez, A. D., Janke, R. and Rapoport, E. H. (2003): Valor nutricional de las malezas comestibles. *Ciencia Hoy*, 13: 40–47.

Hein, G. L., Campbell, J. B. and Seymour, R. C. (2003): *A Guide to Grasshopper Control in Yards and Gardens*. University of Nebraska–Lincoln Extension

Hernández-Zul, M. I., Quijano-Carranza, J. A., Yañez-López, R., Torres-Pacheco, I., Guevara-Gonzalez, R., Rico-García, E., Castro-Ramírez, A. E. and Ocampo-Velázquez, R. V. (2012): *Elements for the sustainable management of acridoids of importance in agriculture*. *African Journal of Agricultural Research*, 7(2): 142–152.

Hochkirch, A., Nieto, A., García Criado, M., Cáliz, M., Braud, Y., Buzzetti, F. M., Chobanov, D., Odé, B., Presa Asensio, J. J., Willemse, L., Zuna-Kratky, T., Rutschmann, F., Şirin, D., Skejo, J., Szóvényi, G., Tzirakalli, E., Vedenina, V., Barat Domenech, J., Barros, F., Cordero Tapia, P. J., Defaut, B., Fartmann, T., Gomboc, S., Gutiérrez-Rodríguez, J., Holuša, J., Illich, I., Karjalainen, S., Kočárek, P., Korsunovskaya, O., Liana, A., López, H., Morin, D., Olmo-Vidal, J. M., Puskás, G., Savitsky, V., Stalling, T. and Tumbrinck, J. (2016): *European Red List of Grasshoppers, Crickets and Bush-crickets*. Publications Office of the European Union.

Isman, M. B. (2006): Botanical insecticides, deterrents, and repellents in modern agriculture and an increasingly regulated world. *Annual Review of Entomology*, 51: 45–66.

Kiss A. (1995): A sáskajárás területi és tájtörténeti vonatkozása a Kárpát-medencében. pp. 123–132. In: Fülek Gy. (szerk.): A táj változásai a Kárpát-medencében. Szent István Egyetem, Gödöllő

Nalepa, C. A. (2013): Effect of temperature and species of plant on the consumption of leaves by three species of Orthoptera under laboratory conditions. *European Journal of Entomology*, 110(4): 605–610.

Ren, J.-L., Tu, X.-B., Ge, J., Zhao, L. and Zhang, Z.-H. (2016): Influence of temperature on the development, reproduction, and life table of *Calliptamus italicus* (L.) (Orthoptera: Acridoidea). *Journal of Asia-Pacific Entomology*, 19(1): 203–207.

Shrestha, S., Thakur, G., Gautam, J., Acharya, N., Pandey, M. and Shrestha, J. (2021): Desert locust and its management in Nepal: a review. *Journal of Agriculture and Natural Resources*, 4(1): 1–28.

Sergeev, M. G. (2019): Italian locust *Calliptamus italicus* (Linnaeus, 1758) (Acrididae). In: Lecoq, M. and Zhang, L. (Eds) *Encyclopedia of Pest Orthoptera of the World*. China Agricultural University Press, Beijing, China, pp. 41–46.

Soriano-García, M., Ilnamiqui, I., Arias-Olguín, M. J. P. C., Ramírez, D. G. R., Figueroa, J. S. M. and Flores-Valverde, E. (2019): Nutritional functional value and therapeutic utilization of Amaranth. pp. 1–16. In: Waisundara, V. Y. (Ed.), *Nutritional Value of Amaranth*

Uvarov, B. P. (1977): *Grasshoppers and Locusts: A Handbook of General Acridology*. Vol. 2.

Watts, J. G., Hewitt, G. B., Huddleston, E. W., Kinzer, H. G., Lavigne, R. J., and Ueckert, D. N. (1989): *Rangeland entomology*. Denver, CO: Edison Press.

Japp, M. (2022. szeptember 7.): *Late Season Grasshopper Control*. The Barley Bin. Saskatchewan Barley Development Commission. Elérhető: The Barley Bin e-newsletter

https://barleybin.ca/late-season-grasshopper-control/?utm_source=chatgpt.com

Government of Saskatchewan (n.d.). *Grasshoppers – Overview, Control Methods and Economic Thresholds*. In *Agribusiness, Farmers and Ranchers – Crops and Irrigation – Insects*. Retrieved September 6, 2025, from Saskatchewan Government website: <https://www.saskatchewan.ca/business/agriculture-natural-resources-and-industry/agribusiness-farmers-and-ranchers/crops-and-irrigation/insects/grasshoppers>

University of California Agriculture and Natural Resources. (2023): *Grasshoppers: Identification and life cycle*. Retrieved from <https://ucanr.edu/sites/default/files/2023-01/307842.pdf>

University of Wyoming (2023): *Grasshopper field guide: Life cycle*. Department of Entomology. Retrieved from <https://www.uwyo.edu/entomology/grasshoppers/field-guide/ghcycle.html>

https://www.fao.org/locusts-cca/bioecology/italian-locust-cit/en/?utm_source=chatgpt.com (Hozzáférés: 2025.08.02.)

https://www.met.hu/idojaras/aktualis_idojaras/napijelentes/ (Hozzáférés: 2024. október 5-6., 2025. szeptember 1-2.)

Fejér Vármegyei Területi Szervezet

NMNK Fejér Vármegyei Területi Szervezete

Székhelye: 2481 Velence, Ország út 23.

E-mail cím: nmnk.fejer@gmail.com

Ügyintéző: Moravszki Gyuláné +36 20/943-7372

Elnök: Kutasiné Sárvári Erika

+36 20/256-7515

erika.kutasine@gmail.com

Alelnök: Garamvölgyi Péter

+36 70/284-0370

garamvolgyipeter@gmail.com

Titkár: Németh Tibor

+36 20/610-7222

nemeth.tibor80@gmail.com

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

A 2024-es év a növényvédelmi mérnöki kamarák életében nemcsak szakmai, hanem szervezeti szempontból is rendkívüli fordulatokat hozott. A Fejér Vármegyei Szervezet munkája e viharos időszakban is a szakmai stabilitás, az alkalmazkodás és a tagság iránti felelősség jegyében zajlott.

Soponyai szezonnyitó rendezvények

január 30–31-én, majd egy évvel később, 2025. január 29–30-án ismét megrendezésre került a hagyományos szezonnyitó rendezvény Soponyán. A rendezvény célja változatlan: lehetőséget teremteni a növényvédelmi cégek számára portfólióik ismertetésére, tagjaink számára pedig az információszerzésre, kapcsolatépítésre és az évre való szakmai felkészülésre.

Továbbképzések – nyolc teljes nap szakmai tudás

A Fejér Vármegyei Szervezet 2024 januárjától 2025 ápriliséig **nyolc teljes napot** szentelt növényvédelmi mérnöktovábbképzésekre. Az előadások aktuális és gyakorlatorientált tematikákkal várták a résztvevőket:

- „Ismerkedjünk az új AKG-feltételekkel” – a támogatási rendszer új kihívásai
- „Amit tudni akarsz a drónról... (de nem merted megkérdezni)” – precíziós növényvédelem a levegőből
- Talajban telelő veszélyes kórokozók elleni védekezési lehetőségek

- Veszélyes és inváziós gyomnövények előretörése a változó klímájú Magyarországon
- Klímatisz háttéreseemények jelenlegi és jövőbeni trendjei a szántóföldi növénytermesztésben
- Folyamatos permetlé-ellenőrzés gyakorlati tapasztalatai

Kiemelkedő színvonalú előadásokat hallhattunk többek között:

Dr. habil. Nagy Antal intézetvezető

Dr. Szilágyi Arnold adjunktustól a biológiai gyomszabályozás lehetőségeiről,

Dr. Csüllög Kitti tanársegédtől a kórokozók elleni biológiai védekezési módszerekről.

A képzések során nemcsak tudásbővítésre, hanem konzultációra, személyes eszmecserére is lehetőség nyílt – a büfé pedig gondoskodott a jó hangulatról és a feltöltődésről.

Kamarai törvénymódosítás – meglepetés decemberben

2024 decemberében – a korábbi többszöri egyeztetés ellenére – **váratlanul jelent meg a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamaráról szóló 2000. évi LXXXIV. törvény módosítása**, amely gyökeresen megváltoztatta a kamarák szervezeti működését. A jogszabály végrehajtása a cikk írásának időpontjában még mindig zajlik, sok kérdést és bizonytalanságot hagyva maga után.

A kialakult helyzetben szervezetünk több közgyűlést is tartott – oktatással egybekötve – hogy tagjainkat tájékoztassuk, és közösen alkalmazkodjunk a változásokhoz:

2025. február 5-én általános tájékoztatóval és képzéssel egybekötött közgyűlésre került sor.

2025. február 13-án megtartottuk **választási közgyűlésünket**, amely – a törvénymódosítás értelmében – megelőzte az országos tisztújítást. Fejér vármegyében csak kisebb változások történtek: a tisztségviselők és bizottsági tagok tovább vállalták feladataikat, biztosítva ezzel a szervezet stabilitását a nehéz időszakban.

2025. április 16-án tartottuk meg következő közgyűlésünket, ahol – bizonytalan időre – elbúcsúztunk egymástól abban a reményben, hogy az őszi hónapokra a megyei szervezetek bejegyzései és pénzügyi önállósága rendeződik, és újra indulhatnak a megyei rendezvények.

2025. szeptember 5-én megszakítottuk a megyei inaktivitást, mert a Kamara országos sportnapján Hódmezővásárhelyen nagy létszámú csapattal részt vettünk. Sajnos még pénzügyi önállóságunkat nem kaptuk vissza, a megyék bejegyzése még nem történt meg, de bizakodó, jó hangulatban nem volt hiány.

A törvénymódosítás – ellentmondásaival együtt – nem váltott ki osztatlan örömet a tagságból. Ennek kifejezésére a tagság érdekeit figyelembe vevő **alapszabály-módosítást** fogadtunk el, amelynek kidolgozásában szervezetünk is **jelentős szerepet vállalt**. (Megjegyzendő: az alapszabály módosításához 2/3-os többségre van szükség.)

Országos választás – Fejér megyei sikerek

A kamarai országos választás során Fejér megye több képviselője is bizalmat kapott:

Csizmadia György – az országos elnökség tagja lett,

Kutasiné Sárvári Erika – az Etikai és Fegyelmi Bizottság elnökeként folytatja munkáját,

Radics Tamás – az Etikai és Fegyelmi Bizottság tagja maradt a dr. Tarcali Gábor által vezetett országos kamarában.

Ezúton is **köszönjük a bizalmat**, és ígérjük: a ránk szabott feladatokat legjobb tudásunk szerint fogjuk ellátni.

A Fejér Vármegyei Szervezet a nehézségek, bizonytalanságok és a törvényi átalakulás közepette is **aktívan, felelősen és a tagság érdekeit képviselve** végezte munkáját. Köszönjük a tagjaink támogatását, együttműködését, és bízunk benne, hogy a következő időszakban ismét erős, szervezett és önálló megyei struktúrában folytathatjuk tevékenységünket.

*Kutasiné Sárvári Erika
elnök*

Kártevők, kártételek, 2025-ben

Szeőke Kálmán, növényvédelmi szakmérnök

Az idei év növényvédelmi sajátosságait legfőképpen az uralkodó időjárási anomáliák szabályozták. A kártevők telelése többnyire zavartalan volt. Az enyhe tél lehetővé tette, hogy a szokottnál nagyobb számban vészeljék át a nyugalmi időszakot. Ezért számos mezőgazdasági kultúrában tavasszal, nyár elején nőtt a kártételi nyomás.

A kalászosokban tél végén a **kabócák** (*Psammotettix alienus*), **levéltetvek** (*Sitobion avenae*, *Schizaphis graminum*) előfordulása volt jelentős. A **vetésfehérítő bogarak** (*Oulema melanopa*) elleni, időben elvégzett védekezések mérsékeltek a kártételüket, Ugyanakkor az általuk közvetített vírusok és mikoplazmák kártétele, azok kártételi tünete sok felé észlelhető volt. A tél végén főképpen az őszerpa állományok levélzete mutatta a sárgulásos tüneteket. Helyenként a víz és tápanyaghiány tünete is mutatkoztak, kombinálódva a vírusok okozta tünetekkel. A vektor rovarok inszekticid csávázószerszettel történő visszaszorítása, hatékony, engedélyezett készítmény hiányában nem volt lehetséges. Az inszekticides permetezések ott voltak teljes értékűek, ahol az előző év őszen is kezeltek.

Ugyanis a vektorok már a kelést követően betelepültek az őszi kalászos állományokba.

Helyenként **mezei pocok** (*Microtus arvalis*) elleni védekezésekre is szükség volt. A szükséghelyzeti engedélyek birtokában helyenként védekeztek is. Országosan kampány indult a vörös vércse odúk kihelyezésére a természetvédelmi szervek részéről. Ahol vállalták, hogy vegyszeres védekezés helyett az odukat helyezik ki a pocok kárt szenvedő kultúrák közelében, lehetőség volt a kártétel mérséklésére. (Az odúkihelyezés a vegyszeres kezelés hatásának teljes mértékű helyettesítésére nem alkalmas, de felbecsülhetetlen környezetkímélő hatása van.)

A száraz években a talajlakó kártevők is súlyos károkat okoznak. Ahol a talajfertőtlenítés elmarad, számolni kell a kártételekkel. A kapásokban különösen érzékeny (helyrehozhatatlan) az általuk okozott kár. Ezért szükséges, hogy a talajlakó kártevők (drótférgek, cserebogár pajorok) előfordulását talajfelvételezéssel ellenőrizzük. Négyzetméterenként 2-3 (vagy ennél több) talajlakó előfordulása már veszélyesnek számít. Ezért ott, amikor lehetőség van rá, talajfertőtleníteni szükséges. Önmaga után vetett kukorica állományok esetében, a kukoricabogár lárvák kártételének elkerülése miatt kell talajfertőtleníteni.

Bagolylepkék szempontjából emlékezetes év volt az idei. A gamma bagolylepkék (*Autographa gamma*) imágói már tél végén, kora tavasszal megjelentek. A kelő lárvák kártétele főképpen a repce lombját érintette. Mivel a tavaszi időszakban különböző rovarkártevők, **repcefénybogár** (*Meligethes aeneus*), **ormányosok** (*Ceutorhynchus assimilis*, *C. quadridens*) ellen általánosságban permeteznek, a **gamma bagolylepke** hernyók kártételének is elejét vették. Ugyanakkor a lepkék nyár közepén tömegesen jelentkeztek mindenfelé. Az esetlegesen várható hernyókártétel elmaradt. Ezt könnyű megérteni akkor, ha tisztában vagyunk vele, hogy a gamma bagolylepke vándor faj. A tömegesen előforduló lepkék tovább vándoroltak, és feltehetően ott szaporodtak. Vagyis a kárt nem itt okozták.

Másik meglepetés az volt, hogy a **gyapottok-bagolylepke** (*Helicoverpa armigera*) nyár közepére térségünkben „eltűnt”. Egyetlen lepkével sem lehetett találkozni cca. egy-másfél hónapig. Persze még sem tűnt el ez a vándorlepke, jelenlétüket augusztus második felétől ismét tapasztalhattuk. Innentől a fénycsapdák és feromon-csapdák ismét jelentős példányszámban gyűjtötték őket. Kártételükkel az elkövetkező időszakban is számolni kell. A vándor lepkék előrejelzése szinte lehetetlen. Ez azért van, mert a vándor-útvonalukon állandó vándorlásban vannak. Vándorútvonaluk időnként, időjárási hatásra némileg módosulhat. A nálunk kifejlődött lepkék, vonulásuk során újabb és újabb területen petéznek. Ezért az utódnemzedékek már nem a lepkék kelése helyén fejlődnek ki. Hajlamo-

Gamma bagolylepke, 2025 április
(Fotó Szeőke Kálmán)

Amerikai szőlőkabóca

(Fotó Zsolnai Balázs)

sak vagyunk azt gondolni, hogy megtelepedtek, és „eszük ágában sincs” tovább menni. Ám az öröklött genetikai sajátosságuk (hogy vándorolnak) készítetik őket a születési helyük elhagyására. Az is igaz, hogy többnyire (de nem mindig) újabb lepke-tömegek érkeznek az elvándorlók helyére, és azok már a tovavonuló populációk helyén rakják le petéiket. Így a faj előfordulásának folytonossága is biztosítva van. Amennyiben ezt megértjük, nem csodálkozunk a migráns fajok heptikus előfordulásán és kártételén sem.

A 2025 év kiemelt károsítója az **amerikai szőlőkabóca** (*Scaphoideus titanus*). Ez az apró szőlőkártevő azzal okozza a kárt, hogy vektorként a szőlő aranysárga színű mikoplazmájának terjesztője. A szőlőkabóca betelepülését és terjedését követően, mára már teljesen eloszlott a Kárpát-medencében. Sajnos az aranyszínű sárgaság mikoplazma is széltében-hosszában előfordul. A mikoplazma a kabóca közvetítésével a szőlő növényben feldúsul. Folyamatos károsítása a tőkék pusztulásához vezethet. Az idei év szélsőséges időjárása a tőkéken kialakult tünetekre jobban felhívta a figyelmet. Szembesülnünk kellett azzal, hogy sok helyen jelen van és már érzékeny károkat is okoz. Tünetei a levelek besodródásával kezdődnek, és (nevéből adódóan) sárgulni kezdenek. Folyamatában az érintett tőkék legyengülnek, termésük mennyisége és minősége csökken. Az erős fertőzés tökepusztuláshoz vezethet. Az aranyszínű sárgaság mikoplazma kártétele elleni védekezés kulcsa a szőlőkabóca elleni védekezés. A szőlőmolyok elleni készítmények a szőlőkabócát is elpusztítják, a kezelések elmaradása, vagy kevés száma teret engedhet a kabóca felszaporodásának. Ezért célszerű rovarölőszeres kezelést végezni azokban az időszakokban is amikor más rovarkártevő ellen nem szükséges védekezniük.

A gyümölcskártevők között legjelentősebbek a termést károsító gyümölcsmolyok. Védekezés nélkül túlszaporodnak és jelentős termés kártételt okoznak. Szinte valamennyi gyümölcsfa termését károsítják. Legismertebb az **almamoly** (*Cydia pomonella*). A moly lárvája a gyümölcs belsejébe rág, egészen a magházig. A körte és a birs is károsodik tőle. A károsodott termések gyakran lehullanak, másodlagosan moniliás penészgyp alakul ki rajtuk. Az almamoly 2025-ben intenzíven károsította az almát. Főképpen a második nemzedék hernyói okoztak érzékeny kárt. A vegyszeres védekezést szexferomon csapdás előrejelzéssel pontosíthatjuk. A lepkék rajzásá-

hoz időzített kezelés általában hatékony. A kontakt rovarölőszerek is hatékonyan pusztítják a fiatal hernyókat. A csonthéjasokban **keleti gyümölcsmoly** (*Aspila molesta*), **szilvamoly** (*Laspeyresia funebrata*) a fő gyümölcskárosító. Őszi-barack esetében a keleti gyümölcsmoly mellett a **barackmoly** (*Anarsia lineatella*) is súlyos termésrágást okozhat. A vegyszeres védekezések időzítése szintén fajspecifikus szexferomon csapdákkal lehetséges. A nemzedékenként jól időzített kezelések hatékony védelmet nyújtanak. A rövid hatástartalmú szerek esetében a kezelés ismétlésére van szükség.

Kevésbé elterjedt, de hatékony környezetkímélő védekezés a légtérletítés módszer. Ennek az az elve, hogy az erre a célra gyártott csőszerű, hajlékony tartályokban szintetikus szexferomont helyezünk a gyümölcsfák ágaira. A kihelyezést az első nemzedék rajzása előtt el kell végezni. A légtérbe folyamatosan kiáramló tömény feromon egy teljes szezon kirajzó hímjeit zavarja meg, ezért a hímek a természetes feromont kibocsátó nőstényeket nem találják meg. A párosodás elmarad, akár csak a kárt okozó utódnemzedék(ek) is. Akik évek óta alkalmazzák a légtérletítést, nem váltanának permetezésre. Hátránya, hogy az ilyen területen az egyéb rovarkártevők ellen sem javasolt a toxikus hatóanyagú vegyszerrel történő permetezés. Esetenként aknázómolyok, sodrómolyok, pajzstetvek, poloskaszagú darazsak, stb. túlszaporodhatnak. Szükség esetén, ellenük környezetkímélő kitinszintézisgátló készítményekkel kezelhetünk.

Továbbra is jelentős károkat okoznak a dió termésekben a **dióburoklegyek** (*Rhagoletis completa*) lárvái. Megtelepedésüket követően kártételük alig mérséklődött. Ellenük vegyszeres védekezésre van szükség. Mivel a rajzásuk nyár közepétől nyár végéig elhúzódó, többször ismételt permetezésre van szükség. A hatékony permetezést olyan nagy nyomású permetezőgépekkel végezhetjük, amelyek a lombzat belsejébe és a felső szintekre is továbbítja a permetlé cseppeket. Természetesen a kártételt mérsékelhetjük sárga színű fogólapokkal is. A lombzatba kihelyezett fogólapok fogása inkább a védekezés(ek) időzítéséhez ad támpontot.

Egyre több gyümölcsösben és szőlőültetvényben tapasztalható a **redösszárnyú darazsak** (*Vespa germanica*, *Polistes gallica*) és **fülbemászók** (*Forficula auricularia*) kártétele. A darazsak leginkább a szőlő termését károsítják. Védekezni szinte

Védekezés légtérletítéssel

(Fotó Szeőke Kálmán)

Zöld vándorpoloska lárvá

(Fotó Szeőke Kálmán)

lehetetlen ellenük. Csapdázásuk (külföldi tapasztalatok alapján) lehetséges, javasolható.

A fülbemászók számos gyümölcsfaj esetében okoznak kellemetlenséget. Alapvetően ragadozó életmódúak, így hasznosak is lehetnének. Sajnos gyümölcsérés idején berágják magukat a gyümölcshúsba és ott rejtőzködnék. Ezzel a gyümölcsökön érzékeny sérüléseket okoznak. Rejtőzködő életmódjuk miatt ellenük az eredményes védekezés nehézséget jelent. Jelenlétüket csak megkésve, a kár kialakulása alkalmával vesszük észre. Idén sok felé károsítottak, főként almástermésű növényeken. A károsodott termés értékesítése lehetetlen.

A jövevény poloskafajok a **zöld vándorpoloska** (*Nezara viridula*), ázsiai **márványospoloska** (*Halyomorpha halys*) idén is súlyos károkat és sok kellemetlenséget okoztak. Fokozódó kártételük disznónövényeken, zöldségféléken jelentkezett. A lakosság körében a telelőre vonuló egyedek okoznak kellemetlenséget. Behúzódva a lakásokba agresszív jelenlétükkel kellemetlenkednek. A lakásban számukra alkalmas rejtőhelyekre húzódva rejtőzködnék.

XXXV. Keszthelyi Növényvédelmi Fórum

2026. január 14-16.

MATE Georgikon Campus, Keszthely - A épület
8360 Keszthely, Deák Ferenc utca 16.
novenyvedelmi.forum@uni-mate.hu

PROGRAM:

2026. január 14. (szerda)

13:00-16:00 Prekonferencia
16:00- MATE Növényvédelmi Intézet találkozó

2026. január 15. (csütörtök)

09:00-10:00 Regisztráció
10:00-12:30 Megnyitó, Plenáris ülés
13:00-14:00 Ebédszünet
14:00-17:00 Szekcióülések
17:00-18:00 Növényvédelmi Tudományos Bizottsági ülés
19:00- Fogadás

2026. január 16. (péntek)

09:00-09:30 Regisztráció
09:30-12:30 Fórum
13:00-14:00 Ebéd

A Fórum részletes programja jelenleg szervezés alatt áll. Kérünk mindenkit, aki szeretne előadást tartani, mihamarabb jelentkezzen, mert az egyes szekciókba való beosztást a jelentkezési sorrendben fogjuk rögzíteni.

A Fórumra való jelentkezéshez kérjük, töltsse ki a [jelentkezési lapot](#). Olvassa be a QR kódot.

Határidők:

Kézirat elektronikus benyújtása:

2025. december 5.

Előadás/poszter jelentkezés kézirat leadása nélkül:
2025. december 5.

Online regisztráció a Fórumra:

2026. január 9.

(ezen határidő után csak személyes jelentkezést rögzítünk a helyszínen)

Győr-Moson-Sopron Vármegyei Területi Szervezet

MNMN Kamara Győr-Moson-Sopron Vármegyei Területi Szervezete

Székhely és ügyintézési hely: 9024 Győr, Honvéd utca 7.

Ügyintéző: Tamás Eszter 30/295-4640 – Email: gymnmnk@gmail.com

Vezetőség:

Elnök: Dr. Magyar László

30/951-0394

magyardr0624@gmail.com

Alelnök: Bakodi Gyula

30/256-2709

gyulabakodi@gmail.com

Titkár: Mogyorósi Barbara

20/958-4842

gymnmnk@gmail.com

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

Mivel tavaly nem jelent meg a növényorvosi nap szokásos kiadványa, ezért az alábbi beszámolóban vármegyei szervezetünk elmúlt két esztendőjének történeteiről készült összefoglalót adjuk közre. Előljáróban azt mindenképpen leszögeznénk, hogy két rendkívül nehéz éven van túl az egész hazai agrárium, amely egyaránt bővelkedett a szakmai kihívásokban és a gazdálkodási nehézségekben. Saját „házunk táját” tekintve biztos kijelenthetjük, hogy kamarai életünkben ismét eseményekben bővelkedő éveket tudhatunk magunk mögött.

Közösségi életünk 2024.01.20-án a győri Kristály étteremben megrendezett hagyományos „Újév köszöntő Növényvédős Bállal” indult, amelyet szokásunkhoz híven ezúttal is borvacsorával színesítettünk. A kulináris élvezetekhez és a jó hangulathoz a Hangyál Pincészet tulajdonosa *Hangyál Balázs*, *Nagy Katalin* tagtársunk férje prezentálta legjobb borait. A jó hangulatban eltöltött közös este ellenére, itt szeretném megjegyezni, hogy a résztvevőktől érkező folyamatos pozitív visszajelzések ellenére, ezt a több, mint két évtizedes hagyománnyal bíró rendezvényünket, – idén – kellő érdeklődés hiányában sajnos már nem tudtuk megtartani. Mindez a közösségi életünk jövőjét illetően igencsak sajnálatos és egyben elgondolkodtató is, amire mielőbb közös megoldást kell találnunk.

A szakmai rendezvényeink tekintetében, azonban országosan is példaértékűek tekinthetjük magunkat. Tavaly februárban és idén márciusban is sikeresen megrendeztük immáron ötödik alkalommal a **Kamarai Szakmai Nap** rendezvényünket. Mindkét esztendőben *Szemerits Attila* főosztályvezető helyettes, a vármegyei növény- és talajvédelmi aktualitásokról számolt be. Tavaly *Várszegi Gábor*, a NÉBIH Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatóságának vezetője adott tájékoztatást az elektronikus permeterzési napló vezetésével kapcsolatos időszerű kérdésekről. A 2025-ös tanácskozáson pedig *dr. Varga Zsolt* c. egyetemi docens színvonalas és gyakorlatiorientált előadását hallgathattuk meg a forgatás nélküli talajművelés növénykórtani összefüggéseiről. Szokásaink szerint ezen az eseményen került sor kitüntetéseink átadására is. A tagságunktól érkezett és a vezetőség által javasolt előzetes jelölés alapján vármegyei szervezetünk 2024. évben kiemelkedő közösségi, szakmai és közéleti munkája elismeréseként két vezetőségi tagunknak *Mészáros Péternek* és *Molnár Bélának*, kamarai „Emlékgyűrű”, míg *Egresits József*, *Halász László*, *Hanyvári Péter*, *Lévay László* és *Szabó Péter* tagtársunknak

pedig „Aranykitűző” kitüntetést adományozott. Idén új hagyományt teremtve, valamennyi, 40 éve praktizáló tagtársunk kamarai aranygyűrű kitüntetést kapott, így *Horváth János*, *Horváth Sándor*, *Kukorelli Gyula*, *Lex Ernő*, *Horváth Józsefné*, *Leglerné Horváth Edit* és *Bakodi Gyula*. Szívvel gratulálunk kollégáinknak, akik több évtizedes magas szintű szakmai és közösségi munkájukkal jelentős mértékben járultak hozzá szeretett szakmánk, a növényvédelem hírnevének és társadalmi elismerésének erősítéséhez.

A közös együttlét lehetőségét kihasználva az elmúlt két évben is erre az időpontra hirdettük meg vármegyei szervezetünk legjelentősebb eseményét, az **éves közgyűlésünket**, amelyen mindkét alkalommal fontos kérdésekben kellett döntéseket hoznunk. 2024-ben, kamaránk eddigi titkára, *Vadász Nóra* anyai örömök elé nézett, ezért a továbbiakban nem tudta vállalni megbízatását, így új titkárt kellett választanunk. A közgyűlés ennek a feladatnak a jövőbeli ellátására titkos szavazással *Mogyorósi Barbarát* választotta meg. Leköszönő titkárunknak vezetőségünk nevében ezúton is köszönjük vármegyei szervezetünk érdekében kifejtett munkáját. A kamaráról szóló 2000. évi LXXXIV. törvény módosításával kapcsolatban kialakult helyzetre való tekintettel, 2025-ben számunkra időközi, **tisztújító közgyűlés** összehívását írta elő felügyeleti szerv. A 2025.03.28-án megtartott közgyűlés titkos szavazásán a NMNK Győr-Moson-Sopron Vármegyei Területi szervezetének tisztségviselőinek 2025.04.01-től 2029.03.31-ig terjedő időszakra az alábbi kollégáinkat választották meg. Elnök: *Dr. Magyar László*, alelnök: *Bakodi Gyula*, titkár: *Mogyorósi Barbara*. A vezetőség tagjai: *Molnár Béla*, *Mészáros Márk* és *Lócsi Marcell*. A Felügyelő Bizottság

A kamara kirándulás résztvevői a Jeli Arborétumban

elnöke: *Széplaki Tamás*, tagjai: *Kovács-Csomor Zsolt* és *Dr. Tóth Kálmán*. Az Etikai és Fegyelmi Bizottság elnöke: *Horváth János*, tagjai: *Lex Ernő*, *Mészáros Péter*, *Egresits József* és *Rongits Levente*. Az Oktatási és Továbbképzési Bizottság elnöke: *Havasréti Béla*, tagjai: *Ledóné Dr. Ábrahám Rita* és *Nagy Csaba*. A Növény- Környezet és Élelmiszerbiztonsági Bizottság elnöke: *Horváth Sándor*, tagjai: *Lévay László* és *Kovács Balázs*. Országos küldöttjeink pedig *Dr. Magyar László*, *Horváth Sándor*, *Varga Gábor*, *Horváth Anita* és *Kocsis Zoltán*. Valamennyi megválasztott tisztségviselőnknek feladataik ellátásához sok sikert és jó egészséget kívánunk.

A fentiek mellett, 2025. februárjában sikerült egy olyan, régóta „dédelgetett” szakmai fórumot is megvalósítanunk, amelyen az elmúlt év növényvédelmi tapasztalatairól és tanulságairól tudtunk egy kötetlen, közös eszmecserét folytatni. A nyitott, baráti légkörben zajlott több, mint kétórás szakmai kerekasztal beszélgetésen sok téma került „terítékre” és információ cserélt gazdát. Közös akaratom szerint jövő év elején újabb aktuális gyakorlati témákkal tovább folytatjuk ezt az új, szakmai programot.

Másik üde színfoltja volt közösségi életünknek a 2024. május közepén Kámban, a Jeli Arborétumban tett **kamarai kirándulás**, amelyet immáron második alkalommal sikerült megszervezni. Ezúttal is remek hangulatban eltöltött, csodás természeti és kulináris élményekkel gazdagodott az a 32 kollégánk, aki vendéglátónk *Both Gyula* szakértő, minden részletre kiterjedő szakmai vezetését élvezve részt vett ezen a programon. Reméljük, hogy legközelebb még többen csatlakoznak közös kirándulásunkhoz.

Taglétszámunk alakulását tekintve elmondhatjuk, hogy tagságunk két évben öröndetes módon 18 új belépővel bővült és mellettük mindössze két fő kért nem praktizáló státuszt. Ugyanakkor szomorúan és fájó szívvel kellett tudomásul vennünk, hogy idén is tovább bővült azoknak a kollégáinknak a névsora, akik már az „égi” növényvédősök táborát erősítik. Ez év áprilisában, türelemmel viselt, hosszantartó betegségben elhunyt kollégánk *Fazekas Imre*, az Óvári Gazdászok Szövetségének örökös tiszteletbeli elnöke, akik fáradhatatlan, odaadó munkájával öregbítette szakmánk hírnevét. Nyugodjon békében, emlékét örökre megőrizzük!

Az elmúlt két évben is kiemelt figyelmet fordítottunk a NMNK hatáskörébe tartozó **szakmai tanfolyamok** szervezésére és lebonyolítására. Kamaránk oktatási bizottsága 2024-ben és 2025-ben egyaránt öt-öt 80 órás alaptanfolyamot szervezett a vármegyében, amelyeken összesen 253 fő vett részt. A zöld könnyvel rendelkezők részére az elmúlt két évben összesen 32 továbbképzést szerveztünk különböző oktatási helyszíneinken (Győrben, Mosonmagyaróváron, Csornán, Kapuváron, Nagycenken és Györszentivánon). Mindezek mellett, 2025.09.15-19. között sikeres, 40 órás erdészeti növényvédelmi szakmérnök továbbképzést szerveztünk és bonyolítottunk le Sopronban, amelyen összesen 38 fő vett részt.

Változatlanul fontosnak tartjuk a tagságunk rendszeres tájékoztatását az aktuális szakmai (engedélyokiratok, állásajánlatok stb.) és egyéb közérdekű információkról. Ezért az elmúlt évben is időről időre küldtünk ki e-mail-ben **tájékoztató leveleket** és aktívan (jelenleg 119 taggal) működik saját facebook csoportunk, a „Növényvédelem GYMS” is.

A szakmai feladatok ellátása mellett fontosnak érezzük a közösségi kapcsolódásban való aktivitásunkat is. Ezért nagy

örömmel és lelkesedéssel vettünk részt labdarúgó csapatunkkal a 2024-ben Keszthelyen, 2025-ben pedig Hódmezővásárhelyen megrendezett **Országos Növényorvosi Sportnapon**. Nagyon büszkéek vagyunk a csapatunkra, amely ez idáig négy alkalommal vett részt ezen az országos sporteseményen és abból háromszor sikerült a dobogón végeztünk. Ezúton is köszönjük ki mindazoknak a lelkes tagtársainknak, akik munkájuk mellett időt és energiát nem kímélve évről évre segítik közösségünk helytállását a sport területén is. A csapatunk tagjai voltak: *Bóka Zoltán*, *Elek Zoltán*, *Guzmics Gábor*, *Horváth Péter*, *Kántor József*, *Kántor Zsolt*, *Kovács Dávid*, *Lócsi Marcell*, *Dr. Magyar László*, *Meszlényi Gergő*, *Mészáros Márk*, *Nagy Márton*, *Parragh István*, *Rongits Levente*, *Varga Péter* és *Vísy Károly*. Emellett más sportágban, így férfi asztaliteniszben is jeleskedtünk. 2024-ben nem praktizáló tagtársunk, *Antal Zoltán* egyéniben aranyéremmel zárta a versenyt.

A jövőt illetően, legfőbb feladatunknak tekintjük tagságunk érdekeinek határozott képviselését és rendszeres tájékoztatását a szakmánkat érintő valamennyi kérdésben. Ezen túlmenően folytatni szeretnénk a „Kamarai Szakmai Nap”, és a „Szakmai Fórum” rendezvényünket is, amelyet jövőre - elképzelésünk szerint - kétnapos, csapatépítő jellegű összejövetel formájában megvalósítanánk meg. Ennek tematikájának összeállításához továbbra is várjuk tagtársaink ötleteit, javaslatait. További terveink között szerepel újabb kamarai kirándulás megszervezése is. Mindemellett kiemelt szerepet szánunk a tanfolyami oktatások szervezésében és felügyeletében való részvételünknek, illetve azok magas szakmai színvonalának biztosításának. Arra törekszünk, hogy tovább erősítsük megyénkben a növényvédelmi szakmérnökök és növényorvosok társadalmi presztízsét. Mindent megteszünk annak érdekében, hogy egy valódi közösségé formálódva a kamaránkhoz való tartozás érzése fiatal és idősebb kollégáink megelégedésére szolgáljon. Ehhez azonban valamennyi tagtársunknak az eddigieknél jóval aktívabb közreműködésére lesz szükség az elkövetkező esztendőben!

Labdarúgó csapatunk a Keszthelyi és a Hódmezővásárhelyen rendezett Országos Növényorvosi Sportnapon

Hajdú-Bihar Vármegyei Területi Szervezet

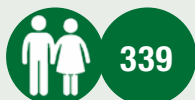
MNMN Kamara Hajdú-Bihar Vármegyei Területi Szervezetének

Székhelye és az ügyintézés helye: 4032 Debrecen, Füredi út 76.

Időpontja: hétfő, szerda, péntek 8.30-12.00 óráig

Vezetőség:

Elnök:	Dr. Tarcali Gábor	70/775-8084
Alelnök:	Dr. Kiss László	70/775-6374
Titkár:	Huszár Lukács	30/945-6526
Vezetőségi tag:	Csukás Lajos	30/578-7827
	Szabados Attila	30/269-8412
	Gálóczi-Tömösvári Róbert	20/982-0247

Ügyintéző: Nánási Viktória: tel/fax.: 70/775-6414. E-mail: novkamara.hbm2@gmail.com

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

A Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Hajdú-Bihar Vármegyei Területi Szervezete 2024-ben és 2025 eddig eltelt időszakában végezte a jogszabályok által előírt feladatait. Képviselte a területi szervezetet az országos szervezetben, a növényvédelmi szakma különböző területein, országos és vármegyei, bizonyos esetben nemzetközi szakmai és közéleti eseményeken. Képviselte a tagság érdekeit a növényvédelmi, növényorvosi szakmai tevékenység ellátásával kapcsolatos ügyekben. Szervezte a számára jogszabályban előírt oktatási és továbbképzési feladatokat.

Területi szervezetünk tagsága mára 339 főre emelkedett. Ez idő alatt 20 új tagot vettünk fel, 1 fő más megyéből igazolt át hozzánk, 1 fő tőlünk is átjelentkezett másik megyébe, 2 fő kilépett a kamarából, 4 fő pedig újra aktiválta tagságát. 13 fő szüneteltette kamarai tagságát, 2 fő nem praktizáló tagunk volt. 2024-25 év szomorú eseménye volt 5 kollégánk, tagtársunk sajnálatos elhalálása. Név szerint: Bartal László, Gyökös Zsolt, Korcsmáros János és Csáki Istvánné kamarai tagjaink, valamint Dr. Dienes Gyula tiszteletbeli tagunk. Emléüket szívünkben örökké őrizzük!

2024-25 folyamán területi szervezetünk testületei végezték alapszabály szerinti feladataikat, és megtartották szükséges hivatalos üléseiket. A vezetőség 2024-ben összesen 7 vezetőségi ülést tartott, 2025-ben pedig hármat a jelen időpontig. A vezetőségi üléseken megtárgyaltuk a folyamatban lévő ügyeket, meghoztuk a szükséges határozatokat, döntöttünk a tagfelvételekről és a tagsági viszonytal kapcsolatos egyéb kérdésekről, valamint a közgyűlések összehívásáról.

2024-ben két közgyűlést tartottunk, 2025-ben pedig eddig egyet. A 2024. év eleji rendes közgyűlést április 4-én tartottuk az ÁSZ rendezvényházban, ahol megtárgyaltuk és elfogadtuk az ilyenkor szokásos napirendeket: a vezetőségi beszámolót, a mérleg- és pénzügyi beszámolókat, valamint a bizottságok beszámolóit. Döntöttünk az éves költségvetésről, és a különböző célkiadásokról rendezvényeinkkel és egyéb vállalásainkkal összefüggésben. Megtárgyaltuk egyéb vármegyei kamarai ügyeinket, és meghallgattuk Hunyadi István országos kamarai elnök tájékoztatóját. 2024. október 25-én

tartottuk második közgyűlésünket, amelyen Dr. Tarcali Gábor elnök részletes tájékoztatást adott az országos kamarában bekövetkezett negatív folyamatokról, vezetői válságról és az ennek következtében történt számos káros következményről. A gyűlés megválasztotta a 2025. évi tisztségviselő választást előkészítő 5 fős jelölő bizottságot. A vármegyei kamarai szervezet Kiváló Növényorvosa kitüntető címet és az ezzel járó aranygyűrűt adtuk át Dalmi Izabella tagtársunknak. Kiváló munkájáért, felelősségteljes növényvédelmi irányítói tevékenységéért, kitartó és szorgalmas szakmai tevékenységért méltán ítéltük oda ezt a szép díjat. Izabellának ezúton is szívből gratulálunk, és további sikeres és eredményes pályafutást kívánunk!

2025. március 19-én megtartottuk első közgyűlésünket, ahol megválasztottuk a szervezet új tisztségviselőit. Négy állandó bizottságunk az alapszabályban meghatározott számú üléseit megtartotta, ezeken kívül az etikai- és fegyelmi bizottság további ülést is tartott etikai kezdeményezés ügyében.

Területi szervezetünk vezető tisztségviselői (Dr. Tarcali Gábor elnök, Dr. Kiss László alelnök és Huszár Lukács titkár) folyamatosan végezték napi feladataikat, képviselték a kamarát az aktuális szakmai eseményeken, részt vettek az országos kamarai elnökségi és nagyelnökségi ülésein, illetve országos bizottsági üléseken is.

Küldöttjeink (Fodor Judit, Dr. Radócz László, Dr. Csüllög Kitti, Dr. Kiss László és Dr. Tarcali Gábor) 2024 folyamán két küldöttközgyűlésen képviselték megyei kamaránkat, 2024. április 11-én Velencén, majd 2024. október 2-án Gyöngyösön; 2025-ben további egy küldöttközgyűlésen, illetve az új küldötteink megválasztásuk után ez évben már további három küldöttközgyűlésen.

Kamaránk irodája Debrecenben a Füredi u. 76. sz. alatt folyamatos munkarendben működött, és állt rendelkezésre Nánási Viktória vezetésével kamarai tagjaink ügyeinek intézésére, valamint az oktatásokra és továbbképzésekre jelentkezők fogadására, s az ezzel kapcsolatos adminisztráció intézésére. Az iroda végezte a tagsági viszonytal, tagsági igazolvány

Közgyűlés 2025

Növényorvos bál 2024

nyokkal és tagdíjfizetéssel kapcsolatos ügyek intézését, biztosította tagjainknak a növényorvosi vény, Növényvédő szerek jegyzéke és egyéb szakmai kiadványok (többek között a 2024-ben megjelent, Kádár Aurél által szerkesztett új Gyomirtás könyv) értékesítését.

Minden kamarai tisztségviselőnknek, vezetőnek, bizottsági elnöknek, bizottsági tagnak, küldöttnek, irodavezetőnek és aktív tagunknak ezúton mondunk köszönetet nélkülözhetetlen munkájukért, amivel elősegítették, hogy megyei szervezetünk feladatait zavartalanul el tudtuk látni ebben az évben is!

2024. május 16-17-én kihelyezett országos nagyelnökségi ülésen vettünk részt Zalacsányon a kamara Zala Vármegyei Területi Szervezetének szervezésében. Napirenden volt a kamara és a növényvédelem számos aktuális ügye.

Augusztus 29-31-én a szervezők meghívására részt vettünk a Debreceni Egyetem MÉK (Agrártudományi) Karán megrendezett 33. Farmer Expo-n. A hagyományoknak megfelelően az expo megnyitó ünnepségén adtuk át területi kamaránk „Innovatív Növényvédelemért” díját. A 2024. évi díjazott Szólláth Tiborné ökológia volt, 2025-ben ugyanezt a díjat a hajdúdorogi Oláh Családi Gazdaság érdemelte ki. A kitüntetettnek ezúton is gratulálunk! Részt vettünk az Expo számos szakmai eseményén. Dr. Tarcali Gábor felkért előadóként részt vett a növényvédelem aktuális ügyeivel foglalkozó szakmai kerekasztal beszélgetésen is.

Október 15-17-én a Növényvédelem Oktatásának Fejlesztéséért Alapítvány (NOFA) és a Debreceni Egyetem Növényvédelmi Intézete partnereként társ szervezőként részt vettünk a 29. Tiszántúli Növényvédelmi Fórum, egyben a 10. Nemzetközi Növényvédelmi Szimpózium szervezésében és lebonyolításában a Debreceni Egyetemen. A konferencián terítékre kerültek az aktuális növényvédelmi tudományos és szakmai kérdések rangos hazai és külföldi résztvevők közreműködésével. A konferencia harmadik napja szakmai kirándulás volt a Partiumba, Nagykárolyba és környékére, ahol gazdag kulturális programunk volt, és hasznos szakmai esemény: üzeme látogatás helyi mezőgazdasági vállalkozásnál. A Tiszántúli Növényvédelmi Fórumon hagyományosan átadásra kerülő „Gulyás Antal Díj a Növényvédelemért” kitüntetés megalapításában és évenkénti odaítélésében kamarai megyei szervezetünk rendre aktívan részt vesz. Ebben az évben a díj kitüntetettje Dr. Tárjányi József növényorvos, gyomkutató kollégánk volt. A kon-

ferencia előkészítését és lebonyolítását szervező munkával és pénzügyi támogatással segítettük. A pénzügyi támogatásban partnerünk volt számos növényvédelmi cég, akiknek közreműködését és támogatását ezúton is köszönjük.

Hagyományainkat tartva ebben az évben is jó hangulatban, sikeresen megszerveztük kamarai bálunkat január 26-án, amelynek fővédnöke és díszvendége Jakab István úr, országgyűlési alelnök, MAGOSZ elnök volt. Ő szokásához híven lelkes és buzdító hangulatú beszédet tartott a hallgatóság számára, biztatásul az év feladataihoz, kihívásaihoz. A bál sztárvendége ezúttal Szandi művésznő volt, aki sokak szívét megdobogtatta, hangulatát fokozta vidám, szórakoztató, színvonalas, ugyanakkor igazán közvetlen és baráti hangvétellő produkciójával. A bál költségeinek jelentős részét kamaránk biztosította, amiben szintén segítségünkre voltak partner cégeink támogatásaikkal és tombola felajánlásaikkal, amit ezúton szintén megköszönünk. A bál szervezésében számos kamarai tagunk aktívan részt vett, de fő szervezőként név szerint is kiemelendő Dr. Kiss László alelnök és Nánási Viktória irodavezető áldozatos szervező munkája, amiért részükre külön is köszönet jár! A 2025-ben szervezett Növényorvosi Bálunk ismét nagyon sikeresnek bizonyult, ezen évről évre egyre több tagunk vesz részt. Sztárvendégünk Peter Sramek volt, a jó hangulatról pedig az LK-Beat zenekar gondoskodott.

Augusztus 30-án területi szervezetünk képviselői Nánási Viktória irodavezető szervezésében és vezetésével részt vettek Keszthelyen a MATE Georgikon Campusán immár többedik alkalommal megtartott Országos Kamarai Sportnapon a Kamara Zala Vármegyei Területi Szervezetének vendégeként. A sportnapon a kamara legtöbb területi szervezete képviseltette magát. 15 megye focicsapata mérte össze tudását, de volt asztalitenisz és darts bajnokság, valamint főzőverseny is. Focicsapatunk a 7. helyen végzett, ami elismerést érdemel, tekintettel arra, hogy egyes megyék szinte profi színvonalú csapatok kiállítására is képesek voltak. Egy kis szerencsével akár előkelőbb helyen is végezhetünk volna. A sportnap jó hangulatú, igazi csapatépítő eseménnyé vált mára, és így volt ez ebben az évben is némi szépséghibával. Kár, hogy egyes országos kamarát képviselő személyek ezt a szép eseményt beárnyékolták viselkedésükkel, felhasználván az összegyűlt közösséget destruktív célzatú cselekedeteikhez, manipulációikhoz, elnökségi tag visszahívást kezdeményező aláírásgyűjtő akciójukhoz.

Két alkalommal vettünk részt az egyetemi növényvédelmi államvizsgákon: először június 3-án, majd november 26-án a Debreceni Egyetemen (Dr. Tarcali Gábor, Dr. Kiss László, Dr. Dávid István, Gálóczi-Tömösvári Róbert és Hadászi László megyei tagjaink képviselésével).

2024. január 18-19-én hagyományainknak megfelelően vettünk részt partner egyetemünk, a MATE Georgikon Karának Növényvédelmi Konferenciáján, Keszthelyen, ahol elnökünk, Dr. Tarcali Gábor szekcióvezetői feladatot látott el. Előadást is tartott, valamint több debreceni egyetemi növényorvos hallgató előadását is segítette. Február 6-án, Kokadon működünk közre egy Torma Konferencia megszervezésében, és több előadást is tartottunk (Dr. Radócz László, Osváth István és Dr. Tarcali Gábor részvételével), szakmailag segítve ezzel a környékbeli tormatermesztők növényvédelmi feladatainak végzését. Február 20-án Dr. Tarcali Gábor képviselte területi szervezetünket a Növényvédelmi Tudományos Napokon Budapesten, amit ezúttal nem a Magyar Tudományos Akadémia épületében, hanem a MATE Kertészettudományi Karán (Budapesten, a Villányi úton) került megrendezésre.

Dr. Tarcali Gábor elnök rendszeres meghívottja az ausztriai, csehországi és szlovákiai partner szervezeteinknek. Ez évben június 11-12-én vett részt és tartott előadást az ausztriai Hollabrunn-ban és a csehországi Dolní Dunajovice-ben a közösen szervezett osztrák és cseh növényegészségügyi konferencián. November 6-7-én pedig a csehországi Pardubicében tartott előadást a „Növényvédelem nem ismer határokat” című nemzetközi növényegészségügyi tanácskozáson. 2024. október 22-23-án Dr. Tarcali Gábor a Szlovák Növényegészségügyi Társaság éves konferenciáján a X. Szlovákiai Növényegészségügyi Napokon vett részt, ahol megkapta a Társaság Vit Bojnansky Emlékérem kitüntető díját. A szlovák növényvédelem legmagasabb szintű kitüntetését az integrált növényvédelem magas színvonalú bevezetésének nemzetközi támogatásában végzett munkájáért, a növényorvosok új generációjának képzéséért, valamint a Szlovák Növényegészségügyi Társaság és a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara közötti együttműködés megalapozásában végzett kiemelkedő tevékenységéért kapta.

2024. március 1-3-án Dr. Tarcali Gábor és Dr. Radócz László tagjaink nemzetközi növényvédelmi konferencián vettek részt Indiában Nainital városban, ahol kamaránkat is képviselték. Dr. Tarcali Gábor az év folyamán meghívást kapott, és felvették az Indiai Mikológiai Társaságba.

Az év fontos szakmai közösségi eseménye lett volna az országos Növényorvos Nap, amit 2024. november 16-ára terveztek. Megyei szervezetünk népes delegációja készült a rendezvényre, Dr. Kiss László alelnök időben elkészítette a területi szervezetünket és aktualitásainkat bemutató cikkét, és előkészített Hajdú-Bihar Vármegyéért érintő további szakmai cikkeket a Növényorvos Napi kiadványba. De sajnos a Növényorvos Nap a Covid időszaki kényszerű szünetről eltekintve 2024-ben, eddig példa nélkül állóan, súlyos kamarai belső szervezeti válság miatt elmaradt.

Ez év május 16-án a Magyar Növényvédelmi Társaság, a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, és az Agrárkémizálási Társaság meghívására a Dr. Nagy Bálint emlékére rendezett emlékülésen vettünk részt, ahol szervezetünket dr. Tar-

cali Gábor, dr. Kövics György, Molnár László és dr. Kiss László képviselte. Ezt követően május 28-án a SzSzB Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztályának meghívására Nyíregyházán, a Növény és Talajvédelmi Osztály épületében, a Dr. Nagy Bálint Terem avató ünnepségén, majd Gacsályban emléktábla koszorúzásán vettünk részt. Vármegyéinket dr. Kiss László és dr. Sági Levente képviselte.

Területi szervezetünk hitvallása az, hogy kollégáink munkáját ahol lehet, megfelelően el kell ismerni. Ebben az évben Dr. Kövics György növénykórtan professzor urat, megyei kamarai tagtársunkat, 70. születésnapja alkalmából felterjesztettük az Agrárminisztérium Életfa Bronz Fokozat kitüntetésre, amit augusztus 20-a alkalmából átvehetett a minisztérium hivatalos ünnepségén. Múlt év decemberében felterjesztettük a 90. életévét ez évben betöltő Dr. Szarukán István professzor urat, számtalan növényorvos kolléga növényvédelmi állattan tanárát az Életfa Kitüntetés Arany Fokozatának kitüntetésére. Professzor úrnak a kitüntetést az Agrárminisztérium megítélte, és a kitüntetést 2025. március 15. alkalmából vehette át. Az országos kamarai kitüntetés rendje szerint két kollégánkat javasoltuk kitüntetésre. Hámos Lajos kollégát Miniszteri Oklevélre, Dr. Dávid István kollégát pedig Kiváló Növényorvos kitüntetésre javasoltuk. A kitüntetést mindkét kollégánk számára megítélte a grémium. Átadására a 2024. november 13-ai budapesti Növényorvos Napon elmaradása miatt nem került sor, így ez a mai napig nem történt meg. Közgyűlésünkön ettől függetlenül mindkét kollégánknak: Hámos Lajosnak és Dr. Dávid Istvánnak szeretettel gratulálunk. Szarukán István professzornak, illetve Kövics György professzornak Életfa kitüntetésükhöz is szívből jövő elismerésünket fejeztük ki! Gratulálunk dr. Kiss László tagtársunknak is, aki 2025. februárjában a Magyar Növényvédelem érdekében végzett több évtizedes kimagasló munkásságáért a Magyar Növényvédelmi Társaság Nagy Bálint Emlékérem kitüntetésben részesült.

Kamaránk egyik meghatározó szakmai feladata a növényvédelmi oktatások és továbbképzések szervezése és végzése. Amellett, hogy az oktatással biztosítani tudjuk a növényvédelemben dolgozó szakemberek megfelelő szakmai felkészültségét és azok folyamatos szinten tartását, a növényvédelmi oktatásaink a kamara bevételeinek is jelentős részét biztosítják.

2024-ben két szakmérnöki továbbképzést szerveztünk, az első március 18-22-én, a második november 18-22-én, amelyeken összesen 41 fő vett részt.

80 órás növényvédelmi („zöldkönyves”) alaptanfolyamot 4 alkalommal szerveztünk Debrecenben, ezeken összesen 139

Sportnap 2024

fő vett részt, illetve a sikeres vizsga letétele után kapott tanúsítványt, és igényelhetette meg a második kategóriás növényvédő szer felhasználási engedélyt a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Osztályától.

Múlt évben 13 alkalommal szerveztünk 8 órás továbbképzést összesen 607 fő részvételével 80 órás tanfolyamot végzeteknek Debrecenben és Hajdú-Bihar Vármegye több településén, valamint egy alkalommal 24 órás továbbképzést szerveztünk növényvédő technikusoknak 4 fő részvételével. Az új évben, 2025-ben, nyolcszor szerveztünk 8 órás továbbképzést 317 fő részvételével Debrecenben és a megyénk más településeiben. Egy alkalommal 24 órás továbbképzést szerveztünk 7 fővel Debrecenben. Háromszor szerveztünk 80 órás alaptanfolyamot 84 fővel és egy alkalommal 40 órás növényorvos továbbképzést 40 fővel.

Szervezetünk 2024-ben tovább végezte növényvédelmi előrejelzői tevékenységét is. Öt megyei tagtársunk: Nagy László vezető, továbbá Siteri Sándor, Dalmi Izabella, Dr. Dávid István és Gálóczi-Tömösváry Róbert végezték ezt a szakmailag nagyon jelentős feladatot, és szolgáltatott előrejelzési adatokat tagjainknak és az országos kamarai központi előrejelzés rendszerébe is.

Ez évben is tovább folytatjuk növényvédelmi előrejelzői tevékenységünket kisebb változással. Öt megyei tagtársunk, akik ezt továbbra is végzik: Gálóczi-Tömösváry Róbert (vezető), Siteri Sándor, Dalmi Izabella, Dr. Dávid István és dr. Radócz László.

Előrejelzési információink folyamatosan megjelentek honlapunkon, illetve az országos szervezet előrejelzéséhez is rendszeresen továbbítottuk azokat. Az előrejelzés anyagi költségeit megyei kamaránk finanszírozta, és előrejelző kollégáink részére szerény tiszteletdíjat is biztosítottunk. Év végén Nagy László kollégánk jelezte, hogy a továbbiakban megnövekedett munkahelyi elfoglaltságai miatt az előrejelző tevékenységet és annak koordinálását sajnos nem tudja vállalni. Ezúton megköszönjük Nagy László hosszú éveken át végzett kitartó és magas színvonalú munkáját a megyei növényvédelmi előrejelzési munkában!

Tavalyelőtt, 2023-ban ismét napirendre került a történelmi növényvédő szerek mint veszélyes hulladékok begyűjtésének egy újabb fordulója. Az Energetikai Minisztérium partnerséget mutatott ebben a kérdésben, és támogatást helyezett kilátásba az újból felmért készletek megsemmisítéséhez.

Megyénkben is felmértük a készleteket, így 5069 l és 150 kg veszélyes hulladék került nyilvántartásunkba. A Minisztérium ígérte, hogy 2024-ben költségvetési forrást próbál meg teremteni a feladat végrehajtásához, de ez mindeddig nem sikerült. Bízunk benne, hogy ebben az évben lesz erre lehetőség.

Területi szervezetünk 2021-ben együttműködési megállapodást kötött NMNK Fejér Megyei Területi Szervezetével a drónnal végzett növényvédelmi kísérletek szervezése és végzése témában. A feladat támogatására akkor 1.000.000 Ft egyszeri kutatási hozzájárulást fizettünk. A Fejér Megyei Szervezet mint kísérletvezető a kísérleteket végzi, mi pedig minden évben részt vettünk beszámoló eseményeiken.

A kamara a Greco Hungary Biztosítási Alkusz Kft.-vel közösen növényvédős szakmai felelősségbiztosítási programot nyújt a kamarai tagoknak. A program folyamatosan fejlődik, és a biztosított tagok száma országosan már közel ezer. Megyei szervezetünkben is számosan igénybe vették 2024-ben is ezt a szolgáltatást, bár Hajdú-Bihar megyében az év során nem volt káresemény. Területi szervezetünk igyekszik segíteni tanácsaival a biztosítási program eredményes működését.

Végül említést kell tennünk a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara belső viszonyairól. A kamara működésének zavarai megmutatkoztak a 2024. év ügyintézéseiben. Bár ezek a működési problémák még nem borították fel szervezeti tevékenységünket, de előrevetítették bizonyos nehézségek lehetőségeit. Annak ellenére, hogy az országos kamara elnökségének tagjai felhívták az elnök és a főtákar figyelmét arra, hogy a kamara irányítása nem megfelelően történik, valamint párbeszédet szerettek volna indítani a kifogásolt problémák rendezésére, a kezdeményezés nem talált megértésre. Ennek kapcsán az elnök és a főtákar részéről egy éven át tartó békétlenségi folyamat indult el, ami már a kamara létét is veszélybe sodorta. E belső gondokat csak tetézte az a tény, hogy december közepén az Agrárminisztérium egyoldalúan a kamara számára igen kedvezőtlenül módosította a Növényorvosi Kamara törvényét. Sokunknak volt az a véleménye, hogy a törvénymódosítás „megrendelésre” történt. Ez a törvény 2025. május 1-től megvonta a területi szervezetek önálló jogi személyiségét, és csak az országos kamarát tekintette a továbbiakban jogi személynek. Ez az intézkedés a területi szervezetek önállóságának felszámolását és a kamara teljes központosítását jelentette volna. Szerencsére 2025 első negyedében a megyei szervezetek egységes összefogásával az új alapszabály elfogadása révén ez a veszély elhárulni látszik.

Bízva abban, hogy kamaránk meg tudja oldani az előttünk álló kihívást, készülünk a további kamarai munkára. A 2025. március 19.-i közgyűlésen új vezetőket és tisztségviselőket választottunk. Ezúton köszönjük meg mindazok tevékenységét, akik aktívan segítettek a kamara munkáját, és hozzájárultak ahhoz, hogy eredményesek legyünk! Köszönjük a kamara tagjainak a 2024-ben végzett lelkiismeretes munkáját, amit a növényvédelem, növényorvoslás terén végzett. Ez az igazi alapköve működésünknek, kamaránk létének, jövőjének!

Dr. Tarcali Gábor
elnök

Szakmai konzultáció

A csemegekukorica golyvásüszög-fertőzöttségének vizsgálata Kunhegyes térségében, a 2023-24-es években

Házi Tamás és Radócz László

mmmm

Magyarország meghatározó szerepet tölt be a csemegekukorica termesztésében mind Európában, mind a világon. Az utóbbi évek termesztéstechnológiai fejlődése ellenére egyes kórokozók, mint pl. a golyvásüszög (*Ustilago maydis*), továbbra is komoly gazdasági kárt okozhatnak ebben a kultúrában. Különösen a csövet érintő fertőzés csökkenti az áru minőségét és exportképességét. A Mikroagro Bt. kunhegyesi területén végzett kétéves megfigyelésünk célja az volt, hogy feltárjuk az évjárat időjárás hatását a golyvásüszög-fertőzések alakulására, két különböző, eltérő fogékonyságú csemegekukorica hibrid esetében.

A vizsgálati helyszín és módszer

A kísérletet Jász-Nagykun-Szolnok vármegye északkeleti részén, két eltérő minőségű és termőképességű talajon (csernozjom és réti) végeztük. A vizsgálat során két hibridet – a Kiara és a GSS 6924 – vetettünk azonos agrotechnikai paraméterekkel. A betegség megjelenését, intenzitását és terjedését 2023 és 2024 között öt mintavételi időpontban rögzítettük, párhuzamosan a mért meteorológiai adatokkal. A cél az volt, hogy az évjáratok közötti eltéréseket, elsősorban a csapadék és hőmérséklet hatását összehasonlítható formában elemezzük.

Az időjárás és a fertőzések alakulása

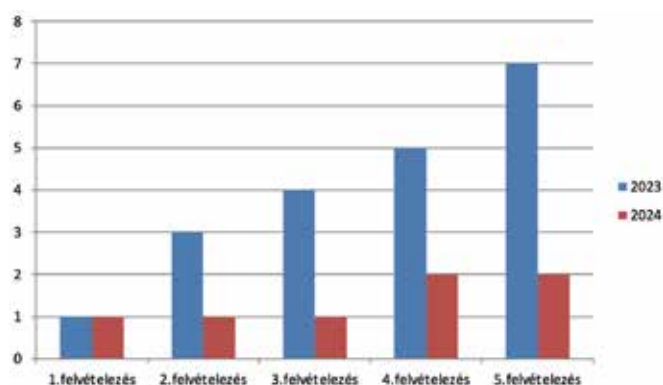
A 2023-as év rendkívül csapadékos volt, amely kedvező hatással volt a golyvásüszög spóráinak csírázására és a kórokozó terjedéséhez. Ezzel szemben 2024-ben kiegyensúlyozottabb, mérsékelt csapadékos időjárás jellemezte a vegetációs időszakot, így a fertőzés mértéke is alacsonyabb maradt. Ugyanakkor 2024-ben fokozott kukoricabogár-gradációt tapasztaltunk, ami a keletkező mechanikai sérülések révén növelte a fertőzésre való fogékonyságot, különösen a csövek végén.

A hibrid- és talajhatás

A Kiara hibrid a gyengébb minőségű, réti talajon termett. Ennél a hibridnél magasabb fertőzöttségi arányt mértünk, különösen a 2023-as évben. A GSS 6924 hibridet csernozjom talajon vizsgáltuk, ahol kedvezőbb talajadottságok mellett is jelentkezett a fertőzés, ám mértéke kisebb maradt, főként a 2024-es évben. Az évjárat összehasonlítás során egyértelműen kirajzolódott, hogy a csapadékosabb év jelentősen fokozta

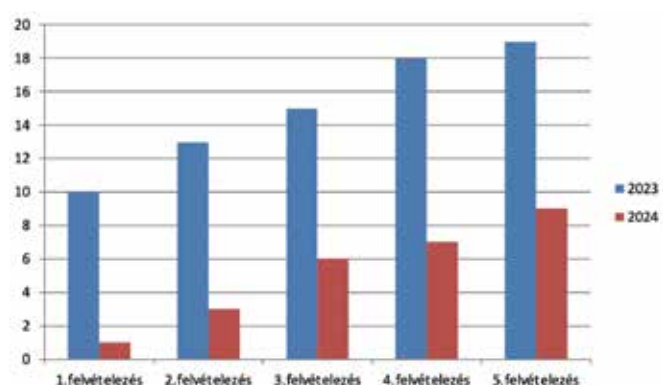
a golyvásüszög jelenlétét mindkét hibridnél. A melegebb és nedvesebb időszakok kedveznek a kórokozó fejlődésének, különösen, ha a növények a virágzási időszakban találkoznak a fertőző spórákkal.

A golyvásüszög-fertőzöttségi % a vizsgált mintákban, 2023-2024. években

A toleráns (GSS6924) csemegekukorica hibrid golyvásüszög fertőzöttségének gyakoriságát szemléltető diagram (2023-2024 években).

(Forrás: Saját szerkesztés)

A fogékony (Kiara) csemegekukorica hibrid golyvásüszög fertőzöttségi százalékát szemléltető diagram (2023-2024 években).

(Forrás: Saját szerkesztés)

Következtetések

A vizsgálat egyértelműen rámutatott arra, hogy az évjárat időjárási sajátosságai – különösen a csapadékeloszlás és a hőmérséklet – alapvetően meghatározzák a golyvásüszög-fertőzöttséget.

A GSS6924 csemegekukorica hibrid üszögfertőzöttsége 2024. évben.
(Forrás: Saját kép)

A GSS6924 csemegekukorica hibrid üszögfertőzöttsége 2023. évben.
(Forrás: Saját kép)

A Kiara csemegekukorica hibrid üszögfertőzöttsége 2023. évben.
(Forrás: Saját kép)

A Kiara csemegekukorica hibrid üszögfertőzöttsége 2024. évben.
(Forrás: Saját kép)

tőzés mértékét és időbeli lefolyását. Emellett a növényfajták genetikai ellenállósága és a talajadottságok is befolyásolják a fertőzöttség szintjét. A kutatás rávilágított arra is, hogy a mechanikai sérülések (pl. rovarok által okozott sebzések) szintén növelik a fertőzés kialakulásának esélyét.

Ajánlások a gyakorlat számára

A golyvásüszög elleni hatékony védekezés alapját a jól megválasztott hibrid, a precíz vetéstechnológia, a megfelelő vetés-

forgó, a talajvizsgálatra épülő tápanyagellátás és a rovarok elleni aktív védekezés képezi. Fontos az évjárat-specifikus monitoring bevezetése és az időjárási előrejelzések figyelembe vétele a növényvédelem tervezésénél. A kutatás során nyert tapasztalatok hozzájárulhatnak a gazdaságosabb és biztonságosabb csemegekukorica-termesztéshez hazánkban.

Trichoderma és Mikorrhiza-alapú készítmények hatékonyságának vizsgálata konténeres szántóföldi növénykultúrákban

Dr. Kovács Csilla

Növényvédelmi szakmérnök

Világszerte egyre növekszik a termelők körében az érdeklődés a természetes, ökológiai gazdálkodásban is használható növényvédelmi szempontból is jelentős készítmények iránt. A fenntartható, környezetbarát mezőgazdasági termelés az egyik legfontosabb megvalósítandó cél világszerte.

Az Európai Unióban, a legfrissebb agronómiai jogszabályi keret, az Európai Zöld Megállapodás „Farmtól asztalig” stratégiája kijelentette, az integrált növényvédelemben egy évtizeden belül a kemikáliák 50%-át biológiai, fizikai és egyéb nem vegyi módszerekkel helyettesítsék. Az ökológiai gazdálkodás területein pedig a védekezési módszerek közül az antagonisták vagy a hiperparazita mikroorganizmusok alkalmazását kell előtérbe helyezni.

Vizsgálataink során konténeres kísérletekben értékeltük a *Trichoderma*-alapú és két mikorrhiza-alapú készítmény hatékonyságát. Ezen készítményeket a későbbiekben szántóföldi körülmények között, a három legfontosabb hazai szántóföldi kultúrán – búzán, kukoricán és napraforgón – tervezzük alkalmazni. A kísérletek során különös figyelmet fordítottunk a gyökérzet fejlődésére, beleértve a gyökeresedés mértékét, valamint a gyökerek mennyiségi és méretbeli jellemzőit. Ezen paraméterek vizsgálata kulcsfontosságú, mivel a növény megfelelő vitalitásához elengedhetetlen az erős és fejlett gyökérrendszer.

Méréseink alapján a gyökérhossz tekintetében búza esetén a kontrollhoz képest a mikorrhiza és a *Trichoderma* (MTB) együttes alkalmazása bizonyult hatékonynak, ugyan nem múlta felül a kontroll (desztillált vizes) kezelést. A kultúrában a kontroll (KDB), a mikorrhiza kontroll (KMB), valamint a mikorrhiza (KMB) és a két gombafajt tartalmazó készítményekkel történő kezelések (MTB) páronkénti összehasonlításában megfigyelve eredményeinket statisztikailag igazolható különbségek adódtak. A nedves gyökértömeg esetében az egyes kezelések között szignifikáns eltérés nem mutatkozott.

A kukoricánál a gyökérhossz vizsgálatakor azt tapasztaltuk, hogy a *Trichoderma* kezelés önmagában volt a leghatékonyabb a kontrollhoz képest. A nedves gyökér tömeg mérésekor az egyes kezelések között igazolható eltérést nem találtunk ugyan, de megfigyelhető volt, hogy a *Trichoderma* és a mikorrhiza törzsek együttes alkalmazása pozitívan hatott az eredményekre a desztillált vizes, kontroll kezelésekkel összehasonlítva.

A napraforgónál a mikorrhiza és a *Trichoderma* (MTN) kezelés minősült hatékonynak a kontrollhoz képest a gyökér-

hossz és a nedves gyökér tömeg vizsgálata esetén, amikor a két gombatörzs együttesen került kijuttatásra.

A laktofenol gyapotszék festéssel mindhárom dózis esetén megfigyelhető volt a kolonizáció a festést követően, azonban a legintenzívebb kolonizáció a 3 kg/ha dózissal volt tapasztalható.

Megállapítottuk, hogy a *Trichoderma*-t a mikorrhizával együttesen kijuttatva, a kezelést követő 28 nap után megfigyelhető volt mindkét gomba jelenléte. Emellett a *Trichoderma* sp. visszaizolálás a gyökér, a szár és a levél növényi szövetekből is lehetséges volt valamennyi növénykultúra esetében.

Összességében megállapítottuk, hogy a mikorrhiza és a *Trichoderma* együttes alkalmazása jelentősebb gyökértömeget eredményezett. A legkedvezőbb eredményeket kukoricán és napraforgón figyeltük meg. Kísérleteink igazolták a két faj együttélését: amennyiben a mikorrhiza már szimbiotikus kapcsolatban állt a kultúrnövénygel, az endofita, hiperparazita *Trichoderma* faj nem pusztította el azt.

A hazai készítményekkel végzett, első tenyészedényes kísérleteink azt mutatták, hogy a két termék egyedül és kombinálva is hatékonyan serkenti a növények fejlődését, beleértve a gyökérzet növekedését, ami elengedhetetlen a megfelelő tápanyagfelvételhez. Az arbuszkuláris mikorrhiza és a *Trichoderma* törzsek alkalmazása számos előnnyel jár: nem alakul ki velük szemben rezisztencia, képesek alkalmazkodni a változó kártevőkhöz és kórokozókhoz, és nem hagynak hátra veszélyes szermaradványokat sem.

Együttes használatuk fenntartható alternatívát kínálnak a mezőgazdaságban, mivel hozzájárulnak a gombaölő szerek felhasználásának csökkentéséhez és elősegítik a környezet- és egészségtudatos gazdálkodási gyakorlatokat.

A Gulyás Antal-díj 2025. évi kitüntetettje:

Dr. Tarcali Gábor

Érdemei okán vált méltóvá a szakmai elismerésre, mert azok közé az emberek közé tartozik, akiknek pályája nem egyszerűen egy hivatás története, hanem egy életre szóló küldetés. Növényorvosként, egyetemi oktatóként, kamarai vezetőként és közéleti szereplőként minden dolgát áthatja a növények és a szakmai közösség, a család, vagyis voltaképpen a hazájának a szolgálata – mindez csendes, de határozott elkötelezettséggel.

Gyermekkor a kertben, elhivatottság az életben

A közfelfogásban a kert mint a vidéki élet természetes tere szívós és folyamatos erőfeszítést igényel. A kert ugyanakkor a modern életforma zaklatottsága elleni pihentető tér, ami már tágitja a köznapi fogalomértelmezést. És a kert mint kulturális toposz a létezés romlatlanságának bibliai szimbólumaként a civilizáció, a béke védett szigetének képzetén túl számtalan jelentéssel bővül, a magyar hagyományban (pl. Németh Lászlónál) ideológiai, nemzetépítő összefüggésben is értelmeződik.

Tarcali Gábornak szerencséje volt ezeknek a fogalom-változatoknak a tartalmait egy életsorson belül megtapasztalnia. A kezdeti évek Nyíradony-Szakolykertben, majd a Debrecen közeli Bocskai kertben teltek, de a kezdetektől kertész-mérnök nagyapjának, Fröhwrth Ottónak szemléletformáló, meghatározó szellemi jelenlétével. Szerencsés volt abban is, hogy fokról fokra emelték ismereteit az iskolái. Alapként a nyíradonyi intézmény, aztán közép szinten a Debrecen-Pallagon működő Balásházy János Mezőgazdasági, később a Karcagi Növényvédelmi Szakközépiskola mentorálta. Ezt követően Tarcali Gábor felsőfokú diplomákkal tetézte a tanulmányokat, megszerezve a külkereskedelmi áruforgalmi szak minősítését. Végül a Debreceni Agrártudományi Egyetem növényvédelmi szakirányú általános agrármérnöki abszolutóriumát kapta meg. Azzal, hogy becsületet szerzett iskoláinak saját előrehaladásával, teljesítményeivel, voltaképpen hírnevüket is gyarapította, így méltó módon viszonzta a felnevelő szellemi támogatást, a gondos képzéseket. A családi minták, az ott-hon megszokott munka becsülete, a bátorító tanulmányok együtt formálták gondolkodását.

Vezeték a példaképei is. Fröhwrth Ottó, az egykori uradalmi főkertész a növények szeretetének, védelmének gondolatát oltotta bele. A növényvédelmi szakmában Szepessy István professzor jelentette a mintát. Saját szavai szerint „az életben, így ezzel együtt mindenben, ami a szakmára is kihat, példaképem Holczer Gyula római katolikus pap, kanonok, akitől bölcsességet, életszemléletet, kitartó gondolkodást, és nem utolsósorban az emberek szeretetét tanultam meg, még

akkor is, ha éppen nem szolgálnak rá. De hosszabb távon mindig ez a hozzáállás működik csak, ez az egyetlen hozzáállás működőképes az élet dolgaihoz.”

Szakmai, tudományos pálya és nemzetközi elismertség

Tarcali Gábor karakteréről sokat elárul az, ahogy saját teljesítményéről vélekedik. Egyrészt rendre elhárítja, hogy ezt maga ítélje meg, másrészt annak is tudatában van, hogy kizárólag ő van minden olyan információ birtokában, ami számít; és latba vethető az általa teremtetett „érték”, „a legnagyobb eredmény” megnevezésekor. Így inkább a munka területeit jelöli meg, ha erről kérdezik. Maga is eredményként tartja számon, hogy hallgatók százaival oszthatta meg a növényvédelmi, növénykórtani tudását, és különösen fontosnak tartja a külföldi hallgatók tudás- és szemléletformálását, mert szerte a világban viszik el a magyar oktatás hírét.

Megtiszteltetésnek tekinti, hogy számos külföldi konferencián vehetett részt több előadással is az ENSZ FAO Kelet-Európai Régió növényvédelmi programjain. Ezekkel az alkalmakkal bővíthette a szakmai kapcsolatokat különösen Kína, India, Nepál, Brazília, Dél-Afrika, Sri Lanka, Ausztria, Csehország, Szlovákia, Románia tekintetében. Hite szerint az információk, a tudás és a tapasztalat megosztásával a szakma és az ország presztízsének védelmét szolgálhatta. A Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara korábbi és új megbízású elnökeként irányíthatta a szervezet munkáját, vállalva a szembenézést a mindig új és új kihívásokkal. Tarcali Gábor méltán lehet büszke törekvései megbecsülésére. Akik hivatalból illetékesek a teljesítmény értékelésében és elismerésében, nyilván kiemelkedőnek tartották a munkáját, hiszen 2022-ben a Magyar Érdemrend Lovagkeresztje állami kitüntetésben részesítették.

Vezetés és közösségépítés

A pálya kihívásai, a Kamarában végzett munka és az egyetemi pozíció, a tudományos főmunkatársi szerepkör, a szakminisztérium bizottsági tagságával járó feladatok a vezetői, munkaszervezési erényeket is megkövetelték. Ezek között figyelemreméltó az elvek képviselése és hatékony, bátor védelme. A Gulyás Antal díj új kitüntetettje nevéhez fűződik a növényorvosi doktori cím bevezetésének szakmai előkészítése, ami túlmutat egy sikeres innovatív fejlesztésen. Ez egy olyan lépés, amely hosszú távon a szakma elismerését és társadalmi megbecsültségét szolgálja. Semmi nem tántorította el legfőbb meggyőződésétől, attól az alapelvtől, hogy „soha nem szabad semmit meggondolatlanul, megalapozatlanul, vagyis

„ész nélkül” csinálni. Használunk kell azt az innováció adta lehetőséget, amire szükségünk van, amit meg tudunk valósítani, mert megvannak hozzá a racionális erőforrásaink, és amire képesek vagyunk. Ha ezek hiányoznak, vagy nem indokolt a dolog, akkor inkább várjunk vele addig, amíg a helyzet változik.”

Hitt a személyes vezetői példa hatékonyságában, az erkölcsi tartás példamutatásában, szemben az erőből és pozíciójából adódó hatalom gyakorlásával. Hitt a csapat eredményeiben, szemben a vezető látványos sikereivel. A hibázás jogát fenntartotta, ahogy az empátia és az elfogadás szelleme irányítását is elfogadta abban, hogy a munkatársakat átsegítse a konfliktusokon. Ugyanakkor a személyes felelősséget is szem előtt tartotta, mert felfogása szerint a vezető nem is tudná ellátni a feladatát, ha a megértés keretei határtalanná válnának. Ezért azonosította a hanyagságból, lustaságból, kényelemből vagy motiválatlanságból adódó különbségeket, és ezért figyelt a munkatársak fejlődésére, a motiváció megtalálására.

Közélet, hit, elköteleződés

A közösség véleménye szerint a díjazott annyi erényt tudhat magának a pálya menetében, hogy kétség nem férhet a megkülönböztető kitüntetésre. Ráadásul nemcsak szakmai, hanem közéleti és egyházi szerepvállalása is méltó a figyelemre. Bocskai kert önkormányzati képviselőjeként, majd alpolgármestereként a helyi közösséget is aktívan szolgálja. Emel-

lett a Bocskai kert Ökumenikus Templom megépítésének is kezdeményezője. Az építés három felekezet összefogásával jött létre – a megbékélés és az együttműködés szimbólumaként.

Életfilozófiája nem elméleti tézisekben valósul meg, hanem megélt és folyamatosan gyakorolt mintákat teremtett. Maga egyszerűen fogalmaz a küldetése összefüggésében: „Távol áll tőlem a küldetéstudat. Hol vagyok én attól, hogy küldetésről beszéljek magammal kapcsolatban. Istenben hívő emberként nem szabad túlértékelnünk magunkat!”

Önmagát és a szellem munkáit kis pontnak tartja az életben, a szakmai munkában, minden szakmai és közéleti tevékenységben. De mindannyiunknak minden dolgunkat, az életünk minden mozzanatát meg kell értenünk, és a helytállást hitvallássá kell tennünk!

„Nincs nemesebb dolog annál, mint eredményesen szolgálni választott szakmánkat, szakmai és társadalmi közösségeinket, magánéletünkben családjainkat és barátainkat. Így kell szolgálni a „magyar Hazát, az Isteni gondviselést, vagy inkább így lehet rászolgálni az Isteni gondviselésre!”

Dr. Tarcali Gábor életútja példa arra, hogy a szakmaszeretet, az elkötelezettség és a közösségi felelősség nem kizárják, hanem erősítik egymást! Pályafutása tanúsítja, hogy a valódi szakmai súly nem a látványos pozíciókban, hanem a csendes szolgálatban rejlik.

Kiss László és Kövics György

Heves Vármegyei Területi Szervezet

MNMN Kamara Heves Vármegyei Területi Szervezetének

Székhelye:

Ügyintézés helye:

Időpontja: hétfő, szerda, péntek 8.30-12.00 óráig

Vezetőség:

Elnök: Zsák Viktor

Alelnök: Kása Sándor

Titkár: Gáll Györgyi

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

2024.-2025. évi működésünkre rányomta bélyegét a mezőgazdaság nehéz helyzete. Input árak jelentős növekedésével párhuzamosan a felvásárlási árak jelentős csökkenése. Mindez meglátszott a tagság csökkenő aktivitásában, a rendezvényeken való részvétel csökkenésében, beleértve a közgyűlési részvételt is.

Aktív taglétszámunk 2023. évhez képest 3 fővel csökkent. Jelenleg 163 fő az aktív tagok száma. Ebben az évben új tagot nem vettünk fel. Ebben az időszakban szüneteltető tagsági viszonyt 6 fő kért. Jelenleg a szüneteltető tagok létszáma 26 fő.

A szüneteltető tagok között 1 nő volt, így létszámuk jelenleg 41 fő. Ez azt jelenti, hogy arányuk az elmúlt évhez viszonyítva növekedett, és meghaladja a tagság negyedét (25,15%). Sajnos annak ellenére, hogy a szüneteltetők mindegyike 70 év feletti, az átlagéletkor továbbra is 50 év fölött van. (51,54% az előző évi 51,23%-al szemben) Az aktív tagság közel harmada (30,71%) 60 év feletti, közel fele 47,24 %-a 50 évnél idősebb. A tagság összetételét vizsgálva megállapítható, hogy a növényorvosi tevékenység kezd öröklődő tevékenységgé válni. Megyénkben már 7 olyan tagunk van, akinek gyermeke is növényorvos, és kamarai tagunk, sőt olyan tagunk is van, akinek mindkét gyermeke ezt a hivatást választotta.

Az aktív tagság életkor szerinti megoszlása lásd 1. táblázat.

Életkor év	fő	%-os arány
80 év felett	2	1,23
71-80 év	22	13,50
61-70 év	25	15,34
51-60 év	28	17,17
41-50 év	39	23,93
31-40 év	32	19,63
30 év alatt	15	9,20
összesen	163	100,00

Érdekes képet mutat a foglalkozási terület szerinti megoszlás. Az aktív tagság már csak kevesebb, mint fele (47,11%) tevékenykedik a termelésben, lásd a 2. táblázatot. Ugyanakkor azt is el kell mondani, hogy a termelésben tevékenykedő kategóriában nyilvántartott kollégák egy részének nincs, vagy minimális a szakmai tevékenysége, inkább csak szeretné-

Foglalkoztatási terület	Fő	%
Termelés	78	47,85
Kereskedelem, cégképviselő	40	24,54
Szakigazgatás	16	9,82
Oktatás	1	0,61
Egyéb	28	17,18
Összesen	163	100,00

nek a termelésben tevékenykedni. Egyre nő a saját gazdaságban tevékenykedő kollégák száma, akik más gazdálkodó számára nem, vagy csak kis mértékben végeznek növényvédelmi szolgáltatást, szaktanácsadást. Becslések szerint (pontos számok ebben a vonatkozásban nem állnak rendelkezésre) jelenleg a megye összterületének kb.35%-án a termelésben dolgozó, a tagság 50%-át kitevő, 45%-án a kereskedelem, cégképviselő területén tevékenykedő, a tagság 23%-át kitevő kolléga látja el a növényvédelmi szakirányítási tevékenységet. Sajnos ez utóbbi esetben a szakmaiság sokszor nem valósul meg, és kimerül az I. forgalmi kategóriás szerek megvásárlásának engedélyezésében. (ez nem csak megyénkben van így). Ugyanakkor a terület mintegy 20%-án egyáltalán nincs növényvédelmi szakirányító.

Szoros munkakapcsolatunk van a Hatósággal, a Heves Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény-és Talajvédelmi Osztályával. Sajnos azonban az átszervezések köszönhetően már a növényvédelmi hatóság önrendelkezési, és döntési jogköre oly mértékben leszűkült, hogy még a rendezvényeinket sem tudjuk minden esetben a „Növényvédő Állomáson” tartani, mert az épületben lévő nagyterem használata feletti rendelkezésben sincs már önálló döntési jogköre. A hatóságnál dolgozó kollégák többsége szerveze-

tünk tagja. Ők részt vesznek a termelők növényvédelmi képzésében (80 órás zöld könyves alapképzés, illetve az alapképzés 8 órás továbbképzése).

Ugyancsak jó munkakapcsolatot alakítottunk ki Nemzeti Agrárkamara Heves Vármegyei Szervezetével és a Heves Vármegyei Vadászkarával a szervezeteket egyaránt érintő kérdések vonatkozásában pl. vadak védelme a növényvédelmi tevékenység során, különböző szakmai rendezvények szervezése, előadók biztosítása.

Ebben az időszakban nyolc nagy rendezvényt tartottunk. Két-két alkalommal a szántóföldi növénytermesztés, illetve a szőlő-gyümölcstermesztés aktuális növényvédelmi kérdései témakör került ismertetésre. A másik két rendezvényen a növényáplálás és biostimulátorok alkalmazását ismertették az előadók. A rendezvényeket regisztráltuk a NAK szaktanácsadói rendezvényeként, így a NAK szaktanácsadók a részvétellel kreditpontokat kaptak. A rendezvényeken való részvételi létszám a már említett okok miatt mintegy 20%-al csökkent.

Vegetációs időben rendezvény nem szerveztünk, mert a rendezvényen azok a cégek, amelyek korábban a kísérletben szereplő területek kezelésére biztosították a növényvédőszerket, a szervezés kezdetekor közölték (1 cég kivételével), hogy sajnos csökkentették az éves keretet, és így nem tudják a rendezvényt finanszírozni.

Mindkét évben megtartottuk éves közgyűlésünket a szokásos márciusi időpontban. A közgyűlésen értékeltük az előző évi tevékenységünket a vezetőség beszámolója alapján, és elfogadtuk a következő esztendőre szóló pénzügyi tervet. 2025-ben 5 fő részesült Kiváló növényorvos kitüntetésben, aminek átadására a közgyűlésen került sor. Kitüntetést kapott: Bucskó János, Gáll Györgyi, Kása Sándor, Kóvágy Melinda, Oravecz Péter. Ezen kívül 2025-ben tisztségviselő választásra is sor került. Jelentős változás történt a vezetés összetételében. Jelentősen megfiatalodott elsősorban a közvetlen vezetés, de a bizottságokba is számos fiatal kolléga került be. 2025-től az alábbi vezetése van a vármegyének:

Elnök: Zsák Viktor

Alelnök: Kása Sándor

Vezetőségi tagok: Tóth Ágoston, Luzsi István, Tóth Gábor (Hatvan)

Felügyelő Bizottság elnöke: Szabó Vajk Ákos

Etikai és Fegyelmi Bizottság elnöke: Tóth Gábor

Oktatási és Továbbképzési bizottság elnöke:

Dr. Daragó Ágnes

Növény-, Környezet-és Élelmiszerbiztonsági Bizottság elnöke: Oravecz Péter

Az új kamarai törvény előírásainak megfelelően a Kamara főtákará kinevezte a **vármegyei titkárt**, aki a közgyűlés javaslata alapján Gáll Györgyi lett. Nagyon várjuk, hogy a kamarai törvény módosításának megfelelő többi változtatási eljárás is befejeződjön, és ismét akadálytalanul működhessenek a vármegyei szervezetek.

Szervezetünknel a tagdíjfizetési morál jó. Tagdíjhátraléka nincs senkinek. Az éves tagdíjak befizetése (néha csak felszólításra), időben megtörténik. Tagdíj meg nem fizetése miatt még nem kellett senkinek a tagsági viszonyát megszüntetnünk.

Szervezetünk végzi az alapfokú növényvédelmi szakképesítés (zöld könyv) megszerzésére irányuló képzés, valamint az ilyen képesítéssel már rendelkezők részére az 5 évenként kötelező továbbképzések szervezését. A tanfolyamokon az oktatást tagjaink végzik, akik kis részben a termelésben, nagyobb részben a szakigazgatásban tevékenykednek, és megfelelő szakmai ismeretekkel rendelkeznek. Ebben az időszakban a tanfolyamok szervezését a „szokásos” téli időszakban tudtuk végezni. 4 helyszínen 9 alapfokú tanfolyamot szerveztünk. Alaptanfolyamokon ebben az időszakban 214 fő tett eredményes vizsgát. Az 5 évente kötelező 8 órás megújító tanfolyamok 8 helyszínen kerültek megszervezésre. Összesen 15 tanfolyamot tartottunk, amelyeken 753 fő engedélye került újabb 5 évre meghosszabbításra.

A szakmai képzés, továbbképzés mellett fontos feladatnak tartjuk a termelők tájékoztatását az aktuális növényvédelmi témakörökben, illetve a jogszabályváltozásokkal kapcsolatos tennivalókról. Az idén is kiemelt volt a parlagrafü elleni kötelező védekezéssel kapcsolatos előírásokról, jogszabályokról való tájékoztatása a termelőknek, illetve a védekezésben részt vevőknek.

A témakör anyagát a Megyei növényvédelmi hatósággal együttműködve dolgoztuk fel, és megfelelő csatornákon keresztül juttattuk el az érintettekhez.

Az utóbbi hónapokban indult a Szőlő aranyszínű sárgaság fitoplazma (FD) felderítésével, az ellen való védekezés lehetőségeivel kapcsolatos munka, amelyben elsősorban a felderítésben, és a termelők támogatásában tevékenykedtek tagjaink. Vármegyénket 2 fő képviseli a Kamara országos vezetésében. Zsák Viktor a Felügyelő Bizottság, Gáll Györgyi pedig az Oktatási és Továbbképzési Bizottság tagjaként tevékenykedik.

Jelenleg tagságunk közel negyede 39 fő szerepel a Nemzeti Agrárkamara által vezetett szaktanácsadói listában. Valamennyien folyamatosan végzik szaktanácsadói tevékenységüket.

Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Területi Szervezet

MNMN Kamara Jász-Nagykún-Szolnok Vármegyei Területi Szervezetének

Székhelye: 5000 Szolnok, Kossuth Lajos út. 17-23. B. lph. 1/3.

Ügyintézés időpontja: hétfő – péntek: 09:00 – 16:00 – e-mail: jnszmeszk@gmail.com

Vezetőség:

Elnök: Blaha Borbála
Alelnök: Dobi Dénes
Titkár: Debreczeni László

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

2024 novemberében megrendezésre került a Növényorvosok szokásos 4 évenkénti továbbképzése. 1 héten keresztül a Galéria Étteremben hallgattuk a színvonalas előadásokat.

Az év lezárásaként immár hagyománnyá vált évzáró rendezvényünket 2024. december 12-én tartottuk a festői szépségű mezőtúri Herczegasszony Birtokon. Az esemény idén a kamarai változások miatt közgyűléssel egybekötve zajlott, így a szakmai program és a közösségi együttlét egyaránt kiemelt szerepet kapott.

A nap során három kiváló előadónk osztotta meg tudását a résztvevőkkel. Bodor-Zanker Angéla a japán cserebogár európai terjedését és hazai megjelenésének kockázatait mutatta be. dr. Felkai Beáta Olga, az élelmiszerlánc-felügyeletért felelős államtitkár az élelmiszerlánc aktuális kihívásait és fejlesztési irányait ismertette, míg Szabó Endre a várható támogatási lehetőségeket és az azokhoz kapcsolódó ellenőrzéseket foglalta össze.

Mozgalmas évkezdhet – nálunk a január sem a pihenésről szól

Míg máshol a január a csendes felkészülés ideje, nálunk ilyenkor indul be igazán az élet! Minden év elején megke-

dődnek a 8 órás tanfolyamaink, amelyek hétfői és pénteki napokon, nyolc héten át várják a résztvevőket. Az idei évben közel 500 fő vett részt a képzéseken, ami jól mutatja a program népszerűségét.

A második januári héten startolt a 80 órás szolnoki tanfolyam, amelyen mintegy 50 fő vett részt, és az év során Jászapáti és Kunhegyesen is szerveztünk hasonló képzéseket. A tanfolyamokkal párhuzamosan január közepén elindultak a keddi rendezvényeink, melyek 5–7 héten keresztül zajlottak. Idén a szolnoki Galéria Étterem adott otthont az eseményeknek, ahol átlagosan 70 fő hallgatóság vett részt hétről hétre.

Tánc, tudás és klímavédelem – február emlékezetes pillanatai

Februárban sem lassítottunk a tempón. Február 22-én ismét megrendeztük a hagyományos Növényorvosi és Gazdászbalat, amely méltán az év egyik legjobban várt közösségi eseménye. Néhány nappal később, február 27-én, a keddi előadásorozatunk zárórarendezvényét tartottuk a Mátrászentimrei Hotel Narádban, 71 fő részvételével.

Az este központi témája a klímaváltozás volt, amely mindennapi munkánkban is egyre nagyobb hangsúlyt kap. Két

elismert szakember, Forray Alfréd és Körösi Katalin tartott inspiráló előadásokat a klímaváltozás biológiai növényvédelemre és növénykórtanra gyakorolt hatásairól.

Közgyűlést tartottunk 2025.03.27-én 52 fő jelenlétében a szolnoki Galéria étteremben. Egyhangúan megválasztották az előző vezetőséget. A vezetőségi tagok a következők:

Elnök: Blaha Borbála
Alelnök: Dobi Dénes
Titkár: Debreczeni László.
Vezetőségi tagok:
 Antal Róbert
 Barna Géza
 Kalla Zsolt

Munkájukhoz sok sikert kívánunk!

Sportos közösség – élmények a szabadban

Áprilisban a szakmai programok mellé sportos kihívás is társult: április 27-én Kamaránk csapata benevezett az Ultrabalatonra, és a 220 kilométeres távot tízfős váltóban teljesítet-

te. A két fős kísérőcsapat nemcsak a logisztikai támogatásban, hanem a lelkesítésben is fontos szerepet vállalt. A verseny hatalmas élményt jelentett mindannyiunk számára, és már most készülünk a következő megmérettetésre – a 2026-os nevezés már le is zárult!

A nyár elején, júniusban, immár harmadik alkalommal szerveztük meg a Tisza-tavi kerékpártúrát, ahol a közel 70 kilométeres távot kicsik és nagyok egyaránt teljesítették. A 8 gyermekkel együtt összesen 53-an kerekeztünk, és ismét bizonyítottuk, hogy a közösségi sport remek alkalom a kapcsolatépítésre és feltöltődésre.

A nyarat Keszthelyen zártuk augusztus utolsó hétvégéjén. Bár az időjárás ezúttal nem kedvezett a hosszú távú túrázásnak, a bátrabbak így is nyeregbe pattantak, míg a többiek kulturális élményekkel gazdagodtak – múzeumlátogatás, valamint a Festetics-kastély megtekintése színesítette a programot.

Komárom-Esztergom Vármegyei Területi Szervezet

Cím: 2890 Tata, Új út. 17.

Fogadó órák és helyszín: kedd, csütörtök 7,00-15,00 óráig, 2890 Tata, Ady E. u. 13. Zsigmond Király udvar

Vezető tisztségviselők:

Elnök: Lang Balázs
Alelnök: Behek János
Titkár: Cserényi József

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

Alakuló létszám 2000-ben 66 fő volt, mely megegyezett az előtte működő egyesülettel:

2025-ben a taglétszámunk az aktív, a nem praktizáló és a pártoló tagokkal együtt 150 fő.

Az év első fele elsősorban a kamarai választásokra való felkészülés és a szervezeti átalakulás jegyében telt, ugyanakkor a szakmai munkát ez időszakban is folytattuk: rendezvényeinket megszerveztük, az ügyviteli feladatokat és az oktatásokat folyamatosan biztosítottuk.

Tagjainkat rendszeres hírlevelekben tájékoztatjuk a legfontosabb szakmai aktualításokról, a kamarai élet eseményeiről, valamint a növényvédelmi szakterületet érintő hírekről és fejleményekről.

Megyei szervezetünk az idei évben is aktívan bekapcsolódott az országos Kamara munkájába és rendezvényeibe. A hagyományos Sportnapon ismét csapattal képviseltettük

magunkat – ezúton is köszönet illeti a szervezőket! Ezek az alkalmak nemcsak a szakmai kapcsolatok erősítését, hanem a közösség összetartását is szolgálják.

Az év zárásaként idén is kétnapos szakmai tanulmányutat szervezünk tagjainknak. Ennek keretében az ország egy-egy kiválasztott térségét látogatjuk meg, hogy megismerjük az ottani növényvédelmi sajátosságokat, és felkeressük a jelentős borvidékeket is. A tartalmas program és a jó hangulat immár hagyománnyá vált, és mindig új lendületet ad a következő év feladataihoz.

Köszönjük tagjaink egész éves munkáját és elkötelezettségét! Minden növényorvos kollégának jó egészséget és kitaratást kívánunk a következő időszakra!

Vezetőség

Komárom-Esztergom megye

Jubileumi interjú:

Beszélgetés Liszt András alapítónkkal, kiváló növényorvosunkkal

Folytattuk interjú sorozatunkat, arra készültünk, hogy a jubileumi évben Liszt András alapító tagunkkal tekintünk vissza szakmai életútja és a Kamara szervezet alakulására, fejlődésére.

Kedves Bandi Bácsi! Kérlek mutasd be szakmai karrieredet a kezdetektől fogva.

1944-ben születtem Szombathelyen. Ezután Mosonmagyaróvárra került családjunk, ahol 20 évet töltöttünk el. Itt végeztem az akkor még Agrártudományi Főiskolát, az akkori FM társadalmi ösztöndíjjal. Innen irányítottak a Komárom-Esztergom megyei Növényvédő Állomásra, ahol 1968.01.04.-én kezdtem dolgozni, mint gyakornok, később mint előrejelző, majd pedig nem utolsó sorban a dorogi járás növényvédelmi főfelügyelője. Gyakornokként hidegzuhanyp volt 136.000 kilométert motorozni egy IZS-350-nel, de menni kellett,

hiszen az Állomás végezte a csávázásokat a gazdaságok részére, a szövőlepké elleni védekezést, sok helyen bizonyos speciális gyomirtásokat és még rengeteg szakfeladatot. Felügyelőként szakirányítókkal végeztem a hatósági szemléket, területi adatokat gyűjtöttem az előrejelzésnek, folyamatosan monitoroztam a kártevőket, kórokozókat, de akár a maglucerna előállításban az arankafertőzést is. Szinte hihetetlen, de ráállt a szaglásom az aranka virágzó illatára és már szinte az illatról megismertem, hogy zárlati probléma állhat fenn. Eközben egy év nappali oktatásban részt véve (1969-1970) végeztem Keszthelyen a szakmérnöki képzést. Laborvezetőként zártam pályafutásomat az Állomáson, ahonnan a sors úgy hozta, hogy 1978 novemberében a Jávorka Sándor Mezőgazdasági Technikum tanári munkájára csábultam, ahol igazgatóhelyettesi pozícióig jutottam. Itt kezdtük el megszervezni a növényvédelmi technikus képzést, bővítettük a szakmunkás oktatást

és magas színvonalra emelve az oktatás színvonalát máig neves szakembereket képeztünk. Országosan 7 technikumban indult be a technikus képzés. Nagy szó volt ezeket koordinálni, a szakmai tanterveket elkészíteni és az akkori minisztériummal elfogadtatni. Ezen kívül 25 éven keresztül voltam gombavizsgáló szakellenőr, 1991-től szaktanácsadóként is tevékenykedtem. 1992-ben megalakítottuk a Zöld Sziget Kör Természetvédő Egyesületet is, hiszen a környezetvédelem is meglehetősen közel áll a szívemhez. Tavaly fejeztem be aktív munkásságomat a mezőgazdaságban. A fenti adathalmaz csupán töredéke terebélyes életutamnak, hiszen azt a rengeteg mindent egy könyv is alig bírná, ami engem és teljes munkásságomat illeti.

Hogyan emlékszel vissza Kamaránk alakulásának idejére?

Az akkori növényvédelmi szakmérnököket Sashalmi Béla barátom tartotta főként össze, de karöltve Nagy János barátommal együtt folyamatos jártunk az FM-be kapcsolatot tar-

tani és szakmánkat képviselni. Elindult egy szakmai 'kifulladás az akkori szakmérnököknél, hiszen folyamatosan épültek le állami gazdaságok, termelőszövetkezetek, így szükségét éreztük az érdekképviselő megalakításának. Ugyanúgy, ahogy részt vállaltam Kamaránk képzéseinek kialakításában, úgy a Kamara alakulásában is szervesen tevékenykedtem. Kemény küzdelemmel alakultunk és remélem, hogy a jövő bebizonyítja azt, hogy nem dolgoztunk hiába és egy egységes, baráti, ütőképes érdekképviselőt hagyunk hátra.

Hogyan látod a szakmai változásokat, körülményeket?

Egyrészt a lelkem egyik fele környezetvédő, másik fele vérmesen a szakmát képviseli. Megdöbbentő a jelenlegi helyzet számunkra. A szakpolitikai viharok, a klímaváltozással együtt nagyon nehéz éveket hoz kollégáink számára. Sajnos itt nincs választási lehetőség, kemény kitartó munkára és elhivatottságra lesz szükség a várható és meglévő nehézségek között. De egyet be kell látni. Amennyiben egy, akár nélkülözhetetlennek tűnő hatóanyagot kivonnak, annak megvan az oka és nem biztos, hogy ennek a környezet vagy akár a humán egészség látja kárát. Gondoljunk csak a klórozott szénhidrogének kivonására a hatvanas évekből, a HCH-ra, a DDT-re, a lindánra. A mai napig egyre inkább igazolódik ezek jogos kivonása. Új, hatékony és főleg biztonságos hatóanyagokra van szükség, ami főleg a gyártók és a kutatás-fejlesztés feladata. De az sem kizárt, hogy nem a hatóanyagkivonások lesznek évek múlva a legnagyobb problémák, hanem a klímaváltozás.

Élettapasztalaton mit mond? Mi a jövő?

Számomra a kertem Mogyoródon, ahol minden fűszalat, rovar, a gyümölcsfáimat személyesen ismerem. A zene is, mivel játszom egy ír zenét játszó zenekarban, a büszkeség a sikeres tanítványaiban és nem utolsósorban a gyönyör a családomban, gyermekeimben és a hat unokámban. Szakmánk fiataljai előtt viszont rengeteg a kihívás. Nagyon nehéz, eddig ismeretlen problémákat kell majd megoldaniuk és eligazodniuk egy jelenleg borús rendszerben.

Nógrád Vármegyei Területi Szervezet

MNMN Kamara Nógrád Vármegyei Területi Szervezete

Székhely és ügyintézés: 2660 Balassagyarmat Mártírok útja 78.

Ügyelet időpontja: kedd, péntek 10-12 óráig – Tel: 20/390 3597 – E-mail: mnmn.nograd@gmail.com

Vezetőség:

Elnök:	Szántóné Veszeka Mária	20/390 3597	veszelkamaria@gmail.com
Alelnök:	Vizi Zoltán	30/921 3677	vizikerteszet@gmail.com
Titkár:	Sági Attiláné	30/463 8411	saginenagyviktoria@gmail.com

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

Rajtunk kívül álló okok miatt Kamaránk legnagyobb rendezvénye, a Növényorvosi Nap 2024 évben elmaradt, ezért az idén az elmúlt két év Növényorvosi Naptól Növényorvosi Napig tartó időszak legfontosabb eseményeiről, történéseiről számolunk be.

2024 telén új lendülettel folytatódtak a téli szakember találkozók, ahol a növényvédő-szer gyártók és forgalmazók tájékoztatást adtak az új termékekről, technológiákról a növényvédelmi, növényélettani, talajvédelmi és tápanyaggazdálkodási témákban egyaránt.

A találkozók alkalmával a Hatóság munkatársai megismertették a hallgatóságot a növényvédelmi aktuálisokkal, és felhívták a figyelmet a jogszabályváltozásokra, valamint a közelgő határidőkre is.

Az oktatások és továbbképzések a szokásos téli időszakban zajlottak.

A 80 órás alapképzésben 22 fő vett részt, majd tett sikeres vizsgát.

A 8 órás továbbképzéseken 4 alkalommal 110 fő szerezt meg újabb 5 évre a zöld könyvet.

A Covid-időszak után visszatérve hagyományainkhoz, márciusban tartottuk meg közgyűlésünket, amelyen a Vezetőség és a Bizottságok beszámoltak előző évi munkájukról, valamint a résztvevők elfogadták a 2025.évi pénzügyi tervet is.

A gyermekek és felnőttek körében ebben az évben is népszerű volt a Növény- és Talajvédelmi Osztállyal közösen szerve-

zett gyereknap program, ahol többek között sport, vetélkedők, Haflingeres élményvezetés a nagyoknak, grillparti és utcabál várta a résztvevőket.

2024. év decemberében váratlan és kellemetlen meglepetés érte a Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara tagcsapatát. A Növényvédelmi Kamarai Törvény december 16-án megjelent módosítása alapjaiban forgatta fel a Kamara és Területi Szervezetei jogállását és működését. A jogszabály számos ellentmondásos rendelkezése miatt értelmezési és végrehajthatósági problémák merültek fel.

Szervezetünk életében és működésében is jelentős változtatásokra volt szükség.

Önálló jogi személyi státuszunk megszüntetése miatt gazdálkodásunk önállósága is megszűnt. Új tisztségviselő választásra is sort kellett kerítenünk, amely 2025. március 28-án történt meg.

A Küldöttközgyűlés által alkotott és 2025. április 29-én elfogadott Alapszabály alapján a Kamara és a Területi Szervezetek működése és a jogállása várhatóan visszatér a normális kerékvágásba.

Az oktatásoknak és továbbképzéseknek 2024/2025 téli hónapjaiban is folytatódnia kellett. 80 órás alaptanfolyamon 15 hallgató végzett, a 8 órás továbbképzéseken 110 fő vett részt.

A téli szakmai rendezvényeket 2025-ben is 6 alkalommal megtartottuk, ahol tagjaink új szakmai ismeretekkel gazdagodhattak.

Kiemelt rendezvényünk volt a Pest Vármegyei Területi Szervezettel közösen, 2025. február 13-án, Pásztón megrendezett IX. Pest és Nógrád vármegyei Szakmai nap a Tápanyag gazdálkodásról címmel.

A nehézségek ellenére 2025-ben is megtartottuk a Gyermeknapot, ahol gyerekek, szülők, nagyszülők, unokák is remekül szórakoztak.

Szervezetünk 2025 tavaszán nagy veszteséget szenvedett. Május 30-án Lackovszki András, korábbi elnökünk visszaadta lelkét Teremtőjének.

Andrást valamennyien tiszteltük és becsültük. Elnöki tisztségében megbízható, felkészült, precíz munkája, a Növényorvosi Kamara ügyeiben lelkes hozzáállása közismert volt. Vezetőségi tagként tapasztalatával és szakmai tudásával még több évig segítette munkánkat. Emlékét megőrizzük.

Van-e esély a málnatermesztés újraindulására Nógrád megyében?

Megyery Tibor, növényvédelmi szakmérnök

Magyar Növényvédő és Növényorvosi Kamara Nógrád Megyei Szervezet

Magyarország az egyik legjelentősebb málnatermesztő exportőr európai ország volt az 1980-as években. Nógrád megyében több településen is komoly felületeken termesztettek málnát főleg export piacokra. Szezonban sorok álltak az átvételi pontokon, gyakran a felvásárlók egymásra licitáltak a leszedett termésért. Azóta sajnos megfordult a világ, évről-évre csökkentek a termőterületeink és elvesztettük export piacainkat is. Az eltelt harminc év alatt málnatermesztés terén már nettó importőrökké váltunk, gyakorlatilag a hazai fogyasztási igények nagy részét is importból fedezzük. Nógrád megyében szinte csak elvétve találunk, többnyire előregetett ültetvényeket.

Hogyan történt ez? Minden évben – általában a szüret időszakában – jelennek meg cikkek erről különböző híroldalakon, melyek egy-egy okra fókuszálnak – de érdemes az okokat részletesebben feltárni. Véleményem szerint ez a drasztikus visszaesés hat fő okra vezethető vissza.

- Klímaváltozás negatív hatása a hazai termesztésre
- Megfelelő képzett munkaerő hiánya
- Globalizáció miatt bekövetkező versenyhátrány
- Koordináció és összefogás hiánya
- Új károsítók megjelenése
- Technológiai lemaradás a versenytársakhoz képest

A globális klímaváltozás miatt a hagyományos málnafajták termőképessége lecsökkent, korszerű öntözőrendszer hiányában nem érdemes ültetvénytelepítésbe fogni, ezt jól mutatja a 2025-ös esztendő is. Bár tőlünk délebbre is vannak komoly málnatermő vidékek (Szerbia és Koszovó), de ezek főleg hegyvidéki – hűvösebb mikroklimájú területek. A fedetlen ültetvényekben a forró nyári napokon a napégés miatt rendszeresen minőségi problémák jelentkeznek. A napégett gyümölcs nem pultálló, és friss piacra nem értékesíthető.

A málnatermesztés kézi munkaerőigénye magas. A rendszerváltásig sokan termesztettek – „másodállásban” – málnát, kiegészítve ezzel éves jövedelmüket. Szezonban egész generációk szedték a málnát a nagyobb termesztő-körzetekben. A privatizációval viszont az ipari parkoknak és más jövedelmezőbb lehetőségeknek köszönhetően már nem lett olyan vonzó ez a nem könnyű munkával elérhető plusz bevételi forrás.

A globalizáció miatt a feldolgozóiparban már versenyképtelen lett a magyar málna, az import mélyfagyasztott olcsóbb gyümölcssel szemben. Ekkor már látszott, hogy ez a termék már nem versenyképes az olcsóbb munkaerővel leszedett áruhoz képest. Több esetben a hazai hűtőházak olcsóbban tud-

Drosophila suzukii bábok

tak a világpiacról olcsóbb szerb vagy akár dél-amerikai málnát beszerezni, mint a mellettük lévő településről friss gyümölcsöt felvásárolni.

A múlt század végén, a privatizációig, sok helyen maguk a termelészövetkezetek koordinálták a termesztést, segítve a beruházást. Földet biztosítottak bértermesztéshez, öntözőtelepeket létesítettek, szaporítóanyagot osztottak, megszervezték az értékesítést. A privatizációval párhuzamosan a koordináló szervezetek megszűnésével a termelők magukra maradtak és az összefogás hiánya gyorsan meglátszott mind a termesztésben, mind pedig az értékesítésben. Az egységes ültet-

Drosophila suzukii imágó

Drosophila suzukii lárvák

vények leromlottak, heterogénné váltak, mely akadályozta a hatékony növényvédelmi munkákat is.

A klímaváltozás másik következménye, hogy új, addig nem ismert **károsítók** jelentek meg az ültetvényekben. Ezzel párhuzamosan, mivel a bogyósok termesztése kiskultúrának számít, az engedélyezett és hatékony szerek száma drasztikusan csökkent az EU szabályoknak megfelelően. Ez a folyamat a mai napig tart, ezért a szabadföldi termesztés hatékony növényvédelme erősen kérdéses. Vannak kártevők – melyeket még 20 éve nem is ismertünk – pl. *Drosophila suzukii* – mára pedig már minden késői lágy héjú gyümölcsben hatalmas károkat okoznak.

Sajnos a **termelői tudás** is erősen megkopott, nem követjük a korszerű technológiákat, nem teszteljük az új fajtákat sem. A komoly európai gyümölcsös konferenciákon és kiállításokon alig van magyar látogató. Az sem segít, hogy hiányoznak az átfogó szakmai rendezvények. Bogyós gyümölcsök esetében régóta nincsen már versenyképes hazai nemesítésű fajta. A még ismert és helyenként ültetvényekben is előforduló Fertődi zamatos málnafajtát több mint 40 éve nemesítették. A termesztők nem ismerik a korszerű, új fajtákat, holott ez alap lenne egy telepítés előtt. A hazai köztermesztésben lévő ismertebb fajták (pl.: Fertődi zamatos, Polka, Sugana) nem „pultállóak”, nem alkalmasak áruházláncokban történő értékesítésre. Ezért a jelentős áruházláncok nem vagy csak jelentéktelen mértékben forgalmazzák hazai termesztésű málnát. A fajtaválasztás mellett fontos, hogy olyan forrást találjunk, ahol a forgalmazó valóban *certifikált, fajtaazonos és vírusmentes* szaporítóanyagot biztosítson. Ma már a korszerű termesztők mikroszaporított növényeket ültetnek (plug plants) szemben a talajban felszaporított gyökeres málnasarjakkal. (standard canes) Ezzel a módszerrel minimálisra csökkenthető a fertőző kórokozók bevitel az új telepítésű ültetvénybe és általános tapasztalat a gyorsabb eredés is.

Növényvédelmi szempontból, az invazív pettyesszárnyú muslica (*Drosophila suzukii*) károsítása okozza az egyik legnagyobb kihívást. Kedvező időjárási tényezők mellett már a nyári érésű fajtákban is megjelenik a kártétele. Őszre, folytontermő fajták esetében, ez a probléma még jobban erősödik. Mivel sok lágy héjú gyümölcsben tud fertőzni (szeder, áfonya, bodza, cseresznye, meggy), és gyorsan szaporodik,

évente több nemzedéke van, ezért rendkívül nehéz ellene védekezni. A málna érési szezonban folyamatos szüretet igényel, ezért a kémiai védekezés nem jelent megoldást a több napos kötelező várakozási idők mellett. Ezért elterjedtebb a csalétekkel (Combi-Protec+ rovarölőszer keverék) történő vegyszeres permetezés és a gyümölcslevegő-csapdákkal történő védekezést. Tapasztalat, hogy muslica nem kedveli a száraz forró nyarakat, viszont a nyári esők követően a páratartalom növekedésével gyorsan felszaporodik. A tünetek már szedés-kor látszanak, a gyümölcs - a sebzés és lárvák kikelése miatt – megpuhul, belseje folyós lesz, és gyorsan jelentkezik a másodlagos gombafertőzés (szürkepenész) tünetei is. Az így leszűretelt gyümölcs eladhatatlanná válik, ecetes ízű lesz, még pálinkának sem lesz alkalmas a rossz erjedés miatt. A vektorhálókkal történő védekezés nehézkes, mert a sűrű szövésű rovarhálók akadályozzák az ültetvény szellőztethetőségét. Nagyobb ültetvényeknél ezért inkább csak a kerületen alkalmazzzák ezeket, minimalizálva a kártevők bejutását az ültetvényekbe.

A málnaültetvények, gyors leromlásának másik oka a talajlakó kórokozók felszaporodása. Ezt a folyamatot elősegíti a túllöntözés, a rossz szaporítóanyag és a talajtömörödöttség. A levegőtlen talajokban a gyökérzet hamar pusztul és az ültetvény kiritkul, állapota idő előtt leromlik. Ezért fontos a talaj levegő-víz arányának optimalizálása. Több országban emiatt már elterjedt a talaj nélküli (szubsztrátban) történő termesztés. Általában a termesztők kókuszrostot vagy tőzeg-kókuszrost keveréket használnak, így biztosítva a kellő gyökérzet növekedését és a károsító talajlakó gombák kizárását. Nyilván

Folytontermő málna fóliaházban

ez nem olcsó megoldás, de magas áron értékesített gyümölcs visszahozza a befektetést.

Vajon ennyi nehezítő tényező után, joggal merül fel a kérdés, hogy egyáltalán érdemes-e málnatermesztésbe fogni, vagy végleg ki kell húzni a hazai termesztésből?

Véleményem szerint van, de csak korszerű technológiával friss piaci értékesítésre. Jó példa erre, hogy a jelentősebb magyar szamócatermesztő körzetekben hogyan álltak át a szamóca gazdák egyre korszerűbb termesztési módszerekre. Ennek köszönhetően a magyar szamócatermesztés a nehézségek ellenére talpon maradt és az utóbbi években még termőterület növekedés is látható. (Mindezek mellett elmondható, hogy még szamócából is nettó importőrök vagyunk!) A talaj nélküli termesztés már általánosnak mondható több magas értékű friss piaci zöldség esetében. (paradicsom, paprika, kényőborka)

A bogyógyümölcsök esetében ilyen rendszert már sok szamócatermesztő alkalmaz. Málna esetében az előbb felsorolt előnyök miatt is egyre többen térnek át erre a rendszerre a környező és nyugati országokban.

Ma már nem elég a jó fajtaválasztás, csepegtető öntözőrendszer kiépítése, **szükség van korszerű nagylégterű termesztő-berendezésekre is.** A málna kényes és gyorsan romló gyümölcs így a szállítási út csökkentésével, a rövid értékesítési láncsal előnyhöz juthatunk. Az áruházláncokban kapható import málna is mind termesztő-berendezésekből származik. Az is látszik, hogy a hazai jobb keresetű fogyasztók is elfogadják a magasabb árakat és hajlandók akár több ezer forintot is megadni egy kiló málnáért akár szezonban is.

Egy jó termesztő-berendezés több problémára is megoldást nyújt.

Egy nagylégterű fóliaházzal a szüret időzítését előre tudjuk hozni, így magasabb áron tudjuk értékesíteni a leszedett gyümölcsöt. De arra is van példa, hogy ezzel szezon után, ősszel is meg tudunk jelenni a piacokon friss málnával. További előnye, hogy rossz időben is meg tudjuk szervezni a szedést és egyéb munkákat, így egy állandó kisebb létszámú munkaerővel is folyamatosan tudunk dolgozni. Valamint egy **korszerű termesztő-berendezésben a károsítók nagy részét is ki tudjuk zárni és jobban tudunk biológiai védekezési módszereket alkalmazni csökkentve ezzel a kémiai növényvédelmet.** A termesztő berendezés építésénél fontos szempont, hogy nagy légterű, stabil acél szerkezetű, jól szellőztethető legyen, valamint igény szerint lehessen automatizálni az egyes termelési folyamatokat.

Már a hazai viszonyok között is látunk erre pozitív példákat és remélhetőleg az új pályázati lehetőségeknek köszönhetően egyre többen döntenek egy ilyen beruházásról kielégítve a hazai friss piaci igényeket. Jelenleg nincs esélyünk arra, hogy a magyar málna visszatérjen az exportpiacokra, de arra van esély, hogy a hazai friss piacokat – a jelenleginél jóval korszerűbb technológiával létesített ültetvényekkel ellássuk. Mivel a kellő technológia a versenytársak erőfeszítéseinek köszönhetően adott – a szaporítóanyagtól a termesztő berendezésekig – ezért ez csak tőke és szándék kérdése.

Figyelem!

Készül az új Veszélyes 48 könyv

Az inváziós növényekről szóló írásban említett gyomfajok többségéről (pl. közönséges selyemkóró, medvetalp, átoktüske, magas és kanadai aranyvessző stb.) már jelentek meg korábban cikkek az **Agrofórum** szakfolyóirat hasábjain.

Az újság eddigi történetének talán legsikeresebb közleményei a legfontosabb gyomnövényeket és az ellenük való védekezést bemutató **„Veszélyes tizenkettő” I-IV. sorozat** írásai voltak, 48 megjelent cikk 1993 és 2005 között. A sorozat zárásakor a szerkesztőség úgy döntött, hogy „nem enged a negyvennyolcból” és a teljes sorozatot megjelenteti egyetlen kiadvány formájában. Így került kiadásra **2005 márciusában** a szekszárdi Mezőföldi Agrofórum Kft. gondozásában a **Veszélyes 48 című könyv**, **„Veszélyes, nehezen irtható gyomnövények és az ellenük való védekezés”** alcímmel, 48 aktualizált tartalmú, korábban már az újságban leközölt plusz 2 új cikkel, 55 szerző közreműködésével. Ez a könyv – a Kádár Aurél féle Vegyszeres gyomirtás és természbályozás c. gyomirtási „bibliához” hasonlóan – gyorsan a szakmai érdeklődés középpontjába került és egyben felkerült a növényvédősök, növénytermesztők polcaira is, hiszen mind tudományos, mind gyakorlati szempontból egyaránt kézzelfogható segítséget jelentett az igényes gazdál-

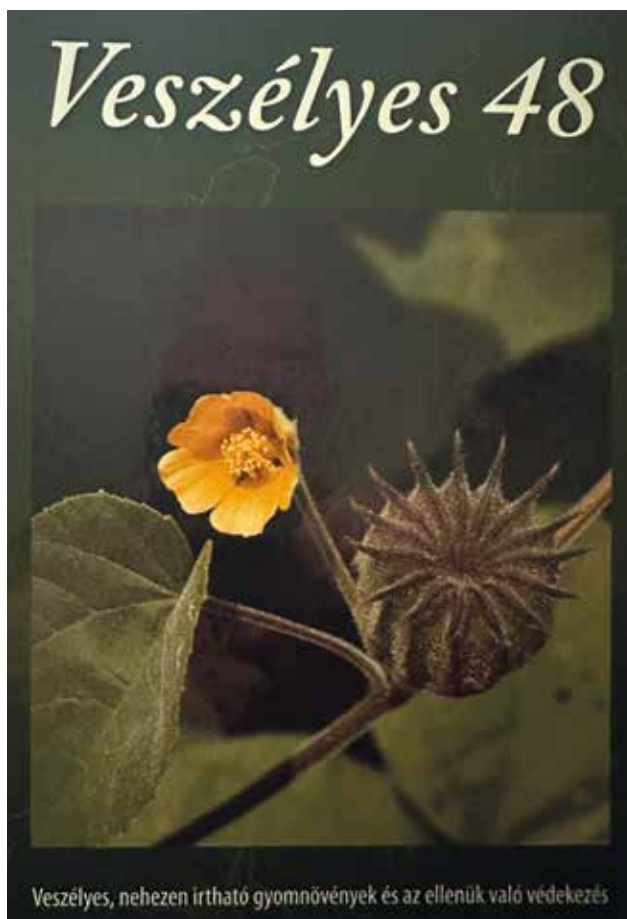
kodóknak, szakembereknek a gyomnövények megismeréséhez és azonosításához, valamint az integrált gyomirtás megtervezéséhez és végrehajtásához. Magyarország 2004-ben vált az Európai Unió tagjává, a herbicid hatóanyagok és készítmények tekintetében drasztikus változások

ismeretek mellett a védekezés agrotechnikai elemeit és a vegyszeres gyomirtási lehetőségeket részletesen tárgyalták a szerzők, a hatóanyagok mellett akkor még az aktuális kereskedelmi nevükön is szerepeltek a táblázatokban az alkalmazható herbicidek, megkönnyítve a gyors tájékozódást.

herbicidrezisztenciát mutató gyomfaj, egyre nagyobb a jelentősége az agrotechnikai, mechanikai és precíziós védekezési módszereknek; és természetesen a problémát jelentő gyomfajok köre is változott/változik, egyes fajok jelentősége csökkent, ugyanakkor újabb fajok jelentek meg a szántóföldeken, az ültetvényekben.

Az Agrofórum - a Magyar Gyomkutató Társaság és a Dr. Ujvárosi Miklós Alapítvány „gyomos” szakembereinek az összefogásával és védnökségével - ezért arra vállalkozott, hogy a Veszélyes 48 kiadványt átdolgozza, megújítja és 2026-ban, még a gyomirtási szezonkezdet előtt kiadja. Az új könyvben a tervek szerint több mint 50 cikkben, több mint 100 gyomfajról ill. az ellenük történő védekezés lehetőségeiről lesz szó. A kornak megfelelően a cikkeket elsősorban színes fotók egészítik majd ki a tárgyalt fajokról, az integrált védelem lehetőségei részletezésre kerülnek, és a vegyszeres védekezés fejezetben a gyomfaj megfelelő kontrollját biztosító hatóanyagokról, hatóanyagkombinációkról lesz szó, az állandóan változó kereskedelmi készítménynevek említése nélkül.

Kérjük, a jövő évben figyelje az Agrofórum Online híroldalát, olvassa az újságot, hogy időben értesüljön az új kiadvány megjelenéséről és megrendelési lehetőségeiről!

– elsősorban engedély visszavonások – történtek, ugyanakkor újabb és újabb technológiai elemek (pl. pre-poszt gyomirtási technológia, gyomfész, herbicidtoleráns hibridek stb.) jelentek meg. Az egyes gyomfajokról szóló cikkekben a legfrissebb biológiai

A Veszélyes 48 kiadása óta **eltelt két évtized**. Tudományos ismereteink az egyes gyomfajok taxonómiájáról és biológiájáról bővültek, néha változtak is, a védekezésben a vegyszeres megoldások köre egyre szűkül a hatóanyag kivonások miatt, egyre több a

Egy képzési metodika a részletgazdagság megismeréséért, avagy szemelvények a XIII. Dr. Ujvárosi Miklós gyomismereti tanfolyamról

Szabó Roland

növényorvos, gyombiológus

NMNMK Pest Vármegyei Területi Szervezete

A képzés megálmodója, megalkotója és elindítója Dr. Ujvárosi Miklós botanikus tanár volt, aki zseniális botanikai képességeit a két világháború között követő magyar mezőgazdaság szolgálatába kívánta állítani annak érdekében, hogy a pontos gyomfajismeret függvényében segítséget tudjon adni a hazai agrárium számára a védekező stratégiák kidolgozásához. Mindezek eléréséhez nem kizárólag tudományos ismereteit mozgósította, hanem tanári, szervezői erényeit is kiaknázva megteremtette ennek a szemléletnek az iskoláját is.

Kompromisszumoktól mentes növényteni tudását több éven keresztül, több agrármérnök kollégával osztotta meg az általa elképzelt módszer szerint. Ez a metodika sosem került általa rögzítésre, sosem lett akkreditálva, de a növényvédelmi szakma szinte minden tagja által ismert és elismerően nyilatkoznak róla. Egy olyan akkurátus módszertan, amely egyszerre segíti a benne résztvevőket a pontosabb növényismeret és a technika jelenlegi állása szerinti védekezési technológiák megismerésében, megértésében. Ennek megfelelően követve az általa megalkotott keretrendszert és szabályokat, mind a mai napig ennek szellemiségében zajlanak a képzések, immár 13. alkalommal.

Itt szeretnék tisztelettel adózni a folyamatosság őrzésében oroszlán szerepet játszó, nagytudású tanáromnak, Dr. Horváth Károlynak is; hiszen ez a két nagyszerű botanikus tanárember a láng- gyújtója és vivője. Tudásukat és munkásságukat közkinccsé téve pedig lehetőséget adtak arra, hogy ez a világban egyedülálló képzési rendszer mind a mai napig fennmaradjon és gazdagodjon elődjaink őszinte örömeire.

Az említett három *Chenopodium* a vizsgálat tárgya

A Déli-Kárpátok ölelésében

A történeti hűség kedvéért itt jegyezném meg, hogy a stabilizálódott piacgazdaságban, a rendszerváltás után a képzésből az állam teljes egészében kivonult, kizárólag a VI. Országos Szántóföldi Gyomfelvételezéshez szükséges szakemberek oktatását sikerült a hatóságnak (NÉBIH, tanfolyamvezető: Dr. Novák Róbert) pályázat útján közpénzből finanszírozni. A változó körülmények ráadásul még fel is gyorsultak, így a XII. tanfolyamot már – abszolút piaci alapokra helyezve a finanszírozását – a Dr. Ujvárosi Miklós Alapítvány a Gyommentes Környezetért kuratóriuma szervezte meg. Ennek a szisztémának a működőképességét bizonyítja, hogy az idén zárult sikeresen a XIII. tanfolyam.

Az idő múltával – a természet rendje szerint is – az oktatók köre és a finanszírozási háttér változott ugyan, de az elv, a metodika megmaradt. Ennek alapja, hogy a tanfolyam 10 hét terepmunkából és 5 hét bentlakásos oktatásból áll, 2

Egy kalotaszegi szántón

Házánk egyetlen őshonos rutaféléje, a *Dictamnus albus*

naptári évre elosztva. A terepen a tanulók a bemutatott nem védett növényekből gyűjtenek és a téli oktatás során délutánonként azt herbáriumukba dolgozzák fel. A védett taxonokat pedig fotókon van lehetőségük megörökíteni. Ezen a tanfolyamon a tanulók közel 700 fajt gyűjtöttek és több tucat védett növényfaj fotójával gazdagodtak. A tanfolyam lehetőséget biztosít olyan szigorúan védett magterületek megismerésére; mint pl. a Kiskunsági Nemzeti park területén tenyésző szigorúan védett *Plantago maxima* és élőhelye.

A hagyományok és oktatási normák, ill. metodikák maximális követése mellett lehetőség volt új célok megvalósítására is, így a védett növények bemutatásán túl hangsúlyos a vízi növények megismertetése (1 nap a Tisza-tavon csónakokkal), az „ultra” extenzív szántók világának tanulmányozása (Kalotaszeg), a déli inváziós útvonalak megismerése (Kazánszoros), a havasi flóra feltérképezése (Máramaros), a szubmediterrán vidék felfedezése is (Bosznia-Hercegovina) és így tovább. A Pannonicum flóratartományt elhagyva több szomszédos flóratartományban is komoly gyűjtési munkákat végeztek a tanulók, aminek elsődleges magyarázata a szélsőségesen változó éghajlatunk. Mindez előbb-utóbb a Pannonicum flóratartományban is változást fog előidézni, s ennek felismeréséhez szükséges a környező flóratartományok (Carpaticum, Alpicum, Illiricum, Praemoesicum) típusnövényeinek ismerete is. Így a képzésben részt vett tanulók Máramarosszigettől (Iza) Kulen Vakufig (Una) és Zsilvásárhelytől (Zsil) Nagymenyig (Csiliz) bezárólag ismerhették meg és tanulmányozhatták a növényeket számtalan művelési ágban, szárazon és vízen; közel 1600 m szintkülönbség közepette. Véget ért ezen változatos élettereken sajátíthatták el a bonitálás tudományát több szántóföldi kultúrában. Munkájuk során a Balázs-Ujvárosi módszertant alkalmazva tanulták meg a gyomnövények mennyiségi eloszlását, borítási százalékukat adott felvételezési pontokon.

Ezen komoly terepmunka mellett számos kiváló hazai szakembertől pedig elmélyíthették növénytan, növényélettani, növényrendszertani és technológiai tudásukat is. A XIII. tanfolyam során ismét bővült eggyel a hazai növényfajok száma (*Rumex arifolius*); továbbá megállapítást nyert, hogy az *Amaranthus viridis* hazánkban nem csak szálanként előfordul, vándor faj, hanem jelenléte az Ipoly völgy egyes szakaszain

sereges; továbbá pontosabb képünk van a három igen kis mértékben különböző libatop faj (*Chenopodium album*, *Chenopodium album* var. *album*/*Chenopodium strictum* és *Chenopodium suecicum*) elterjedésére és élettér igényeire vonatkozóan (ezen ismertető megjelenéséig a fenti adatok, információk egyike sem lett még publikálva). A kibővült és naprakész frissített tudásukról pedig egy komoly, három helyszínen (őszi búza, kukorica és parlag) zajló vizsgán adtak számot tudásukról egy nagyon neves és a tanfolyam vezetőjétől független vizsgabizottság előtt. A sikeres vizsgát követően pedig a végzetek egy oklevéllel igazolhatják erőfeszítéseik gyümölcsét. A tanfolyam tudást bővítő hatásán túl még kiemelném annak közösség építő jellegét is, melyre ez a közösség legalább annyira büszke!

A terveink szerint a tanfolyam ezen rendezőelvei fenntartása mellett - azaz 15 hét két esztendő alatt a terepen és téli képzésben, tapasztalati tudást elsajátítva – várhatóan 2027-ben ismét indul, az érdeklődők létszámának függvényében.

Záró gondolat. Az utolsó mondatban jeleztem, hogy a tanfolyam a jelenléti oktatásra építve a tapasztalati tudás elsajátításában hisz és e szerint szerveződve oktat. Írom mindezt azért, mert már a technológia sok egyéb lehetőséget is felvilant – pl. volt, aki internetes kapcsolaton keresztül, Teams platformon át szeretett volna részt venni az oktatásban -, illetve ma már rendelkezésre állnak különböző növényhatározó applikációk és az AI technológia is. Ez utóbbiak lehetnek kiváló eszközei a tudás ellenőrzésnek, de nem helyettesítik azt. Kipróbáltuk: három különböző applikáció közül kettő a *Plantago argentea*-t konzekvensen *Plantago lanceolata*-nak határozta és az AI az *Erigeron sumatrensis*-t először *Conyza canadensis*-nek határozta, fél óra elteltével pedig *Artemisia vulgaris*-nak (és akkor még arról nem is beszélek, mi történik, ha nincs téreőr...). Ezek után, akik még mindig szeretnének munka alapon közelebb kerülni a növények világához és képesek életükből erre a célra ennyi erőforrást (elsődlegesen időt és pénzt) szánni, azok – a tervek szerint – leghamarabb 2027-ben léphetnek Miklós bácsi szellemi hagyatékának útjára. Ez valóban a nehezebb út, de a megélése által a bizonyosabb!

Pest Vármegyei Területi Szervezet

Székhely: Iklad, Alsó-Major 1.

Vezetés:

Elnök: Erdész Ferenc
 Alelnök: Benécsné dr. Bárdi Gabriella
 Titkár: Grünwaldné Almási Andrea

Fogadó órák:

szerda: 8 - 12 óra között
 péntek: 8 - 12 óra között

Elérhetőség: Erdész Ferenc, elnök: tel.: 06-20-347-2223, e-mail: erdeszfi@gmail.com
 Grünwaldné Almási Andrea, titkár: tel.: 06-20-411-0687,
 e-mail: grunwaldneandrea@gmail.com

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

Kamarai rendezvények, események

A Pest Vármegyei Kamara éves tevékenységét munkaterv alapján végzi.

A legfőbb területi szerv a Közgyűlés, amely évente minimum kétszer ülésezik.

2024. december 6-án tartottuk a második Közgyűlésünket 2024. évben a Kökény és Fia családi borászatában Cegléden. A vezetőség beszámolója után a 2024. év Növényorvosa kitüntetéseiről döntöttünk titkos szavazással.

Pest megye növényorvosa 2024. évben:

Gál Csaba, Kállai Péter, Koricsánszky Lajos

A kitüntetéseket a 2025 januári ceglédi szakmai tanácskozáson adtuk át a kitüntetett növényorvos kollégáknak.

A 2025. év első Közgyűlésünket 2025.01.31-én tartottuk az Aquarell Hotelben Cegléden.

Erdész Ferenc a kamarai törvény - 2000. évi LXXXIV. - módosításából előállt helyzetet ismertette, majd vázolta az előírt feladatokat. A törvény értelmében a megyéknél március végéig új választást kell tartani, ahol a megyei tisztségviselőket, a megyei küldötteket szükséges megválasztani. A választás legfontosabb előfeltétele a Jelölő Bizottság megválasztása volt. A Közgyűlés egyhangúlag megválasztotta a **Jelölő Bizottságot**:

Elnök: Gál Miklós, **tagjai:** Jaksa Imre, Szabó Balázs, Samu László, Gáspár Gergely, Nagy Károly.

A szőlő növényvédelme tanácskozás – Mogyoród szőlőbirtok

A 2025. év második Közgyűlését március 28-án tartottuk Kerepesen a Művelődési Házban.

Az első napirendi pontban az Elnökség beszámolóját Erdész Ferenc elnök tartotta.

A további napirendi pontokban a 2024. év pénzügyi terv végrehajtását – mérlegét - és a Kamara 2025.04.30-ig érvényes pénzügyi tervét vitattuk meg, illetve hagytuk jóvá, valamint a Bizottságok az elmúlt évek munkájáról számoltak be, és véleményezték a kamara tevékenységét.

A hetedik napirendi pontban, a törvény által előírt választás a jelölő bizottság javaslata szerint került lebonyolításra. A titkos szavazás alapján megválasztott **tisztségviselők** a következők:

Elnök: Erdész Ferenc,

Alelnök: Benécsné dr. Bárdi Gabrielle,

Felügyelő Bizottság elnöke: Majoros Máté,

Etikai és Fegyelmi Bizottság elnöke: Elek Rita,

Oktatási és Továbbképzési Bizottság elnöke:

Karácsony Zoltán,

Növény, Környezet és Élelmiszerbiztonsági Bizottság

elnöke: Klément György,

A főtítkár a Közgyűlés javaslatára május 15. napjától

PestVármegyei Kamara titkárának kinevezte:

Grünwaldné Almási Andreát.

Gyomismereti növényorvos továbbképzés

A szőlő növényvédelme tanácskozás – Mogyoród

Cegléd – Szakmai nap – borkostoló

A szokásos és sikeres ceglédi két napos szakmai továbbképzésünket 2025. január 30-31.-én a Hotel Aquarell-ben tartottuk.

A szállodában - növényvédős cégekkel egyeztetett - növényvédő mérnökök téli oktatásán, a növényvédelmi cégek képviselői az aktuális növényvédelmi eljárásokról és az új éves növényvédő szerekéről adtak tájékoztatást. Az **előadások** két szekcióban hangzottak el:

- ▶ Szántóföldi növények védelme
- ▶ Kertészeti kultúrák védelme

A szakmai napon ünnepélyes keretek között adtuk át a 2024. év Pest megye Növényorvosa kitüntetésekét. A kitüntetetteknek gratulálunk, további munkájukhoz sok sikert és jó egészséget kívánunk.

A növényvédelmi szakmai előadások után megtekintettük a Klément Borházat, a pincelátogatást borkostolóval fejeztük be.

A 2024. évi **növényorvosok ötéves** továbbképzését november végén tartottuk meg. A magas színvonalú továbbképzésen 51 fő kamarai tag, szakember vett részt, más megyékből is megtisztelték továbbképzésünket.

A **80 órás növényvédelmi alap képzést** 2025. év tavaszán két helyszínen 39 fő végezte el Kamaránk szervezésében.

A **80 órás** tanfolyamon végzett személyek **továbbképzésüket** Pest megyei településen tartottuk meg 2024. év végén és 2025. év első hónapjaiban, 437 fő részvételével.

Szakmai tanácskozások, bemutatók

2025.02.13-án tartottuk a „IX. Pest és Nógrád megyei Szakmai nap a Tápanyag gazdálkodásról” című tanácskozásunkat Pásztón, a Nógrád Vármegyei Kamarával közösen.

A kiemelt előadások a következők voltak:

Fotoszintézis a leveleken túl, avagy a zöld növényi részek és a termés szerepe.

Előadó: Dr. Parádi István egyetemi adjunktus, ELTE TTK Kötéltánc - lehet hiteles az agrármédia a reklámzajban és a mesterséges intelligencia árnyékában?

Előadó: Gribek Dániel agrárújságíró, HEKTÁR Agrármédia Kft.

A tanácskozás a NAK szaktanácsadók továbbképzésébe beszámító rendezvény volt.

Sikeres bemutatót tartottunk 2025. év augusztus 13.-án Mogyoródon „A szőlő növényvédelme” tárgykörben.

Az elmúlt évekhez hasonlóan, rendezvényünket a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara felvette a szaktanácsadók által a továbbképzés keretében választható rendezvények közé.

A nagy melegegre való tekintettel a résztvevők először a kísérleti szőlő parcellákat tekintették meg. A Kékfrankos ültetvényben a növényvédős- és tápanyagos cégek képviselői ismertették a kísérleti parcellák technológiáit és a felhasznált növényvédő-, illetve növénykondicionáló -készítményeket.

A szőlő kísérlet megtekintése után a Mogyoródi Általános Iskola tornatermében két szakmai előadást hallgattunk meg.

A nap kiemelt előadásai a következők voltak:

Szőlőtermesztés jelene és jövője.

Előadó: Járvas Mónika, főtítkárhelyettes Hegyközségek Nemzeti Tanácsa

Átlagosnak egyáltalán nem nevezhető 2025-ös évjárat főbb történései és jellemzői **Előadó:** dr. Dula Bencéné, kertézmérnök, növényvédelmi mikológus

Délután a Mogyoródi pincesoron borkostolót tartottunk két borásznál.

A szakmai bemutatón tagságunk mellett szép számmal vettek részt az ágazat kisebb nagyobb területen gazdálkodó szereplői.

Sport

2025.09.05-én Kamaránk focicsapatával harmad ízben vettünk részt Hódmezővásárhelyen a Csongrád-Csanád Vármegyei Kamara szervezésében megtartott IX. Növényvédő Kamarai Sportnapon. Az elfáradt és éhes sportolóknak Péter Zoli, főszakács kiváló pincepörköltje biztosította az energia feltöltődést.

Kamarai tagjaink zömmel Pest megye mezőgazdaságában tevékenykednek. A szerteágazó vetésszerkezet, a változókonny időjárás, az eltérő talajadottságok komoly kihívások elé állítják szakembereink tudását minden évben.

*Erdész Ferenc
elnök*

Invázió a földeken, idegenhonos özönnövények megtelepedése és terjedése

Benécsné Dr. Bárdi Gabriella

NMNK Pest Vármegyei Szervezet alelnöke, Neutex Bt., Gödöllő

Az invázió a környezetünkben „állati és növényi populációk (gyomnövények, rovarkártevők, élősködők és betegségek) tömeges, feltűnő módon és gyorsan lezajló mozgása, amellyel új területeket özönlének el” (Láng és mtsai 2002, Kazinczi 2020).

Az inváziós fajokról

Az inváziós fajok véletlen behurcolása, vagy éppen meggon-
dolatlan betelepítése és terjedése szerte a világon a biodiverzi-
tás csökkenésének egyik legfőbb okozója. Az inváziós fajok a
természeti környezet mellett negatív hatást gyakorolnak a gaz-
daságra – így a mezőgazdaságra és az élelmiszerbiztonságra –
valamint az emberi egészségre is. A 2012-ben alakult tudomá-
nyos és szakmapolitikai kormányközi platform, az IPBES (ma
már közel 150 tagországgal) 2023-ban adta ki átfogó elemzését
az idegenhonos inváziós fajokról (Invasive Alien Species
Assessment 2023). 49 országból, 86 szakértő értékelésével,
együttműködésével készült el a jelentés, amely szerint eddig
több mint 37 ezer idegenhonos faj megjelenését detektálták
(közel 12 ezret Európában) olyan helyeken, ahol természetes
úton nem fordulnának elő, és közel 10 %-uk vált invázióssá az
új élőhelyén, azaz olyan fajjá, amely veszélyt jelent az adott
terület, régió őshonos élővilágára. Az inváziós fajok okozta
globális károk 2019-ben meghaladták a 423 milliárd dollárt,
és „ezek a költségek az 1970-es évek óta minden évtizedben
legalább megkétszereződtek” (Fertő-Garamszegi 2025).

Magyarországon – a legfrissebb összesítések, ill. tudomá-
nyos szakmai vélemények szerint (Báldi és mtsai 2017,
Kazinczi 2020, Haraszy 2022, Csiky és mtsai 2023, Schmidt

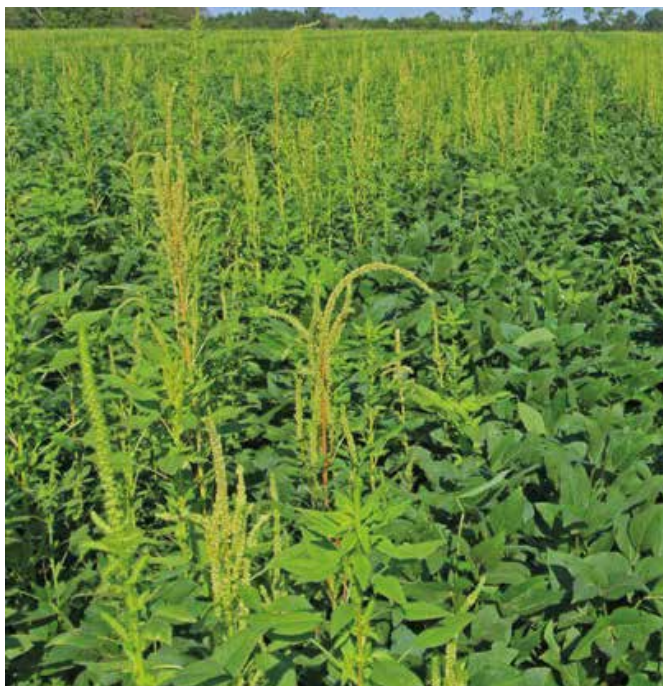
és mtsai 2024) **85 inváziós növény- és 118 inváziós állatfaj van jelen, a növényfajok kb. negyede a mezőgazdaságban gyomnövényként is fontos szerepet játszik.** Közülük néhány szinte az ország teljes területén elterjedt (pl. az ürömlevelű parlagfű, a közönséges selyemkóró, a fenyércirok), míg mások tömegesebb előfordulása általában csak egy-egy lokális területhez, régióhoz kötött (pl. a mandulapalka Somogy vármegyében Külső-Somogy gócponttal, Zalában a Tornyiszentmiklós környéki nedves szántókon és Pest vármegye azon Duna-menti területein, településein, ahol a hagymás dísznövényeknek és szaporítóanyagaiknak a szabadföldi termesztése jellemző volt, pl. Szigetszentmiklós, Tököl, Kiskunlacháza, *I. ábra*). Az inváziós gyomfajaink többsége Észak-Amerikából és Ázsia mérsékelt égövi területeiről eredeztethető, de a klímaváltozással és a felmelegedéssel párhuzamosan egyre gyakoribb az adventív mediterrán, dél-eurázsiai, kelet-ázsiai, sőt már szubtrópusi géncentrumú fajok megjelenése, esetenkénti sikeres megtelepedése és terjedése (pl. szürke madársóska, ázsiai gyapjúfű, mandulapalka; Kazinczi 2020).

A különböző nyomtatott és online szakmai médiumok, híroldalak szinte 2-3 heti gyakorisággal „öntik ránk” az információt növényvédelmi szempontból veszélyesnek ítélt, új idegen károsítók megjelenéséről, szomszédos európai országokban való előfordulásukról („...az oroszok már a spájzban vannak.”, lásd japán cserebogár Szlovéniában), és sajnos esetenként már hazai detektálásukról is (pl. *Xylella fastidiosa* baktérium, őszi sereghernyő, kétfoltos címerespoloska stb.). A károsítók egy része sajnos sikeresen meg is telepedik/meg is telepedett hazánkban és térben és időben is gyorsan terjed/terjedt (pl. az amerikai kukoricabogár vagy a szőlő aranyszínű sárgaságát okozó fitoplazma).

Ezek a fajok az inváziós fajok/özönfajok, vagy a növények esetében **özönnövényekről**, illetve **özöngyomokról** beszélhetünk (Láng és mtsai 2002, Balogh 2003). Az ide tartozó növényfajok közel fele ún. **átalakító faj** (*transformer species*), amely inváziója során képes a meghódított közösség szerkezetét (pl. fajösszetétel, fizionómia) vagy működését (pl. szukcessziós viszonyok) nagyban megváltoztatni, átalakítani (Mihály és Botta-Dukát 2004). Kifejezetten szántóföldi ökoszisztémákban nyolc jelentősebb faj/nemzetség képes ilyen átalakító tevékenységre: szőrös disznóparéj/*Amaranthus retroflexus*, karcsú disznóparéj/*A. chlorostachys*/ jelenleg preferált nevén *A. hybridus*, ürömlevelű parlagfű/*Ambrosia artemisiifolia*, kanadai betyárkóró/*Conyza canadensis*, mandulapalka/*Cyperus esculentus*, parlagi rézgyom/*Iva xanthiifolia*, köles fajok/*Panicum* spp./*P. miliaceum* alakkör, *P. capillare*, *P. riparium*, *P. dichotomiflorum*, fenyércirok/*Sorghum halepense*.

1. ábra **Mandulapalka szigetszentmiklói kukoricában**
(Fotó: Benécsné Dr. Bárdi Gabriella)

2. ábra Palmer-disznóparéj

(Forrás: M.Licher_swbiobiodiversity_org.seinet)

3. ábra Óriás parlagfű

(Forrás: wikimedia CC BY-SA 3.0)

Ezen felül inváziós fajokként küzdünk a szántón, ültetvényekben, legelőkön a következő fontosabb idegenhonos növényfajokkal: selyemmályva/*Abutilon theophrasti*, selyemkóró/*Asclepias syriaca*, szerbtövis fajok/*Xanthium* spp., nagy aranka/*Cuscuta campestris*, egynyári seprence/*Erigeron annuus*, ázsiai gyapjúfű/*Eriochloa villosa*, átoktüske/*Cenchrus incertus*/ jelenleg preferált nevén *C. spinifex*, csicsóka/*Helianthus tuberosus*, magas- és kanadai aranyvessző/*Solidago gigantea* és *S. canadensis*, szürke madársóska/*Oxalis corniculata*, alkörmös fajok/*Phytolacca americana* és *Ph. acinosa*, bálványfa/*Ailanthus altissima*, nyugati ostorfa/*Celtis occidentalis*, homoki prérifű/*Sporobolus cryptandrus* (Kazinczi 2020, Mihály és Botta-Dukát 2004).

Inváziós növények az EPPO listákon

Az EPPO (European and Mediterranean Plant Protection Organization), az európai és Földközi-tenger melléki országok növényegészségügyért felelős, kormányközi szervezetének egyik legfontosabb célja a kártevők elleni védekezés tudományos szakmai alapokon nyugvó nemzetközi szintű összehangolása és a veszélyes kártevők behurcolásának megakadályozása. Ennek keretén belül határozzák meg és teszik közzé azon inváziós növényfajok listáját, amelyekkel kapcsolatosan olyan jelzések, adatok és értékelések érkeznek a tagországokból, amelyek szükségessé teszik ezen fajok megtelepedésének, terjedésének, veszélyeinek, gazdasági hatásainak nyomon követését, ellenük védekezési stratégiák kidolgozását, esetenként tagállami jogszabályi, hatósági előírások bevezetését.

Az EPPO ún. A2-es listáján (...recommended for regulation as quarantine pests) szereplő idegenhonos növényfajok közül - amelyek már előfordulnak (present) vagy előfordulásukat, átmeneti jelenlétüket már detektálták (transient) valahol az EPPO tagországok területén - a következőkre hívnám fel a figyelmet:

Amaranthus palmeri – Palmer-disznóparéj (2. ábra)

Ambrosia trifida - óriás parlagfű (3. ábra)

Heracleum sosnowskyi – Sosnowsky-medvetalp

Humulus scandens – japán komló

A Palmer disznóparéj és az óriás parlagfű fajok legalább egyszer már detektált, transient státuszú fajok a szomszédos Ausztriában, a közeli Csehországban és jelen vannak néhány helyen, még nem tömegesen Romániában is, tehát hazai felbukkanásukra már számítani lehet. Mindkét faj megjelent már a nagyobb európai államok (pl. Franciaország, Németország, Lengyelország, Hollandia, Belgium, Olaszország) mezőgazdaságában, és esetleges megtelepedésük, terjedésük nagy veszélyekkel fenyeget. Mindkét faj igen nagytermetű, komoly versenyképességgel rendelkező gyom, amelyek szerte a világon, és főként a GMO kukoricát, szóját, repcét stb. termelő országokban és területeken (pl. Észak- és Dél-Amerika) mára már nehezen kezelhető gyomirtási problémát okoznak a glifozát, glufoszínát, dikamba, 2,4-D és ALS-gátló hatóanyagok ellen sokszor többszörös rezisztenciát mutató biotípusaik terjedésével, tömeges főlzaporodásával.

A másik két fajról, amelyek már biztosan jelen vannak hazánkban, még lesz említés a későbbiekben.

Az EPPO Inváziós Idegenhonos Növények listáján (List of Invasive Alien Plants) szereplő fajok („high potential for spread, detrimental impact on agriculture, health, infrastructure, on recreational activity...”) közül a hazai mezőgazdaságban – szántóföldön, ültetvényekben és legelőkön, védett és nem védett tájképi elemeken, ökológiai pufferek sávokon stb. – a következők okoznak már a jelenben, vagy okozhatnak nagyobb gondot a jövőben:

Ambrosia artemisiifolia - ürömlevelű parlagfű

Asclepias syriaca - közönséges selyemkóró (4. ábra)

Cyperus esculentus – mandulapalka

Fallopia japonica, *F. sachalinensis*, *Fallopia X bohemica* – japán keserűfű fajok és hibridjek

Helianthus tuberosus – csicsóka

4. ábra A selyemkoro mézelő virágzata

(Fotó: Benécsné Dr. Bárdi Gabriella)

5. ábra Ázsiai gyapjúfű kelése Debrecen melletti szántón

(Fotó: Szabo László)

Heracleum mantegazzianum – kaukázusi medvetalp

Solidago canadensis és *S. gigantea* – kanadai és magas aranyvessző

A listára munkacsoporti ajánlás és jelzések alapján 2023-ban felkerült az *Erigeron sumatrensis* faj is. Hazánkban a növényvédelmi szakemberek, termelők alapvetően az *Erigeron canadensis*, vagy jelenleg preferált tudományos nevén, a *Conyza canadensis*, azaz a kanadai betyárkóró gyomfajt ismerik, mint elsősorban az ültetvényekben igen gyakori, nehezen kontrollálható növényt. 2016 óta glifozát-rezisztens biotípusának, populációjának a hazai megjelenéséről (Balaton-felvidék, Rádpusztá) is tudunk (Czepó és mtsai 2018). A hazai flórában néhány éve a kanadai betyárkóróval könnyen összetéveszthető, új adventív *Erigeron* fajok jelentek meg, az *Erigeron bonariensis* és az EPPO listán is szereplő *E. sumatrensis*.

„A fajok lehetséges behurcolása az ültetett dísnövények földlabdájával, az ezeket a növényeket szállító járművekhez tapadva, illetve a helyszíneken megforduló nagyszámú turista és a megnövekedett gépjárműforgalom révén történhetett. Mindkét újonnan megtalált faj jellemzően településeken vagy azok környékén, általában száraz, pionír jellegű élőhelyeken (virágágyak, cserepek, útszegélyek, szőlőültetvények) került elő. A két faj közül az *E. bonariensis* eddig megtalált hazai lelőhelyein alkalmi megtelepedő fajnak bizonyult, míg az *E. sumatrensis* meghonosodottnak tekinthető, főleg a Villányi-hegység szőlőültetvényeiben” (Wirth és Csiky 2020). Ezen *Erigeron* fajok további megtelepedése és terjedése hazánkban a klímaváltozás és az emberi tevékenységek miatt igen valószínű (Schmidt és Haszonits 2021, Rigó et al. 2023, Hábczyus és Süveges 2024).

Az EPPO ún. **Observation List**-jén, ahova olyan fajok tartoznak, amelyeket közepes veszélyességűnek ítélték (alacsony-közepes terjedési képesség, erős negatív hatásokkal, ill. közepes-magas terjedési képesség kombinációban közepes erősségű negatív hatásokkal) a jelentősebb hazai idegenhonos fajok közül 2012 óta az **átoktüske**, a *Cenchrus spinifex* és az **ázsiai gyapjúfű**, az *Eriochloa villosa* szerepel. Ez utóbbi egy évtizede már jelentősebb terjedésnek indult (első jelzés Borsod-Gesztely határából, később Hajdúság-pl. Debreceni határ, Dél-Dunántúl, Dráva sík stb., 5. ábra), de az átoktüske is a

Duna-Tisza közi homokos talajokon, szántókon már tömeges és gyakori fajnak tekinthető.

Az EPPO ún. **Alert List**-jében felsorolt növényfajok közül jelenleg a következőkre érdemes itthon figyelmet fordítanunk:

***Sporobolus cryptandrus* – homoki prérifű**

***Paulownia tomentosa* – illatos császárfű**

Az észak-amerikai eredetű új inváziós faj, a **homoki prérifű** hazai megjelenéséről 2017-ben számoltak be először (Török és Aradi 2017). Azóta Kiskunhalastól délre a kiskunsági homokokon, leromlott gyepekben megjelent és néhol homogén állományalkotó ez a faj, amely a száraz, extrém meleg élőhelyeket kedveli. A HUN-REN Ökológiai Kutatóközpont kutatóinak vizsgálata szerint a Kiskunság már félsivatagosnak tekinthető élőhelyén, a nemzeti parki, soha nem szántott, bolygatott homokgyepekben az utóbbi időszak súlyosan aszályos éveinek következményeként (pl. 2022) az őshonos gyeplakotók egy része (pl. magyar csenkesz, homoki árvalányhaj) foltszerűen kipusztult, az élő füvek több mint fele eltűnt, a helyüket pedig olyan inváziós, idegenhonos fajok veszik/vehetik át mint a homoki prérifű (Csécserits és mtsai 2025).

A Kelet-Ázsiából származó és alapvetően dísnövényként ültetett **illatos császárfű** (6. ábra) kiválóan alkalmazkodik a savanyú talajhoz, **bírja az aszályt és a tápanyagszegény környezetet is** – ez viszont azt jelenti, hogy a kevésbé ellenálló őshonos fajokat könnyedén kiszorítja. Terjedése gyors, és jellemzően az utak mentén, tisztásokon, erdőszegélyeken, sőt, folyópartokon is megtelepszik. Különösen veszélyes, hogy a bolygatott területeket azonnal előzónli – gyakorlatilag kontroll nélkül. Az illatos császárfű rendkívüli szaporodási potenciállal rendelkezik: termései több ezer apró, szárnyas magot tartalmaznak, amelyek a szél segítségével messzire juthatnak el. Bár a császárfűt gyakran magánkertekben és néhol városi zöldfelületekre ültetik, kontroll nélkül akár a mesterséges környezetből is kijuthat. A gyökérsarjak révén a növény vegetatív úton is szaporodik, ami különösen problémás lehet például útburkolatok, közművezetékek vagy épített infrastruktúra közelében, a sarjak komoly ökológiai és gazdasági károkat okozhatnak. Az egyik hibrid változata, a „smaragdűfű” vagy „oxyfa”, rövid idő alatt vált népszerűvé, elsősorban ültetvényes termesztési céllal. Bár reklámjai szerint gyors növekedésű, klí-

6. ábra Császarfa városi környezetben
(Forrás: www.reddit.com)

mabarát faj, amely akár ötször annyi szén-dioxidot köt meg, mint a tölgy, valós eredményei és hatásai még mindig nem tisztázottak. A méhészek körében is megosztó: bár kiváló mézelő faj, terjedésének kockázata miatt sokan inkább az óvatosság mellett érvelnek.

Veszélyes gyomok és inváziós növényfajok a hazai jogszabályokban

Az a magyarországi gazdálkodó, aki részesülni kíván az Európai Unió KAP-ban (Közös Agrárpolitika, ill. a nemzeti KAP Stratégiai Tervben) lefektetett különböző támogatásaiban, és aki ezért rendszeresen benyújtja a támogatások igényléséhez (jelenleg 49 támogatási jogcím és intézkedés, területalapú, AÖP, AKG, öko stb.) szükséges ún. **egységes kérelmet** a Magyar Államkincstárhoz, annak az agronómiai és a tudományos jellegű meghatározásokon túl meg kell ismerkednie a „**veszélyes gyomnövény**” és „**inváziós növény**” fogalmának jogszabályi, hatósági értelmezésével is.

A gyomosodás fogalmának jogszabályi értelmezése

A 15/2024 (IV.9.) AM rendelet az egységes kérelemmel igényelhető egyes agrártámogatások eljárási szabályairól alapkötettségként fogalmaz meg a gyomokkal, a gyomosodás kezelésével kapcsolatosan a támogatások folyósításához...

→ 6. A szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartása

16. § (1) A KAP I rendelet 13. cikke alapján az e rendelet szerint meghatározott **mezőgazdasági terület** abban az esetben támogatható, ha

a) a szántóterületen, az állandó gyepterületen vagy az állandó kultúrával fedett területen a tárgyévben

aa) **mezőgazdasági termelés folyik**, vagy

ab) **mezőgazdasági termelés nem folyik** az eseti tisztító kaszálás kivételével, **de a gyomok** – ideértve a 2. mellékletben meghatározott **veszélyes gyomnövényeket**, **valamint a nádat** – és a hasznosítás szempontjából **nemkívánatos fás szárú növények** legfeljebb olyan mértékben vannak jelen, hogy nem áll fenn a szántóterület, az állandó gyepterület vagy az állandó kultúrával fedett terület **nagymértékű, súlyos lágyszárú vagy fás szárú gyomosodása** vagy **nagymértékű, súlyos, maradandó fás szárú gyomosodása**;

A nagymértékűnek számító gyomosodás rendelet szerinti értelmezése:

50. **nagymértékű, súlyos, lágyszárú gyomosodás**: a lágyszárú gyomnövény bármely szomszédos földterületre történő átterjedése, vagy ha a vizsgált táblán **virágzó veszélyes gyom**, vagy a földterület 50%-át meghaladó mértékű lágyszárú gyomnövény található;

51. **nagymértékű, súlyos, fás szárú gyomosodás**: a fás szárú gyomnövény bármely szomszédos földterületre történő átterjedése, vagy ha a vizsgált tábla esetében a földterületen 100 db/hektárt meghaladó mértékben található olyan fás szárú gyomnövény, amelynek lombkorona alatti területe nem tartalmaz legeltethető vegetációt, vagy a fás szárú gyomnövény eltávolítása az alapkultúra károsodása nélkül nem hajtható végre, és a terület a vegetációs idő alatt mezőgazdasági művelésre alkalmassá tehető;

52. **nagymértékű, súlyos, maradandó fás szárú gyomosodás**: a fás szárú gyomnövény bármely szomszédos földterületre történő átterjedése, vagy ha a vizsgált tábla esetében a földterületen 100 db/hektárt meghaladó mértékben található olyan fás szárú gyomnövény, amelynek lombkorona alatti területe nem tartalmaz legeltethető vegetációt, vagy a fás szárú gyomnövény eltávolítása az alapkultúra károsodása nélkül nem hajtható végre, és a terület a vegetációs idő alatt mezőgazdasági művelésre alkalmassá nem tehető;

(2) Az a terület, amelyen mezőgazdasági termelés folyik, de nagymértékű, súlyos lágyszárú vagy fás szárú gyomosodás vagy nagymértékű, súlyos, maradandó fás szárú gyomosodás észlelhető, a vizsgált támogatási évben **nem támogatható**. A nagymértékű, súlyos, maradandó fás szárú gyomosodás esetén a területet a MePAR rendelet értelmében nem támogatható területté kell átsorolni...

(4) A nem termelő tájképi elemekként és egyéb tájképi elemekként megjelölt bejelentett területi elemeken a mezőgazdasági termelőnek meg kell akadályoznia a 2. melléklet szerinti **veszélyes gyomnövények** és a 3. melléklet szerinti **inváziós növények** megtelepedését.

(5) Ha a nem termelő tájképi elem vagy egyéb tájképi elem vonatkozásában az **inváziós növények jelenléte meghaladja az adott tájképi elem területének a 10 %-át**, az adott tájképi elem területe a támogatás szempontjából nem vehető figyelembe.

A 2. és 3. melléklet növényfajai:

2. melléklet a 15/2024. (IV. 9.) AM rendelethez

Veszélyes gyomnövények listája

	A	B
	Magyar név	Tudományos (latin) név
1.	Aranka fajok	<i>Cuscuta</i> spp.
2.	Parlagfű	<i>Ambrosia artemisiifolia</i>
3.	Selyemkóró	<i>Asclepias syriaca</i>

3. melléklet a 15/2024. (IV. 9.) AM rendelethez

Az inváziós növények listája

I. Nem termelő tájképi elemekre és egyéb tájképi elemekre vonatkozó inváziós fajok

	A	B
	Magyar név	Tudományos név
1.	zöld juhar	<i>Acer negundo</i>
2.	mirigyes bálványfa	<i>Ailanthus altissima</i>
3.	parlagfű	<i>Ambrosia artemisiifolia</i>
4.	gyalogakác	<i>Amorpha fruticosa</i>
5.	közönséges selyemkóró	<i>Asclepias syriaca</i>
6.	nyugati ostorfa	<i>Celtis occidentalis</i>
7.	aranka fajok	<i>Cuscuta</i> spp.
8.	süntők	<i>Echinocystis lobata</i>
9.	keskenylevelű ezüstfa	<i>Elaeagnus angustifolia</i>
10.	japánkeserűfű fajok	<i>Fallopia</i> spp.
11.	amerikai kőrís	<i>Fraxinus americana</i>
12.	lepényfa	<i>Gleditsia triacanthos</i>
13.	kaukázusi medvetalp	<i>Heracleum mantegazzianum</i>
14.	perzsa medvetalp	<i>Heracleum persicum</i>
15.	Szosznovszkij-medvetalp	<i>Heracleum sosnowskyi</i>
16.	japán komló	<i>Humulus scandens</i>
17.	bíbor nebáncsvirág	<i>Impatiens glandulifera</i>
18.	kisvirágú nebáncsvirág	<i>Impatiens parviflora</i>
19.	közönséges ördögcérna	<i>Lycium barbarum</i>
20.	amerikai alkörömös	<i>Phytolacca americana</i>
21.	kínai alkörömös	<i>Phytolacca esculenta</i>
22.	arany ribisze	<i>Ribes aureum</i>
23.	keserű csucsor	<i>Solanum dulcamara</i>
24.	kanadai aranyvessző	<i>Solidago canadensis</i>
25.	magas aranyvessző	<i>Solidago gigantea</i>

II. Gyephasznosítású táblán elhelyezkedő elemek esetén kitéttel érintett inváziós fajok (kivéve védett tájképi elemek)

	A	B
	Magyar név	Tudományos név
1.	fekete fenyő	<i>Pinus nigra</i>
2.	erdei fenyő	<i>Pinus sylvestris</i>
3.	kései meggy	<i>Prunus serotina</i>
4.	fehér akác	<i>Robinia pseudoacacia</i>

III. Vízinváziós növények (kis vizes élőhelyek)

A listákat végigolvasva látható, hogy az inváziós listákban szinte kivétel nélkül (de pl. a *Cuscuta* fajok között vannak őshonosak is) idegenhonos inváziós növényfajok szerepelnek.

	A	B
	Magyar név	Tudományos név
1.	karoliniai tündérhínár	<i>Cabomba caroliniana</i>
2.	közönséges vízjácint	<i>Eichhornia crassipes</i>
3.	cingár átokhínár	<i>Elodea nuttallii</i>
4.	mexikói víziójt	<i>Gymnocoronis spilanthoides</i>
5.	hévízi gázló	<i>Hydrocotyle ranunculoides</i>
6.	nagy fodros-átokhínár	<i>Lagarosiphon major</i>
7.	nagyvirágú tóalma	<i>Ludwigia grandiflora</i>
8.	sárga tóalma	<i>Ludwigia peploides</i>
9.	struccotoll-süllőhínár	<i>Myriophyllum aquaticum</i>
10.	felemáslevelű süllőhínár	<i>Myriophyllum heterophyllum</i>
11.	úszó kagylótutaj	<i>Pistia stratiotes</i>
12.	átellenes rucaöröm	<i>Salvinia molesta</i> (<i>Salvinia adnata</i>)

Veszélyes gyomok

A veszélyes gyomfajok esetében pedig tulajdonképpen azok kerülnek a rendelet mellékletben felsorolásra, amelyek a növényvédelemről szóló 43/2010 (IV.23.) FVM rendelet 2.§-ban is szerepelnek:

- d) parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*),
- e) keserű csucsor (*Solanum dulcamara*),
- f) selyemkóró (*Asclepias syriaca*),
- g) aranka fajok (*Cuscuta* spp.),

... mint olyan gyomfajok, amelyek ellen a termelőnek, földhasználónak kötelező védekeznie. Ezen jogszabály 2.§ (2) bekezdése (aranka fajok), az élelmiszerlánc biztonsági törvény (2008. évi XLVI., röviden Éltv.) 17.§ (4) bekezdése (parlagfű) és a növényegészségügyről szóló 7/2001 (I.17.) FVM rendelet 7. melléklet 1.2.2.10.1. pontja (keserű csucsor) alapján a felsorolt gyomfajok irtását, a selyemkórót kivéve, még virágzásuk előtt szükséges elvégezni. A parlagfű esetében a törvényi előírás tulajdonképpen még ennél is szigorúbb, hiszen az Éltv. az előbb említett paragrafusában azt írja elő a termelők, földhasználók részére, hogy már a virágbimbók kialakulását is szükséges megakadályozni, valamint ezt az állapotot a vegetációs időszak végéig folyamatosan fenn kell tartani.

A közönséges selyemkóró (*Asclepias syriaca*) elleni védekezést tehát jelenleg elegendő megkezdeni a növény virágzása után. Nem nehéz kikövetkeztetni, hogy ez a jogszabályi kivétel a méhésztársadalom nyomására született, hiszen a selyemkóró kedvelt mézelő növény, a „selyemfűmész” jól eladható termék. Ugyanakkor tudjuk, hogy az inváziós és veszélyes selyemkóró G₃-as életformájú, szaporító gyökeres, sarjtelep-képző gyomfaj, amelynél a mechanikai irtást szolgáló beavatkozásokat korai fenológiai állapotnál kell végezni, amíg a gyökök még nem hatolnak mélyre és a tápanyagok áramlása felőlük történik a hajtások irányába (Varga 2005). Virágzás után, a termésképzés időszakában a növekedés intenzitása mérséklődik, a tápanyagáramlás iránya fokozatosan megfordul, a növények érzékenysége csökken, regenerációs képessége fokozódik, irtásuk nehezebbé válik. Az Ötödik Országos Gyomfelvételezés adatai szerint a selyemkóró, szántóföldön, az utóbbi évtizedekben Bács-Kiskun, Tolna, Pest és Jász-Nagykun-Szolnok vármegyék mellett legjobban Nógrád és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyékben terjedt. Az ország nyugati területein mérsékeltebb a fertőzöttség: Zala, Vas, Győr-Mo-

7. ábra Kihajtó selyemkórók kalászos táblán

(Fotó: Benécsné Dr. Bárdi Gabriella)

8. ábra Selyemkóró a legelőn

(Fotó: Benécsné Dr. Bárdi Gabriella)

son-Sopron és Komárom-Esztergom vármegyékben általában nem találtuk meg a felvételi helyeken, Veszprém vármegyében pedig csak nagyon alacsony borítással fordult elő. A selyemkóró felszaporodása a szőlő- és gyümölcsültetvények mellett búza- és kukoricavetéseken is folytatódik (7. ábra). A búza-kukorica egyesített lista alapján már rendre a másodrendű fontosságú gyomnövények (0,01 %-nál nagyobb borítású) közé sorolható. Amíg 1969-71-ben 297. volt a fajlistán 0,0008 % borítással, addig 2007-2008-ban már a 76. helyen szerepelt 0,037 %-kal (Novák et al. 2011). Az elterjedési adatok alapján megállapítható, hogy a selyemkóró napjainkban számos tájegységen, például a Borsodi Mezőségben, a Szolnoki löszháton, és Tolna vármegyében, kötött talajokon, ill. jó kultúrállapotú területeken is terjed. A hazai gazdálkodó könnyen „belefuthat” egy helyszíni ellenőrzés során a veszélyesnek és inváziósnak is minősülő selyemkóró borítása, gyomosítása miatti támogatás-megvonásba (8. ábra).

A keserű csucsor (*Solanum dulcamara*) gazdanövénye meghatározott - az EU-ban zárlati károsítónak minősülő - baktérium fajoknak (*Ralstonia solanacearum*, *R. pseudosolanacearum* és *R. shygii*), amelyek hazai szempontból a következő kultúrfajokra mint gazdanövényekre, jelentenek fertőzés veszélyt: burgonya, paradicsom, tojásgyümölcs, rózsza, dísznövények (https://nėbih.gov.hu, 2023). A *Ralstonia solanacearum* fajhoz hasonlóan a már nálunk is azonosított *R. pseudosolanacearum* baktériumfaj is bizonyítottan képes felszíni eredetű öntözővízzel is terjedni. A növényvédelmi hatóság a zárlati károsító baktériumok előfordulása, laboratóriumi vizsgálattal azonosított szántóföldi fertőzése (pl. burgonyaföldön) esetén jogszabályilag előírt növényegészségügyi intézkedések keretében foglalkozik a veszélyesnek és inváziósnak is minősített gyomfaj területi előfordulásával, kötelező irtásával; kincstári ellenőrzéseknél – az eddigi információim alapján - nem került szankcionálásra, támogatás-megvonásra a gyomfaj miatt terület.

A parlagfű esetében nem árt tisztázni, hogy bár a latin név egyértelműen utal rá, de ténylegesen és teljes magyar elnevezését tekintve jelenleg a jogszabályokban az ürömlevelű parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*, *syn.* néven *A. elatior*) gyomfajról van szó. A különböző parlagfűvek közül ugyanis előbb-utóbb várható, hogy meg kell majd ismerkednünk az EPPO A2 listá-

ján is szereplő óriás parlagfűvel, az *Ambrosia trifida*-val is, amely már jelen van Európában szántóföldi területeken is (Chauvel et al. 2021). Az ürömlevelű parlagfűről kb. 5 éve, hogy elterjedt a hazai agrártársadalomban – különböző gyombiológiai jellegű információs cikkek és közlemények, majd ezeket dramatikusan tállaló média megjelenések nyomán – hogy a gyomfajnak megjelent hazánkban egy új változata, az eddig ismert virágszerkezettől eltérő morfológiával (a felső ágak levelei sokszor épek, az oldalsó porzós virágzatú ágak hosszabbak a középsőnél, a porzós fészkek kocsánya sokszor 2-3-szor hosszabb a fészkekörvénél, a virágzat laza fürtű), amely változat (*Ambrosia artemisiifolia* var. *artemisiifolia*) nem csak megjelenésében, de abban is eltér az *A. artemisiifolia* var. *elatior* változattól, hogy kifejezetten korábban indul a porzós virágok nyílása, korábbi a virágzás kezdete. Ez pedig komoly veszélyeket rejt magában: a korábbi virágzás hosszabb generatív időszakot, hosszabb allergia-veszélyt, több mag képződést jelent, és nyilván korábban kell majd kezdeni a védekezéseket a gyomfaj ellen, és ez több erőforrást fog igényelni a hosszabb tenyészidő miatt. Valószínűleg ez az elterjedt megállapítás is szerepet játszott abban, hogy az élelmiszerlánc törvénynek a parlagfű kötelező irtására vonatkozó részéből (2008. évi XLVI. tv. 17. § /4/) kimaradt a június 30-iki céldátum, ameddig megjelölten korábban a földhasználó köteles volt az ingatlanán a parlagfű virágbimbójának kialakulását megakadályozni, s amely dátum után a hatóság ellenőrizni és büntetni kezdett. Amit biztosan tudok, mert az évek során megtapasztaltam: ha a parlagfűvet valamilyen stresszhatás éri (pl. lekaszálják, állatok lerágják, herbiciddel lekezelik stb.), ez a gyomfaj, pl. a kenderhez hasonlóan azonnal regenerálódni kezd, és a generatív szakaszba történő átmenetet rendkívül felgyorsítja, a virágzásra és magképzésre „koncentrál”. Ezért jelennek meg elég gyakran a gyenge-közepes sikerrel végzett posztmergens napraforgó vagy kukorica gyomirtások, vagy sorközművelések után a táblán az eltérő habitust mutató egyedek, amelyek igen korán megkezdik a porzós virágzati tengelyek kifejlését is (9. ábra). A mezőgazdaságban az ürömlevelű parlagfű esetében tehát nem elégedhetünk meg a „szabályozással”, itt tényleg irtani kell, mert a túlélők korábban virágoznak, nagyobb eséllyel magvakat is képeznek és a herbicidekre rezisztenssé is

9. ábra Rosszul sikerült gyomirtás után
2013. 06. 10-én virágzásnak induló túlélő parlagfű
(Fotó: Benécsné Dr. Bárdi Gabriella)

válhatnak, szóval megnehezítik, megkeserítik a gazdálkodók és embertársaik életét is, nem is beszélve a növényvédelmi bírság és a támogatás-megvonás lehetőségéről.

Az élősködő **aranka fajok** (*Cuscuta* spp.) elleni kötelező védekezést 2-3 évtizeddel korábban még jóval gyakrabban ellenőrizte a növényvédelmi hatóság. Az EU-ba lépésünk előtt a különböző növényi exportszállítmányok vizsgálatánál az aranka magvak megtalálása és a berakodó helyen, vagy a közeli szállítási útvonalon (10. ábra) az arankafertőzés észlelése egy egész szállítmány visszautasítását eredményezhette, komoly gazdasági károkkal járt. Manapság elsősorban csak a lucerna magfogás, a lucerna vetőmag előállítás jogszabályi követelmé-

10. ábra Aranka fertőzés végig az országút mentén
(Fotó: Benécsné Dr. Bárdi Gabriella)

nyei irányítják rá a figyelmet ezekre a veszélyes gyomfajokra és kevésbé a támogatáshoz kapcsolódó előírások.

Az ún. feltételelességi előírások gyomosodással, gyomfajokkal, azok kezelésével kapcsolatos előírásai

Az egységes kérelem rendelethez szorosan kapcsolódik a 16/2024 (IV.9.) AM rendelet a támogatások igénybevételének feltételeiről, az ún. **feltételelességi előírásokról** (és teljesülésük ellenőrzéséről), amelyeknek egyik legfontosabb eleme a HMKÁ előírás, azaz a földterületek **Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot**-ban tartásának követelmény rendszere.

A HMKÁ 8. előírás a **Biológiai sokféleség megőrzése** címet viseli. Ennek keretében kell a termelőknek a mezőgazdasági termelést szolgáló területeiken felül biztosítani, fenntartani a jogszabály által meghatározott területi %-os mértékben (4 % és 7 % ill. AÖP és AKG esetén eltérő a választható gyakorlatnak, ill. előírásoknak megfelelően)) olyan területeket, amelyek ún. nem termelő tájképi elemek ill. területek (pl. ökológiai határsáv, ökológiai jelentőségű másodvetés), illetve védett tájképi elemeket tartalmaznak (pl. kunhalom, gémeskút).

A nem termelő tájképi területek **parlagon hagyott területek** is lehetnek, mint...

18. **talajtakarásos parlag**: adott tárgyévre vonatkozóan támogatható területen elhelyezkedő olyan, 3. melléklet szerinti növényvel borított szántóterület, amelyen a pihentetési időszakban semmilyen növénykultúrát nem vetnek vagy telepítenek és nem takarítanak be, és amelyen kizárólag tisztító kaszálást, mechanikai gyomirtást és szárzúzást végezhetnek;

19. **talajtakarás nélküli pihentetett terület**: adott tárgyévre vonatkozóan támogatható területen elhelyezkedő olyan szántóterület, amelyen az egységes kérelem benyújtásakor semmilyen növénykultúra nincs jelen;

2 (5) A nem védett nem termelő tájképi elemeket, abban az évben, amelyben a mezőgazdasági termelő el kívánja számolni, meg kell őriznie, azzal, hogy az **Egységes kérelem rendelet 2. melléklete szerinti veszélyes gyomnövények** és 3. melléklete szerinti **inváziós növények** elleni védekezést köteles ellátni.

A hazai gazdálkodók jelenleg leggyakrabban a **parlagfű elleni védekezési kötelezettség hatósági ellenőrzésével** találkozhatnak. A vármegyei kormányhivatalok földhivatali munkatársai kezdik a területi bejárást először június elején az ún. földhasználati határszémle alkalmával, amikor azonban nem csak azt ellenőrzik, hogy a földterületet a művelési ágnak megfelelően használják-e, hanem – ha nem folyik rajta termelés – akkor is gondoskodnak-e a gyomnövények, például a parlagfű megtelepedésének megakadályozásáról. A nyár folyamán, általában augusztustól, az ürömlevelű parlagfű tömeges virágzásának megindulás után pedig újra indulnak a helyszíni ellenőrzések hivatalból és bejelentések alapján is. Nagy tömegű virágzó, pollentermelő parlagfű területi jelenléte a közérdekű védekezés elrendelését és komoly **növényvédelmi bírság** kiszabását vonja maga után a védekezési kötelezettség elmulasztása miatt. A növényvédelmi hatósági határozatot a Kincstár is megkapja

11. ábra Sosnowsky-medvetalp Tarpa határában
a Tisza szomszédságában (Fotó: Nagy Margit)

és az adott, bírsággal érintett terület vonatkozásában az igényelt támogatás is megvonásra vagy szankciós csökkentésre kerül, ill. a terület nem támogatható besorolásba kerül.

Fordított esetben, amikor a **támogatások miatti helyszíni ellenőrzést** végez a Kincstár, és ott derül ki, hogy egy ellenőrzött terület nem felel meg a nagymértékű lágyszárú gyomosodás, a veszélyes gyom, a virágzó parlagfű tömeges jelenléte miatt, akkor a támogatás megvonás vagy csökkentés nem jár együtt automatikusan hatósági növényvédelmi bírság kiszabásával is; az legtöbbször „megúszható”.

A gazdálkodóknál a HMKÁ 8. előírás százalékos teljesítése jelenleg a leggyakrabban és legnagyobb mértékben ún. **pihentetett parlagterületek** kijelölésével történik. Ezekre vonatkozóan a rendelet a következőket írja elő:

5. § (1) A HMKÁ 8. előírás alkalmazása során a parlagon hagyott területről a pihentetési időszakban a **kaszálékot nem lehet lehordani**.

(2) A parlagon hagyott területen a mezőgazdasági termelő a pihentetés időszaka alatt

a) **talajtakarásos parlaggal**, ideértve a zöldgáz kultúrával borított területet is,

b) vadvirágos keverékkel,

12. ábra Ailanthus altissima a gyomirtott szőlősoron
(Fotó: Benécsné Dr. Bárdi Gabriella)

c) méhlegelő létesítésével vagy

d) **tarlómaradványok, illetve a spontán megjelenő zöld növényzet területen hagyásával**

gondoskodik a talaj takarásáról...

→ (6) A (2) bekezdés d) pontja szerinti talajtakarási mód akkor fogadható el, ha ott a **spontán megjelenő zöld növényzet tekintetében kaszálással vagy szárzúzással megakadályozták a virágzást és a szaporítóképletek kialakulását**.

(7) A parlagon hagyott területen a kultúrállapot fenntartása érdekében a **tisztító kaszálás és a szárzúzás megengedett**.

(8) A parlagon hagyott területen a **pihentetési időszakban növényvédő szer** – beleértve a csávázott vetőmagot – **nem juttatható ki**.

Tehát egyértelmű a kötelezettség, az ilyen pihentetett területek sem gyomosodhatnak el, rendszeres kaszálással, szárzúzással vagy különböző, nem termelési célú hasznosítású növények vetésével, ápolásával kell biztosítani, hogy a terület **megfelelő kultúrállapotban maradjon, a gyomok főleg a veszélyes gyomok mint a parlagfű – ne virágozzanak, ne érlelhessenek magot**, a flórában a későbbi növénytermesztésre káros folyamatok, gyomfelszaporodások ne következzenek be. A nehézséget az okozza, hogy a gyomszabályozás herbicidekkel a pihentetési időszakban tiltott. Ezért javasolt, hogy csak olyan földterületeket tervezzen be ilyen célra egy gazdálkodó, amelyeknél a kiinduló gyomflóra olyan, hogy a mechanikai kezelés nagyjából hatékonyan megvalósítható legyen, illetve takarónövényes felülvetések esetén a vetett fajok eséllyel versenyezhesenek a területen lévő gyomfajokkal az élettérért, vízárt, tápanyagokért.

A parlag mellett az **egyéb nem termelő tájképi elemek** területi kijelölésénél is nagy gondossággal kell eljárni, mert például egy ún. ökológiai határsáv szántón való sávszerű megjelenésénél könnyen előfordulhat, hogy egy 3. mellékletben szereplő inváziós növényfaj, például a selyemkóró, magas vagy kanadai aranyvessző állománya meghaladhatja a 10%-ot, akkor pedig a teljes elem területe kiesik a támogatható területből. Gyepterületek esetében is volt már példa, hogy a megjelölt nem termelő tájképi elem területén nagyobb állományban fordult elő inváziós kaukázusi és Sosnowsky-medvetalp (11. ábra), vagy magas aranyvessző. A **kaukázusi medvetalp** és

13. ábra Mirigyes bálványfa erdő az országút mentén
(Fotó: Benécsné Dr. Bárdi Gabriella)

14. ábra **Celtis occidentalis** elhagyott szőlőben

(Fotó: Benécsné Dr. Bárdi Gabriella)

16. ábra Magas aranyvessző a kukoricában

posztmergens gyomirtás után (Foto: Szabo Roland)

15. ábra **Solidago gigantea**

(Fotó: Dr. Németh Imre)

17. ábra Japánkeserűfűvek már a szántón is

(Fotó: Benécsné Dr. Bárdi Gabriella)

annak rokona, a Sosnowsky-medvetalp jelenléte komoly egészségügyi kockázatot is jelent. Ezek az inváziós gyomnövények könnyen felismerhetők óriási termetükről – akár 3-4 méter magasra is megnőhetnek –, de az igazi veszélyt nem méretük, hanem sejtnedveik jelentik. Az ezekben található furokumarinok már egyszeri érintkezés után is súlyos bőrgyulladást okozhatnak, különösen napfény hatására. A legnagyobb veszélyt azonban az jelenti, ha a növényi nedv a szembe kerül – ez átmeneti vagy akár végleges vakságot is okozhat.

A 15/2024 (IV.9.) AM rendelet 3. mellékletében felsorolt inváziós fajokból az általánosnak mondható ürömlevelű parlagfű mellett szőlő és gyümölcsültetvényekben a tapasztalatok szerint jelenleg a **mirigyes bálványfa** (*Ailanthus altissima*, 12. és 13. ábra), a **nyugati ostorfa** (*Celtis occidentalis*, 14. ábra) és az **alkörmös fajok** (*Phytolacca americana*, *Ph. esculenta*) egyre gyakoribb és komolyabb megtelepedése okoz problémát, a szántóföldeken az ürömlevelű parlagfűvön és a közönséges selyemkórón felül már előfordul néhol **aranyvessző fajok** (*Solidago* spp., 15. és 16. ábra) és **japánkeserűfű fajok** (*Fallopia* spp., 17. ábra) megjelenése is. Egyre több gazdálkodó számol be elsősorban degradált gyepterületeken,

legelőkön előforduló aranyvessző és néhány helyen, szórva nyosan előforduló **medvetalp fajokról** (*Heracleum* spp., Nagy 2024). Ez utóbbiak még nem szerepelnek a Natura 2000 területeken előforduló közösségi jelentőségű fajokat és élőhelyeket veszélyeztető lágy- és fásszárú inváziós és termőhely-idegen növényfajok jegyzékében, mely a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet Mellékletét képezi.

Az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos uniós és hazai szabályozás

Az Európai Unió 2014 óta rendeletileg szabályozza az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének a megelőzésére és kezelésére szolgáló uniós és tagállami eszközöket, eljárási módokat (1143/2014/EU parlamenti és tanácsi rendelet). Az ehhez kapcsolódó Bizottság (EU) 2016/1141 végrehajtási rendelet tartalmazza a jegyzékét azon fajoknak, amelyeket a rendelkezésre álló tudományos bizonyítékok és az alparadigma megfelelően elvégzett kockázatértékelés alapján veszélyesnek, kezelendőnek ítélnék. A fajok jegyzéke folyamatosan frissül, az utolsó aktualizálás 2025. júliusában volt

(felkerült a listára a német borostyán néven ismert *Delairea odorata* dísz kúszónövény). A magyar kormány 2016-ban végezte el az uniós rendeletnek megfelelő hazai jogszabályi módosításokat, kiegészítéseket. Megjelent a 2016. évi CXXXVII. „saláta” törvény, amely beépítette elsősorban a természetvédelemmel (a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, röviden Tvt.), másodsorban a vadgazdálkodással, erdőkkel, halgazdálkodással, vízüggyel, a növényfajtákkal, szaporítóanyag-előállításával és az élelmiszerlánc biztonságával foglalkozó törvényekbe az uniós előírásokat. Megszületett a nemzeti vhr. is, a 408/2016 (XII.13.) Kormányrendelet az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről.

A fenti Kormányrendelet szerint a Magyarországon veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok körét a természetvédelemért felelős miniszter (jelenleg az AM) állapítja meg miniszteri rendeletben az egyéb ágazati miniszterek véleményének kikérését követően. Jelenleg azonban ilyen összefoglaló miniszteri rendelet nincs, az egyes ágazati és szakmai jogszabályok kezelik az idegenhonos inváziós fajok kérdését. A Tvt. kiutalása szerint, illetve más jogszabályok alapján látják el az érintett hatóságok az idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos engedélyezési, ellenőrzési, kötelezési és bírságolási feladatokat. A Tvt.-ben meghatározott esetekben az e feladatok elvégzésére/eltérőzésére kijelölt hatóságok körét a Tvt. 10. § (4) bekezdése határozza meg.

A gazdálkodóknak a fentiek alapján figyelemmel kell lenni az élelmiszerlánc-biztonsági törvény (2008. évi XLVI. tv.) új paragrafusára, amely szerint a hatósági ellenőrzés, eljárás esetén...

→ 41/A. § Ha az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv eljárása idegenhonos inváziós fajt érint, az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv a) az 1143/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet, valamint

b) a természet védelméről szóló törvény idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos rendelkezéseit is alkalmazza.

Az élelmiszerlánc-felügyeleti, növényvédelmi hatóságok (NÉBIH és Kormányhivatalok) az idegenhonos, inváziós fajokkal, kezelésükkel kapcsolatos jogszabályi előírások megsértése esetén bírság kiszabására (Tvt. 80/A. § szerinti bírság), különböző intézkedések elrendelésére (pl. földterület meghatározott módon való mentesítése), valamint a parlamenti szabályozáshoz hasonlóan közérdekű és állami védekezés elrendelésére is jogosultak.

Kiemelt gazdálkodói figyelmet kell fordítani arra, hogy az uniós és hazai jogszabályokban tételesen szereplő idegenhonos inváziós fajok közül egyetlenegy sem kerülhet pl. dísznővényként forgalmazásra, termesztésre, még akkor sem, ha egyébként a laikus közvélemény egy része annak tartja, ismeri az adott növényfajt. Előfordult már ugyanis, hogy országos mezőgazdasági szaklapban hirdették eladásra a selyemkóró megfelelően csomagolt, szaporodásra képes gyöktörzsét, szaporító gyökereit, mint a kiskert díszéül szolgáló papagájvirág szaporító anyagát. A NÉBIH portálon részletes tájékoztatás érhető el az idegenhonos inváziós dísznővényekkel kapcsolatos követelményekről. E szerint...

Az EU rendelet alapján az Unió számára veszélyt jelentő idegenhonos inváziós növényfajokat tilos szándékosan...

- az Unió (így hazánk) területére behozni
- tartani,
- az Unióba, az Unióból vagy az Unión belül szállítani,
- forgalomba hozni,
- felhasználni vagy azokkal kereskedni,
- szaporítás, nevelés vagy termesztés céljára engedélyezni,
- a környezetbe kibocsátani

Az uniós jegyzéken jelenleg szereplő növényfajok közül a hazai gazdálkodók, növénytermesztéssel, erdőgazdálkodással foglalkozók számára a következő fajokra szükséges a figyelmet ráirányítani:

Ailanthus altissima – mirigyes bálványfa

Asclepias syriaca – közönséges selyemkóró

Heracleum mantegazzianum – kaukázusi medvetalp

Heracleum sosnowskyi – Sosnowsky-medvetalp

Impatiens glandulifera – kisvirágú nebánsvirág

Humulus scandens – japán komló

Az első négy inváziós fajról – amelyek szántóföldön, ültetvényekben és gyepeken, legelőkön problémaként már megjelentek hazánkban – már esett szó korábban.

A kisvirágú nebánsvirág (*Impatiens glandulifera*) a településközelben bolygatott élőhelyeiről mára sikeresen bejutott a természetközeli vegetációba, gyakori zavarással érintett erdei utak, rakodók mentén, elfoglalva a bolygatás miatt más növények által nem borított, „üres” helyeket, és széles sávban évről évre képes előrehaladni visszaszorítva tömegességében az adott élőhely őshonos fajait (Botta-Dukát – Mihály 2006).

A japán komló (*Humulus scandens*) lugasok kúszó dísznővény státuszából valószínűleg a kertekből vadult ki a természetbe, és a vizek mentén agresszív terjedése figyelhető meg, helyenként tömeges (pl. Rába mente) az állománya (Balogh - Dancza 2008, EPPO 2018). Az interneten a mai napig megtalálhatóak olyan kertészeti oldalak, ahol dísznővényként a magjait kínálják eladásra.

Ha egy gazdálkodó a témával kapcsolatosan részletesebben tájékozódni kíván, akkor keresse fel a <https://www.invaziosfajok.hu> főoldalt, ahol olvashat az inváziós fajok hazai listájáról (nem „hivatalos”, nem miniszteriális rendeletben rögzített), a fajokhoz kezelési útmutatók is tartoznak, és egyes fajok esetében megvalósult kezelésekről, mentesítési akciókról (általában természetvédelmi területeken a nemzeti parkok által végzett beavatkozások tapasztalatai, Csiszár - Korda 2017) is informálódhatunk. Az uniós és hazai szabályozás, engedélyezés tudnivalói, a különböző előírások is elérhetőek ebben a netes tudásbázisban.

A magyar mezőgazdaságban fontosabb szerepet játszó, mezőgazdasági területeken károsító inváziós gyomokról, fontosabb jellemzőikről, a védekezés lehetőségeiről a Növényvédelem 2020. februári számában, Kazinczi Gabriella tollából olvashattunk kiváló tudományos, áttekintő jellegű cikket.

A természetes élőhelyek özöngyom/ inváziós faj veszélyeztetettségéről tájékozódhatunk a MÉTA Magyarország Élőhelyeinek Térképi Adatbázisából (<https://www.novenyzerterkep.hu/node/85> → Élőhelyek özöngyom-fertőzöttségi térképei, illetve a <https://www.termeszetvedelem.hu/idegenhonos-invazios-fajok/node/379> oldalon → Élőhelyek veszélyeztetettségé).

(A felhasznált irodalom a szerzőnél elérhető.)

A 2025-ös év szántóföldi gyomirtási tapasztalatai

Labant-Hoffmann Éva

Növénypathyka Kft., Kaposvár

Az idei évben többször jutottak eszembe Dr. Kádár Aurél évtizedekkel ezelőtti szavai, amelyek eredetileg valahogy így hangozhattak: „Amíg én vagyok az osztályvezető, a fluorkloridon (*Racer*) hatóanyagának nem lesz engedélye Magyarországon!” Sajnos Aurél, fájó úrt hagyva maga után, nemrégiben itthagyt bennünket, így ezt a neki tulajdonított kijelentést már nem tudja megcáfolni, de az idei év tapasztalatait összegezve a történet teljesen hihető. A mondatot az ihlette, hogy első évben, amikor a hatóanyagot napraforgóban kipróbálták, olyan erős fitotoxikus tüneteket okozott, ami akkor a gyakorlati használhatóságát erősen megkérdőjelezte.

Jónéhány készítmény az idei évben is megbukhatott volna az engedélyeztetés szigorú rendszerén, mivel a felmelegedésekkel és lehűlésekkel tarkított tavasz több kultúrában a megszokottnál erősebb fitotoxikus tünetek kialakulását okozta. Ha a növény abiotikus stresszel küzd, és még herbicidekkel is stresszeljük, akkor neheztelt pályán kell megharcolnia a túlélésért. Talán ez jellemezte leginkább ezt a gazdasági évet. Legalábbis ez volt az első gondolatom, amikor Dr. Bárdi Gabriella felkért, hogy vegyem át tőle a már egy évtizede menő rovatát, az éves összefoglaló írását a szántóföldi gyomirtási tapasztalatokról. Kettős érzésem volt a nyár végi megkereséssel kapcsolatban. Részben az általam legjobbnak tartott gyakorlati szakember után nehéz helyállni, másrésről minden évben vártam, hogy az aktuális összefoglalót elolvassam, ami általában megerősítette az általam tapasztaltakat, vagy továbbgondolásra késztetett.

1. kép: 1 héttel a kezelést (1800 g/ha glifozát) követően (a kezelt területet a kontroll sáv határolja)

Minden év gyomszabályozása a tarlókezelésnél kezdődik...

...de igazából az előveteménynél. Volt-e mechanikai tarlókezelés vagy elmaradt? Vetettek-e takarónövényt a területen vagy feketén hagyták a tarlókat? A kalászos árvalakés ki tudott-e kelni a tarlón, vagy mag formájában vészelt át az aszályos időszakokat? Vajon az évelők elleni kémiai védekezést sikerült-e jól időzíteni, vagy csak egy kihagyott lehetőség maradt? A választ sok esetben csak a következő évi kapás kultúrában kapjuk meg. Tavaly augusztus 9-én végeztünk az egyik kísérletünkben tarlókezelést. Az azt követő héten az átlaghőmérséklet 30 fok felett volt, benne hat forró nappal. A glifozát hatóanyaggal végzett kezelések már 1 héttel a kijuttatás után 90%-os hatékonyságot mutattak, gyakorlatilag a levélzet szinte teljes mértékben leszáradt (1. kép). Felmerül a kérdés, hogy vajon ilyen rövidke idő elegendő-e egy hatékony kezeléshez, vagy célszerűbb lett volna a kezeléseket akár szeptember első dekádjáig kitolni? (spoiler: nem)

Vetési kedvek tavaly ősszel

A 2024-es év aszályos, forró augusztusa (3,4 fokkal haladta meg az 1991-2020-as átlagot) és meleg, szintén száraz szeptembere nem hozta meg az egyébként is csökkenő kedvet a repce vetéshez. A termelők egy része úgy döntött, hogy ha szeptember 15-ig nem tudja elvetni a repcét, akkor inkább elhagyja. Statisztikai adatok alapján végül 130.000 ha-on vetették el a kultúrnövényt. Szeptember közepén a Boris ciklon meghozta a csapadékot, és szeptember lett a 2024-es év legcsapadékosabb hónapja, így a repce számára ideálissá váltak az időjárási körülmények a kezdeti fejlődéshez és gyomosodáshoz. Az utóbbi esetében főleg a gabonatarlókon még alvó, majd a repcetáblákon aktivizálódó gabonaárvalakések okozták a legnagyobb kihívást.

Őszi gyomirtások, akár télvégén is (?)

Október első dekádja nagyobb mennyiségű csapadékot hozott, ami miatt a napraforgó és kukorica betakarítása, valamint a kalászosok vetése elhúzódott. Az október második felében, egy anticiklon hatására bekövetkező szinte teljesen csapadégmentes időszak november nagy részében is alapvetően meghatározta az időjárás alakulását. Míg az esőket megelőző időszakban elvetett állományok gyomirtása akadály nélkül valósulhatott meg, addig azokon a területeken, ahol a kalászos napraforgó, esetleg kukorica előzte meg, ott a vetés gyakran november második felére csúszott. A vetést követő száraz és egyben hideg november (2011 novembere óta a leghidegebb) nem kedvezett a gyomok kelésének, így a későn

vetett kalászosok gyakorlatilag tisztán mentek bele a télbe. **Lehetetlen volt a későn vetett állományokban az őszi gyomirtást úgy időzíteni, hogy a várt szikleveles gyomok már kint legyenek.** A klasszikus ősszel kelő egyszikűek, mint a nagy széltippan, vagy egyes roznok fajok a száraz hidegben várattak magukra. A novemberi fagyos napok nagy száma miatt a kezeléseik nagy része el is maradt.

Az enyhébb decemberi időjárás ugyan kedvezhetett volna a gyomok kelésének, de a száraz talaj miatt a gyomok inkább mag formájában maradtak.

A decemberi időszakot enyhe, száraz január követte, azon belül is a magas havi középhőmérsékeltet igazából két nagyon enyhe időszak okozta. A legenyhébb idő január 28-án volt, ekkor a középhőmérséklet országos átlaga 10,44 fok volt, ami az országos átlagot tekintve a legmagasabb januári érték 1901 óta. **Ha valaki a kései vetések, csapadék, esetleg fagyos napok miatt nem tudta elvégezni a korai posztemergens őszi gyomirtásokat, akkor a január végi időjárás alkalmat adhatott a kezeléseik elvégzésére.** A részben talaj- és levélen keresztül ható készítmények a nem túl fejlett gyomok ellen kiváló hatékonyságot biztosítottak. Részemről bátorítottam a termelőket a téli gyomirtásra *diflufenikán* hatóanyagot tartalmazó készítményekkel, főleg azokon a táblákon, ahol különböző veronika fajok, illetve mezei árvaicska nagyobb tömegű előfordulására számolhattak.

Kiszámíthatatlan, szeszélyes tavaszunk volt

Az 1991-2020-as átlagtól kissé hidegebb, száraz februárban a gyomok a téli nyugalmi állapotukat töltötték. Gyomos szakember szemüvegén keresztül nézve ebben az időszakban érdemleges eseménynek a Növényvédelmi Tudományos Nap bizonyult, ahol Ughy Péter beszámolt az ALS- és ACC-áz gátló hatóanyagokkal szembeni rezisztens parlagi ecsetpázsit megjelenéséről Magyarországon. A rezisztens populációk elleni célzott védekezést tovább nehezíti, hogy a magról kelő egyszikű gyomok ellen nagyon jó hatékonyságú *flufenacet* tartalmú készítmények engedélyeit 2025 december 10-ig minden EU tagállamnak vissza kell vonnia. A döntés oka, hogy a rendelkezésre álló tudományos adatok szerint a

flufenacet endokrin károsító (hormonrendszert zavaró) hatással lehet az emberekre és a nem célszervezetekre is.

A március enyhének ígérkezett, mindemellett nagyon igéretesnek mutatkozott a tavaszi szezonkezdet. Az elmúlt években a munkaszervezés során ritkán kellett esős napokkal számolni. Idén viszont az országos átlagot 105 %-kal haladta meg a márciusban lehullott csapadékmennyiség. A hőmérséklet és a bőséges csapadék kedvezett a gyomok kelésének. A T2-es gyomnövények újult erővel kezdtek el csírázni és indultak intenzív fejlődésnek mind az október eleji, mind a kései vetésű kalászosok esetében. A száraz márciusok végén az egyszikűek ellen, főleg az intenzív növekedésű olaszperje ellen, a tudatosabb gazdák már védekezni szoktak, viszont **idén a gabonákban hol fagyos éjjelek, hol a csapadékos napok miatt az egyszikűek elleni védekezés április elejére tolódott,** addig is lehetőséget teremtve a gyomnövényeknek az erőteljes fejlődéshez.

Április harmadik dekádjában néhány helyen a gazdákat meglepetésszerűen érte, hogy az eddig roznokmentes területeken a gyomnövény táblaszegélyekben, és nem ritkán a táblán belül is nagyobb arányban jelent meg. Gyakori kérdésként merült fel, hogy a bugát hozó roznok fajok ellen érdemes-e még védekezni? (Ha már bugát hoz, akkor késő.) Érdekességgént érdemes megemlíteni, hogy az őszi időszakban az általában ősszel csírázó roznok fajokat még azokon a helyeken sem találtuk meg, ahol egyébként biztosak voltunk a jelenlétében. A roznok fajok a szántás elhagyásával egyre nagyobb területen jelennek meg (2. kép). Az idei évben újra bebizonyosodott, hogy ha a gazdálkodásunk során a talajvédelmi szempontokat helyezzük előtérbe (nagyon helyesen), akkor a célirányosan megválasztott gyomirtó szerek kivül, a **vetésváltás nélkülözhetetlen eleme az integrált gyomszabályozásnak, különösen a pázsitfűfélék elleni védekezés tervezésekor.**

Az őszi búzánál gyomirtó szerekre érzékenyebb durumbúza esetében is kihívást jelentett a megfelelő gyomirtó szeres kezelés időzítése. A kezeléseket a gyomok fenológiája április elején már igényelte volna, viszont az április 7-9-re ígért és be is köszöntött fagyok elbizonytalaníthatták a gazdákat, hogy a fagyok előtt vagy utána végezzék-e el a kezeléseket. **Megfigyeléseink szerint a vizuális fitotoxikus tünetek és az általuk esetlegesen okozott termésdepresszió mértékét jobban befolyásolta a durumbúza fajtája, és az alkalmazott készítmény, mint az, hogy a fagyok előtt vagy fagyok után került-e sor a növényvédő szerek kijuttatására.**

Változó vetésszerkezet, komoly gyomirtási kihívásokkal

A tavaszi időszakban még ugyan kiszámíthatatlan, hogy milyen évre számíthatunk, de az előző évek gyakorlati tapasztalatai alapján a változó klíma egyik megkérdőjelezhetetlen következménye, hogy átírja a korábbi évtizedek vetési forgatókönyvét. Idén drasztikusan tovább csökkent a kukorica, a zab és a burgonya vetésterülete, míg jelentősen nőtt a napraforgó és a szárazságot jobban kompenzáló ciroké.

A kukorica vetését, függetlenül a fagyos április eleji napoktól, április elejétől (esetenként március végétől) megkezdték.

2. kép: Négy különböző roznok fajjal és olaszperjével fertőzött őszi búza

3. kép: Erős fitotoxikus tünetek kukoricában

4. kép: Pirók ujjasmuharral fertőzött terület
4 héttel az állománykezelést követően

5. kép: Fluorelron által okozott fitotoxikus tünetek napraforgóban

6. kép: Dimetenamid-P által okozott fitotoxikus tünetek napraforgóban
(Fotó: Paulik Árpád)

fokot mértek, az április végül melegebbnek is bizonyult a sokéves átlagnál, és jóval szárazabbnak, mint a március. A korai kukoricavetések szépen fejlődésnek indultak, a pre-emergens és a korai posztemergens kezelések jól sikerültek.

Májusban viszont a május eleji melegebb napokat követően újra előkerültek a kabátok, a hónap nagy részében a szokásosnál 3-5 fokkal hűvösebb időben volt részünk. Május 11. és 16. között Kaposvár környékén is gyakran 5 fok alá süllyedt a napi minimum hőmérséklet, így a kukorica állománykezeléseknél döntési helyzetbe kerültek a gazdák, a gyomok fenológiaiához időzítsék a kezelést, vagy várják meg az ideálisabb környezeti feltételeket. Aki a permetezést választotta, ott a megszokottnál erősebb vizuális fitotoxikus tünetek jelentkeztek a kukorica állományokban, és egy időre visszafogták a kultúrnövényt a növekedésben (3. kép). A herbicidválasztásnál még sok esetben nem veszik kellően figyelembe a

Április közepén már nem csak a kukorica, hanem mi is éreztettük az akkor még hívogató nyár, melengető előszelét. Április 17-én igazi nyári időnk volt, Mezőkovácsházán 30,6

táblára jellemző gyomflórát, és így fordulhat elő, hogy hiába az egyébként kiváló készítmény, ha a pirók ujjasmuhar nem tartozik a hatásspektrumába (4. kép). Ilyen táblán célszerűbb lett volna inkább egy jól megválasztott csírázásgátló hatású készítményt alkalmazni.

A napraforgó gyomirtás tervezése sem volt kihívásmentes a szélsőséges tavaszi időjárásban. Míg az április első dekádjában vetett napraforgók esetén a speciális egyszikűirtó készítmények időzítése okozott fejtörést, addig az április végén, május elején vetett állományokban a korai posztemergens kezelésekre. Az első esetben a kérdés az volt, hogy május közepén az 5 fok alatti minimumhőmérséklet esetén szabad-e speciális egyszikűirtóval permetezni anélkül, hogy ne csökkenjen a kijuttatott termék hatékonysága? Utólag úgy látjuk, hogy mivel az alacsony éjszakai hőmérséklet viszonylag magas nappali hőmérséklettel párosult (22,2 fok), így az ekkor elvégzett üzemi kezelések meglepően jól sikerültek, a készítmények hozták az elvárt hatékonyságot, és a kultúrnövény sem károsodott. A második esetben az bizonytalanítható el a termelőket, hogy az erős fitotoxikus tünetek ellenére szabad-e a korai állománykezeléseket elvégezni? Az április végén, május elején vetett napraforgóban megszokottnál jóval erősebb és hosszán elnyúló fitotoxikus tünetek jelentkeztek a preemergens kezelések hatására, ami megnehezítette a korai posztemergens kezelések időzítését is (5-6. kép). A gyomok már elérték a 2-4 leveles fenológiai állapotot, ami igényelte volna a felülkezelést, viszont félt, hogy a napraforgóban további károkat okozunk, így még gyakorlott szakemberként is nehéz volt a döntés. Sokan a napraforgó vitalitását vették figyelembe, és a kezelés csúsztatásáról döntöttek, amit ugyan a napraforgó meghálált, de a gyomirtás hatékonysága elmaradt a várttól.

Az élőlő, gyakran ALS-gátló hatóanyagokkal szemben rezisztens vagy átmeneti rezisztenciával rendelkező fenyércirok egyre több helyen okoz problémát (7. kép). Találtam olyan kukoricatáblákat is, ahol a fenyércirkon kívül csak szórványosan fordul elő egy-egy másik gyom, ami jól mutatja a gyomnövény nagyon erős allelopatikus hatását, ami gátolja egyéb gyomok csírázását. Érdekesség, hogy még a saját utódainak helyzetét is megnehezíti, mivel a fenyércirok magok csírázását az élőlő fenyércirok önmaga is gátolja (autotoxicitás).

Ezt jól tükrözi, hogy egy rizómás fenyércirok elleni eredményes védekezés hatására a magok nagymértékű csírázásával számolhatunk, amit megtudhattunk Dr. Mikulás József Tudományos Akadémián tartott előadásából. Az idei évben az egyik nagyparcellás, többsimléléses, rezisztens fenyércirokkal fertőzött gyomirtási kísérletünket parcellakombájnnal takarítottuk be, így pontos képet kaphattunk a fenyércirok fertőzés következtében fellépő terméscsökkenés mértékéről. Az üzemi kezeléshez képest (DUO kukorica hibrid) a kezletlenben 63%-kal csökkent a termés mennyisége, míg SU készítménnyel kezelt parcellákban 53%-os terméscsökkenést mértünk. Ez felhívja a figyelmet arra, hogy ahol még csak átmeneti rezisztens populációkkal fertőzött a tábla, nem szabad félvállról venni a problémát, és az integrált gyomszabályozás elemeit komplexen kell alkalmazni, külön odafigyelve a vetésváltásra. Ezzel szemben sajnos a jelen gazdasági érdekei (mert még van, ahol megéri kukoricát termesztetni) még gyakran felülírják a növényorvos által indokoltaként vélt vetéstervet.

Aszályos, meleg nyár, ahogy sajnos már megszokhattuk...

A június aszályt és meleget hozott, az első nyári hónap a HungaroMet Zrt. mérései alapján a legszárazabb június lett 1901-től, és nem melleleg országos átlagban 2,5 fokkal meghaladta az 1991-2020-as átlagot, így országosan a második legmelegebb lett a XX. század eleje óta, emellett volt olyan országrész (pl. Hercegszántó) ahol semmi csapadék nem hullott júniusban. Az ország legcsapadékosabb részén az Alpok-alja térségében többnyire 40-50 mm csapadékot mértek, ami még így is elmaradt az átlagtól (71,8 mm). Ebben az időszakban kiélezett a verseny a gyomok és a kultúrnövény között (már ha maradt bármi esélye is a kukoricának) a maradék erőforrásokért, és a gyomok sokkal jobban alkalmazkodnak, tehát az életért zajló versenyben mindig a gyomok kerülnek ki nyertesnek.

A július is meleg volt, bár csak 0,7 fokkal haladta meg az országos átlagot. A csapadék térbeli eloszlása azonban nagyon hektikus volt. Úgy tűnt, mintha az égiek csapadékkal

7. kép: Rezisztens fenyércirok kukoricában egy hónappal az ALS-gátló készítménnyel történt kezelést követően

8. kép: Kaporlevelű ebszékfű „erdő” napraforgóban

9. kép: Klasszikus búza gyomok megjelenése kukoricában

10. kép: No-till napraforgó alapgyomirtás nélkül

11. kép: Vékony egércsenkesz direktvetett napraforgóban

ruletteztek volna, nagyrészt a szerencsén múltott, hogy hol alakulnak ki záporok, és ki élvezi az égiek áldását. Az éghajlatváltozás egyik következménye a **nyári hőhullámok gyakoriságának és intenzitásának növekedése**. A klímaváltozás tényét ugyan még páran tagadják, bár én csak akkor lennék klímatagado, ha egy burokban ülnék, ahol saját magam szabályozhatom a környezetem hőmérsékletét, és teljes mértékben függetleníthetném magamat a szabadban mért valós értékektől, és megtapasztalt szélsőségektől. A terepi növényorvos munkája ettől távol áll.

A változó talajművelés változó gyomflórát eredményez

A klímaváltozáshoz meg kell tanulni alkalmazkodni, aminek egyik része a megváltozott talajművelés. A kialakult gyomflóra egyaránt leköveti a talajművelésben és az időjárásban bekövetkező változásokat. Jó példa erre a mezei acat Dunántúlon való tömeges megjelenése. Terjedése visszavezethető a szántás elhagyására, a fagyos telek elmaradására, és a kalászosok őszi időzített gyomirtására. A **forгатás nélküli termesztés** esetében viszont fel kell készülni arra, hogy nagyobb mennyiségű, nagyobb fajszerű, és nem feltétlenül klasszikus kapáskultúrákra jellemző gyomflórával is meg kell küzdeni, ami a hatékonyan alkalmazható gyomirtószerek számát tovább szűkíti (8-9. kép). Ha a talajművelések számát minimalizáljuk, akkor szintén más gyomfajok megjelenésére számíthatunk. Azt a tévhitet azonban mindenképpen szeretném eloszlatni, hogy a no-till művelés esetében minden esetben nagyobb a gyomnyomás. A 10. képen egy

12. kép: Kanadai betyárkóró tölevélrózsái

13. kép: Tarlókezelés után maradt kontroll sáv a következő évi kukoricában

regeneratív napraforgó tábla látható, alapkezelés nélkül, a gyomirtást a vetést megelőzően *glifozát* hatóanyaggal végezték márciusban. A no-till tábla akár tisztább is lehet, mint a forgatás nélküli, de talajművelésben részesített társai. Természetesen ennek a rendszernek is megvannak a maga gyomirtási kihívásai (11. kép). Kiemelném a kanadai betyárkórót (12. kép), ami a talajmozgatás minimalizálásával nem csak az ültetvényekben, hanem a szántóföldi kultúrákban is megjelenik. A gyomnövény külön figyelmet igényel, mert egy növény akár 100-150 ezer magot is hozhat, bóbítás termését a szél könnyen és messze repítheti, és nem mellékesen nagyon gyorsan alakulnak ki rezisztens biotípusai (lsd. hazánkban korábban: *diquat*, *uracil*, *atrazin* rezisztencia, és 2016-ban *glifozát* rezisztencia).

Cikkem végén egy válasszal még adós maradtam, hogy milyen lett a 2024-es év nyári melegében, augusztus elején elvégzett tarló kezelés? Elég egy pillantást vetnünk a 13. képre, hogy lássuk az eredményt. Egyébként a szeptember elején végzett kezelés is hasonló volt, talán egy árnyalatnyival maradt el a hatékonysága a korai kezeléstől.

Fotó: a szerző felvétele

Somogy Vármegyei Területi Szervezet

MNMNK Somogy Vármegyei Területi Szervezete

Székhelye: 7451 Kaposvár, Dália u. 10. – Email: somogyinovenyorvos@gmail.com

Ügyintéző: Nánási Viktória: tel/fax.: 70/775-6414. – E-mail: novkamara.hbm2@gmail.com

Vezetőség:

Elnök: Dr. Labant Attila +36706242537

somogyinovenyorvos@gmail.com

Alelnök: Németh Kázmér +36706242537

somogyinovenyorvos@gmail.com

Titkár: Szenté Judit Imola +36309622455

somogytitkar@gmail.com

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

Kamaránkat az idei évben részben a változás, részben a stabilitás jellemezte. Míg 2024 derekán azt gondoltuk, hogy az idei évben a legnagyobb kihívást a tavasszal aktuális tisztújítás fogja jelenteni, addig a 2025-ös év fordulóján világossá vált, hogy jelentősebb mértékű változások előtt állunk. A választásokat, közgyűlésünket a törvényben meghatározott rendben bonyolítottuk, így áprilistól új felállásban kezdte meg működését vármegyei szervezetünk. Míg az elnök, Dr. Labant Attila immár harmadik ciklusát töltve maradt pozíciójában, az alelnöki és titkári pozícióban változás történt. Alelnökként Németh Kázmér, titkárként pedig Szenté Judit Imola kapott megbízást az előttünk álló négy évre. Korábbi alelnökünk, Dr. Keszthelyi Sándor két ciklusa után távozott pozíciójából, azonban továbbra is aktív szerepet vállal a kamara életében, hiszen a továbbiakban az Országos szervezet oktatási bizottságának elnöki székét foglalja el. Külön ki kell emelni, hogy leköszönt titkárunk, Trenyik Tibor közel két évtizeden keresztül töltött be vezető tisztséget szervezetünkönél, hiszen két titkári ciklusát megelőzően a területi szervezet elnöki székét foglalta el két ciklus erejéig. Összintén bízunk benne, hogy tapasztalataira, tudására továbbra is támaszkodhatunk.

Az elmúlt év során mind szakmai, mind nem szakmai rendezvényeink a 2020 előtt megszokott rendben zajlottak vármegyéinkben, egyelőre erősen hullámozó résztvétel mellett. A megszokott rend szerint minden évben öt tematikus rendezvényt szoktunk tartani a főbb növényeink vetésidejéhez igazodva. A rendezvények fő témája az éppen aktuális kultúra növényvédelmi technológiájának, valamint technológiai ajánlásának bemutatása mellett a folyamatosan változó adminisztratív és jogszabályi változások voltak.

Így elmondható, hogy míg az elektronikus permetezési napló vezetésével, a küszöbön álló jogszabályi és szervezeti változásokkal, valamint a hatóság ellenőrzési tapasztalataival kapcsolatos szakmai napon – teljesen érthető módon – rekordszámú résztvevő volt jelen, addig a tavasszal hagyományoknak megfelelően megrendezésre került kirándulásra még mérsékelt volt az érdeklődés. A tematikus szakmai napok rendszerét is újra kell gondolnunk. A program látogatottságán nagyon sokat lendített, hogy azok a NAK felé is bejelentésre kerülnek, így a szaktanácsadók számára lehetőség van szaktanácsadói kreditjeik gyarapítására, sőt kollégáink a szükséges szaktanácsadói kreditjeiket kizárólag az általunk szervezett rendezvények látogatásával is meg tudják szerezni. Büszk

kén jelenthetjük, hogy a Vármegyéinkben az elmúlt évben a szaktanácsadók által látogatható szántóföldi növénytermesztés tematikájú rendezvények 40%-át Kamaránk szervezte. A rendezvényeken – természetesen nem csak a NAK előírásainak való megfelelés jegyében - kötelezően „márkafüggetlen” szakmai előadások is megfelelő számban megjelennek. Ennek köszönhetően az elmúlt időszakban a rendezvényeken részt vevő kollégák az ajánlott technológiák ismertetésén túl hallgattak növénytani, növényélettani, jogi, talajtani és tápanyag-gazdálkodási tematikájú előadásokat is. A rendezvények rendszerét ugyanakkor át kellett szerveznünk, hiszen a gazdasági évet indító repce termesztéstechnológiát körüljáró rendezvényünk több okból is elenyésző látogatottságú volt az elmúlt időszakban, részben mert a repce egyre korábbi vetésideje miatt a rendezvény erősen a szabadságolási szezonra esett, másrészt a repce vetésterülete drasztikus csökkenésben van, így az idei évtől a kalászos rendezvényünkkel fogjuk nyitni az évet.

A vármegyei kollégákat az elmúlt évben elsősorban az adminisztratív és szervezeti változások érdekelték, mely változásokkal kapcsolatosan szervezetünk igyekezett minél több segítséget nyújtani a kollégáknak, elsősorban folyamatos tájékoztatással, továbbá a drónos növényvédelem feltételrendszerében bekövetkező változásokat is igyekeztünk nyomon követni. A tavasz derekától egészen augusztus végéig pedig az új szervezeti struktúrával, az AKG és AÖP megfeleléssel, továbbá a deszikkálással kapcsolatos előírások és lehetőségek

útvessztőjében próbáltunk utat mutatni kollégáinknak első-sorban korrekt és naprakész tájékoztatással.

Különösen nagy feladatot rótt Vármegyénkre a szőlő arany-színű sárgaságával kapcsolatos védekezési feladatok ellátása. Az őszi időszakban a NÉBIH országosan közel 4000 ha-on rendelt el közérdekű védekezést, melyből 2000 ha Somogy vármegyét érintette. Ezúton is szeretném megköszönni a segítséget minden kollégáinknak, aki bármilyen módon is segítette a hatósági feladatok ellátását.

A deszikkálásnál kell megjegyeznem hogy már sokadik éve éppen a deszikkálási időszakban érdeklődnek a legintenzívebben a kollégák a permetező drónok használatáról. Amellett, hogy a permetező drónokkal kapcsolatos előírásokról folyamatosan tájékoztatjuk nem csak tagjainkat, de a Vármegye gazdálkodóit is, mindig nyomatékosan megjegyezzük, hogy a deszikkáló szerek drónnal történő kijuttatása üzemi körülmények között szabályosan nem hajtható végre, az a növényvédelmi hatóság eljárását vonja maga után.

A kamara kiemelt feladata a növényvédőszer felhasználók képzésének, továbbképzésének szervezése, melynek ellátása érdekében folyamatosan szervezzük 8 és 80 órás képzéseinket. 8 órás képzésünket szerte a megyében teltház előtt tartottuk, azonban a 80 órás képzésekre a tavalyinál csekélyebb volt az érdeklődés. Az elmúlt évben 80 órás alaptanfolyamon mindösszesen 69 fő, míg nyolc órás továbbképzésen 338 fő vett részt. A képzések szervezésének kamara általi kizárólagossága óriási lehetőség, de óriási feladat is. A szervezés és az adminisztráció olyan senki által nem látható háttérmunkák, amelyek azonban nagyságrendileg vetekednek magával az oktatási tevékenységgel. A megyei szervezetek adminisztrációs terhe a képzések adminisztrációja nélkül is évről évre nő, amely zökkenőmentes ellátásának továbbra is szeretnénk megfelelni. Az oktatásokkal kapcsolatos következő nagy feladat a küszöbön álló 40 órás mérnök továbbképzés szervezése, amelyre szeretnénk különösen nagy figyelmet fordítani, hiszen a növényorvos kollégák továbbképzése és információkkal történő ellátása a legfontosabb feladatunk!

Az oktatásokból származó bevételnek, a megemelt tagdíjaknak, valamint a feszes gazdálkodásnak köszönhetően szervezetünk gazdaságilag stabil lábakon áll, így az anyagi lehetőségek adottak színvonalas képzésekhez, illetve olyan szolgáltatások biztosításához, amelyek túlmutatnak a szervezet szigorúan értelmezett feladatain, azonban erősítik a kamara és tagjai közti kapcsolatot. Tagjainktól – nem csak ez irányban – folyamatosan várjuk az ötleteket.

A szakmai programokon túl a közösségi élet is kezdi felvenni a 2020-at megelőző ritmust, bár ezen még van mit javítanunk. A mérsékelt érdeklődés ellenére tavasszal egy jó hangulatú kiránduláson volt szerencsénk részt venni, melynek során Egerben és környékén töltöttünk el három tartalmas napot.

Az idei évben az eddigiektől eltérően nem a szomszédunkban került megrendezésre a növényorvosi sportnap, hanem Csongrád vármegyében mérték össze tudásukat a területi szervezetek, azonban sajnos csapatot nem sikerült kiállítanunk, de bízunk benne, hogy a részt vevő kollégák lelkesíteni tudják a sportkedvelő növényorvosokat, így sikerrel meg tudjuk mérteni magunkat. Ebben mindenképpen számítunk a közösségi életben egyelőre mérsékeltén aktív új tagjainkra is.

A tagjaink száma öröndetes módon egyre nő. Az elmúlt évben 5 új – zömében frissen végzett növényorvos – tagot üdvözölhattünk sorainkban, így annak ellenére, hogy idén ősszel már 64 tagunk betöltötte a hatvanadik életévét, tagságunk átlagéletkora már sokadik éve mutat csökkenő tendenciát.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Területi Szervezet

MNMN Kamara Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Területi Szervezetének

Székhelye: 4400 Nyíregyháza, Nádor utca 8. Fsz./1.

Fogadó órák: Kedd és Csütörtök: 9.00 -15.00

Elérhetőség: Telefon: +36 20 333 7762 e-mail: szszb.novenyvedokamara@gmail.com

Irodavezető: Vincze Zsuzsanna

Vezetőség:

Elnök: Dankó Róbert András,

Alelnök: Moravszki Gábor,

Titkár: Vincze János

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

A Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Területi Szervezete a 2000. évi XXXV. Törvénynek megfelelően alakult meg 155 fő induló taglétszámmal. Megalakulásától kezdve, mint köztestület a kamara tagjainak tevékenységével kapcsolatos feladatokat látja el. Taglétszámunk folyamatosan bővül, annak ellenére, hogy egyre kevesebb a megyében a friss növényvédelmi felsőfokú képzést szerzők száma. Jelenlegi taglétszámunk 278 fő. A területi szervezet megalakulásában és további működésében kiemelkedő támogatást nyújtott a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Növény- és Talajvédelmi Szolgálat, illetve későbbi utód szervezetei.

Területi szervezetünk biztosítja tagjainak munkavégzésükhöz szükséges szakmai támogatást. Kapcsolatot tart fenn a Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztályával, valamint Növényegészségügyi Osztályával. Szervezzük a növényorvosok továbbképzését. A továbbképzéseket egyben szakmai rendezvénynek is tekintjük, melyen bárki részt vehet tagjaink közül. A továbbképzések megszervezésekor nagy hangsúlyt fektetünk a kimagasló szakmai színvonalú előadók meghívására, valamint a mezőgazdaság területén megjelenő modern technológiák bemutatására.

A növényvédelemmel és egyéb szakmai területekkel kapcsolatos információkat, e-mailben juttatjuk el tagjainknak. Az évente megrendezésre kerülő Növényorvos Napra megszervezzük tagjaink részére az utazást.

Kamaránk történetében jelentős dolog történt 2024-ben, önálló, saját tulajdonú irodát vásároltunk. A vásárlással megteremtettük a feltételeket a kamarai ügyek gördülékeny intézéséhez.

2025-ben előrehozott, törvény által előírt választás volt. A Vármegyei küldöttek az Országos tisztségválasztó Küldött Közgyűlésen támogatták a változást.

A következő tagjaink részesültek kitüntetésben:

2008-ban:

Kiváló Növényorvos kitüntetésben részesült:

Sallai Pál, dr. Szőke Lajos, Király Sándor.

2011-ben

Kiváló Növényorvos kitüntetésben részesült:

Joó László.

2011-ben

Magyar Növényvédelmi Társaság Újvárosi Miklós-emlékéremben részesült:

dr. Szőke Lajos

2012-ben

Magyar Ezüst Érdemkereszt kitüntetésben részesült:

dr. Szőke Lajos

2012-ben

Kiváló Növényorvos kitüntetésben részesült:

Barkaszi Imre

2013-ban

A Sz- Sz-B Vármegye Kamara Tiszteletbeli Tagja kitüntetés **Sallai Pál** kapta.

2013-ban

Kiváló Növényorvos kitüntetésben részesült:

Varga Attila

2014-ben Kiváló Növényorvos kitüntetésben részesült:

Páll Péter

2016-ban

A Sz-Sz-B Vármegyei Kamara Tiszteletbeli Tagja kitüntetés

dr. Szőke Lajos kapta.

2016-ban

Kiváló Növényorvos kitüntetésben részesült:

Vincze János

2017-ben

Kiváló Növényorvos kitüntetésben részesült:

Simon Zoltán

2019-ben

Kiváló Növényorvos kitüntetésben részesült:

Dr. Lipták József

2022-ben Kiváló Növényorvos kitüntetésben részesült:

Sipos László

2023-ban Kiváló Növényorvos kitüntetésben részesült:

Dr. Gerda Anikó

Prohexadion-kalcium + trinexapak-etil: hatékony megoldás kalászosokban a megdőlés ellen

Vajkovics Balázs

regionális értékesítési szaktanácsadó

Ha a kalászos gabonák növényvédelmére gondolunk, általában valamilyen károsító elleni védekezés jut eszünkbe pedig a kalászosok növényvédelmének van egy igen speciális területe, ez pedig a növekedésszabályozás. Ez a technológiai elem az őszi árpa termesztésénél szinte minden évben, őszi búzáánál pedig különösen a magas növésű fajták esetében bír nagy jelentőséggel. A megdőlt kalászos gabona nehezen, nagyobb költséggel és sokszor csak jelentős veszteségekkel takarítható be. A kárt tovább fokozza, hogy a megdőlt állományban a gombák számára is kedvezőbbek az életfeltételek, így a mennyiségi és minőségi mutatók tovább romlanak.

A kalászosok növekedésszabályozása során a növények hormon háztartásába avatkozunk be, melynek eredményeképpen csökken a növények hosszanti növekedése, ugyanakkor az alsó ízközök vastagabbak lesznek, aminek következtében a megdőlés veszélye jelentősen csökkenthető. A növények hosszanti növekedésében a gibberellineknek, mint növényi hormonoknak van kiemelkedő szerepük. A kalászosban használható növekedésszabályozó hatóanyagok eltérő helyen ugyan, de mindegyikük a gibberellinek bioszintézisét gátolják.

A *klórmekvát* hatóanyag a gyakorlatban már évtizedek óta használt növekedésszabályozó az őszi búzában, viszont más kalászos kultúrában, mint például a megdőlésre igencsak hajlamos őszi árpában nem használható. A *prohexadion-kalcium*, illetve a *trinexapak-etil* hatóanyagok megjelenése viszont lehetővé tette a növekedésszabályozó készítmények alkalmazását az őszi búzában kívül más kalászos kultúrákban is.

Ahhoz, hogy jobban megértsük ezen hatóanyagok hatását, érdemes kicsit jobban szemügyre venni őket:

- *klórmekvát*: a gibberellin bioszintézis korábbi szakaszában hat, hatását legjobban a bokrosodás időszakában tudja kifejteni, ami a főhajtás dominanciájának visszafogásában, illetve az erősebb bokrosodásban nyilvánul meg. Bokrosodás vége, egy nóduszos állapot után alkalmazva hatása jelentősen csökken. A szár hosszanti növekedésére csak mérsékelten hat.
- *prohexadion-kalcium*: a gibberellin bioszintézis későbbi szakaszában fejt ki hatását, mely hűvösebb körülmények között is azonnal végbe megy. Elsősorban az alsó internódiumok hosszanti növekedését csökkenti, így az 1 - 2 szárcsomós állapothoz képest a szár jelentős növekedésszabályozó hatással.
- *trinexapak-etil*: szintén a gibberellin bioszintézis későbbi szakaszában hat, a hatékonyság kifejtéséhez azonban át kell alakulnia aktív vegyületté, melyet a hőmérséklet és a fényviszonyok nagyban befolyásolnak. Az alsó és középső szárcsomókön kevésbé, a felső szárcsomókön viszont

annál inkább hatékony, ezért inkább 2 – 3 szárcsomós állapotban kipermetezve adja a legjobb hatást.

A hatóanyagok ismeretének tükrében már jobban átlátható, hogy melyik hatóanyagoknak, illetve készítményeknek hol lehet a helye egy technológiában, amit a 2020 tavaszán Kétsopronyban, őszi búzában beállított kísérletünk eredményei is visszaigazoltak. A kezeléseket 3 időpontra időzítettük, illetve osztott kezeléseket is beállítottunk az A és B időpontokra időzítve:

- ▶ A: BBCH 30 - 31 (bokrosodás vége – 1 nóduszos állapot) – március 16.
- ▶ B: BBCH 32 – 33 (2 – 3 nóduszos állapot) – április 17.
- ▶ C: BBCH 37 - 39 (zászlóslevél megjelenés – kiterülés) – május 5.

A kísérlet értékelése során több alkalommal mértük a növények magasságát, betakarítás előtt becsültük a dőlés arányát és a növények dőlésének fokát, valamint termésmérést is végeztünk. Az állományt kétszer védtük gombaölő szerrel.

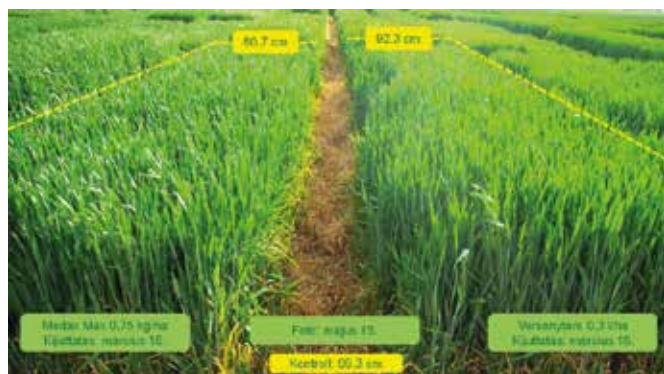
A kezelések növénymagasságra gyakorolt hatását a viaszérés idején az 1. ábra adatai mutatják.

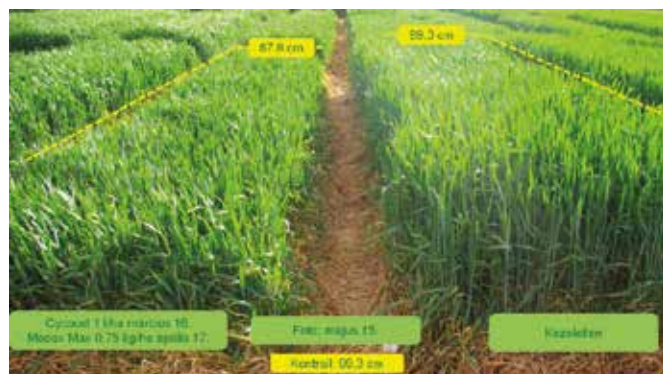
1. ábra Regulátorok hatása az őszi búza magasságára

Az ábrán jól látszik, hogy a bokrosodás vége – egy nóduszos környékére időzített önálló *klórmekvát* kezelés csak kis mértékben tudta csökkenteni a növények magasságát a kontrollhoz képest. Valamivel jobb volt a hatás, ha a *klórmekvát* mellé gombaölő szert is adtunk (*strobilurin* + *triazol* kombináció), de a viaszérés idejére ezek a parcellák is a kontroll szintje körül voltak.

A korai kezelések között a legjobb hatást a *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* adta, mely jelentősen csökkentette a

1. kép Bokrosodás vége – 1 nódusz állapotban kipermetezett *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* és versenytárs készítmény hatása május 15-én

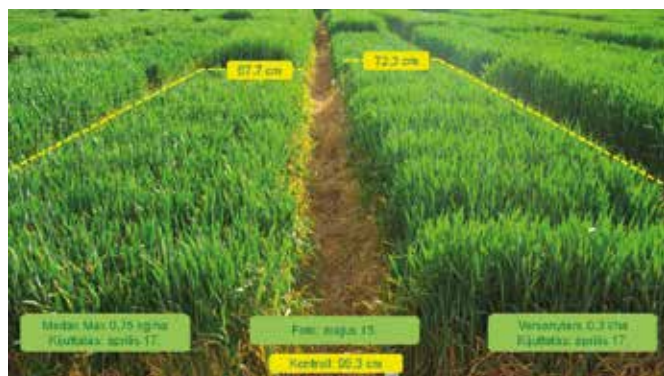

3. kép Bokrosodás vége – 1 szárcsomós állapotban kipermetezett *klórmekvát* és 2-3 szárcsomós állapotban kipermetezett *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* hatása és a kezeletlen kontroll

növények magasságát, ami különösen az első két értékelésnél volt szembetűnő (1. kép).

Érdemes azt is megjegyezni, hogy a korai időpontban alkalmazott *klórmekvát* és *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* alsó engedélyezett dózisú tankkombinációjának hatékonysága a felső engedélyezett dózisú *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* hatékonyságával volt közel egyenlő.

A 2 – 3 nóduszos állapotra (B) időzített kezelések adatai azt mutatják, hogy a *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* hatására csökkent legjobban a növénymagasság, ami a viaszérésig megmaradt, és valamelyest erősebb volt a versenytárs készítmény hatásához képest. Az adatok jól tükrözik, hogy egy egyszeri kezelés során a növények magassága ebben az időpontban csökkenthető a legnagyobb mértékben (2. kép).

2. kép 2-3 szárcsomós állapotban kipermetezett *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* és versenytárs készítmény hatása május 15-én

A zászlóslével megjelenés – kiterülés idejére időzített kezelések (C) hatékonysága már elmaradt a B időpontban végzett kezelések hatékonyságától, de kicsivel jobbák voltak, mint a korai kezelések eredményei. A *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* kezelés hatékonysága itt is felülmúlta a versenytárs készítmény hatékonyságát.

Ha az osztott kezelések adatait nézzük, akkor azt látjuk, hogy már a *klórmekvát* A időpontban, majd a *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* B időpontban alkalmazva szintén jelentős mértékben csökkentették a növények magasságát, ami a *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* felső engedélyezett dózisának kijuttatásával tovább javult (3. kép).

A kezelések növénymagasságra gyakorolt hatásait az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- ▶ mindegyik kezelés csökkentette a növények magasságát
- ▶ a korai időpontban alkalmazott alsó engedélyezett dózisú *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* és *klórmekvát* tankkombináció közel azonos hatást mutatott, mint az ugyanebben az időpontban alkalmazott *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* felső engedélyezett dózisa
- ▶ a legerősebb növénymagasság csökkentő hatást a B időpontra időzített *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* felső engedélyezett dózisú kezelés adta
- ▶ az osztott kezelésekkel szintén hatékonyan lehetett csökkenteni a növények magasságát
- ▶ a *klórmekvát* és *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* alsó dózisú kombináció jobb hatást adott osztott kezelésben, mint tankkombinációban
- ▶ a *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* mindhárom időpontban felülmúlta a versenytárs termék hatékonyságát

A növények dőlését és a dőlés szögét a 2. ábra adatai mutatják.

2. ábra Regulátorok hatása az őszi búza dőlésére

Ebből az látszik, hogy a viaszérés idejére a kontroll parcellák szinte teljesen megdőltek, a korai kezelések közül a *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil*, illetve a *klórmekvát* és *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* tankkombináció kezelések adták a legjobb eredményt. A 2 – 3 nóduszos állapotra időzített kezelésekben nem volt tapasztalható dőlés, viszont a zászlóslével megjelenés – kiterülés idején végzett permetezé-

4. kép Időpont: július 2. (A) Kijuttatás: bokrosodás vége – 1 módusz (BBCH 30–31), (B) időpont: 2-3 nódusz (BBCH 32–33)

sek (C) hatékonysága már gyengébbnek bizonyult, míg az osztott kezelések szintén kiváló hatékonyságot adtak (4. kép).

A kezelések megdőlésre gyakorolt hatásait az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- ▶ mindegyik kezelés csökkentette a megdölést a kontrollhoz képest
- ▶ a legjobb hatékonyságot a 2 – 3 szárcsomós állapotra időzített és az osztott kezelések adták
- ▶ a klórmekvát és *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* kombináció jobb hatást adott osztott kezelésben, mint tankkombinációban
- ▶ a *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* korai és a késői időpontban felülmúlta a versenytárs készítmény hatékonyságát

A kezelések termésre gyakorolt hatása a 3. ábrán látható, melyből az alábbi megállapítások tehetők:

kezelésben, de ugyanez a kombináció osztott kezelésben itt is jobb eredményt adott

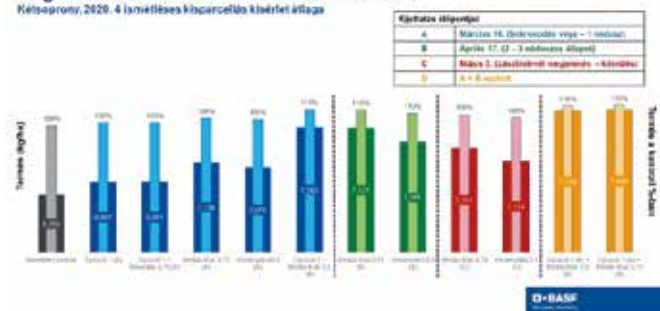
- ▶ a *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* mindhárom időpontban alkalmazva magasabb termést adott a versenytárs termékhez képest.

A *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* hatékonyságát az őszi búza mellett őszi árpában is vizsgáltuk, ahol a kísérletünket szintén három időpontra időzítettük:

- ▶ A: BBCH 30 – 31 (bokrosodás vége – 1 nóduszos állapot) – március 16.
- ▶ B: BBCH 32 – 33 (2 – 3 nóduszos állapot) – április 9.
- ▶ C: BBCH 37 – 39 (zászlóslével megjelenés – kiterülés) – április 24.

A kezelések növénymagasságra gyakorolt hatása a 4. ábrán látható.

Regulátorok hatása az őszi búza termésére
Kétsoprony, 2020. 4 ismétléses kisparcellás kísérleti állaga

3. ábra Regulátorok hatása az őszi búza termésére

- ▶ mindegyik kezelés növelte a termést a kontrollhoz képest
- ▶ a legnagyobb termésnövelő hatásokat a 2 – 3 szárcsomós állapotra időzített kezelések, illetve az osztott kezelések adták
- ▶ szintén jó eredményt adott a klórmekvát és *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* tankkombináció a korai

Medax Max hatása az őszi árpa magasságára
Összes kezelés magassága vizsgálatkor (június 4.)
Kétsoprony, 2020. 4 ismétléses kisparcellás kísérleti állaga

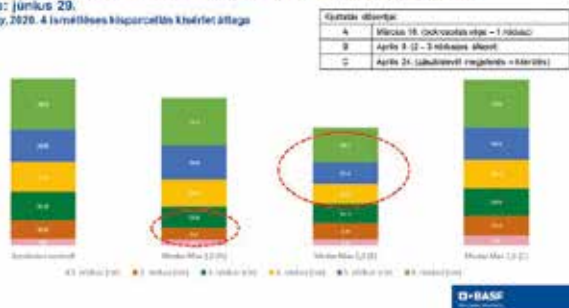

4. ábra *Prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* hatása az őszi árpa magasságára

Az eredmények azt mutatják, hogy a legjobb hatékonyságot a 2 – 3 szárcsomós állapotra időzített kezelés adta. Ettől elmaradt a korai időpontra időzített kezelés, míg a leggyengébb hatékonyságot a késői, a zászlóslével megjelenés – kiterülés idején végzett permetezés adta.

Medax Max hatása a náduszkok hosszára SU Ellen őszi árpa fajtában

Értékelés: június 29.
Kétsoprony, 2020. 4 ismétléses kísérletű kísérlet átlaga

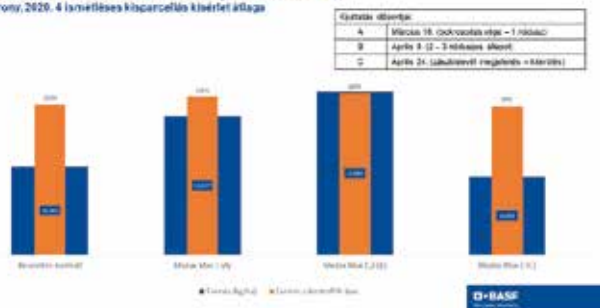
5. ábra **Prohexadion-kalcium + trinexapak-etil** hatása a náduszkok hosszára őszi árpában

A betakarítás előtt mért náduszk hosszok adatait az 5. ábra mutatja.

A számokból nagyon jól látszik, hogy a korai időpontban végzett *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* kezelésben a legrövidebbek az alsó náduszkok (1. és 2. náduszk), köszönhetően a termékben lévő *prohexadion-kalcium*nak. A *trinexapak-etil* hatása itt még nem tud megmutatkozni az alacsonyabb hőmérséklet, és a rövidebb megvilágítás miatt. A 2 - 3 szárcsomós állapotra időzített *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* kezelésben az alsó náduszkok szintén rövidebbek a kontrollhoz képest (*prohexadion-kalcium*), de a *trinexapak-etil* hatása már jobban érvényesül, ami a felső náduszkok hosszában egyértelműen látszik.

Medax Max hatása az őszi árpa termésére

Kétsoprony, 2020. 4 ismétléses kísérletű kísérlet átlaga

6. ábra **Prohexadion-kalcium + trinexapak-etil** hatása az őszi árpa termésére

A terméseredményeket megvizsgálva elmondható, hogy a legnagyobb termésnövelő hatást a 2 - 3 szárcsomós állapotra időzített kezelés adta, míg ettől kicsit elmaradt a korai kezelés termése (6. ábra).

A kísérletek eredményei alapján megállapítható, hogy a *prohexadion-kalcium* + *trinexapak-etil* mind őszi búzában, mind őszi árpában a növekedés-szabályozás igen hatékony eszköze.

Őszi búzában önállóan a 2 - 3 szárcsomós állapotban, vagy *klórmekvát*tal osztott kezelésben alkalmazva adta a legjobb eredményeket, míg őszi árpában a 2 - 3 szárcsomós állapotra érdemes a készítményt időzíteni.

Vas Vármegyei Területi Szervezet

MNMN Kamara Vas Vármegyei Területi Szervezetének

Székhelye: 9762 Tanakajd, Ambrózy sétány 2/A.

Fogadóhely és fogadóórak: 9600 Sárovar, Szatmar utca 25/A.

Postázási cím: 9700 Szombathely, Pf.: 192.

Honlapunk: <https://www.vmnk.hu> – **Facebook oldalunk:** <https://www.facebook.com/vas megyeiNK>

E-mail címünk: info@vmnk.hu, titkar@vmnk.hu

Vezetőség:

Elnök: Both Gyula

gyula.both@outlook.hu

+36-30/797-7939

Alelnök: Károlyi Beatrix

Titkár: Poór Boglárka

titkar@vmnk.hu

+36-20/573-5909

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

A kamara 2024. évi közgyűlésére március 18-án került sor

Oktatás: Egy 80 órás alaptanfolyamot tartottunk. A már zöldkönyvvvel rendelkezők és azt hosszabbítani kívánók számára több továbbképzési lehetőséget biztosítottunk. Kamaránk tagjai öt évvel ezelőtt tértek át a kredit-es növényorvosi továbbképzésre. Tavaly februárban az első ilyen továbbképzési ciklust zártuk sikerrel, amelynek keretében 64 tanúsítvány lett kiosztva. Azóta közel 10 kredit-es rendezvényt tartottunk, ahol több mint 20 kreditet lehetett szerezni.

2023-2024. év rendezvényei:

2024. 01. 06

A Vas Megyei Növényorvos Kamara az évet a szokásos bálal nyitotta. Január első szombatján tartott Növényorvos Bálunk ismét nagy sikerrel került megrendezésre. A bált Vajkovich Balázs elnök nyitotta meg köszöntőbeszédével, majd átadta helyét a Savaria Táncsport Egyesületnek, akik rendkívül színes és profi táncbemutatóval kápráztatták el a közönséget. Vacsora után a Capito Gitárklub színvonalas koncertjét hallgathatták a résztvevők, majd Brecka Attila DJ gondoskodott róla, hogy a táncparkett ne maradjon üresen. A táncolók a tombolasorsolás alatt szusszanhattak egyet. A tombola után a legkitartóbbak még hajnalig ropták a táncot, amit jó kedélyű beszélgetések tarkítottak egy-egy asztaltársaságnál.

2024. 02. 07-08.

Február elején Budapesten került megrendezésre a PREGA konferencia, egy modern agrártechnológiákat felvonultató nemzetközi rendezvény. A színvonalas prezentációkon túl a kapcsolatépítésre is fontos hangsúlyt fektettek a szervezők, az előadók szinte kivétel nélkül elérhetőek voltak előadásai után is a nagyközönség számára.

Idén hagyományteremtő szándékkal a Vas Megyei Növényorvos Kamara 6 fővel képviseltette magát a rendezvény első

napján, majd a második napon a „Drónok és műholdak” szekciójának vezetését folytatta le 2022. óta immár 3. alkalommal, Borhi András tagtársunk.

2024. 02. 15-16.

2024. február 15-16-án került megrendezésre Vasszécsényben a hagyományos évindító növényvédelmi előadás-sorozatunk, amelynek keretein belül több előadás is a kreditpontos továbbképzési rendszerünkhöz kapcsolódva hangzott el. Aktuális információkat hallhattunk a növényvédőszer-engedélyezésekről, karantén-kártevők helyzetéről, a növényvédőszer-gyártók munkájáról, a kalászosok tápelemellátottság és biotikus stresszhatásainak összefüggéseiről, illetve a különböző

ző gombabetegségek és fungicid hatóanyagok hatékonyságának évek során végbement változásairól is. Végül a két napos konferenciasorozatot egy kerekasztal beszélgetés zárta szója témakörben.

2024. 03. 18.

A Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Vas Megyei Területi Szervezete 2024.03.18-én 16:00 órakor tartotta éves **Közgyűlését**. A közgyűlés végén sorkerült a *Kiváló Növényorvos Gyűrtű* és a 60. életévüket betöltött tagjainknak járó kitűzők átadására. *Kiváló Növényorvos Gyűrtűt* Horváth Nóra vehette át, aki szakmai tudásával folyamatosan segíti növényorvos kollégáit és a gazdálkodókat egyaránt.

2024. 08. 20.

Az államalapítás ünnepe alkalmából tartott állami kitüntetések és szakmai elismerések átadóján több megyei tagtársunk is kitüntetést vehetett át a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban tartott ünnepségen.

Dr. Sulyok Tamás, Magyarország köztársasági elnöke a *Magyar Ezüst Érdemkereszt* kitüntetést adományozta:

- **Hegedűs András**, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Vas Vármegyei Igazgatóságának falugazdásza részére, a gazdálkodók támogatása érdekében több évtizede lelkiismeretesen végzett munkája elismeréseként
- **Zaxné Simon Erzsébet**, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. erdőművelési, természetvédelmi és ökoturisztikai osztályvezetője részére, a Vas vármegyei állami erdőfelújítások és ökoturisztikai fejlesztések megvalósítása érdekében végzett színvonalas munkája elismeréseként.

Dr. Nagy István miniszter úr *Miniszteri Elismerő Oklevelet* adományozott:

- **Balassa György**, a Gabonakutató Nonprofit Kft. kukoricanevelője részére, a takarmánykukorica hibridek nevelése terén végzett kiváló munkájáért.

Hegedűs András, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Vas Vármegyei Igazgatóságának falugazdásza

Zaxné Simon Erzsébet, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. erdőművelési, természetvédelmi és ökoturisztikai osztályvezetője

Balassa György, a Gabonakutató Nonprofit Kft. kukoricanevelője

A vármegyénk által szervezett programok sikeresen lebonyolításra kerültek az elmúlt években is.

A múlt évet a vármegyei Növényorvos Bállal nyitottuk, ahol csaknem 80 bálozó vett részt. A vacsora végéig a Capito Gitárklub koncertjét hallgathatták a résztvevők, majd a vépi Jáde Hastáncklub lenyűgöző bemutatójával folytatódott az est.

A bál további részében a táncparketté volt a főszerep, DJ Breckska Attila szolgáltatta a talpalávalót egészen hajnalig.

Este tízkor a tombolasorsolás szakította meg a mulatozást egy rövid időre, ez alatt szusszanhatott és izgulhatott a bálozó társaság. Volt is miért, hiszen az idei évben is rengeteg értékes nyeremény került kisorsolásra, amelyeket ez úton is nagyon köszönünk a felajánló cégeknek! A főnyeremény idén egy két napos „wine&spa” hétvége volt a Kamara felajánlásában.

Februárban a 10. jubileumi PREGA konferencián vettek részt a lelkes tagjaink. Idén a konferencia az „eredeti” helyszínén, Kecskeméten került megrendezésre, ahol annak idején az 1. konferenciát is lebonyolították.

A Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Vas Megyei Területi Szervezete, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Vas Vármegyei Igazgatósága, valamint a Vas Vármegyei Kormányhivatal 2025-ös évindító konferencia-sorozata

PREGA konferencia

hagyományosan Vasszécsenyben került megrendezésre, február 13-14-én. A két nap előadásainak köszönhetően a résztvevők megismerkedhettek a növényvédelmi újdonságokkal és az aktuális problémákról is értekeztek.

Az éves közgyűlést 2025.03-24-én tartottuk meg. Sajnos a tagságnak kevesebb, mint egyharmada jelent meg. Az évvérté-

Növényorvos Bál

Varga Péter

Sebestyén Lajos

kelést követően megtörtént a tisztújítás, illetve átadásra kerültek a 60. életévüket betöltött tagjainknak járó kitűzők átadása. Idén Sebestyén Lajos és Varga Péter vehették át.

2025. 06 10-14 között a tagok külföldi kiránduláson vehettek részt. Idén Csehország volt az úti cél, ahol több turisztikailag fontos várost is meglátogattak.

Kredites oktatással kapcsolatban sok támadás érte ismételen a szervezetünket. Hangsúlyozzuk, hogy nem kell megjelenni az összes rendezvényen, 5 év alatt bőven össze lehet szedni a 40 kreditet. Emellett naprakészebb információkat kap a tagság az 5 éves továbbképzéssel szemben. Illetve folyamatosan lehet megszerezni a fehér könyvhöz szükséges tanúsítványt, így 2024-ben és 2025-ben is több tagunknak állítottuk ki. Illetve 5 helyszínen 9 termelői továbbképzést tartotunk.

A Csehországi kirándulás résztvevői

Visszatekintő 2024 – növényorvosi naptól–növényorvosi napig

Bakonyi Frigyes

növényorvos

Gondolatban egy év eseményeit járjuk be, kezdjük hát a 2023. évi Növényorvosi Napnál: Veszprém vármegyében rég kialakult és bevált szokás, hogy szakmánk jeles ünnepére közös, buszos utazást szervezünk, hogy megkönnyítsük a részt venni szándékozók számára az eljutást a rendezvény helyszínére, ezúttal Budapestre, a Corvinus Egyetem Villányi úti Campusára. Novemberben már nem meglepő, ha a reggelek barátságtalanok, de busszal utazva az esetleges úti kockázat kiküszöbölhető, út közben pedig jókedvűen telik az idő, összességében együtt utazni jó. Ezúttal nem kis büszkeséggel érkeztünk a rendezvényre, hiszen két kollégánk, **Varga Katalin** és **Pethő Zoltán** Miniszteri Elismerő Oklevele átvételének lehettünk tanúi. Programzárás után a Városliget felé vettük az irányt, a Magyar Zene Házába. Az arany színű őszi napon a Városliget a legszebb arcát mutatta, a színek, fények szépen körülölelték az egyébként is bakancslistás épületet, bent pedig a „Nekünk írták a dalt” című, a magyar populáris zene hőskorát és társadalmi hatásait bemutató időszak kiállítás várt bennünket. A hazafelé vezető utat Székesfehérváron, a Kertész Csárdában szakítottuk meg egy vacsorával.

November végén – a kibővített vezetőségi ülés határozatainak megfelelően – megkezdődött a 2024. évi képzések, továbbképzések előkészítése. Nem volt korai a szervezés megkezdése, hiszen januárban a balatonfüredi mérnök-továbbképzés, februárban pedig a vármegyeszerte eltérő helyszíneken és időpontokban tartandó 8 órás továbbképzések sora állt előttünk, és szerepelt a terveink közt egy pápai 80 órás alapképzés is. A mérnök-továbbképzés órarendjének tematika szerinti összeállítás, az egyeztetések az előadókval különösen időt és odafigyelést igénylő elemei az előkészületeknek.

Januárban – ugyancsak a kibővített vezetőségi ülés határozatai szerint – elkezdtük a Szakmai Napok szervezését is. Február 7-8. napjain Tapolcán, a Pelion Szálloda adott helyszínt a szakmai újdonságokat, aktualitásokat bemutató szezonnyitó rendezvényünknek, melynek keretében az egymást követő előadásokon elméleti ismereteket kísérleti, vagy gyakorlati tapasztalatokkal ötvözve tártak eléünk felkészült előadók, nem utolsósorban pedig kicserélhettük tapasztalatainkat a témához kapcsolódóan. Az előadások utáni szabadidő eltöltéséhez a szálloda adja a kereteket, a jó hangulatú beszélgetések pedig sokáig emlékeztetessé teszik az együtt töltött időt.

Májusban Zalacsányban, a Kamara kihelyezett elnökségi ülésén vármegyénket **Bakonyi Frigyes** elnök képviselte.

Nyár végi program a növényvédős sportnap, ahol a résztvevő vármegyei szervezetek sportkedvelő tagjai mérkőznek meg egymással. Ez a nap mintha visszakacsintás lenne, kinek-kinek a közeli, vagy a kissé távolabbi múltba. A diákéveket idéző

Szeptember eleji nagy területű egyöntetű lombelszíneződés Zala vármegyei tölgyesben

keszthelyi rendezvény sikeréhez ezúttal gasztro csapatunkkal járultunk hozzá.

Az idei év szakmai összefoglalóját ismét művelési ágak szerinti bontásban adjuk közre:

Szántó (Sás Csilla, Ruzsás Kálmán Bálint)

Az 2023-as csapadékos ősz rányomta a bélyegét az őszi munkákra: betakarítások, vetések tolódtak későbbre, vagy hiúsultak meg, újabb kihívások elé állítva a gyakorlati szakembereket. A tervezett őszi vetések egy részének elmaradása a tavaszi kultúrák arányváltozásához vezetett. A térségünkben megnövekedett szója vetésterületen az idei, aszályos nyáron a közönséges takácsatka (*Tetranychus urticae*) felszaporodását tapasztaltuk. Ugyancsak nőtt a cirok vetésterülete, amelyen -a kukorica után- újabb kihívás a gyapottok bagolylepke (*Helicoverpa armigera*). Elsődleges kártételén kívül -a kukoricához hasonlóan- a rajta felszaporodó polifág gombafajok által termelt toxinok kérdésének problémájával is szembe kell néznünk. Az száraz időszak elmúltával beköszöntő csapadékosabb periódus kedvezett a kukoricamoly (*Ostrinia nubilalis*) fejlődésének, az aszályos, forró nyár pedig a makrofominás betegségek (*Macrophomina phaseolina*) terjedésének.

Gyümölcsös: (Puchinger Ede)

2024-ben az elmúlt évekhez képest is korai fakadás és virágzás ellenére a jelentős fagykarak elkerülték ültetvényeinket, nyár elejére nagyon biztatóak voltak a terméskilátások.

Cseresznye és meggy ültetvényekben a virág- és hajtásfertőző *Monilia laxa* és *Monilia fructigena* fertőzési nyomása közepes volt, gondosan védett ültetvényekben tüneteket nem okozott. A *cseresznyelég* (*Rhagoletis cerasi*) rajzása gyenge, kártétele pedig szórványos volt. A sok csapadék hatására

A tölgy-csipkéspoloska imágója

Érzékeny károk – száradó, növekedésükben visszamaradt makkok kocsányos tölgy erősen fertőzött hajtásán

Szálanként és csoportosan elpusztult kőrisek Kelet-Bakonyban

A Hymenoscyphus apró, ivarosteröttei (apotéciumok) nyáron, összesen a levélereken, levélnyélen fejlődnek ki

lazább szövetűvé vált termések termésrothadások elleni védelmére is gondot kellett fordítani, hogy megfelelően pultálló termést lehessen értékesíteni.

A kajsziparack virágzása már február utolsó dekádjában elkezdődött. *Monilia* fertőzésre kedvező fenológiai fázis hosszú volt, a csapadékos időben az érzékenyebb fajtákon a *Stigmia carpophyla*, az *Apiognomonina erythrostoma*, és lisztharman (*Podosphaera tridactyla*) okozott különböző foltosodáso-

kat. Érés idején a szárazra fordult időben termésrothadás, valamint számottevő molykártétel nem volt.

Az őszibarack tavaszi védelmét meghatározó tafrinás levélfodrosodás (*Taphrina deformans*) jellemzően csak enyhe levéltüneteket okozott, komoly termésveszteséggel és kondíciórólással ez nem járt. A korábbi évek negatív tapasztalatai alapján a hűvös időben védekezni kellett a rügy és vesszőelhalást okozó gombák ellen (*Cytospora cincta*, *Diaporthe amygdali*). Termésrothadás, tárolási betegségek nem jelentkeztek. Kötelező technológiai elem a kaliforniai pajzstetű (*Quadraspidiotus perniciosus*) elleni precíz védelem, mivel ezen melegkedvelő rovarfaj ágelhalásokat és súlyos minőségi terméskárokat okoz.

A szilva az időjárási szélsőségeket viszonylag jól tolerálta, kórokozók, kártevők terméscsökkentő hatása is gyenge volt. Aggasztó viszont a Szilvahimlő vírus (*Plum pox virus -PPV*) gyakori előfordulása fiatal ültetvényekben, toleráns fajtákon is.

Alma ültetvényeinkben a ventúriás varasodás (*Venturia carpophyla*) fertőzési nyomása mérsékelt volt, a tartós kánikula a lisztharman fertőzéseket (*Podosphaera leucotricha*) is mérsékelte. Az almamoly (*Cydia pomonella*) egyedszáma és kártételi szintje magas volt, az élettani okokra visszavezethető gyümölcshullással együtt súlyos mennyiségi és minőségi kár sújtotta az almásokat.

A körte fő kártevője a körte levélbolha (*Cacopsylla fajok*) egyedszáma egy tavaszi felfutás után alacsony szinten stabilizálódott, a molykártevők egyedszáma itt is magas volt.

Diófáink hozamát a dióburok fűrőlégy (*Rhagoletis completa*) és szintén a termést támadó kórokozó együttes tizedeli. A gazdaságos termelés csak intenzív termesztés- és növényvédelmi technológia mellett folytatható.

Szőlő (Knolmayer Bence)

A szőlőültetvényekben elsősorban az időjárási szélsőségek okoztak jelentős károkat. A február végi és március eleji gyors felmelegedés korai fakadást hozott, emiatt a növényvédelmi munkákat is korábban kellett megkezdeni. A szinte nyáriasan meleg tavaszi napok után visszatérő talajmenti fagyok a fiatal ültetvények és pótlások talaj közeli hajtásait károsították. A nyári, extrém száraz időszak komoly stresszt okozott, különösen a fiatalabb ültetvényekben jelentős hozamcsökkenést eredményezve. A szüret idejére sok helyen aszott, vagy teljesen megszáradt fürtöket lehetett találni a tőkéken. A száraz időszakokat néhol szupercellák szakították meg, gyakran jégeső kíséretében. A peronoszpóra (*Plasmopara viticola*) főként csapadék hullását követően tudott kárt okozni. A lisztharman (*Uncinula necator*) esetében komolyabb fertőzések a fürtzáródás időszakában alakultak ki, érzékelhető terméskiesést okozva. Nagy egyedszámban volt jelen az amerikai szőlőkabóca (*Scaphioideus titanus*), valamint jelentős Aranyszínű sárgaság (*Flavescence dorée*) fitoplazma fertőzés volt tapasztalható az ültetvényekben. A szőlőkabóca magas egyedszámát és az Aranyszínű sárgaság fitoplazma terjedését nagyban elősegítik a sok helyen elhagyatottá vált szőlőültetvények. A következő években a kórokozó további gyors terjedése várható. Összességében elmondható, hogy az évjárat növényvédelmét elsősorban az abiotikus stresszhatások határozták meg és rendkívül fontos volt a szárazság okozta stressz megfelelő kezelése.

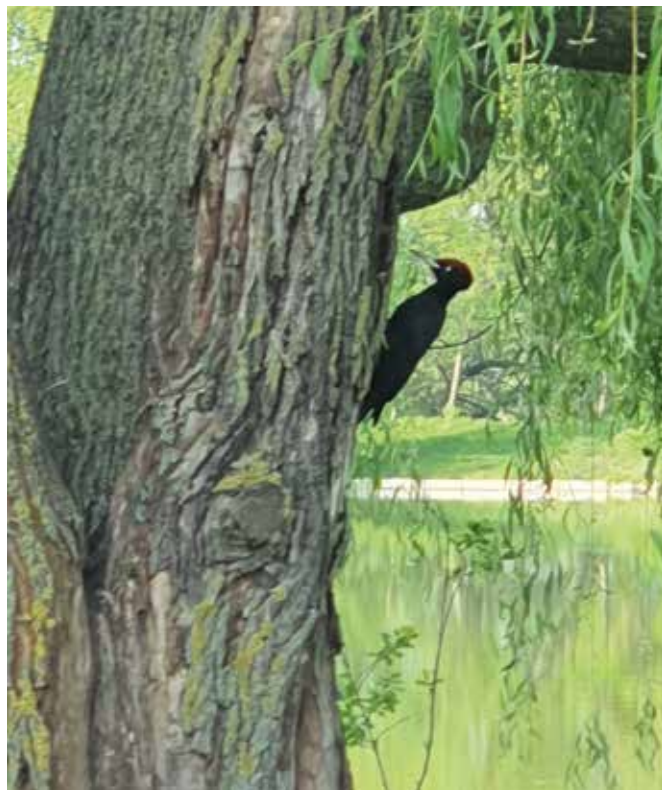
Erdő (Patocskai Zoltán dr.)

A 2022. év után a 2024. év nyári hónapjai is rendkívül melegek és aszályosak volt, az erdősítésekben és fiatalos erdőállományokban a csemeték elszáradtak, majd elhaltak.

Erdőállomány szinten még nincs technológia az eurázsiai tölgyeken tömegesen megjelent, Észak-Amerikából származó tölgy csipkésposloska (*Corythucha arcuata*) rovarkártevő gyérítésére. Természetes ellenség híján a populáció felszaporodásának csak az életfeltételeinek kedvezőtlenebbé válása szabhat gátat. A kártevő a levélzetet szívogatja, augusztusban a fák levelei már sárgák, ezzel közvetlenül csökken a fotoszintetizáló felület, melynek egyenes következménye a makktermés-, és növedék kiesés. 400.000 hektár tölgyes található Magyarországon, ami potenciális táplálékforrást jelent számára, beláthatatlan következményekkel.

A magas kőris (*Fraxinus excelsior*) és magyar kőris (*Fraxinus angustifolia ssp. danubialis*) pusztulása országos jelenség, ez alól Veszprém vármegye sem kivétel. Több kórokozó is egyszerre támadja a faállományokat, ezért pusztulások több ezer hektáron tömeges. A fák kiszáradnak, majd kidőlnek. A hajtás- és vesszőpusztulást a *Hymenoscyphus fraxineus* / *Chalara fraxinea* nevű konídiumos gomba okozza. A pusztuló állományokban a kutatók *Botryosphaeria stevensii*, valamint *Diaporthe* és *Fusarium* fajokat tudtak izolálni a kérge és a gyökfőn. A gyökereket és a gyökfőt a *Diplodia mutila* nevű kórokozó támadja meg, a fák elvesztik állékonyságukat és viharok hatására kidőlnek.

A képek az Országos Erdészeti Egyesület Biológiai inváziók az erdőkben, OEE Szaktudás Füzetek-ből valók, Dr. Csóka György képei.

Veszprém Vármegyei Területi Szervezet

MNMN Kamara Veszprém Megyei Területi Szervezet

Székhelye: 8500 Pápa, Külső-Győri út 10.

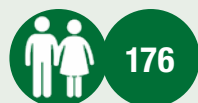
Fogadóóra: a szervezet székhelyén munkaidőben

Hírek, információk a világhálón: <https://magyarnovenyorvos.hu/megye/veszprem>

<https://www.facebook.com/veszpremnovenyorvos/>

Elektronikus cím: novkam.veszprem@gmail.com

Vezetőség:

Elnök:	Nádudvary Gábor	30-330-23-48
Alelnök:	Bakonyi Frigyes	30-339-59-47
Titkár:	Szabó Sándor	30-247-54-00

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

Tavaly még talán el sem búcsúzott a nyár, amikor megszületett az elhatározás, hogy a növényorvosi napra minden évben megszervezett közös buszos utazásunkat ezúttal egy kirándulással tesszük emlékezetessé. Az elhatározást szervezés követte, majd kaptuk a hírt, hogy 2024. őszén elmarad szakmánk ünnepe.

Túl a kirándulással kapcsolatos foglалásokon és aprólékos egyeztetéseken már nem szándékoztuk megváltoztatni a terveinket, sőt, új programelemekkel bővítettük, és november 12-én elindult a kirándulóbuszunk.

A délelőtti *Várpalotán* töltöttük a *Trianon múzeumban*. Bár a múzeum a saját vármegyénkben van, voltak néhányan, akiknek az újdonság erejével hatott. A nemrégiben felújított, tartalmilag és audiovizuális elemekkel bővített kiállítás az egybehangzó vélemények szerint erős indítása volt a kirándulásunknak.

Ebédre a móri *Öreg Prés* étteremben vártak bennünket, ahol a Volenter István séf és csapata gondoskodott a gasztronómiai élményről.

A délután egy különleges élményt tartogatott. Csákerényben a *Merán Fülöp Vadászati és Erdészeti Múzeumot* látogattuk meg.

Tartalmas nap után, este érkezünk zsámbéki szállásunkra. Vacsora után a résztvevő vezetőségi tagok összeültek, hogy az új év kezdetén felmerülő szervezési feladatokat megbeszéljék és összehangolják: az év végén megjelenő, a Kamaráról szóló törvénymódosítás vármegyei Szervezetünk számára is új feladatokat hozott, emellett a szokvány mederben kellett, hogy folytatódjanak a képzések, továbbképzések, valamint a szezonnyitó rendezvényünk megszervezése is előttünk állt.

Kipihenve a nap fáradalmait, másnap új látnivalókkal ismerkedtünk meg. A délelőtti az *etyeki Korda stúdióban* töltöttük, ahol bepillantottunk a kulisszák mögé, sőt megis-

merhettük a filmkészítés fázisait az ötlettől az utolsó mondatig - „Vége, csapó” -, és az azt követő utómunkákig. Ebédünket a *Rókusfalvy* étteremben fogyasztottuk el. Este lett, mire ki-k hazatért az otthonába.

Az előttünk álló feladatok szervezése és előkészítése a kirándulás idején sem szünetelt, november 20. napján elindítottuk a 80 órás növényvédelmi alapképzést.

Már az új év kezdetén hozzálattunk a Szakmai Napok rendezvénysorozatunk előkészítésének. Helyszínül ezúttal is a tapolcai **Pelion Hotelt** választottuk. Három egymást követő napon kötött órarend szerint elméleti és gyakorlati ismereteket is átadó előadások hangoztak el, újdonságok, és örökzöld információk, melyeket nem lehet elégszer hallani, vagy amelyeket a minden évben változó körülményekhez szükséges adaptálni. Az előadások után szabadprogram következett. Ezt volt, aki a szálloda wellness részlegében töltötte, mások meglátogatták a szálloda alatti gyógybarlangot, vagy a híres tavasbarlangot, mások pedig a Lobby bárban beszélgettek, élve a ritka találkozások adta lehetőséggel. Esti programként **Borbély László** vadász tagtársunk vetített képes élménybeszámolóján vettünk részt, aki északi vadászkalandjait osztotta meg az érdeklődőkkel. A gálavacsorát **Szabó Imre** zenekedvelő tagtársunk „Zenés utazás a Föld körül” című kvízműsora tette emlékeztetővé. A vacsorával egybekötött prosecco kóstoló során pedig ismereteink is gyarapodtak borról, pezsről, prosecco-ról a finom nedű kóstolgatása közepette.

A Szakmai Napok keretében, az előadásokkal párhuzamosan a kamaránk kezdeményezésére megalakult Fitoplazma munkacsoport megtartotta első ülését. A munkacsoport létrehozását indokolta a rohamosan terjedő szőlő aranyszínű sárgaság betegség, melynek megfékezése komoly kihívás a szőlősgazdák számára épűgy, mint a növényvédelmi szakirá-

nyítók számára. A munkacsoportba az e témában kompetens szakemberek kaptak meghívót: termelők, szakigazgatási specialisták, egyetemi és kutatóintézeti munkatársak, szakirányítók, hegybírók, és érintett települések elkötelezett vezetői.

Ha új év, akkor lejáró engedélyek. Zöldkönyves továbbképzéseinkkel az idén is vármegye szerzte több helyszínen és eltérő időpontokban nyújtottunk lehetőséget arra, hogy a lejárt engedélyüket az érintettek meghosszabbíthassák. A továbbképzési kampány lezárulta után következett a növényvédelmi alapképzés megszervezése. A képzésen résztvevők április végén tettek vizsgát, és vehették át tanúsítványukat / engedélyüket.

A törvényi változásoknak való megfelelés jegyében készítettük elő az esedékes tisztségviselő választások első fordulóját. Kamaránk elnöki, alelnöki és titkári posztján egyaránt változás történt. A már második ciklusát betöltött, leköszönő kamarai vezetés jövőbeni támogatásáról biztosította az újonnan megválasztottakat.

Júniusban kihelyezett elnökségi ülésen Nádudvary Gábor elnök képviselte kamaránkat a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei Baktalórántházán.

A szokásos augusztus végi keszthelyi növényvédős sportnap az idén átlépte a régiós határokat, és országos rendezvénnyé vált. A Hódmezővásárhelyre meghirdetett programra feltételezhetően a fizikai távolság miatt lelkes toborzásunk ellenére sem jött érdeklődés, ezért vármegyei szervezetünk ezúttal távol marad a rendezvényről.

Visszatekintve az elmúlt évre megint elmondhatjuk, hogy új kihívásokban nem volt hiány, és mivel maradt megoldásra váró feladat, úgy tűnik, az elkövetkezőkben sem szűkölködünk teendőinkben.

Meglátások egy érintett szemével a szőlő arany színű sárgaságot okozó *Grapevine flavescens doreé* 'Candidatus Phytoplasma vitis' (FD) fitoplazmáról

Németh Csaba

növényorvos

A szőlőtermesztés és borágazat nagy kihívása, rákfenéje napjainkban a szőlő arany színű sárgaságot okozó fitoplazma, mellyel 22 történelmi borvidékből 15 érintett laboratórium által igazoltan kisebb nagyobb mértékben. Legsúlyosabb mértékű fertőzésekkel Zala, Veszprém és Somogy Vármegyében találkozhatunk, ahol már nem csak egy-egy szőlőtőkét, hanem szőlőültetvényeket kell kivágni, kivágnatni a fertőzés terjedésének lassítása érdekében. Nem új keletű karantén korokozóról beszélünk, hanem egy Európában őshonos fajról. A médiumokban megjelent hírek tartalmilag elég vegyesek és riasztóak, mindenki és mindent is tud a fitoplazmákról és a vektorokról, de tény, hogy nagy kihívás elé állította és állítja nemcsak a hazai, hanem az európai szőlőtermesztő társadalmat.

Le kell szögezni, hogy egy baktériummal, baktérium csoporttal állunk szembe és nem vírussal. Jelen tudásunk szerint gyógyíthatatlan betegségről beszélünk. Vannak kegyesek és vegyesek, valamint meredekebnél meredekebb próbálkozások, de a tudomány jelen állása szerint a fertőzött tőkék gyógyítására jelen pillanatban nem áll rendelkezésre megfelelő eljárás. Napjainkban csak a fő vektor, az amerikai szőlőkabóca (*Scaphoideus titanus*) irtásával, gyérítésével lehet kordában tartani, lassítani a betegség terjedését. Tény a fertőzött tőkét meg kell semmisíteni.

Feltehetjük a kérdést, hogy miért fajult el idáig ez a betegség jelenléte az országban?

Több, mint egy évtized távlatára visszatekintve egyszerű a magyarázat.

A kórokozó mindig is jelen volt a szőlőültetvényekben, de a fertőzés vektorai őshonos kabócafajok voltak, amelyek vadon élő gazdanövényekről (erdei iszalag, bálványfa, éger, fűzfélék, mogoró, vadszőlő stb.) felvették a kórokozót és leadták a szőlőben, de tovább már nem terjesztették a baktériumot. Ezért az ültetvényekben csak egy-egy tőke hozta a tipikus tüneteket, amelyek kivágás nélkül is egy idő után legyengültek és mivel voltak még „kemény” telek ezért elpusztultak. Hasonlóképp terjed az ültetvényekben a szintén fitoplazmás tüneteket mutató, nem karantén kórokozó sztolbur fitoplazma szőlő fekete vesszejszerűsége (bois noir). Az ültetvényekben véletlen pontszerűen jelenik meg. A látványos vesszőfutása hazánkban 2006-ban detektált amerikai szőlőkabóca megjelenésével kezdődött. Kezdetben a fertőzések lokálisan kisebb-nagyobb góciókban alakulhattak ki, melyeket a megyei kormányhivatalok hatékony felderítésének köszönhetően mintavételezéssel 2013-ban Zala és Veszprém megyében min-

tavételezést követően laboratórium is visszaigazolt. Eddigre a környezetközponitú szemlélettel elfelejtettünk a rovarok ellen védekezni és a klímaváltozás következtében a fertőzött tőkék túlélési esélye is megnőtt. A probléma legnagyobb okozója az amerikai szőlőkabóca, amely - én még mindig úgy tartom - hogy egy monofág fajról beszélünk csak a Vitaceae családba tartozó növényeken táplálkozik. Napjainkban az egész országban elterjedt potenciálisan FD terjesztő vektorról beszélünk. Apró és küllemben látványos kabóca. Kártétele a szőlőben jelentéktelen, de a vektor szerepe jelentős. Amennyiben a szőlőültetvényekben és vadszőlőben a kórokozót felveszi, akkor egész élete során fertőzőképes marad. Ezért az FD terjedése az ültetvényekben foltoszerű. Tapasztalatom szerint kontrollált, megfelelően rovarölő szerrel kezelt, de FD-vel fertőzött ültetvény esetében is a betegségre nagyon fogékony fajták (Pinot noir, Szürkebarát, Rajnai rizling, Kékfrankos stb.) esetében is elérheti az évi 5%-os fertőzöttséget. Ezeknek az ültetvényeknek a sorsa megpecsételődött. Pár év és kivágásra kerülnek, ha addig megfelelő megoldás nem lesz a FD-vel fertőzött tőkék gyógyítására. Ezen pesszimizmus az elaprózódott szőlőültetvények, rovarölő szerrel nem permetezett szőlőlugasok, ruderalis területek (elsősorban vadszőlő jelenlét), valamint az elhanyagolt ültetvények miatt alakult ki. Ezek a területek rezervoárjai az amerikai szőlőkabócának.

Mit lehet tenni, sőt nem kell, hanem kötelező tenni? Korábbi növényvédelmi előrejelzéseimből idéznék pár sort. (senki sem lehet próféta a saját hazájában...)

„Az amerikai szőlőkabóca és potenciálisan veszélyt jelentő egyéb kabócák ellen most kell védekezni. A hatósági felderítés során Badacsonyban is megtalálták az amerikai szőlőkabóca kifejlett egyedét vadszőlőn. Az amerikai szőlőkabóca mellett szórványosan megjelent a sisakos kabóca, valamint az amerikai lepkekabóca is. Az amerikai szőlőkabócáról és a sisakos kabócáról bizonyított, de az amerikai lepkekabócáról még nem bizonyított, hogy az arany színű sárgaságot okozó grapevine flavescence dorée (FD) phytoplasma potenciális vektora lenne. Ami késik, nem múlik, minden esetre ellenük célzottan és eredményesen védekezni alábbi készítményekkel lehet:”

„Kedves Izabella és egyéb más direkttermő szőlő és alany tulajdonosok, legyen az út szélén, ültetvényben, vagy akár lugason kérem Önöket, hogy ha más ellen nem is, de amerikai szőlőkabóca ellen permetezzék meg a tőkéiket. Megfigyelésem szerint nagyobb számú kabócalárva és kifejlett egyed található rajtuk, mint az európai szőlőfajtákon.”

„A kabócák elleni védekezés kötelező, nem egyéni, hanem közös érdek! Egységes védekezés nélkül nincs védelem!” Mindezt azért kell megtennünk, hogy az elkövetkező években is eredményesen szőlőt tudjunk termesztani és nem utolsó sorban kiváló borokkal tudjuk megörvendeztetni saját magunkat és a borvidékre látogató vendégeket egyaránt.”

Azonnali, valamint rövid és hosszútávú teendők.

- ▶ Fertőzött tünetes tőkék eltávolítása.
- ▶ Rövidtávon meg kell oldani az egységes rovarölő szeres kezelések elvégzését. Minimum háromszori rovarölő szeres kezelés szerrotációt (hatóanyagrotációt) betartva (lárvák ellen két felszívódó szer, imágók ellen egy kontakt szeres kezelés plusz még egy szüret utáni kontakt kezelés, ha a csapdázási eredmények indokolják (4 imágó/10 nap)) az egész ország területén.
- ▶ Hatékony rovarölőszerek elérhetősége megfelelő keretek között az egy-két szőlőtőke tulajdonos számára is.
- ▶ Megfelelő tájékoztatás és érzékenyítés mellett a gazdák edukációja közös bejárások szervezése (Veszprém megye ebben szerintem élen jár köszönhetően a növényvédelmi felügyelőink elhivatottságának.). Nekünk növényvédősöknek is nagy feladat és kötelesség szakmánkból kifolyólag a gazdák segítése, valamint a hatóság részbeni tehermentesítése.

- ▶ Gazdanövények feltérképezése és vegetációs időszakon kívüli irtása elsősorban a vadszőlőre fókuszálva.
- ▶ Forrásbevonással a kutatási tevékenység felgyorsítása. Újabb számításba vehető hatékony hatóanyagok vizsgálata kísérletbe vonása ellenőrzött keretek között fertőzött tőkék gyógyítására, valamint megelőzés céljára. Kevésbé érzékeny toleráns szőlőfajták vizsgálata. Nemesítési tevékenység elkezdése ellenálló fajták előállítására. Újabb hatékonyabb csapdázási lehetőség fejlesztése akár a sárgalapos színcsapdákkal kombinálva.
- ▶ Tesztelések felgyorsítása külső laboratóriumok bevonásával. Gyorstesztek alkalmazása.
- ▶ Hatóságilag ellenőrzött szaporítóanyag mentesítése (fertőtlenítése) megfelelő készítménnyel az igen költséges melegvízes kezelés helyett.

Meredek gondolat, de szerintem ez lesz a járható megoldás a szántóföldi termesztésben alkalmazott búzacsomós módszer analógiájára. Akár Faluprogram keretében mesterséges rezervoár területek kialakítása Izabella szőlő telepítésével. A környezetterhelés csökkentése érdekében rovarölő szeres kezeléseket elsősorban ezekre a területekre koncentrálni.

A pesszimista hangvétel mellett én optimista vagyok. Remélem és meggyőződés, hogy a szőlőtermesztésnek és borágazatnak nem csak múltja és jelene, hanem hosszú távon jövője is lesz!

A mirigyes bálványfa kivonatának vizsgálata laboratóriumi és szabadföldi körülmények között

Dudás Árpád

növényorvos

Az allelopátia - megtestesítve egy környezetbarát megközelítést - egy eszköz lehet az integrált gyomszabályozásban, úgymint az allelopatikus összetevőkből készített kivonatok kipermetezése vagy a specifikus növények termesztése által.

Diplomadolgozatom témájaként a mirigyes bálványfa különböző kivonatainak allelopatikus hatásának vizsgálatát választottam. A mirigyes bálványfa az egész országban elterjedt annak inváziója miatt, ennél fogva felmerült annak lehetősége, hogy a gyökérzete által termelt váladék allelopatikus hatását megvizsgálva mennyire hatékony a gyomnövények elleni védekezés egyik eszközeként. A természetes hatóanyag jóval kevesebb környezeti terhelést jelent szemben a mesterségesen előállított, szintetikus herbicidekkel szemben.

A gyűjtés során törekedtünk a fiatal növények begyűjtésére, a vizsgálatokat laboratóriumi és szabadföldi körülmények között is elvégeztük.

Laboratóriumi vizsgálatok: 9 cm-es Petri-csészékben történtek, amelyekben 50-50 fehér mustár (*Sinapis alba* L.) magot helyeztünk itatóspapírra, majd ezeket kezeltük a bálványfából készült különböző koncentrációjú kivonatokkal. A vizsgálatot 5 ismétlésben végeztük el. A kezelést követő harmadik napon vizsgáltuk a fehér mustármagok csírázási erélyét, illetve a kikelt növények hajtás- és gyökérfejlődését. A kapott eredményeket ezután statisztikai program segítségével kiértékeltek. Az alábbi paramétereket vizsgáltuk: csírázási erély, gyökér- és hajtásnövekedés, teljes hossz.

A laboratóriumi vizsgálatok során az alábbi eredményeket értük el:

- A mirigyes bálványfa allelopatikus hatását sikerült nekünk is igazolni
- A laboratóriumi vizsgálatok eredményei kimutatták, hogy a fehér mustár tesztnövény csírázására, növekedésére erőteljes gátló hatása volt

- A csírázás gátló hatása már 0,1% koncentrációnál is szignifikánsan eltért a kontroll magokétól
- A koncentráció emelésével a csírázás és növekedés gátló hatását tudtuk fokozni
- 10% feletti koncentráció esetében már a fehér mustár magok csírázására 100%-os volt a gátló hatás

Szabadföldi vizsgálatok: a labor eredményekre alapoztuk. A cél az volt, hogy meghatározzuk, mely az az érték, ahol a kivonatok hatása eléri a 90%-os csírázás gátlást, illetve annál erőteljesebb. A kapott eredményeket egy diagrammon ábrázoltuk, amelyre egy regressziós görbét helyeztünk és próbáltuk ezt a pontot meghatározni. Ezt nagyjából az 1 - 1,5%-os adatok esetében már el tudtuk érni laboratóriumi körülmények között.

Nyári időpontban és őszi időszakban végeztük el a kivonatok kipermetezését ültetvényi körülmények között.

kezelés (koncentráció)	átlag (%)	szórás
kontroll	76,4	±13,96 a
0,10%	58	±0,09 b
0,25%	60,4	±0,06 b
0,50%	31,2	±0,09 c
0,75%	19,2	±0,06 d
1%	33,6	±0,07 c
1,5%	6,8	±0,03 e
2,5%	1,6	±0,02 f
5%	4,4	±0,02 ef
10%	2,4	±0,01 f
20%	0	±0 f
30%	0	±0 f
40%	0	±0 f
50%	0	±0 f

forrás: saját szerkesztés, a kisbetűk a statisztikai különbségeket jelölik ($p < 0,05$)

A fehér mustár magvak csírázása a kezelések hatására

(Forrás: saját szerkesztés)

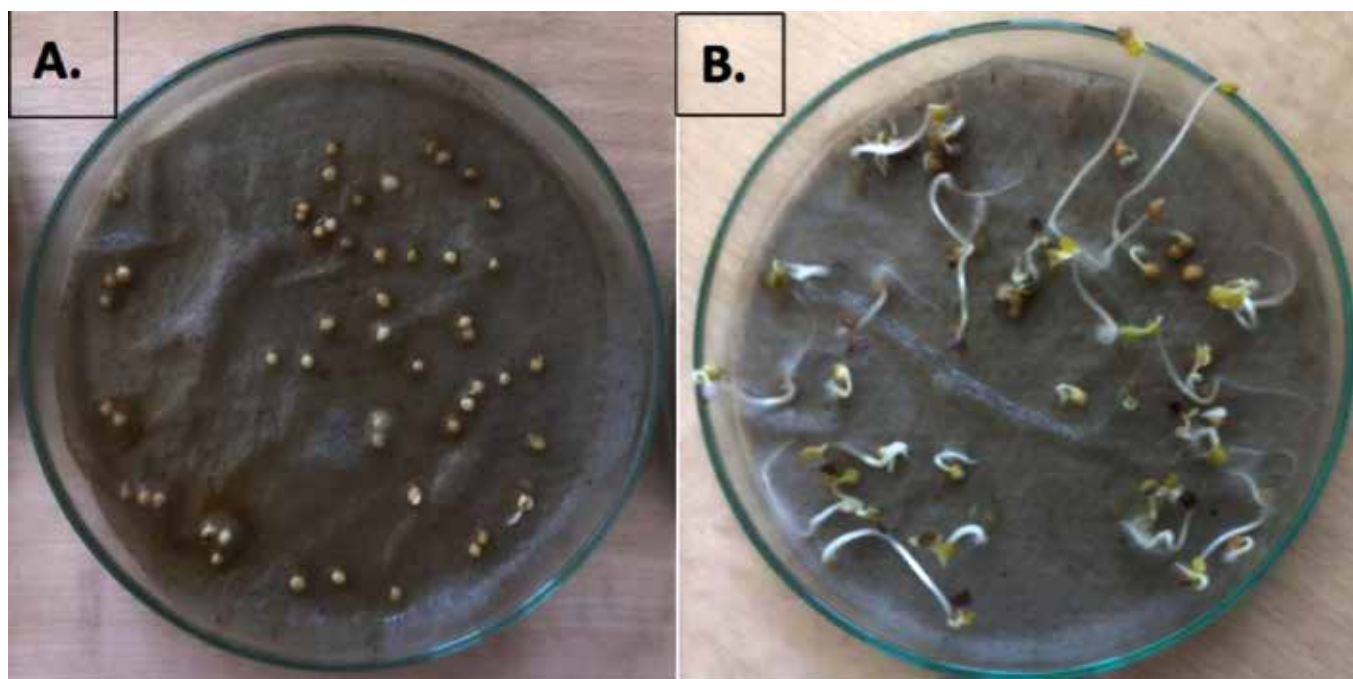
A nyári kísérletek során tölgy, akác és nyár telepítésben 10% és 20% koncentrációjú kivonatokat alkalmaztunk és a posztemergens hatást vizsgáltuk.

Itt is megállapítható a bálványfa növekedésgátló hatása, amely a magról kelő gyomnövények ellen bizonyult megfelelőnek. Az élő siska nádtippanra és amerikai alkörmösre gyenge hatással bírtak a kipermetezett kivonatok.

Az őszi kezelés eredménye: az őszi kezelések során a bálványfa csírázásgátló hatását vizsgáltuk meg nagy (20%) és extrém nagy (60%) koncentráció esetében nyár telepítésben, ahol permetezve és perlitel összekeverve is kijuttattuk a kivonatokat. Ebben a vizsgálatban arra is kíváncsiak voltunk, hogy a perlit bedolgozása milyen mértékben van hatással a gyomnövények kelésére.

Jól megmutatkozott, hogy a 20% és 60%-os kivonatok között a hatékonyságban nem volt olyan mértékű eltérés, mint amit az emeltebb koncentrációtól vártunk volna.

Összeségében itt is elmondható, hogy a kipermetezett kivonatoknak volt hatásuk a gyomnövények fejlődésére, amely a koncentráció emelésével fokozható, bár a hatást az extra nagy (60%-os) kivonat nem tudta nagymértékben fokozni. Az viszont megfigyelhető volt, hogy a kezelésektől eltelt körülbelül 3 hét és az egyéves gyomnövények elkezdtek újra kicsírázni. Tehát a tartamhatás körülbelül 2-3 hét, ezt követően várható a gyomok újra csírázása.

A fehér mustár magvak állapota a 10%-os kivonat hatására (A) és a kontroll a Petri-csészében (B)

Zala Vármegyei Területi Szervezet

MNMN Kamara Zala Vármegyei Területi Szervezete

Székhelye: 8900 Zalaegerszeg, Hock János út 98.

Levelezési cím: 8900 Zalaegerszeg Ady Endre u. 12. F/1

Fogadóhely: 8900 Zalaegerszeg Hock János út 98.

Vezetőség:

Elnök:	Dr. Varga Zsolt	+36 30/217 9256	zalaelnok@gmail.com
Alelnök:	Gaál Orsolya	+36 20/571 7620	zalaalelnok@gmail.com
Titkár:	Kabai Gábor	+36 30/509 1211	zalatitkar@gmail.com

Növényorvos naptól – Növényorvos napig

Az elmúlt két évet tekintve számos esemény történt Zala Vármegyében, amelyek közül a tevékenységünket és a megyei kamarai életünket – mint minden vármegyében – a 2024 évvégén megjelent kamarai törvénymódosítás befolyásolta. Ennek függvényében végeztük a munkánkat az alábbi fontos események történése mellett.

Zala Vármegyéből a 2023. november 08-án megrendezett XVIII. Növényorvos Napon Gaál Orsolya kolléganőnk, egyben a Zala Vármegyei Kamara alelnöke Kiváló Növényorvos kitüntetésben részesült. Orsolyának a kitüntetéshez ezúton is gratulálunk!

Minden év november végén megszervezésre kerül a tagságot összetartó szakmai kirándulás, melynek célpontja 2023-ban Eger és környéke volt. A kirándulás évről-évre népszerű a kollégák körében, ennek köszönhető, hogy az összlétszám elérte a 78 főt. A két nap alatt megismertük túravezetési program keretében Eger nevezetességeit és a környék elismert borászatainak munkáját. Esténként pedig szabadidős és pihentető programok színesítették a hétvégét.

Évente, januárban nagy sikerrel kerül megrendezésre a Zalai Növényorvos Szakmai Napok, melynek helyszíne 2024-ben Zalaegerszeg volt és két napos esemény nagyszámú érdeklődőt (125 fő) vonzott. A legfontosabb növényvédelmi kérdések mellett a tápanyag-utánpótlási, jogi és szakigazgatási

XVIII. Növényorvos Napon kitüntetésben részesült növényorvosok
(Budapest, 2023. 1. 08)

témák alkották a programot. A programnak amúgy két fő célja van. Az egyik a friss információk átadása, hogy a tagjaink naprakész tudnivalókat kapjanak mindarról, amelyek a munkájuk végzése során elengedhetetlenek. A szakmai napok szervezésénél próbálunk minél szélesebb körben összeszedni

Érdeklődő zalai csapat Egerben az egri líceum és a bazilika között az Eszterházy téren

Zalai növényorvosok érdeklődve fogadják a szakmai előadásokat Zalaegerszegen (2024. 01. 15.)

Nagy küzdelem volt a pályán a csapatok között (2024. 08. 30)

Zala vármegye csapata 2. helyezést ért el az V. Növényorvos Sportnapon (2024. 08. 30)

Zala vármegye csapata Hódmezővásárhelyen 4. helyezést ért el az VI. Növényorvos Sportnapon (2025. 09. 05)

a témákat, bevonva a növényvédő szerekkel és tápanyag-utánpótlással foglalkozó gyártókat, forgalmazókat. Mindig napirenden van az új technológiák bemutatása, a hatóanyagok kivonásával kapcsolatos tudnivalók, a szabályozások ismertetése. A másik fő cél, hogy a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara Zala Vármegyei Szervezetének tagjai között erősítsük a kohéziót, a növényorvosokat minél jobban összekovacsoljuk. A színvonalas témákkal, előadásokkal egyébként azt szeretnénk elérni, hogy minél többen jöjjenek el a szakmai napjainkra, hiszen azokon rengeteg hasznosítható információt, a mindennapok során kiválóan hasznosítható tudást szerezhetnek. Az előadásokon túl idén könyvbemutatókat is tartottunk, az érdeklődők Dr. Keszthelyi Sándor, a MATE Kaposvári Campusának professzorával és Dr. Magyar László címzetes docenssel találkozhattak. A rendezvény napjait a NAK a szaktanácsadók részére 2-2 kreditponttal akkreditálta.

A 2023 évvégén kiértékelte „zöldkönyves” szakemberek 8 órás továbbképzésére három helyszínen /Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Gyenesdiás/ került sor, amelynek keretében 364 fő engedélye került meghosszabbításra. 2024 január-februárban egy 80 órás képzést indítottunk, amely végén 44 fő szerezt meg a „zöldkönyves” képesítését.

2024 májusában megszerveztük és helyet adtunk a történelmi múlttal rendelkező Zalacsányban a kihelyezett elnökségi ülésnek. A kétnapos tanácskozásra az ország minden megyéjéből összesen 46 fő érkezett.

Hagyományosan, augusztus végén immár ötödik alkalommal szerveztük meg és adtunk helyet az V. Növényorvos Sportnapnak, amelynek keretében labdarúgásban, asztaliteniszből és dartsban mérkőzhetek meg a csapatok és az egyéni nevezők. A rendezvényt második alkalommal országos szinten szerveztük, így az eseményen összesen 16 megye képviselte magát közel 200 fős részvétellel. 13 növényorvos foci-csapat indult, amelyből Zala Vármegye II. helyezést ért el.

2025 márciusban lebonyolítottuk a választási közgyűlést, amelynek keretén belül minden tisztségviselő pozícióra a jelöléseket követően eredményesen választottunk.

2025 szeptemberben részt vettünk a Csongrád-Csanád Vármegye szervezésében folytatódott immáron VI. Növényorvos Sportnapon. Futball csapatunk 4. helyezést ért el a tornán. A torna gólkirálya kollégánk és csapattársunk Vadász Zsolt lett.

Vezetőségünk és bizottságaink az elmúlt időszakban feladataikat kiválóan megoldották, tagjaink részéről etikai és fegyelmi probléma nem merült fel.

Tagságunk tagjai az országos előrelépési munkákban rendszeresen részt vesznek és jelentéseiket továbbítják az országos szervezet felé.

Napraforgót fertőző oospórás gombák fokozódó jelentősége

Dr. Varga Zsolt

Plant-Treat Kft., Zalaegerszeg

Az ipari növények közül az elmúlt években a napraforgó vetésterülete folyamatosan növekedett, amelynek következményeként 2025-ben a hazai szántóföldi vetésterület 18 %-át foglalta el (717.000 ha) (KSH, 2025). A napjainkra jellemző bizonytalan termelési környezet eredményezte, hogy a kukorica vetésterület rovására a napraforgó termesztése helyeződött előtérbe. Ennek oka elsődlegesen a klimatikus (extrém száraz évijárati hatások) és gazdasági (kedvező felvásárlási ár) körülményekkel magyarázható.

A napraforgó a vetéstergő érzékeny eleme, ugyanis a polifág kórokozók (*Sclerotinia sclerotiorum*, *Macrophomina phaseolina*) elsődlegesen limitálják ugyanazon a területen történő termesztését. Ezenkívül ismert tény, hogy a napraforgó további számos károsító (kártevők, kórokozók) gazdanövénye, ezért a növényegészségügyi helyzetét tekintve - összefüggésben a növekvő termőterülettel - a következő időszakban fokozódó, vagy eddig nem tapasztalt növényvédelmi kihívásokra lehet számítani.

A napraforgó termesztés sikerét a '70-es években a napraforgó-peronoszpóra (*Plasmopara halstedii*) nagymértékben meghatározta. A kórokozó kártétele agresszív volt, több esetben a teljes termőterület pusztulását és felszámolását eredményezte. A betegség megfékezésében meghatározó volt a nemesítés, amely lehetőséget biztosított a hibridekbe épített *Pl* rezisztencia géneken keresztül a kórokozó számos patotípusával szemben ellenálló hibridek termesztésbe vonására, így a megfelelő hatékonyságú vetőmag csávázás alkalmazása mellett 'ideiglenesen' háttérbe szorult a betegség.

Az elmúlt években gyors ütemben növekvő hibrid szoriment, a termőterület növekedés és a klimatikus viszonyok

extrém változása eredményezhette a napraforgó-peronoszpóra fertőzések ismételt nagyszámú előfordulását, amellyel együtt több esetben eddig kisebb jelentőségű betegségeként számoltartott fehérsömör (*Pustula helianthicola* - korábban: *Albugo tragopogonis*) fertőzése is előfordult. A két betegség érdekessége, hogy a kórokozók biotróf életmódot folytatnak és mindkét faj a petespórás (oospórás) gombák (*Oomycota*) törzsébe tartozó, oospóra képzésre hajlamos kórokozó.

A betegségek egyidejű megjelenésekor tapasztaltuk, hogy problémát jelent a tünetek pontos elkülönítése és a betegségek diagnosztizálása. Jelen összefoglaló cikk célja az említett kórokozókra történő szakmai figyelem felhívása, valamint a két betegség összehasonlító elemzése és a védekezéshez és megelőzéshez szükséges támpontok biztosítása.

Napraforgó-peronoszpóra (*Plasmopara halstedii*)

A betegség fontos jellemzője, hogy nagyfokú patogenitási és variabilitási tulajdonsággal rendelkezik, ezért a napraforgó területeken állandó veszélyt jelent és folyamatos monitorozást igényel. A kórokozó kutatása és nyomon követése hazai viszonyok között biztosított (VIRÁNYI 1991; BÁN és mtsai 2021) és jelenleg is folyamatosan zajlik az új patotípusok felderítése és azonosítása (NISHA és mtsai 2021). A kórokozónak világviszonylatban több mint 50 eltérő agresszivitású biológiai változata ismert, amely rendkívül megnehezíti az ellene történő védekezést. Hazai viszonyok között 7 patotípus előfordulása bizonyított, amelyekből dominánsak a 704, 714, 724 és 734-es rasszok.

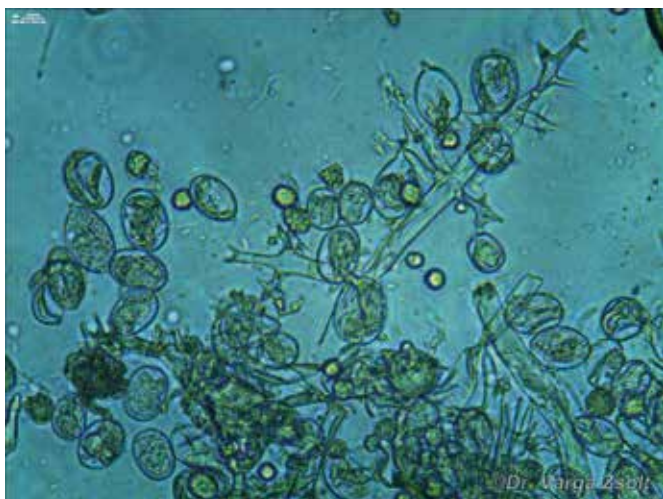
A napraforgó-peronoszpóra szisztémikus fertőzését (micélium kaszatóból, oospóra talajból) követően alakulnak ki a pri-

1. kép A napraforgó-peronoszpóra primer tünete június 17-én
(Fotó: Varga, Zsolt)

2. kép A napraforgó-peronoszpóra levél színén és fonákán (fehér sporangiumgyep) kialakult tünete (Fotó: Varga, Zsolt)

3. kép A *Plasmopara halstedii* 3-asan elágazó sporangiumtartói és tojásdad sporangiumai (400x) (Fotó: Varga, Zsolt)

4. kép A napraforgó alsó levélszintjén jelentkező erős fehérsömör fertőzés június 17-én (Fotó: Varga, Zsolt)

mer tünetek. A növények törpék maradnak, deformált növekedésűek, jellemző a túlzott és zsúfolt levélképződés (1. kép). A levél színén a főerek mentén világoszöldön elszíneződő foltosodás figyelhető meg, míg a levél fonákán a sokszor 'füstölő' fehér penészgyep jelenik meg (2. kép). A penészgyep a sporangiumtartók és sporangiumok tömeges képződése során alakul ki (3. kép). A sporangiumok széllel, csapadékkal, fizikai közvetítéssel új levélfelületre kerülnek és a bennük képződő rajzospórák fertőzése okozza a szekunder tünetek kialakulását. A fertőzés kialakulását és a betegség gyors terjedését a hűvös (14-20 °C), csapadékos időjárás nagymértékben elősegíti.

A kórfolyamat végén alakulnak ki az oospórák, amelyek a fertőzött növényi részekkel a talajba kerülnek. Az oospórák 6-8 évig megőrzik fertőzőképességüket, ezen okból is fontos a vetésforgó precíz betartása.

A napraforgó fehérsömör betegsége (*Albugo tragopogonis*)

A fehérsömör a napraforgó jelentéktelen betegségei közé tartozott és korábban csupán említésszinten foglalkozott vele a szakma. A nemzetközi szakirodalom fehér hólyagrozsa (white blister rust) megnevezéssel említi (GULYA és mtsai, 2002; CHIRIAC és mtsai 2023). A betegséget kiváltó kóroko-

zó korábban *Albugo tragopogonis* néven volt ismert, jelenleg a legitim rendszertani besorolása a *Pustula* nemzetségbe került.

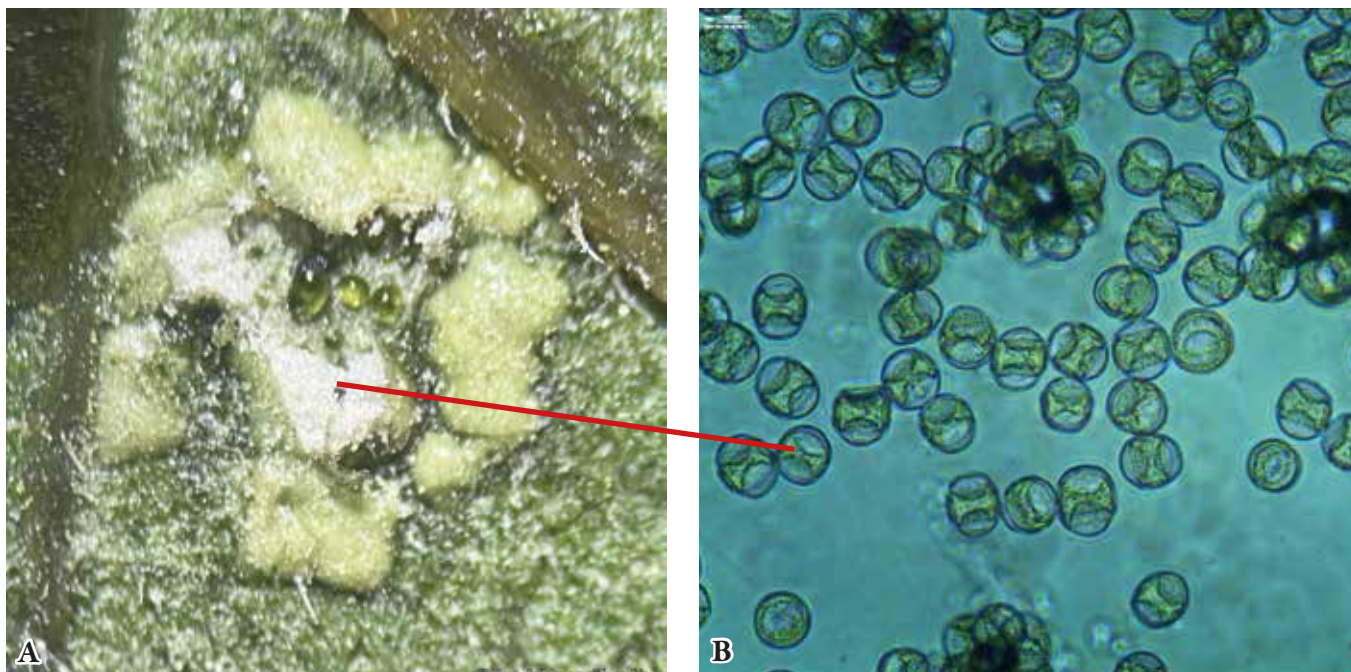
A kórokozó taxonómiai besorolást az *Albugo* nemzetség molekuláris vizsgálata és az oospórák falának szerkezeti min-tázataiban azonosított differenciák teljesen átalakították. ROST és THINES (2012) bizonyították, hogy a napraforgón károsító korábban *Albugo tragopogonis* fajoként jelölt kórokozó egy teljesen új faj, amelyet *Pustula helianthicola* fajoként írtak le.

A tünetek bármelyik levélszinten megjelenhetnek, de jellemzően a kezdeti fertőzés az alsó levélemeleteken jelentkezik (4. kép). A levél színén kivilágosodó, sárgászöld, hólyagszerű dudorok alakulnak ki. Erős fertőzéskor a foltok összefolynak és idő előtti asszimilációs felület csökkenést okoznak (5.A kép). A levél fonákán koncentrikus, szélén szaggatott, ('csipkészlű') piszkosfehér penészgyepek keletkeznek, amelyek a fertőzési kórfolyamat végén szintén összefolynak (5.B kép). Ezekben a telepekben a kórokozó tömegesen képezi a sporangiumait (6.A,B kép).

A kórokozó a fertőzött szöveti részekben képezi az oospóráit, amely az áttelelését és következő évben a fertőzés elindulását biztosítja. Az oospórák kaszatterfőzése is bizonyított,

5. kép A napraforgó fehérsömör tünete a levél színén (A) és a fonákon kialakult sporangiumtelepekből álló penészgyep (B) (Fotó: Varga, Zsolt)

6. kép *Albugo tragopogonis* sporangiumtelepe napraforgó levél fonákán (A) (20x) és a kórokozó kerekded sporangiumai (B) (400x)
(Fotó: Varga, Zsolt)

így a vetőmaggal távolabbi területekre történő terjedés is lehetséges (LAVA és mtsai, 2013). A levélfertőzés következtében csökken az asszimilációs felület, ennek ellenére a betegségnek nem tulajdonítanak gazdasági jelentőséget, viszont a tünetek szárrészre húzódása esetében a szövethárosodás és gyengülés megdőlést eredményezhet.

Következtetések a napraforgót fertőző oospórás gombákkal kapcsolatban

Az elmúlt években a napraforgó-peronoszpóra és a fehérsömör betegség fokozottabb megjelenését lehetett tapasztalni a napraforgó állományokban, amelyek a termesztett hibrid genotípusától függően több esetben egyszerre okoztak problémát a termesztett növénykultúrában. A vegyes tünetek sokszor zavart keltettek, de a gyakorlatilag a két betegség a levél színén és a fonákon is vizuálisan elkülöníthető (7-8. kép).

A két betegség fontosabb paramétereinek összehasonlító elemzését az 1. táblázat tartalmazza.

A betegségek elleni védelemben a következő tényezőket fontos figyelembe vennünk:

hibrid betegség ellenálló képessége – a napraforgó-peronoszpóra esetében fontos a fertőzést okozó patotípus elleni genetikai védelem. A kórokozó előretörése jelzi a nagymértékű és gyors variabilitását (új rasszok kialakulása?), ami az eddig rezisztensként termesztett hibridek ellenállóképességét is áttöri. A fehérsömör esetében hazai viszonyok között nem rendelkezünk pontos ismeretekkel a hibridek fogékonyságát illetően;

vetőmag csávázás – fontos védekezési elem, mivel mindkét betegség egyik fő terjedése a vetőmag. Fontos tény, hogy az elmúlt időszak egyoldalú *metalaxil* használata kedvezett a fungicidrezisztencia kialakulásának (KÖRÖSI és mtsai, 2021),

7. kép Napraforgó levél színén bal oldalon peronoszpóra, jobb oldalon fehérsömör tünet (Fotó: Varga, Zsolt)

8. kép Napraforgó levél fonákon bal oldalon peronoszpóra, jobb oldalon fehérsömör sporuláló penészgyp (Fotó: Varga, Zsolt)

Kórokozó	Tünet		Sporangium	Oospóra	Telelés	Gazdanövénykör
	Levél színén/növényen	Levél fonákon				
Napraforgó-peronoszpóra (<i>Plasmopara halstedii</i>)	- világoszöld, - levélér mentén, - nem kiemelkedő, - növénytörpülés	penészgyep fehér, levélér mentén	ovális 18–30x14–20 µm	sárgás-barna, (15)–23(30) µm	oospóra talajban micélium kaszatban	széles (fészkes-virágzatúak)
Fehérsömör (<i>Albugo tragopogonis</i>)	- sárgászöld, - elszórtan, - hólyagos, - nincs törpülés	penészgyep koncentrikus, elszórtan	kerekded 18–24x12–20 µm	sötét-barna, 44–57 µm	oospóra talajban, kaszatban	széles (fészkes-virágzatúak)

1. táblázat A *Plasmopara halstedii* és az *Albugo tragopogonis* fontosabb paraméterei

amely szintén hozzájárulhat a betegség fokozódó megjelenéséhez;

elővetemény és agrotechnika – mindkét kórokozó oospórája a fertőzött növényi maradványokkal a talajba kerül és hosszú ideig megőrzi a fertőzőképességüket. Fontos az optimális vetésforgó betartása és törekedni kell a szaporítóképletekkel fertőzött növényi maradványok gyors lebontására (biológiai készítmények);

gyomirtás, zöldítés, ruderális területek karbantartása – a kórokozók széles gazdanövényköre további lehetőséget biztosít a túlélésre, ezért fontos a gazdanövényektől mentes területek fenntartása;

kémiai állományvédelem – célzott állományvédelem egyik betegség ellen sem történik. A napraforgó-peronoszpóra primer fertőzését állományvédelemmel nem tudjuk korrigálni. A kártétel súlyossága a primer fertőzés mértékétől függ. A spórák szóródását követően a másodlagos fertőzés és a fehérsömör elleni állományvédelemben nem rendelkezünk megfelelő hatóanyaggal, így a fungicid alkalmazásban a vetőmag csávázása jelent megoldást.

Felhasznált irodalom

BÁN, R.; KOVÁCS, A.; NISHA, N.; PÁLINKÁS, Z.; ZALAI, M.; YOUSIF, A.I.A. and KÖRÖSI, K. (2021): New and high virulent pathotypes of sunflower downy mildew (*Plasmopara halstedii*) in Seven Countries in Europe. *Journal of Fungi*, 7: 549.

CHIRIAC A.-R.; PĂCUREANU, M.J.; RÎŞNOVEANU, L. and CRISTEA, S. (2023): The behavior of some sunflower hybrids to white rust (*Albugo tragopogonis*) under Brăila county conditions. *Romanian Agricultural Research*, 40: 1-14.

GULYA, T.J.; VIRANYI, F.; APPEL, J.; JARDINE, D.; SCHWARTZ, H.F. and MEYER, R. (2002): First report of *Albugo tragopogonis* on cultivated sunflower in North America. *Plant Disease*, 86 (5): 559.

KÖRÖSI, K.; KOVÁCS, A.; NISHA, N.; BÓTA, I.; PERCZEL, M.; YOUSIF, A.I.A.; KISS, J. and BÁN, R. (2021): New data on pathotype distribution and mefenoxam tolerance of *Plasmopara halstedii* in Hungary. *Plant Protection Science*, 57 (1): 31–37.

KSH (2025): Fontosabb növények vetésterülete 2025.
LAVA, S.S.; HELLER, A. and SPRING, O. (2013): Oospores of *Pustula helianthicola* in sunflower seeds and their role in the epidemiology of white blister rust. *Ima Fungus*, 4 (2): 251–258.

NISHA, N.; KÖRÖSI, K.; PERCZEL, M.; YOUSIF, A.I.A. and BÁN, R. (2021): First report on the occurrence of an aggressive pathotype, 734, of *Plasmopara halstedii* causing sunflower downy mildew in Hungary. *Plant Disease*, 105: 711.

ROST, C. and THINES, M. (2012): A new species of *Pustula* (*Oomycetes, Albuginales*) is the causal agent of sunflower white rust. *Mycological Progress*, 11: 351-359.

VIRÁNYI, F. (1991): *Plasmopara halstedii* rasszok és a genetikai védelem lehetőségei. *Növényvédelem*, 27: 241-244.

TARTALOM

25 éves a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara	1	Komárom-Esztergom Vármegyei Területi Szervezet.....	57
<i>Miniszteri Elismerő Oklevélben részesültek</i>		<i>Jubileumi interjú:</i>	
2024-ben	3	Beszélgetés Liszt András alapítónkkal, kiváló növényorvosunkkal.....	57
<i>Miniszteri Elismerő Oklevélben részesülők</i>		Nógrád Vármegyei Területi Szervezet.....	59
2025-ben	6	Van-e esély a málnatermesztés újraindulására Nógrád megyében?	60
A Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara KIVÁLÓ NÖVÉNYORVOSA címet kapja		Figyelem!	63
2025-ben	9	Készül az új Veszélyes 48 könyv	63
Baranya Vármegyei Területi Szervezet	15	Egy képzési metodika a részletgazdagság megismeréséért, avagy szemelvények a XIII. Dr. Ujvárosi Miklós gyomismereti tanfolyamról.....	64
A jelenkori filoxéra:		Pest Vármegyei Területi Szervezet	66
az arany színű sárgaság térnyerése	17	Invázió a földeken, idegenhonos özönnövények megtelepedése és terjedése	68
Bács-Kiskun Vármegyei Területi Szervezet	20	A 2025-ös év szántóföldi gyomirtási tapasztalatai	78
Békés Vármegyei Területi Szervezet	22	Somogy Vármegyei Területi Szervezet	84
Szakmai nap a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Területi Szervezetnél	23	Szabolc-Szatmár-Bereg Vármegyei Területi Szervezet.....	86
Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Területi Szervezet.....	24	<i>Prohexadion-kalcium + trinexapak-etil:</i> hatékony megoldás kalászosokban a megdőlés ellen	87
Budapest Főváros Területi Szervezet.....	25	Vas Vármegyei Területi Szervezet.....	91
Csongrád-Csanád Vármegyei Területi Szervezet. .	26	Visszatekintő 2024 – növényorvosi naptól–növényorvosi napig.	94
A sáskák előfordulása és kártételi helyzete a dél-alföld régióiban 2024-2025-ben	28	Veszprém Vármegyei Területi Szervezet.....	97
Fejér Vármegyei Területi Szervezet	37	Meglátások egy érintett szemével a szőlő arany színű sárgaságot okozó <i>Grapevine flavescens doreé 'Candidatus Phytoplasma vitis'</i> (FD) fitoplazmáról	99
Kártevők, kártételek, 2025-ben	39	A mirigyes bálványfa kivonatának vizsgálata laboratóriumi és szabadföldi körülmények között	100
Győr-Moson-Sopron Vármegyei Területi Szervezet.....	42	Zala Vármegyei Területi Szervezet.....	102
Hajdú-Bihar Vármegyei Területi Szervezet.....	44	Napraforgót fertőző oospórás gombák fokozódó jelentősége	104
A csemegekukorica golyvásüszög-fertőzöttségének vizsgálata Kunhegyes térségében, a 2023-24-es években	48		
<i>Trichoderma</i> és <i>Mikorrhiza</i> -alapú készítmények hatékonyságának vizsgálata konténeres szántóföldi növénykultúrákban	50		
A Gulyás Antal-díj 2025. évi kitüntetettje: Dr. Tarcali Gábor.....	51		
Heves Vármegyei Területi Szervezet.....	53		
Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Területi Szervezet.....	55		

Kiadja: Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara

Felelős szerkesztő: Márton Erzsébet, Bakonyi István

Nyomdai előkészítés: ELLER BT.

Nyomtatás: Prospektus Nyomda Veszprém

Minden jog fenntartva! A lapban közölt írások részleges vagy teljes körű utánkölése – elektronikus és nyomtatott médiákban –, a kiadó írásos engedélye nélkül tilos!

